

วารสารไทย
THAI JOURNAL

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑๕
กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๒๗

จากชา

ท่านผู้อ่านที่รัก วารสารไทยเล่มนี้ก็ออกแข่งกับเวลาเช่นเล่มก่อน เพราะเราเข้ามาหลายเดือน หากจะมีความบกพร่องเนื่องจากความรีบร้อนก็ต้องขอภัย

สิ่งที่ชาววารสารไทยคำนึงเสมอมาก็คือความเจริญของชาติ และความผาสุกของพี่น้องประชาชน ชาติจะเจริญได้มิได้ขึ้นอยู่กับรัฐบาล แต่อยู่ที่พี่น้องประชาชนเอง รัฐบาลเป็นแต่เพียงผู้บริหารประเทศ ซึ่งพี่น้องประชาชนเป็นเจ้าของ อุปมาประเทศเหมือนรัฐนาวา ฝีพายคือประชาชน ส่วนรัฐบาลเป็นเพียงผู้ถือหางเสือ และรักษานาวา ซึ่งก็อยู่ในสายตาของพี่น้องประชาชน อันไหนไม่ถูกไม่ควรก็บอกได้ว่าได้ อะไร ๆ ก็ประชาชนทั้งนั้น ถ้าขาดความร่วมมือของพี่น้องประชาชน รัฐนาวาก็ไปไม่รอด มีหวังจมกลางสมุทร หรือประสบกับปัญหาต่าง ๆ ดังที่มีข่าวอยู่ในโลกที่สามหลายแห่งเวลานี้

เราจะช่วยกันอย่างไร

สิ่งสำคัญประการแรก เราต้องมีจิตสำนึก คือทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเอง และสังคม เป็นประโยชน์ต่อตัวเองแต่เป็นภัยต่อสังคมเราก็ไม่ทำ โดยเฉพาะก็คือไม่ทำสิ่ง ที่ผิดกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของบ้านเมือง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว แต่ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ผมขอยกตัวอย่างที่เราเห็นอยู่ทุกวันนี้ได้ เช่น ใช้รถบรรทุกสิบล้อชนคน ซึ่งน้ำหนักเกินกว่าที่ถนนจะทนทานได้ ทำให้ถนนทรุดเป็นแถบ ๆ อย่างนี้เป็นต้น นอกจากนั้นยังทำให้ดินตกเรี่ยราด ฝนตกทำให้ถนนลื่น และรถชนกัน เวลาฝนแล้งก็เกิดฝุ่น เข้าจมูกคน ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บได้นานับประการ เป็นภาระแก่ชาติแก่สังคม ถ้าท่านไปที่โรงพยาบาลแต่ละแห่ง ท่านจะเห็นคนไข้แน่นขนัด ไปสถานีตำรวจก็เห็นคนแน่นโรงพักตำรวจ วัน ๆ เราแก้แต่ปัญหา ไม่มีเวลาที่จะมาพัฒนาบ้านเมือง เหตุก็เพราะประชาชนขาดจิตสำนึก มักง่าย ไม่มีระเบียบวินัย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมนั่นเอง

ประการที่สอง เราจะต้องช่วยกันระวังภัย อย่าให้เกิดขึ้น ภัยนั้นมีมาทั้งจากภายใน และภายนอกประเทศ ภัยภายในมีอยู่มากมาย ตัวเองจะต้องไม่ทำและป้องกันมิให้คนอื่น ทำด้วย เห็นใครทำสิ่งที่เป็นโทษแก่สังคมเราต้องช่วยกันห้ามปรามหรือพ้องจับกุมได้ก็ต้องจับกุม เช่น เห็นคนทิ้งสิ่งของลงบนถนนเราต้องบอกเขา แล้วเขาจะเกิดความสำนึกและไม่ทำอีก เห็นคนร้ายชิงทรัพย์เราก็ช่วยกันจับตัวส่งตำรวจ ถึงหากท่านเป็นอันตราย ทางเราก็ช่วยเหลือ เห็นคนสูบบุหรี่บนรถเมล์ก็ช่วยกันสะกิด ถ้าต่างคนต่างช่วยกันอย่างนี้ เราจะป้องกันภัยที่มีต่อชาติได้นานับประการ เราไม่ต้องมีตำรวจมาก ๆ ให้เปลืองงบประมาณ

ส่วนภัยจากภายนอกนั้นอาจเป็นคนต่างด้าวเล็ดลอดเข้ามาสืบเอาความลับ หรือแย่งเราทำมาหากิน ก่อความไม่สงบ ยุให้เราขัดใจกับประเทศเพื่อนบ้าน ขออย่าได้hub เพราะความไม่สงบนั้นทำให้เราเสียเวลาทำมาหากิน บ้านเมืองเสียกำลังด้วยดังที่เห็น ๆ กันอยู่ เมื่อใดมีความไม่สงบเกิดขึ้นในบ้านเรา ประเทศอื่นจะถือโอกาสเข้ามาแทรกแซง ช่วยโน้นช่วยนี้ เพื่อหาประโยชน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ต่างจากสมัยโบราณ ครั้งโน้นมหาประเทศผู้มีกำลังเหนือกว่าแล่นเรือไปยึดเอาประเทศผู้มีกำลังน้อยเป็นเมืองขึ้น เวลานี้ทำได้แต่ในรูปให้ความช่วยเหลือ และแทรกแซง เมื่อมีภัยที่มาจากภายนอก เราพบเห็นก็ต้องบอกเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ตั้งแต่กำนันผู้ใหญ่บ้าน ขึ้นไปจนถึงผู้บริหารสูงสุดคือ นายกรัฐมนตรี อาจทำในรูปจดหมายส่วนตัว หรือหนังสือร้องเรียนลงชื่อร่วมกันหลาย ๆ คน

ประการที่สาม เราต้องช่วยกันประหยัด เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม อย่าลืมนว่าการประหยัดส่วนตัวเป็นการประหยัดของส่วนรวมด้วย แต่การประหยัดส่วนรวมก็เป็นสิ่งที่

วารสารไทย

ทุกคนจะต้องช่วยกันคำนึงให้มาก และอาศัยความร่วมมือของทุกคนในชาติ เช่น เห็นใครเปิดน้ำเปิดไฟของสถานที่ราชการทิ้ง เราก็ช่วยกันปิด เป็นการประหยัดน้ำประหยัดไฟของทางการหรือของหลวงอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของทุกคน เราประหยัดถนนด้วยการปฏิบัติตามกฎจราจร ไม่บรรทุกสิ่งของหนัก ๆ ทำให้ถนนพัง เราส่งหนังสือราชการทางไปรษณีย์ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่านั่งรถหลวงไปส่ง ประกาศผลการสอบทางหนังสือพิมพ์โดยไม่ต้องให้ผู้สอบต้องเดินทางมาฟังผลจากไกล ๆ หมอนัดคนใช้น้อยครั้งที่สุดเท่าที่จะทำได้ ศาลสืบพยานโดยไม่ต้องเลื่อน พนักงานสอบสวนสอบสวนที่มาจากบ้านนอกครั้งเดียวเสร็จโดยไม่ให้เขาเดินทางมาอีก พนักงานพิมพ์ตีพิมพ์หนังสือโดยไม่ต้องฉีกกระดาษทิ้งบ่อย ๆ พอเดินก็ต้องเดิน อันเป็นการเพิ่มพูนสุขภาพพลานามัย เช่น ตามตรอกตามซอย ไม่ควรมีรถสองแถววิ่งกันออกซึกไขว่อย่างที่เราเคยอยู่เวลานี้ ถ้าเราใช้จักรยานก็จะประหยัดขึ้น หรือเดินเอบ้างก็ได้ทั้งอนามัยและประหยัดเงิน ในประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลชาวลิตจักรยานให้ประชาชนขี่ตามตรอกเล็กซอยน้อย หรือมีถนนก็เดินกันเป็นกลุ่ม ๆ ใจผู้ร้ายก็ไม่กล้ารบกวน รถเขาก็ไม่ติด อากาศเขาก็ไม่มีพิษจากควันรถยนต์ เราน่าเอาอย่าง

การรักษาสุขภาพอนามัยให้แข็งแรงอยู่เสมออันนั้นก็เป็นการประหยัดทางอ้อม เพราะเราไม่ต้องไปโรงพยาบาล ไม่ต้องเสียค่ายา และโรงพยาบาลก็ลดภาระและค่าใช้จ่ายได้มากมาย วิธีง่าย ๆ ที่พอเสนอได้ในเบื้องต้นในที่นี้ก็เช่น เด็กทารกให้ดื่มนมมารดา และให้โปรตีน คืออาหารจำพวกเนื้อ หรือถั่วให้มาก เพื่อมันสมองจะได้เจริญโตขึ้นเป็นคนฉลาด ผู้ใหญ่ก็อย่าเสเพลสิ่งที่เบียดเบียนร่างกาย เช่น บุหรี่ หรือเหล้า หรือยาเสพติด กินอาหารให้ถูกหลักอนามัย อยู่รับประทานของสุก ๆ ดิบ ๆ เช่น ปลา กุ้ง แหนมสด ลาบ เลือด หรือก๋วยเตี๋ยวเนื้อสดที่ลวกไม่สุกดี เป็นต้น เพราะเชื้อโรคในอาหารเหล่านี้จะทำให้เราเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นการเพิ่มภาระให้แก่โรงพยาบาล และทำให้เราสิ้นเปลืองงบประมาณในการรักษา ถ้าเป็นข้าราชการหรือคนงานของรัฐก็เบิกเงินหลวง เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ และเป็นการเอาเปรียบประชาชนคนอื่นที่เขาเสียภาษีด้วย ในประเทศที่เขาเจริญ เขาเชื่อฟังประกาศห้ามของทางการดีมาก เช่น ทางการประกาศว่า โรคบางชนิดอาจติดต่อกันได้ด้วยการเข้าห้องน้ำร่วมกัน ทุกคนที่เข้าห้องน้ำออกมาจะต้องล้างมือให้สะอาดเสมอ เขาก็ปฏิบัติตามโดยดุขณิ

ประการสุดท้ายที่พอจะกล่าวได้ในที่นี้ก็คือ ความนิยมไทย ไม่ซื้อสินค้าต่างประเทศ เจ็บไข้ได้ป่วยก็รักษาที่เมืองไทย ไม่ต้องเหาะเหินเดินอากาศไปรักษาที่เมืองนอก สินค้าไทยแม้จะแพงแค่ไหนก็ซื้อ ไม่ลักลอบเอาของต่างประเทศเข้ามาขาย ถ้ามีคนเอามาขาย ก็อย่าซื้อ แม้มันจะถูกมากก็ตาม รักคนไทย นิยมภาษาไทย ช่วยกันสร้างชาติไทย ซึ่งไม่มีที่ไหนที่ดีไปกว่านี้อีกแล้ว ให้เจริญรุ่งเรืองเป็นมหาประเทศในเอเชีย

เรื่องต่าง ๆ ที่นำมาลงพิมพ์ให้อ่านในวารสารนี้ก็ล้วนแต่เกี่ยวกับความรู้ที่ประชาชนควรทราบ เมื่ออ่านแล้ว ก็ขอให้บอกเล่ากันต่อ ๆ ไป หรือไม่ก็บันทึกอ่านให้กว้างขวาง บางท่านอาจสงสัยว่า ทำไมไม่เห็นพูดถึงเรื่องวินัยที่เคยย้านักย้าหนาในเล่มก่อน ๆ ขาววารสารไทยคิดว่า การไม่ทำในสิ่งที่จะเกิดโทษก็ได้ชื่อว่าวินัยไปในตัวจึงไม่ขอย่ออีก ท้ายนี้ พวกผมขอส่งความรักความปรารถนาดีมายังพี่น้องร่วมชาติทุกท่าน ไม่ว่าจะอยู่บ้านหรืออยู่ป่า ขอให้มีความสุขความเจริญตามอัธยาศัยโดยทั่วกัน มีสิ่งใดที่พวกผมพอจะช่วยได้ก็ขอได้โปรดเขียนไปคุย สวัสดิ์ครับ

พระมหากษัตริย์ไทย ในสายตาของชาวต่างประเทศ

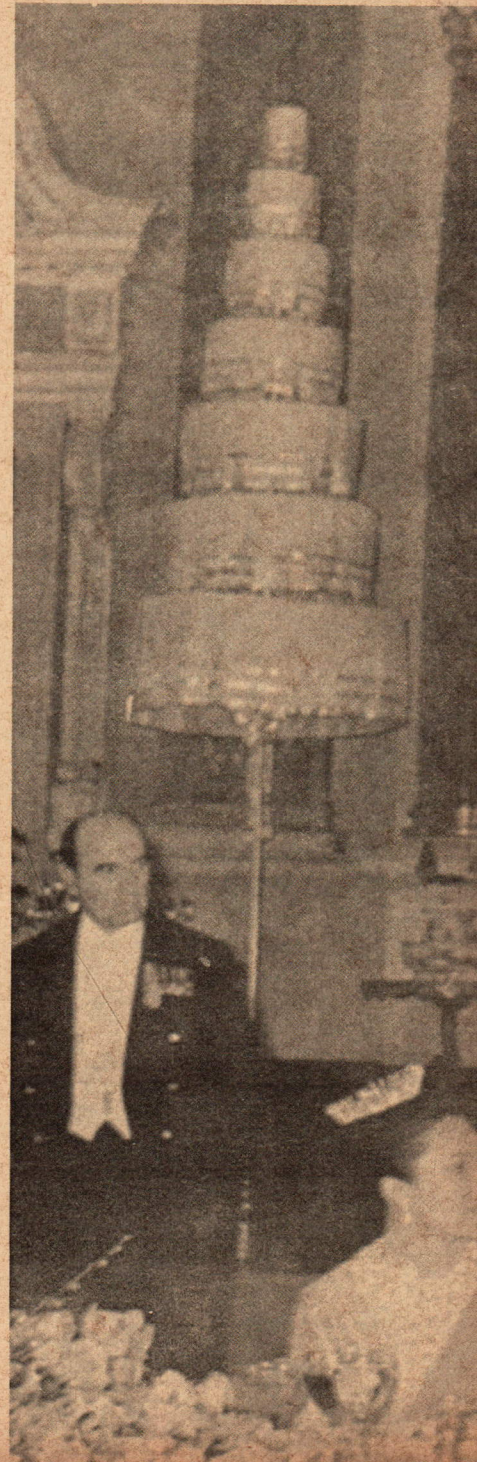
ดร.สุวิทย์ ยอดมณี

ชาวต่างประเทศโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นชาวอเมริกัน คานาดา ยุโรปเหนือชาวยุโรปตะวันออก ออสเตรเลีย หรือ นิวซีแลนด์ก็ตาม ที่ไม่ค่อยรู้จักประเทศไทยดีนัก มักจะมีความคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ของเราต่าง ๆ กันตามแต่ที่เขาจะนึกเอาเอง หรือเคยได้ยินเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ประเทศอื่นมาแล้วสรุปเอาเองว่าของไทยเราก็เป็นเช่นนั้นเขามักจะมีภาพพจน์ของสถาบันพระมหากษัตริย์เป็น ๒ ประการใหญ่ ๆ คือ

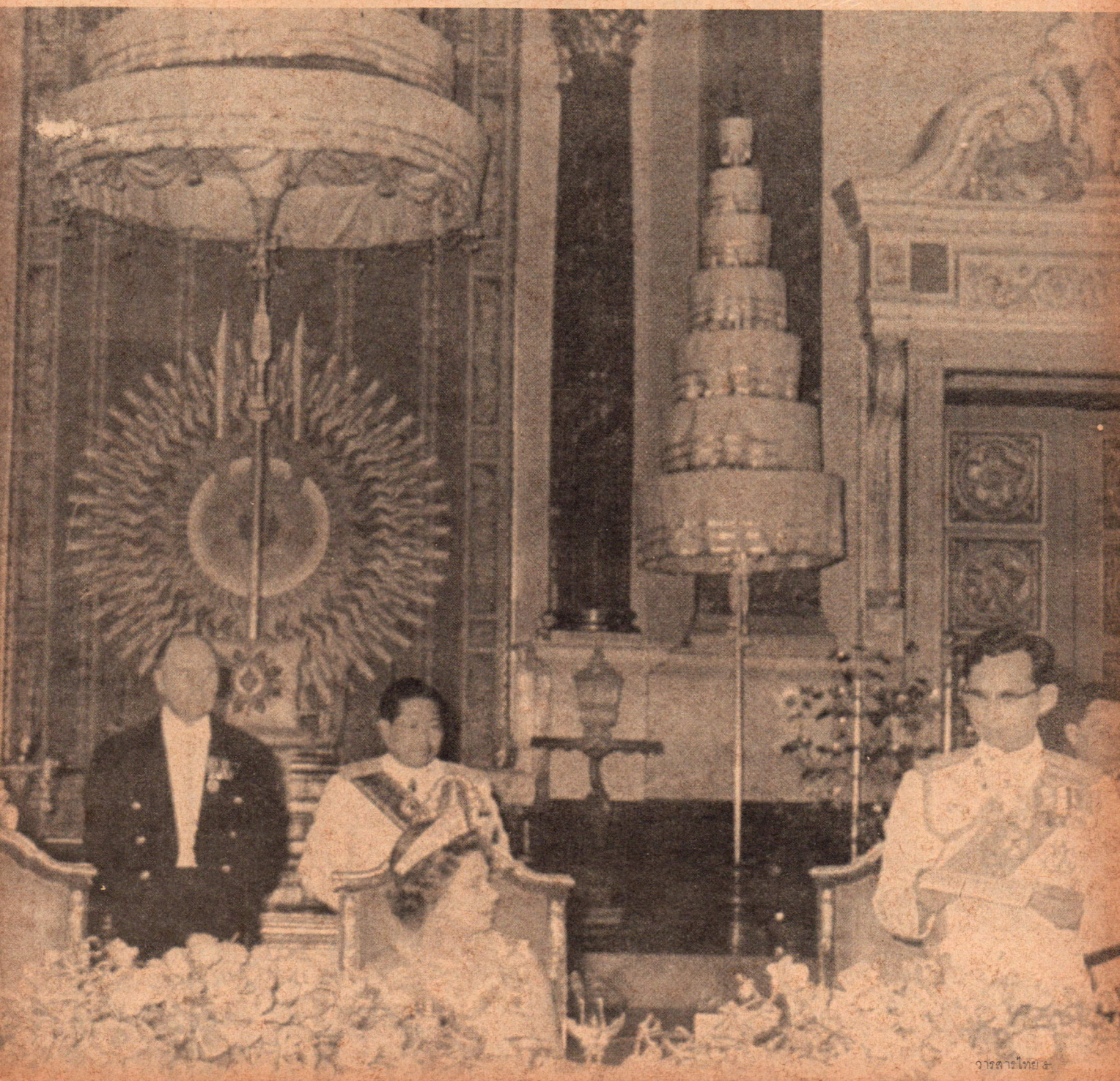
๑. สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสัญลักษณ์ของประเทศ เป็นประมุขของประเทศไม่เข้ามามีส่วนช่วยเหลือราษฎรโดยตรง

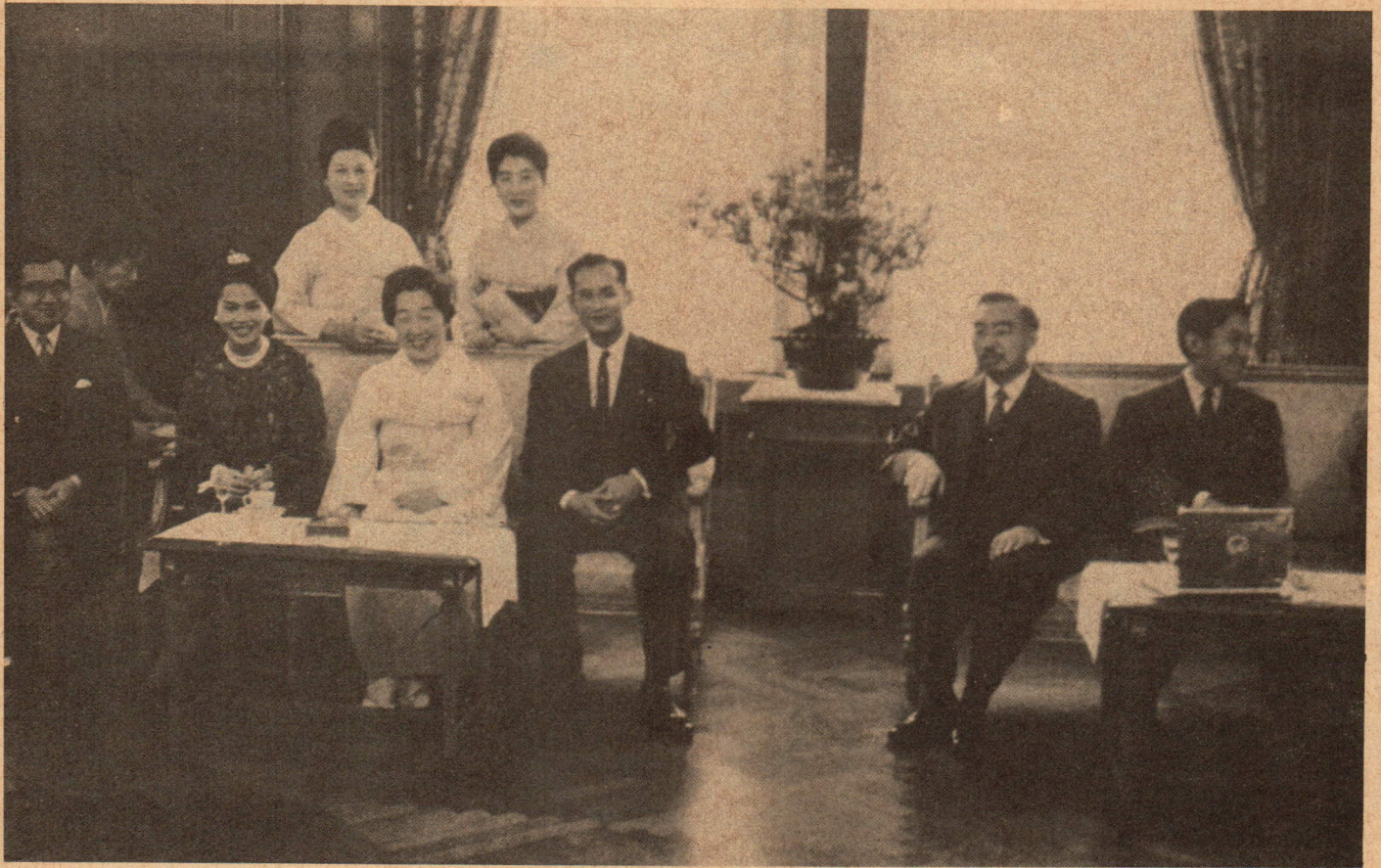
๒. พระมหากษัตริย์ทรงประกอบพระราชกรณียกิจส่วนพระองค์ และงานพระราชพิธีต่าง ๆ เท่านั้น มีชีวิตดังในเทพนิยาย

ภาพพจน์ ๒ ประการข้างต้นนั้น ไม่ถูกต้องกับความเป็นจริงของสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเราเลย เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ที่ใกล้ชิดพระองค์อื่น ๆ ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขของไพร่ฟ้าประชาชนผู้ยากไร้มาเป็นเวลานาน (สืบต่อกันจนปัจจุบันนี้) แล้ว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริสในงานถวายเลี้ยงพระกระยาหาร
ค่ำแด่สมเด็จพระราชินีนาถอลิซาเบธ ๒ ณ พระบรมมหาราชวัง ในโอกาสเสด็จฯ
เยือนประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงฉายพร้อมด้วยสมเด็จพระจักรพรรดิ สมเด็จพระจักรพรรดินี และมกุฎราชกุมาร เจ้าชายอากิฮิโตะแห่งญี่ปุ่นระหว่างเสด็จเยือนประเทศ ญี่ปุ่น เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๖

ชาวต่างประเทศบางคนที่มีโอกาสได้เข้ามาเที่ยวหรือมาพำนักในประเทศไทยหรือได้อ่านบทความที่ชาวต่างประเทศได้เขียนในหนังสือพิมพ์หรือวารสารต่าง ๆ หรือได้ดูรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับประเทศไทยและสถาบันพระมหากษัตริย์แล้ว ก็พอจะเข้าใจขึ้นบ้างว่าพระมหากษัตริย์ของไทยนั้น นอกจากจะทรงเป็นพระประมุขของชาติแล้ว ยังทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติและทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนด้วย

นอกจากนั้น ยังมีชาวต่างประเทศอีกพวกหนึ่งที่มีโอกาสได้ตามเสด็จในเวลาที่เสด็จพระราชดำเนินต่างจังหวัด พวกนี้ก็ได้แก่คณะทูตานุทูตและนักข่าวต่างประเทศที่มีความสนใจในพระราชกรณียกิจ เขาเหล่านี้ได้ติดตามขบวนเสด็จไปอย่างใกล้ชิด

การเสด็จพระราชดำเนินเพื่อเยี่ยมเยียนราษฎรแต่ละแห่งแต่ละท้องถิ่นนั้น มักจะไม่มี

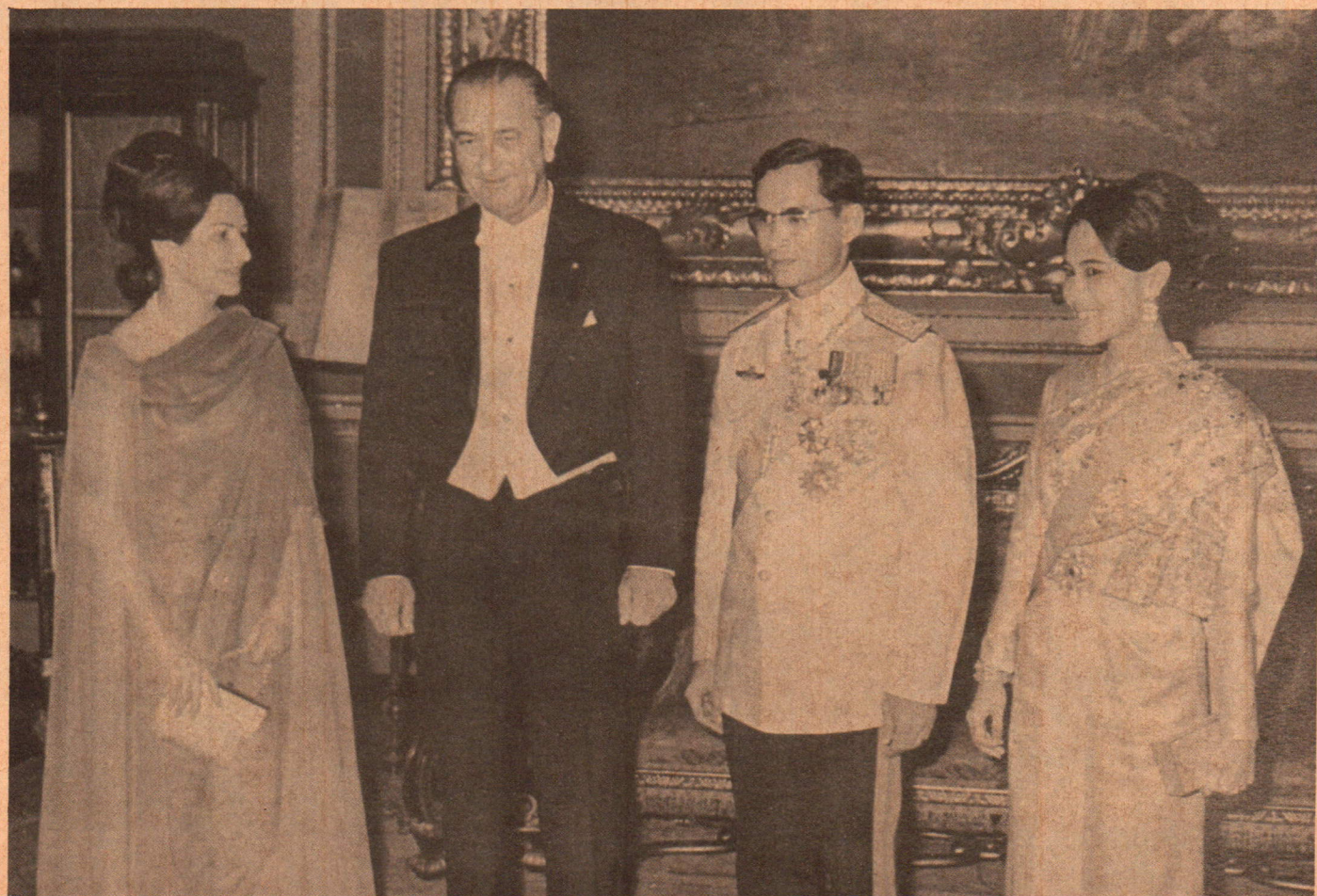
การบอกล่วงหน้าแน่นอน ๆ ว่าจะเสด็จวันใดและเมื่อใด เพราะมีพระประสงค์จะได้ทอดพระเนตรสภาพที่แท้จริงของสถานที่นั้น ๆ ทั้งชาวบ้านและราชการไม่มีโอกาสที่จะเตรียมการรับเสด็จเป็นการพิเศษแต่อย่างใด

เมื่อถึงวันนั้น ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินไปถึงยังพื้นที่ใดก็ตาม สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ก็มักจะเสด็จนำคณะแพทย์อาสาสมัครไปจัดตั้งแคมป์ในที่นั้น ๆ ก่อน คณะแพทย์จะเตรียมยาต่าง ๆ ไปอย่างพร้อมเพรียง แล้วก็เริ่มลงมือตรวจคนไข้ ซึ่งเป็นชาวบ้านแถวนั้นหรือในหมู่บ้านใกล้เคียงที่ทราบข่าว

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณฯ ทรงจ่ายยาตามสั่งแพทย์ด้วยพระองค์เองทรงอธิบายวิธีใช้ยา ขนาดที่ใช้ จนเป็นที่เข้าใจ

(ภาพบน) พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้เจ้าชายฟิลิป ดยุคแห่งเอดินบะระ พระราชสวามีของสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักรเฝ้า ในโอกาสที่เสด็จมาเยือนประเทศไทย ในฐานะพระราชอาคันตุกะส่วนพระองค์ และองค์ประธานมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งโลก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

(ภาพล่าง) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำเพื่อเป็นเกียรติแก่ ฯพณฯ นายลินดอน บี.จอห์นสัน ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา และภริยา เนื่องในโอกาสที่เยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙

เวลาที่เสด็จฯไปก็จะรับสั่งภาษาชาวบ้านกับราษฎรที่เข้ามารับการรักษาและรับยาอย่างคล่องแคล่ว โดยมีพระสวามีคอยช่วยเหลือในการจ่ายยาอยู่อย่างใกล้ชิด

หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็จะเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีมายังบริเวณที่ตั้งแคมป์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงช่วยเหลือราษฎรเกี่ยวกับเรื่องการทำกิน การหาแหล่งน้ำ การชลประทาน และการเพาะปลูกต่าง ๆ เพื่อให้ไพร่ฟ้าของพระองค์สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้ดีที่สุด ทรงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ร่วมกับทางราชการเพื่อการนี้นับจำนวนมาก

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็จะทรงสนพระทัยในการที่จะให้ชาวบ้านได้มีอาชีพเสริม เพื่อช่วยเพิ่มรายได้จากอาชีพหลัก โครงการศิลปาชีพของพระองค์ทำให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากที่เคยเป็นจำนวนมาก นอกจากโครงการนี้จะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ราษฎรแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปพื้นบ้าน อันเป็นสมบัติอย่างหนึ่งของชาติเอาไว้ได้เป็นอย่างดี

ทรงแนะนำวิธีการผลิต ทรงออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ โดยให้คงศิลปเดิมเอาไว้ แต่ทำให้เป็นทีนิยม และนำมาใช้ได้จริง ๆ เพื่อให้สามารถออกสู่ตลาดได้ และทรงหาตลาดให้ด้วย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ก็ทรงสอบถามทุกข์สุข การประกอบอาชีพ ความเจ็บไข้ได้ป่วย และความเป็นอยู่ต่าง ๆ ของราษฎร พระองค์จะทรงมีสมุดบันทึก ซึ่งจะทรงสัมภาษณ์และจดรายละเอียดต่าง ๆ ด้วยพระองค์เอง

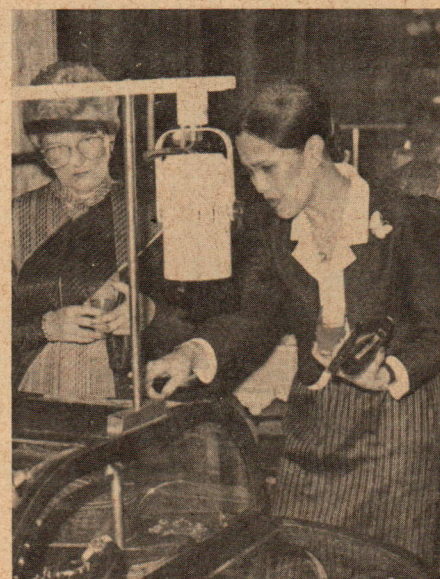
เมื่อไม่นานมานี้ สมเด็จพระเทพฯ ได้พระราชทานการให้สัมภาษณ์แก่เจ้าหน้าที่โทรทัศน์ต่างประเทศ ทรงตอบคำถามถึงความรู้สึกในการทรงถูกสัมภาษณ์ว่า ทรงรู้สึกแปลก ๆ นิดหน่อย เพราะตามปกติแล้ว จะทรงเป็นผู้สัมภาษณ์คนอื่น คือราษฎร แต่คราวนี้ทรงถูกสัมภาษณ์เสียเอง

ทุกครั้งที่เสด็จออกเยี่ยมหมู่บ้านหรือโครงการในพระราชดำริ ราษฎรที่ทราบข่าวต่างก็กระตือรือร้นที่จะมาเฝ้ากันอย่างท่วมท้นด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มีชีวิตชีวาขึ้นมาทันทีที่ทุกพระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเช่นนี้โดยไม่ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยตลอดทั้งวันจนค่ำคืนบางวันจนถึง ๕ ทุ่ม จึงจะเสด็จกลับ

พวกชาวต่างประเทศที่มีโอกาสได้ตามเสด็จพากันประหลาดใจไปตาม ๆ กันว่า พระมหากษัตริย์ของไทยและพระราชวงศ์ทรงทำงานหนักกันเช่นนี้เทียวหรือ แม้แต่นายแพทย์ชาวอเมริกันซึ่งเคยทำงานกับหน่วยแพทย์พัฒนาในประเทศอื่น ๆ มาแล้วหลายแห่ง ยังยอมรับว่าเขาเองไม่เคยทำงานหนักเหมือนอย่างตอนที่ตามเสด็จ และช่วยตรวจรักษาคนไข้ด้วยเช่นนี้มาก่อนเลย

ส่วนพวกนักข่าวต่างประเทศนั้นก็มีความประทับใจมาก กลับไปเขียนเรื่องราวที่ได้พบเห็น ทำให้ชาวต่างประเทศมีความเข้าใจในสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยดีขึ้น เช่น เมื่องานสมโภชสองร้อยปีรัตนโกสินทร์ นิตยสาร National Geographic Magazine ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “มหาวิทยาลัยที่ใหญ่ที่สุดในโลก” เนื่องจากเป็นนิตยสารที่มีคุณภาพสูง ให้ความรู้ดีมาก และมีผู้ติดตามอ่านไม่ต่ำกว่า ๑๒ ล้านคนทั่วโลก ได้ลงบทความหลายหน้าเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจชื่อเรื่อง The Working Royal, หนังสือ Geo Magazine, Leader's Magazine, The Plain Truth, Harvard International Review และ Readers' Digest ซึ่งมีผู้อ่านหลายล้านคนทั่วโลก ก็ลงบทความการตามเสด็จในที่ต่าง ๆ ในปีนี้ เป็นต้น

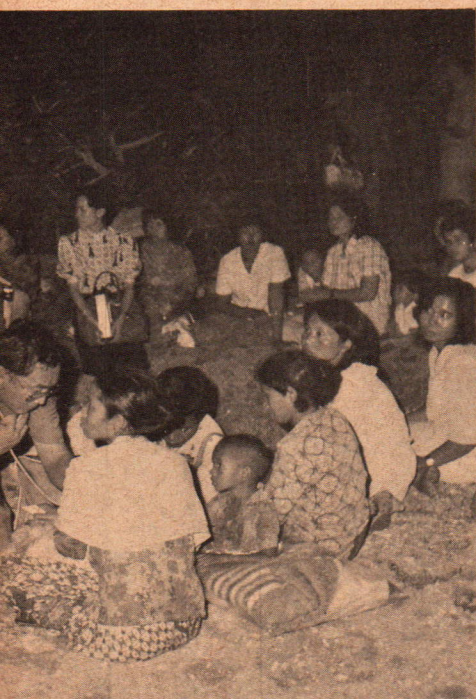
นอกจากนั้น ยังมีรายการโทรทัศน์จากต่างประเทศที่มาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตตามเสด็จ และถ่ายทำภาพยนตร์โทรทัศน์ไปออกรายการ เช่น โทรทัศน์ของ BBC แห่งประเทศอังกฤษ ทำเรื่อง “The Soul of the Nation” ABC แห่งประเทศออสเตรเลียทำเรื่องพระราชกรณียกิจ Ambassador Foundation แห่งสหรัฐ

(ภาพบน) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติอเมริกันและคณะเข้าเฝ้าฯ ทรงนำใบงานฝึกอาชีพให้กับราษฎรจากชนภาคต่าง ๆ ณ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ อำเภอ บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงอธิบายผลิตภัณฑ์จากสมาชิกของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษฯ ให้แก่ นางลินน์ ที. ไบเออร์ฮอฟฟ์ ผู้แทนแห่งสหรัฐอเมริกาประจำสหประชาชาติ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จนำคณะแพทย์อาสาสมัครไปจัดตั้งแคมป์ก่อนการเสด็จพระราชดำเนิน และทรงจ่ายยาตามสั่งแพทย์ด้วยพระองค์เอง

อเมริกา ทำเรื่อง "More Than a Monarch" ความยาว ๑ ชั่วโมง ซึ่งจะเสร็จในเดือนพฤศจิกายน แล้วจะเผยแพร่ทางโทรทัศน์ไปทั่วโลก และเมื่อไม่นานมานี้รายการ Look East ของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีผู้ชมประมาณ ๓๕ ล้านคนในสหรัฐฯ ก็มาขอพระราชทานสัมภาษณ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เพื่อนำไปออกรายการโทรทัศน์เช่นกัน

อีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้ชาวต่างประเทศรู้จักประเทศไทยและสถาบันพระมหากษัตริย์ได้ดีขึ้น ก็คือการเยือนของประมุขของประเทศต่าง ๆ หรือของศาสนา เช่น ประธานาธิบดีคาร์ลสัน แห่งสหพันธรัฐเยอรมันและภรรยา และ ลันเตปาปา จอห์นปอล ที่ ๒ เป็นต้น เพราะการเยือนนั้น นอกจากจะเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้ว ยังทำให้เกิดความสนิทสนม ความเข้าใจกันของประมุขของประเทศ ทำให้พลเมืองของทั้งสองประเทศรู้จักกันมากขึ้น นอกจากนั้นยังเป็นข่าวไปสู่ชาวโลกด้วย ทำให้รู้จักประเทศไทยมากขึ้นกว่าเดิม

สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ชาวต่างประเทศมีความประทับใจและจดจำได้ดี

ก็คือการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ชาวต่างประเทศหลายประเทศ เช่น ประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย เยอรมัน ออสเตรีย และนิวซีแลนด์ ที่มีอายุมากพอ จะจดจำและกล่าวขวัญถึงการเสด็จเยือนของทั้งสองพระองค์ได้อย่างแม่นยำ เมื่อพูดถึงประเทศไทย ชาวต่างชาติหลายคนก็กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ด้วยความประทับใจอย่างยิ่ง

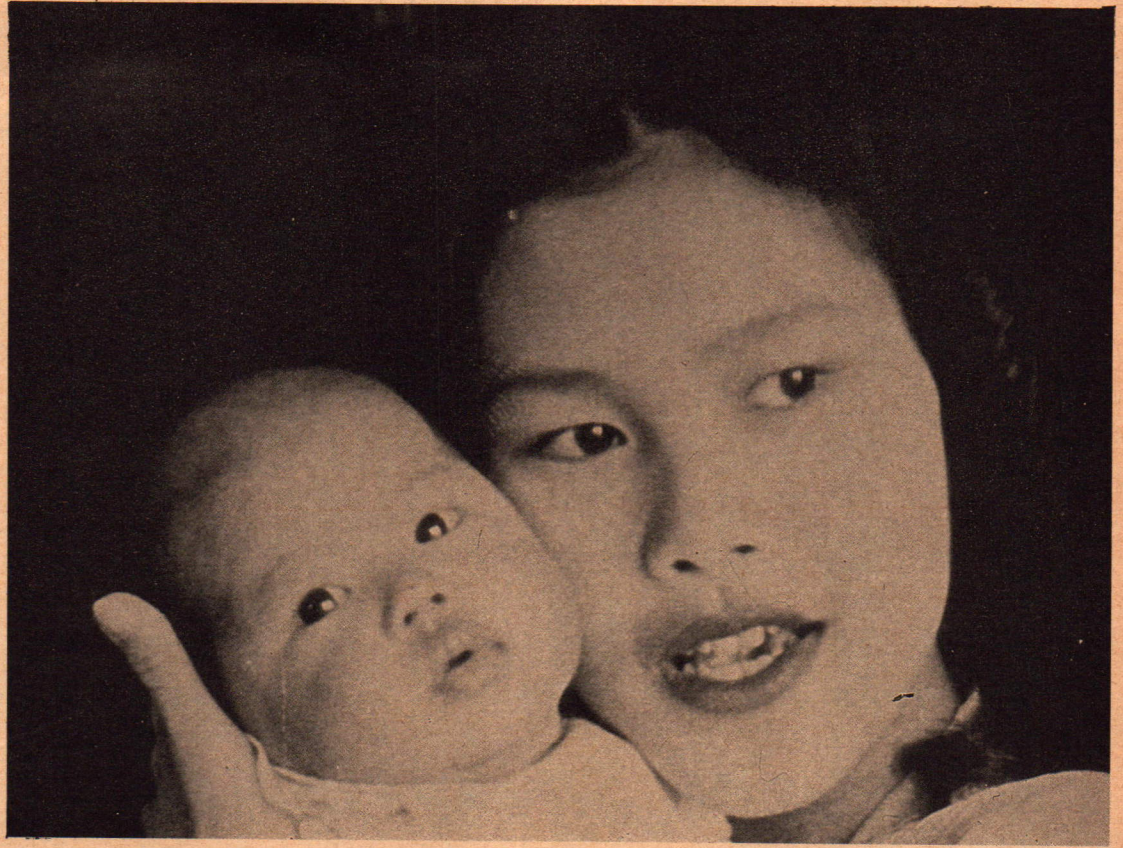
ปัจจุบันนี้ แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะมีได้เสด็จเยือนต่างประเทศมาเป็นเวลานานแล้ว เพราะทรงมีพระราชกรณียกิจมากมายเกินกว่าที่จะปลีกพระองค์ไปได้แต่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถก็ทรงรับเชิญจากประเทศต่าง ๆ ไปทรงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของไทยเราให้เป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก ชาวต่างประเทศผู้ใดที่มีโอกาสได้เฝ้าชมพระบารมีก็มีความประทับใจและศรัทธากันเป็นอย่างยิ่ง แม้ผู้ที่ไม่มีโอกาสได้เฝ้าฯ ก็สามารถรับข่าวคราวการเสด็จพระราชดำเนินจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ได้ การเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ แต่ละครั้ง ต่างก็เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติในการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจในนานาประเทศอย่างมหาศาล

ปัจจุบันนี้ จึงมีชาวต่างประเทศจำนวนมากขึ้นทุกวันที่เห็นว่าพระมหากษัตริย์ไทยนั้นมิได้ทรงเป็นองค์พระประมุขของชาติที่ทรงห่วงใย และทรงช่วยเหลือพสกนิกรที่ยากไร้อย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลาเท่านั้น แต่ยังทรงเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นที่สุดของประเทศที่ทำให้ชาวต่างประเทศรู้จัก สนใจและยกย่องประเทศไทยอีกด้วย

วันแม่แห่งชาติ

ประพัฒน์ ตรีณรงค์

ปัจจุบัน วันแม่แห่งชาติหรือที่นิยมเรียกกันสั้น ๆ ในหมู่คนไทยเราว่า วันแม่ ย่อมเป็นที่รับทราบและซาบซึ้งกันดี เพราะวันสำคัญวันนี้ ตรงกับวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ คือวันที่ ๑๒ สิงหาคม อันเป็นวันคล้ายวันเสด็จพระราชสมภพเวียนมาบรรจบครบรอบปีอีกครั้งหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นวันแม่ของชาติด้วย

วันแม่ของชาติ แต่เดิม กำหนดเอาวันที่ ๑๕ เมษายน ของทุก ๆ ปี ทั้งนี้เป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีประกาศรับรองเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๓ ซึ่งได้พิจารณาเห็นว่าการจัดงานวันแม่ของสำนักวัฒนธรรมฝ่ายหญิง สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ผู้รับมอบหมายให้จัด งานวันแม่ มาตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นครั้งแรกเป็นต้นมานั้น ได้รับความสำเร็จเพราะประชาชนให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี จนสามารถขยายขอบข่ายของงานให้กว้างออกไปได้ ไม่แต่เพียงจัดพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น เช่น จัดให้มีการประกวด

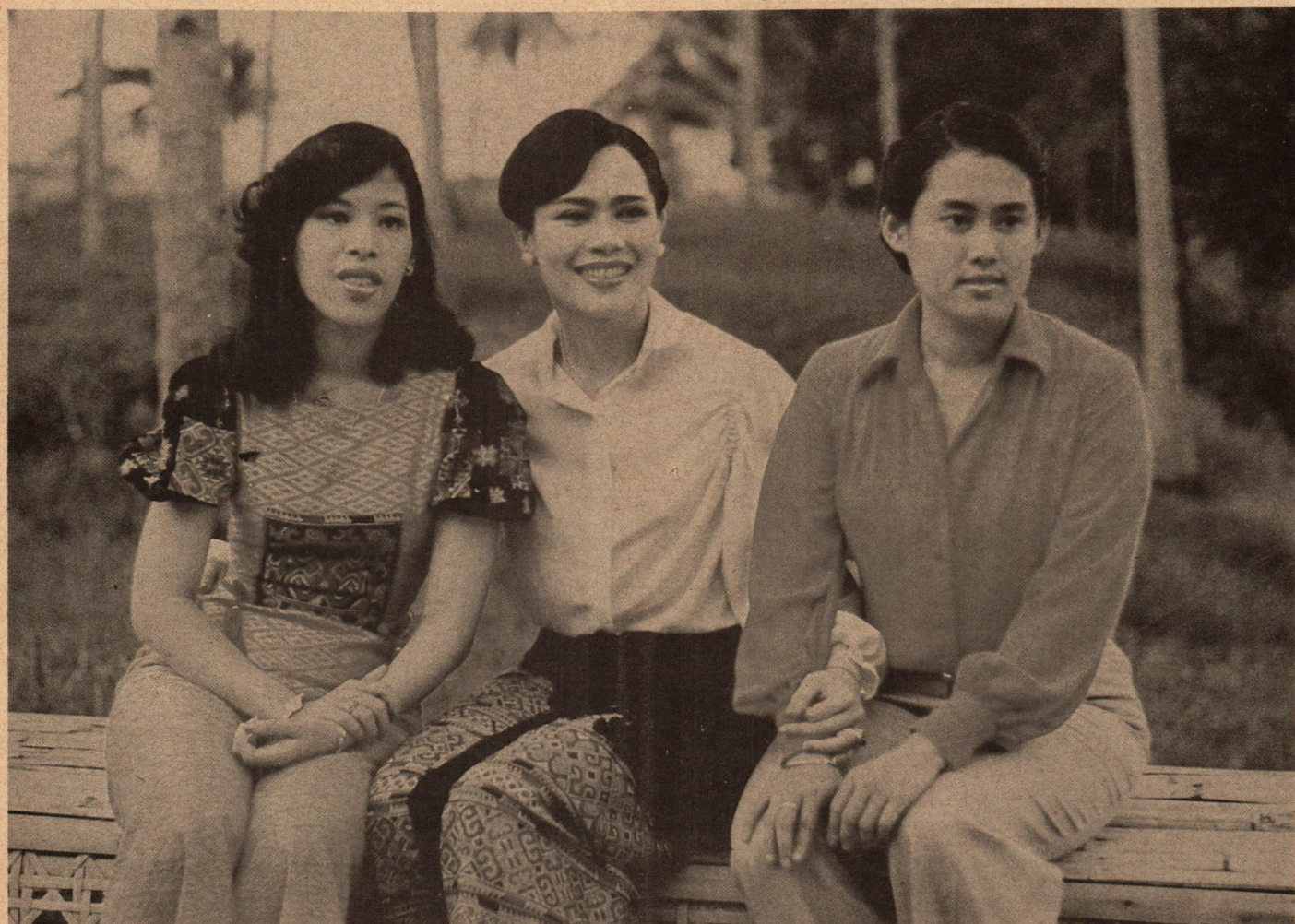
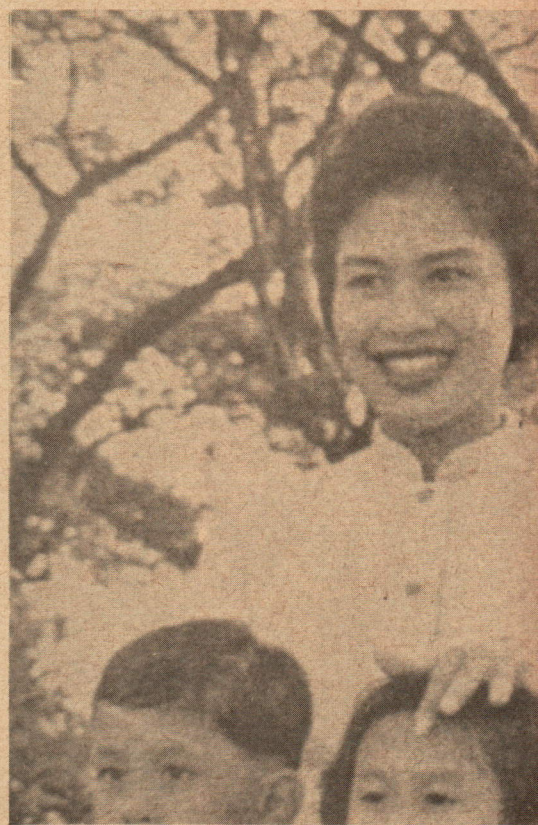
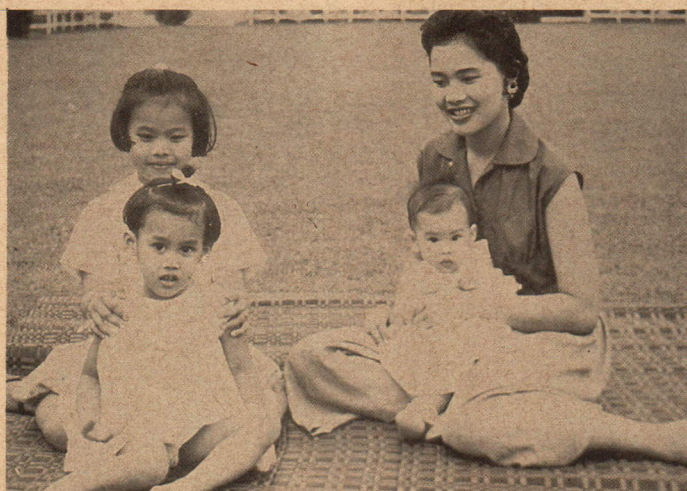
แม่ของชาติ ประกอบคุณค่าขวัญ เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นเกียรติแก่แม่และเพื่อเพิ่มความสำคัญของงานวันแม่ให้ยิ่ง ๆ ขึ้น ดังนั้นงานวันแม่จึงเป็นวันแม่ประจำปีของชาติ ตามประกาศของรัฐบาลในสมัยนั้น (รัฐบาลของ ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม) แต่เรียกกันเพียงว่าวันแม่ของชาติ

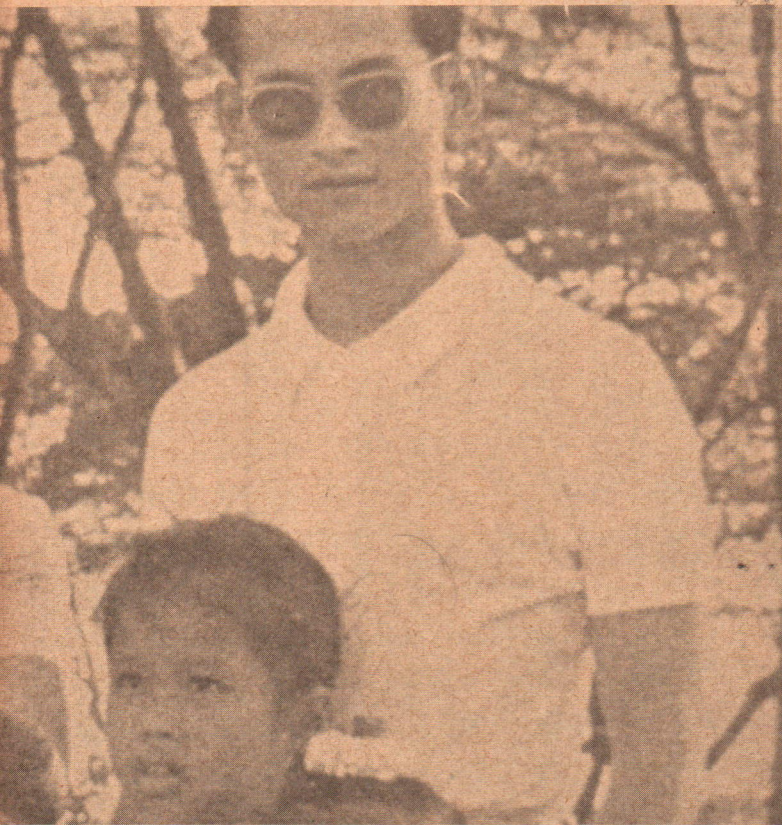
ครั้นต่อมา ทางราชการได้เปลี่ยนใหม่ โดยให้ถือว่า วันเสด็จพระราชสมภพของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ คือวันที่ ๑๒ สิงหาคม เป็นวันแม่แห่งชาติซึ่งเริ่มใน พ.ศ. ๒๕๑๙ หนังสือของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเล่มหนึ่งซึ่งแม่หลวงของปวงชนพิมพ์เผยแพร่เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ มีข้อความในคำนำตอนหนึ่งเกิดพระเกียรติไว้ว่า

“แม่ที่ดีย่อมรู้จักส่งเสริมธำรงรักษาคิลพัฒนาธรรมประจำชาติ เพราะแม่ทราบดีว่า ถ้าชาติสิ่งเหล่านี้แล้ว ความเป็นไทยที่แท้จริงจะมีปรากฏอยู่บนผืนแผ่นดินไทยอันเป็นที่รักยิ่งของเรา

แม่ที่ดีย่อมประพฤติปฏิบัติตนเป็นพล

เมืองดี ตามระบบของการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยรักเคารพและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เหนือสิ่งอื่นใด

หญิงไทยทุกคน ย่อมจะมีคุณลักษณะต่าง ๆ ของแม่ที่ดีดังกล่าวข้างต้นนี้อยู่แล้ว จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการศึกษาและการฝึกหัดอบรมแต่จะหาหญิงใดที่มีคุณลักษณะครบถ้วนทุกประการเสมอเหมือนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถนั้น ไม่ใช่ง่ายนัก ด้วยเหตุนี้เราจึงขอเทิดทูนพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ ว่าทรงเป็น แม่หลวงของปวงชน ผู้ทรงเป็นศรีสง่าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของบ้านเมือง และของประชาชนชาวไทยทั้งมวล”

นี่คือเรื่องของวันแม่ของชาติอันเป็นไปตามเหตุผลของทางราชการ

ส่วนที่เกี่ยวกับวันแม่ของไทยตามความรู้สึกนึกคิดโดยทั่ว ๆ ไปของคนไทยผู้เป็นแม่ หาได้มีกำหนดวันเวลาไม่ แต่เข้าใจว่าจะเกี่ยวกับสำนวนไทยประโยคหนึ่งที่มีความหมายลึกซึ้งกินใจของผู้เป็นแม่และลูก

มาแต่ไหนแต่ไรแล้วคือคำที่กล่าวกันว่า “แม่ใครมาน้ำตาใครไหล” ซึ่งพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้อธิบายไว้ในหนังสือวรรณกรรมเรื่อง “แม่” ว่า

“เด็กไทยตามหมู่บ้านในสมัยที่ข้าพเจ้าเป็นเด็ก มักเล่นกันเป็นหมู่ ๆ เด็กคนไหนแม่อยู่บ้าน เวลาเขาเล่นอยู่ในหมู่เพื่อนหน้าก็ยิ้มแย้มแจ่มใส เด็กคนไหนที่ไม่อยู่ต่างว่ไปทำมาหากินไกล ๆ หรือไปธุระที่ไหนนาน ๆ ก็มีหน้าตาเหงาหงอย ถึงจะเล่นสนุกสนานไปกับเพื่อนในเวลานั้น ก็พลอยสนุกไปแทน ๆ จนเด็กเพื่อน ๆ กันรู้กริยาอาการ เพราะฉะนั้นพอเด็ก ๆ เพื่อน ๆ แลเห็นแม่เดินกลับมาแต่ไกลก็พากันร้องขึ้นว่าแม่ใครมาน้ำตาใครไหล แล้วเด็กคนนั้นผละจากเพื่อนเล่นวิ่งไปหาแม่กอดแม่ น้ำตาไหลพราก ๆ ด้วยความปลื้มปิติ แล้วจึงหัวเราะออก ลักษณะการที่เด็กแสดงออกมาจากน้ำใจอันแท้จริงอย่างนี้ ย่อมเกิดจากความสนิทสนมชิดเชื้อ มีเยื่อใยต่อกัน แม่ไปไหนจากบ้านก็คิดถึงลูกและลูกก็เปลี่ยวเปล่าใจเมื่อแม่ไม่อยู่บ้าน นี่คือธรรมชาติ ไม่มีใครสร้างสรรค์บันดาลมันเกิดขึ้นเอง”

และอีกตอนหนึ่งในหนังสือเล่มเดียวกันที่อ้างแล้ว กล่าวถึงความหมายของคำว่า แม่ ว่า

“เสียงที่เปล่งออกมาจากปาก เป็นคำที่มีความหมายว่า แม่ เป็นเสียงและความหมายที่ซึ่งใจมีรสเมตตาคุณกรุณาคุณและความรักอยู่ในคำนี้บริบูรณ์ เด็กน้อยที่เหลียวหาแม่ไม่เห็นก็ส่งเสียงเรียก ตะโกนเรียกแม่ แม่ ถ้าไม่เห็นก็ร้องให้จ้า ถ้าเห็นแม่มากก็หัวเราะได้ทั้งน้ำตา นี่เพราะอะไรเราเดาใจเด็กว่าเมื่อไม่เห็นแม่ เด็กต้องรู้สึกใจหายดูเหมือนเขาจะรู้สึกว่าเขาถูกผู้ที่ปกปักษ์รักษาให้ปลอดภัย แต่พอเห็นแม่เข้าเท่านั้นก็อุ่นใจ ไม่กลัวเกรงอะไรทั้งหมด

เราที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว เมื่อเอ่ยคำว่าแม่ ขึ้นทีไรมักจะรู้สึกเกินออกไปจากความหมายที่เป็นชื่อเท่านั้น ย่อมนึกถึงความสัมพันธ์ที่ไม่มีต่อเราเกือบทุกครั้ง แม่รักลูก ถนอมลูก สงสารลูก ห่วงจิตต่อลูก จะไปไหนจากบ้านก็เป็นห่วงลูก รับประทานอะไรก็คิดถึงลูก ถึงแก่แบ่งของรับประทานนั้นไว้ให้ลูก ลักษณะเหล่านี้ย่อมตรึงใจเรามีได้ว้าย”

อย่างไรก็ตาม การที่ทางราชการประกาศกำหนดวันแม่แห่งชาติให้เป็นที่แน่นอนอย่างในปัจจุบัน ย่อมก่อให้เกิดวันอันเป็นที่ระลึกที่สำคัญยิ่งของไทยเราวันหนึ่ง ซึ่งในวันนี้ทางราชการกำหนดให้ถือว่าดอกมะลิ เป็นสัญลักษณ์ของวันแม่ด้วยเหตุผลคงจะเป็นไปอย่างในคำประพันธ์บทดอกสร้อยชื่อ แม่ จำ ของท่านผู้ญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา ที่ว่า

ดอกเอ๋ยดอกมะลิ

ถึงยามผลิกลิ่นพราวสกาเวตน์

สดสะอาดปราศสโรคราคน

เหมือนกมลใสสดหมดระคาย

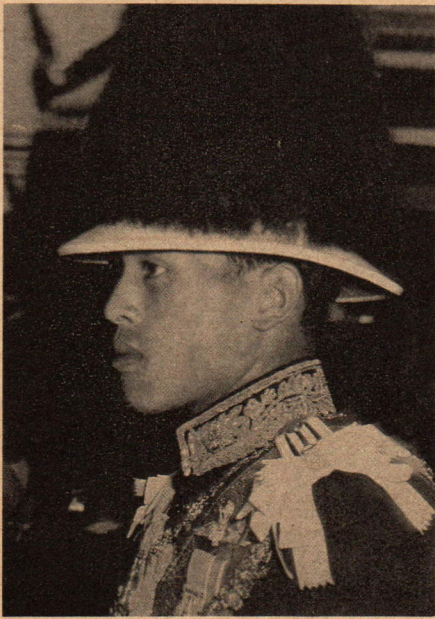
กลิ่นมะลิหอมกระไรไม่รู้สร้าง

เปรียบได้อย่างรักแท้ไม่แปรหาย

อันรักแท้แลหัวใจได้บรรยาย

ขอเชิญทวย ณ ที่ไหนจากใครเคย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๗ ท่านทั้งหลายคงจะได้ชมภาพข่าวโทรทัศน์ และอ่านข่าวหนังสือพิมพ์เรื่อง สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรในชุมชนแออัดต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร รวม ๔ แห่ง ในวันเดียวกัน คือ ชุมชนแออัดบ้านมนังคศิลา ชุมชนแออัดวัดลาดบัวขาว ย่านนาวา ชุมชนแออัดกิ่งเพชร พญาไท และชุมชนแออัดห้วยถั่วแดง เขตดุสิต ได้มีพระราชดำรัสแก่ ผู้เฝ้าทูลละอองพระบาทตอนหนึ่งว่า ในวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระองค์ท่าน มีพระราชประสงค์จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม จึงทรงนำสิ่งของจำเป็นไปพระราชทานผู้ที่ยังทุกข์ยากเดือดร้อน โดยมีพระราชดำริว่า วันเกิดเป็นวันที่คนเรามีอายุมากขึ้น มีประสบการณ์มากขึ้น เป็นวันที่ต้องให้คนอื่น ทำตัวรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ในการนี้ได้มีพระราชปฏิสันถารถามทุกข์สุขของผู้เฝ้าทูลละอองพระบาทอย่างใกล้ชิดทั่วทุกแห่ง ประชาชนที่มาเฝ้าต่างแสดงความจงรักภักดีปลาบปลื้มปิติที่ได้เฝ้าทูลละอองพระบาท และต่างพากันถวายพระพรให้ทรงพระเจริญด้วยความชื่นชม เบิกบานใจ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ นับว่าเป็นภาพที่ประทับใจและเป็นมงคลนิมิตหมายที่น่าปลาบปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่ง

ท่านทั้งหลายคงทราบดีทั่วกันแล้วว่า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม

มกุฎราชกุมาร ได้เสด็จไปทรงศึกษาวิชาทหาร ณ โรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนนายร้อยดันทรูน ที่ประเทศออสเตรเลีย และได้ทรงสำเร็จการศึกษา เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ซึ่งได้นำความชื่นชมโสมนัสมาสู่ประชาชนชาวไทยทั่วหน้า

เมื่อเสด็จกลับประเทศไทยแล้ว ได้ทรงเข้ารับราชการทหาร เป็นนายทหารประจำกรมข่าวทหารบก กระทรวงกลาโหม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ ในการรับราชการทหารนี้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระราชปณิธานที่จะทรงฝึกฝนหาความชำนาญ เพื่อให้สามารถนำวิชาความรู้ทางทหาร ตามมาตรฐานสากลมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง จึงได้ทรงอุทิศหาเสด็จไปศึกษาวิชาทหารและทรงฝึกปฏิบัติหลักสูตรต่างๆ เพิ่มเติมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้นว่า ใน พ.ศ. ๒๕๑๙ ทรงฝึกเพิ่มเติมหลักสูตรพิเศษของกองทัพออสเตรเลีย พ.ศ. ๒๕๒๐ ทรงสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ ณ โรงเรียนเสนาธิการทหารบกของไทย ซึ่งทรงสำเร็จการศึกษาใน พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้ทรงรับตำแหน่งในกองทัพบกเป็นรองผู้บังคับการ และต่อมาเป็นผู้บังคับการกองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ กรมทหารราบที่ ๑ ตามลำดับ

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้เสด็จไปทรงรับการฝึกอบรมพิเศษหลักสูตรอาวุธศึกษา การรบนอกแบบและยุทธวิธีต่างๆ ของกองทัพบกสหรัฐ พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้เสด็จไป

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

เจ้าฟ้าฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับงานด้านการทหาร

วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๖ ประทับฟังเรืออากาศเอก
เจดเลียส แมคกรี กราบบังคมทูลบรรยายสรุป ก่อน
ทรงฝึกบินกับเครื่องบินแบบที-๓๘ ซึ่งเป็นเครื่องบิน
ฝึกไอพ่นขับไล่ที่ใช้ในการฝึกครูการบินและศิษย์
การบินขับไล่ของสหรัฐอเมริกา ณ ฐานบิน
แอนด์ดอล์ฟ รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา

ทรงฝึกปฏิบัติการพิเศษหลักสูตรทางทหาร
อากาศ นักบินพร้อมรบที่สหรัฐอเมริกา
อีกครั้งหนึ่ง ต้องทรงใช้พระราชอุตสาหะ
วิริยภาพอันสูง เนื่องด้วยหลักสูตรดังกล่าว
มีการฝึกบินเดี่ยว บินหมู่ การใช้อาวุธต่อ
เป้าทั้งภาคพื้นดินและในอากาศ การฝึก
ปฏิบัติการพิเศษนี้ต้องการความกล้าหาญ
เด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง และต้องเสี่ยงพระชนม
ชีพด้วย แต่ก็มีได้ทรงย่อท้อ มีพระวิริยภาพ
และพระปรีชาสามารถอย่างสูง จึงสามารถ
ผ่านหลักสูตรการฝึกดังที่ทรงตั้งพระทัยจะ
ทรงอุทิศพระองค์แก่ภารกิจด้านการทหาร
ของชาติบ้านเมือง นอกจากนั้นยังได้เสด็จ
ทอดพระเนตรกิจการด้านทหารและกิจการ
ตำรวจในประเทศต่าง ๆ ภาคพื้นยุโรป เช่น
อังกฤษ เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมัน เป็นต้น

ในฐานะที่ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าลูก
ยาเธอ ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ก็ได้ทรง
แสดงพระราชจริยาวัตรในด้านความกตัญญู
กตเวทิตา โดยทรงรับสนองพระราชบัญชาและ
พระราชประสงค์ในสมเด็จพระบรมราช-

ชนกและพระบรมราชชนนีอย่างดีตลอดมา
ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่สื่อมวลชน
ดังปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์
หลายฉบับว่า ทรงรักและทรงสำนึกในพระ
มหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทั้ง
ในฐานะพระบรมราชชนกชนนีที่ประเสริฐ
ได้ทรงบำรุงเลี้ยงพระองค์ให้เจริญวัยมา
อย่างดี และทั้งในฐานะพระมหากษัตริย์ผู้
ทรงพระคุณอันยิ่งใหญ่ จึงมีพระราชปณิ
ธานที่จะรับสนองพระบรมราชโองการโดย
ความซื่อสัตย์ โดยความจงรักภักดี และโดย
เต็มพระสติปัญญาและพระปรีชาสามารถ
ของพระองค์

ในการปฏิบัติราชการในตำแหน่งผู้
บังคับการกองพันทหารมหาดเล็กรักษา
พระองค์นั้น นอกจากจะทรงปฏิบัติพระราช
ภารกิจด้วยความตั้งพระทัยและมั่นพระทัย
แล้ว ในวาระสำคัญ เช่น ในการสวนสนาม
แสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว พระองค์ก็ได้ทรงร่วมงาน

ด้วยความเข้มแข็งเป็นประจำ เป็นที่ชื่นชม
โสมนัสของกองทัพและของมหาชนอย่าง
ยิ่ง ในส่วนการพัฒนางานนั้น สมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้
ทรงพระราชดำริริเริ่มและปรับปรุงกิจการของ
กองพันจากเดิมนานปีการ เป็นต้นว่า ทรง
ปรับปรุงพื้นที่ฝึกของกองพันให้กว้างขวาง
เหมาะสม เพื่อเพิ่มพูนความชำนาญแก่
ทหาร ทรงปรับปรุงกิจการฝึกให้มีขั้นตอน
และมีระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงใน
การทำงาน ทรงปรับปรุงจัดกำลังพลและ
จัดหน้าที่ให้เหมาะสมแก่บุคคลทั้งในระดับ
นายทหารและนายสิบ ทรงปรับปรุงการ
ถวายอารักขาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัว ในเวลาเสด็จแปรพระราชฐาน ให้มี
ความปลอดภัย สมพระเกียรติ และเข้ม
แข็งยิ่งขึ้น ทั้งยังทรงพระกรุณาต่อผู้ใต้บง
คับบัญชา ทรงสอดส่องดูแลทุกข์สุข พระ
ราชทานพระราชทรัพย์เป็นทุนสวัสดิการ
บำรุงขวัญ

อนึ่ง ดังได้กล่าวแล้ว สมเด็จพระบรม

โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระ
ราชประสงค์จะนำความรู้อันทันสมัยที่ได้
ทรงพระอุตสาหะวิริยะฝึกอบรมจากต่าง
ประเทศมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่กิจการ
ทหารของไทย พระองค์จึงทรงพระกรุณา
รับตำแหน่งอาจารย์พิเศษของโรงเรียนเสนา
ธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหาร
เรือ และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
ของไทย นอกจากนั้น เมื่อมีโอกาสก็จะ
ทรงนำความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการ
ทหารไปใช้ในการฝึกการรบร่วมกับหน่วย
ทหารต่าง ๆ เช่นที่ปรากฏว่าในเดือนธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๒๖ ได้ทรงแสดงพระปรีชา
สามารถอันสูง ในวาระที่กองทัพอากาศจัด
การแสดงการใช้อาวุธและสาธิตการใช้อำลั่ง
ทางอากาศ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ทอดพระ
เนตรที่จังหวัดลพบุรี สมเด็จพระบรมโอรสา
ธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งทรงดำรง
พระยศ นาวาอากาศเอกแห่งกองทัพอากาศ
ได้ทรงร่วมในการสาธิตยุทธวิธีการรบทาง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎ
ราชกุมาร ทรงเข้ารับการฝึกบินด้วยเครื่องบิน
ขับไล่ไอพ่นแบบเอฟ-๕ อี ณ ผู้บินขับไล่ทางยุทธ
วิธีที่ ๔๒๕ ฐานบินวิลเลียมส์ รัฐออริกอน สหรัฐ
อเมริกานั้น จะต้องทรงตรวจเครื่องบินก่อนทำการ
บินตามสมุดคู่มือการบินด้วยพระองค์เองทุกครั้ง

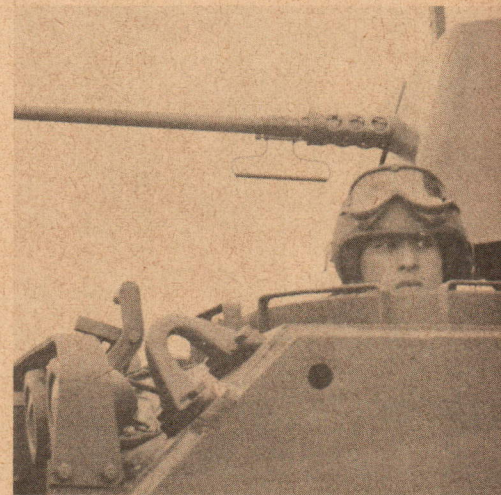

อากาศ แบบใช้กำลังทางอากาศประจันบาน
โจมตีกำลังทางอากาศของข้าศึก

การสาธิตดังกล่าวนี้สมมติจุดยุทธศาสตร์เป้าหมาย มีสนามบิน อากาศยาน คลังเชื้อเพลิง สถานีเรดาร์ เป็นต้น การโจมตีใช้เครื่องบินความเร็วสูง โจมตีแบบยุทธวิธีประยุกต์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เป็นนักบินนำฝูงบิน บินด้วยความเร็วสูง แสดงประสิทธิภาพของเครื่องบินเข้าปฏิบัติการโจมตีเป้าหมายตามยุทธวิธี ทรงสั่งการปฏิบัติการโจมตีแก่นักบินซึ่งเป็นลูกฝูงด้วยตลอดระยะเวลา ซึ่งปรากฏว่าฝูงบินในบังคับบัญชาของพระองค์ท่านได้ปฏิบัติการโจมตีทั้งระเบิดลงสู่เป้าหมายอย่างแม่นยำทุกลำ และ

ใช้เวลาปฏิบัติการทั้งสิ้นเป็นเวลาอันสั้นมากไม่ถึง ๑ นาที ซึ่งนับว่าเป็นปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพอันสูง เป็นการสาธิตที่ทรงเสี่ยงอันตรายอย่างมาก เพราะต้องทรงบินด้วยความเร็วสูง ต้องทรงปฏิบัติการเองและทรงสั่งปฏิบัติการแก่ลูกฝูงไปพร้อมกัน แสดงให้เห็นเด่นชัดถึงพระปรีชาสามารถและน้ำพระทัยกล้าหาญเด็ดเดี่ยว มิได้ทรงห่วงเกรงอันตรายแต่อย่างใด สมกับที่เป็นชาติตียชาติในพระบรมราชจักรีวงศ์ และเป็นทหารหาญของชาติ

การสาธิตใช้กำลังทางอากาศดังกล่าวนี้ ย่อมเป็นการตื่นตัวด้วยยุทธวิธีทางอากาศของกองทัพอากาศไทย และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในด้านความมั่นคงของชาติ เนื่องจาก

เป็นการแสดงให้เห็นสมรรถภาพ ประสิทธิภาพและความพร้อมของกำลังคน ตลอดจนยุทธโปกรณ์ของกองทัพอากาศไทย ในการเตรียมการป้องกันรักษาอธิปไตยของประเทศ นับได้ว่าเป็นการบำรุงขวัญทหารและประชาชนอย่างยิ่ง ทั้งยังเป็นการแสดงให้อาณาประชาราษฎร์ได้ประจักษ์ถึงพระปรีชาสามารถอันสูง ตลอดจนพระวิริยะอุตสาหะ และพระราชจริยวัตรในด้านการทหาร ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งควรเป็นที่ชื่นชมยินดีในหมู่พลกนิกรชาวไทย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนว่า ในการที่ทรงปฏิบัติหน้าที่

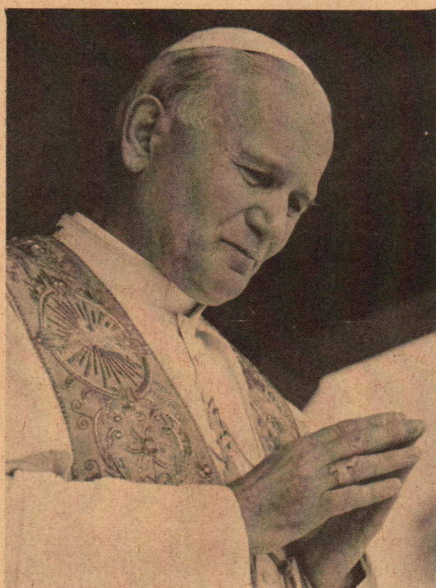

ราชการทหารนั้นทรงพร้อมปฏิบัติหน้าที่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เว้นแต่เมื่อทรงรับมอบหมายพระราชภารกิจไปปฏิบัติแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เพราะทรงตระหนักดีว่ากองพันทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ มีหน้าที่ต้องรักษาความปลอดภัย ต้องการความเข้มแข็งเคร่งครัด ทั้งนี้ต้องพร้อมปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกเวลาด้วยความจงรักภักดี

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ได้พิมพ์บทความเฉลิมพระเกียรติและสดุดีพระองค์ท่านว่า

“สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์แรก และพระองค์เดียวในปัจจุบัน ซึ่งทรงพระราชสมภพภายใต้้นพญาลมहाเศวตฉัตร เป็นมกุฎราชกุมารพระองค์แรกและพระองค์เดียวในโลก ที่เป็นนักบินเครื่องบินขับไล่ไอพ่นที่มีอานุภาพร้ายแรงและทันสมัยที่สุดแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า ต้องเป็นผู้มีสติปัญญาความรู้ตลอดจนความทรหดอดทนและมีความมานะพยายามอย่างยิ่งยวด จึงจะสามารถเป็นนักบินประเภทนี้ได้ ลำพังพระมหามงกุฎตลอดจนพระราชอิสริยยศ พระราชอิสริยยศักดิ์อันสูงส่งนั้น จะไม่สามารถนำมาแลกกับความสำเริง

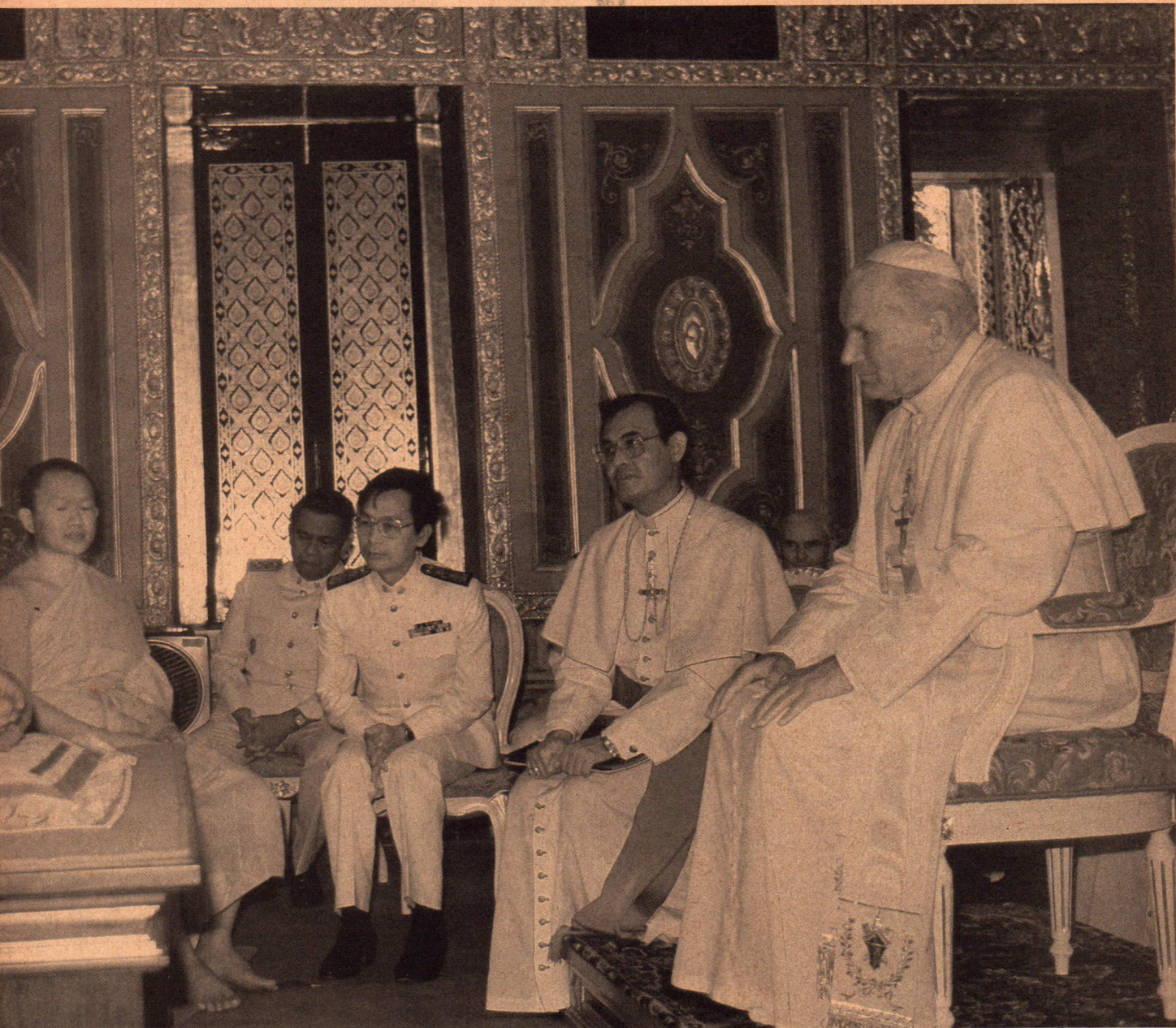
อย่างงดงามในชีวิตทหารอาชีพเช่นนี้ได้โดยเป็นอันขาด...พระปรีชาสามารถดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่จะต้องยอมรับกันอย่างไม่มีข้อเคลือบแคลงอันใดเลยว่า ทรงได้มาด้วยการเสี่ยงต่อพระชนมชีพโดยแท้ เป็นสิ่งที่ทรงได้มาด้วยพระราชอัจฉริยภาพส่วนพระองค์ และสิ่งที่ทรงได้มานั้น มิได้เป็นประโยชน์ต่อพระองค์เองเท่านั้น หากแต่ยังเป็นเครื่องประกาศให้โลกทั้งโลกได้รู้ถึงความสามารถของคนไทย ซึ่งนับว่า ทรงเป็นผู้นำชื่อเสียงและเกียรติภูมิมาสู่ประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง”

โป๊ป เยือนไทย

พิบูล

การติดต่อระหว่าง สำนักพระราชวังขององค์พระมหากษัตริย์ไทย และสำนักวาติกัน คงจะมีมาช้านานแล้ว

แม้การติดต่อดังกล่าวจะดำเนินมาช้านานแล้ว หรือขุนนางชั้นผู้ใหญ่ของฝ่ายไทยกับทางวาติกัน ก็ไม่ได้มีในสมัยนี้เท่านั้น

เอกสารต่าง ๆ ที่แสดงถึงการติดต่อและมีมิตรไมตรีอันดีอยู่ ระหว่างไทยกับวาติกัน เชื่อว่าน่าจะมียุคในหอสุมุด หรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

เอกสารเหล่านี้เป็นหลักฐานสำคัญทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และภาษาศาสตร์

ตลอดจนการทูต ฯลฯ น่าจะได้นำมาเผยแพร่ เพื่อการศึกษาและความเข้าใจอันดี

จากการไปประชุมคณะทำงานประวัติศาสตร์ พระศาสนจักรในประเทศไทย ที่โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ เมื่อต้นปี ๒๕๒๗ ได้เห็นพระราชสาส์นของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีไปถึงสมเด็จพระสันตะปาปา ร่วมสมัยคือ สมเด็จพระสันตะปาปาปิโอที่ ๙

ได้สอบถามผู้รักษาสำนักราชราชสาส์นดังกล่าวได้ความว่า ได้มาจากสยามสมาคม ขอยอโคก ข้อความข้างต้นนี้ เป็นบท

ความของอาจารย์ไพโรจน์ โพธิ์ไทร ผู้ศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์พระศาสนจักรคาทอลิก เขียนไว้ในหนังสือ สารเชอร์รา ประจำเดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๒๗

หลังจากที่ได้มีข่าวลือว่าไม่นานนัก ซึ่งเป็นเรื่องใหม่และไม่เคยมีมาก่อน ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ประเทศไทยก็ได้มีโอกาสต้อนรับสมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น ปอล ที่ ๒ คริสตชน(คาทอลิก)มีอยู่จำนวนน้อยก็จริง แต่การเสด็จเยือนประเทศไทยขององค์สันตะปาปาในครั้งนี้ ก็ควรจะเรียกได้ว่า ได้รับการต้อนรับจากประ

“การเสด็จเยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 เป็นประวัติศาสตร์ที่ประทับใจของปวงชนชาวไทยอยู่นานเท่านั้น และนำมาซึ่งความรักความสามัคคีของศาสนิกทุกหมู่เหล่า”

ชาชนชาวไทยเกือบทั้งประเทศ อาจเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ทางกายก็ทางจิตใจ และทั้งกายและใจพร้อมบริบูรณ์ พิเศษสุดนั่นคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และพระราชวงศ์ ได้ทรงมีพระราชปฏิสังขรณ์เป็นที่ขึ้นชมยินดี ทั้งต่อองค์พระสันตะปาปาและผู้ที่ได้ประจักษ์แก่สายตา

ตำแหน่งพระสันตะปาปา เป็นตำแหน่งที่ครองสองฐานะควบคู่กัน ได้แก่ ฐานะประมุขและผู้ปกครองพระศาสนจักรคาทอลิกสากล และฐานะประมุขผู้ครองนครรัฐวาติกัน ดังนั้น จึงมีภาระหน้าที่พร้อมกันสองประการ

ประการที่หนึ่ง ได้แก่ ภารกิจต่อพระศาสนจักรคาทอลิกสากล ซึ่งกระจายอยู่ทั่วโลกเป็นจำนวนประมาณ ๗๔๐ ล้านคน เป็น “นายชุมพาบาล” ทำหน้าที่อภิบาล “ฝูงแกะ” ด้วยการเป็นตัวอย่างที่ดี แนะนำสั่งสอน บำรุงจิตใจและการกระทำให้เจริญงามตามพระธรรม ธรรมจรรยาและประเพณีคาทอลิก

ประการที่สอง ได้แก่ ภารกิจต่อโลกและมนุษยชาติในฐานะเป็นผู้ปกครองรัฐอิสระ ที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ในฐานะประการหลังนี้ ในการเสด็จเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ องค์พระสันตะปาปาได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น อย่างสมพระเกียรติ จากรัฐบาลอย่างเต็มที่ หวังได้ว่าเป็นที่ปลื้มปิติแก่องค์พระสันตะปาปาเป็นอย่างยิ่ง

สมเด็จพระสันตะปาปาได้รับการต้อนรับในฐานะใดฐานะหนึ่งหรือทั้งสองประการ แก่การมาเยือนด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วยความเคารพต่อองค์พระประมุข พระองค์เสด็จเยือนประเทศไทยครั้งนี้ เป็นการแสดงไมตรีจิตต่อประเทศไทย และต่อประชาชนชาวไทย เป็นการตอบแทนการเสด็จเยือนวาติกันของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๓ และถือโอกาสเข้าเฝ้าแสดงความเคารพต่อสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาปรินายก ณ วัดราชบพิธ (ในอดีตได้มีพระสงฆ์สมณศักดิ์สูงของประเทศไทยไปเฝ้าสมเด็จพระสันตะปาปาองค์ก่อน ด้วยอหิยาศัยไมตรีมาแล้ว)

ทันทีที่พระองค์ทรงย่างเหยียบลงบนผืนแผ่นดินไทย เป้าหมายแรกของสมเด็จพระสันตะปาปาคือการเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสต้อนรับสมเด็จพระสันตะปาปา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันความกระชับแน่นระหว่าง ๒ ประเทศ พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสว่า “สำนักวาติกันและประเทศไทย แม้จะมีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างสมบูรณ์ไม่นานนัก แต่แท้ที่จริงแล้วเรามีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้งต่อกันและกันมาช้านาน นับแต่คริสต์ศาสนิกชนโรมันคาทอลิก ได้เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี”

“เรามีเนติแบบธรรมนิยมให้ต้อนรับ

รับนับถือชาวต่างชาติต่างศาสนาด้วยความเป็นมิตร แม้ไมตรีแก่กันด้วยเมตตาจิตและความจริงใจบริสุทธิ์ มิให้ดูแคลนเบียดเบียนผู้ถือสัญชาติและศาสนาอื่น ด้วยจะเป็นเหตุนำความแตกร้างและความรุนแรงมาให้ ดังนั้น คริสต์ศาสนาจึงออกมาขึ้นมาได้ในประเทศนี้”

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจบพระราชดำรัสแล้ว สมเด็จพระสันตะปาปา ทรงมีพระราชดำรัสตอบที่แสดงให้เห็นถึงไมตรีจิตที่มีต่อกันระหว่างทั้ง ๒ รัฐอย่างลึกซึ้ง

“ข้าพเจ้าถือว่าการเยี่ยมเยือนครั้งนี้ เป็นการเชิดชูความสัมพันธ์อันยืนนาน และเปี่ยมไปด้วยไมตรีจิตระหว่างประเทศไทยกับนครรัฐวาติกัน การพำนักในประเทศไทยครั้งนี้ แม้จะเป็นเวลาอันสั้น แต่ก็จะเป็นโอกาสให้ประสบถึงคุณค่าอันยังลึกอยู่ในชีวิตจิตใจ ซึ่งมีฐานทางสังคม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ซึ่งมีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเพื่อเกื้อกูลอันเลื่องชื่อของไทย”

องค์พระประมุขของชาติไทย ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีทศพิธราชธรรม ทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก ไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ทุกศาสนา ล้วนได้รับความร่มเย็นเป็นสุข ภายใต้พระบรมโพธิสมภารตลอดมา ทรงนำชาติไทยออกสู่สายตาชาวโลก ในเรื่องความสัมพันธ์อันดีระหว่างศาสนา

ท่าทีที่ประทับร่วมพระเก้าอี้สองต่อสอง มองเห็นได้ถึงความรักความเมตตา และความเข้าใจอันจริงใจต่อกัน หากมีผู้ใดทราบถึงข้อความที่ได้ทรงสนทนานั้น ๆ

แต่บอกความรู้สึกว่า มองดูแล้วชื่นใจ เข้าใจได้ในธรรมขององค์พระมหากษัตริย์ไทย และประมุขศาสนาผู้สูงอายุ แม้จะต่างชาติต่างภาษา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงนำวัฒนธรรมไทยมาสู่การต้อนรับองค์พระสันตะปาปาได้อย่างประทับใจ พระราชวงศ์ทุกพระองค์ ณ ที่นั่นล้วนเปรียบพร้อมด้วยพระจริยาวัตรอันงดงาม

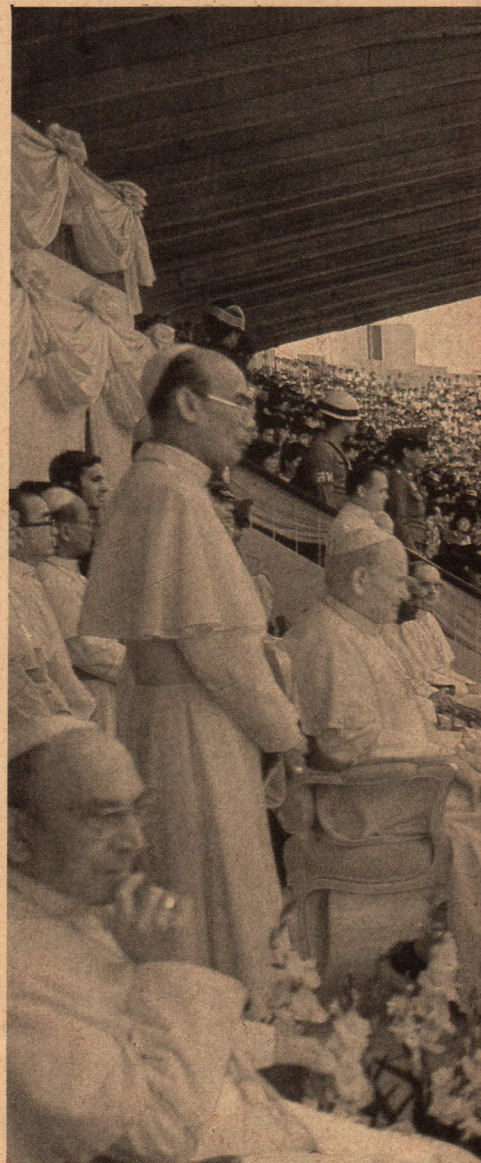
สมเด็จพระสันตะปาปา ทรงสนพระทัยในขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เพื่อที่จะได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชอย่างถูกต้องตามธรรมเนียมและวัฒนธรรม ด้วยความเคารพอย่างสูง ในฐานะที่สมเด็จพระสังฆราช ทรงสูงสุดในศาสนาพุทธ ภาพปรากฏออกมาเป็นระเบียบเรียบร้อยเพียบพร้อมจารีตประเพณี และการแสดงความเคารพอันประทับใจ ทั้งนี้ ด้วยการเตรียมการอย่างดีของสำนักพระราชวัง กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการศาสนา และฝ่ายศาสนจักรคาทอลิก โดยพระคาร์ดินัล มีชัย กิจบุญชู ไขแต่ทางการเมืองที่เตรียมการเป็นอย่างดีสำหรับทุก ๆ เรื่อง มีผู้เล่าให้ฟังว่า พระสงฆ์ระดับสูงท่านก็ได้มีการเตรียมการอยู่ในเรื่องที่ไม่ควรไม่ควร ในการที่องค์พระสันตะปาปาจะเข้าเฝ้าสมเด็จพระ

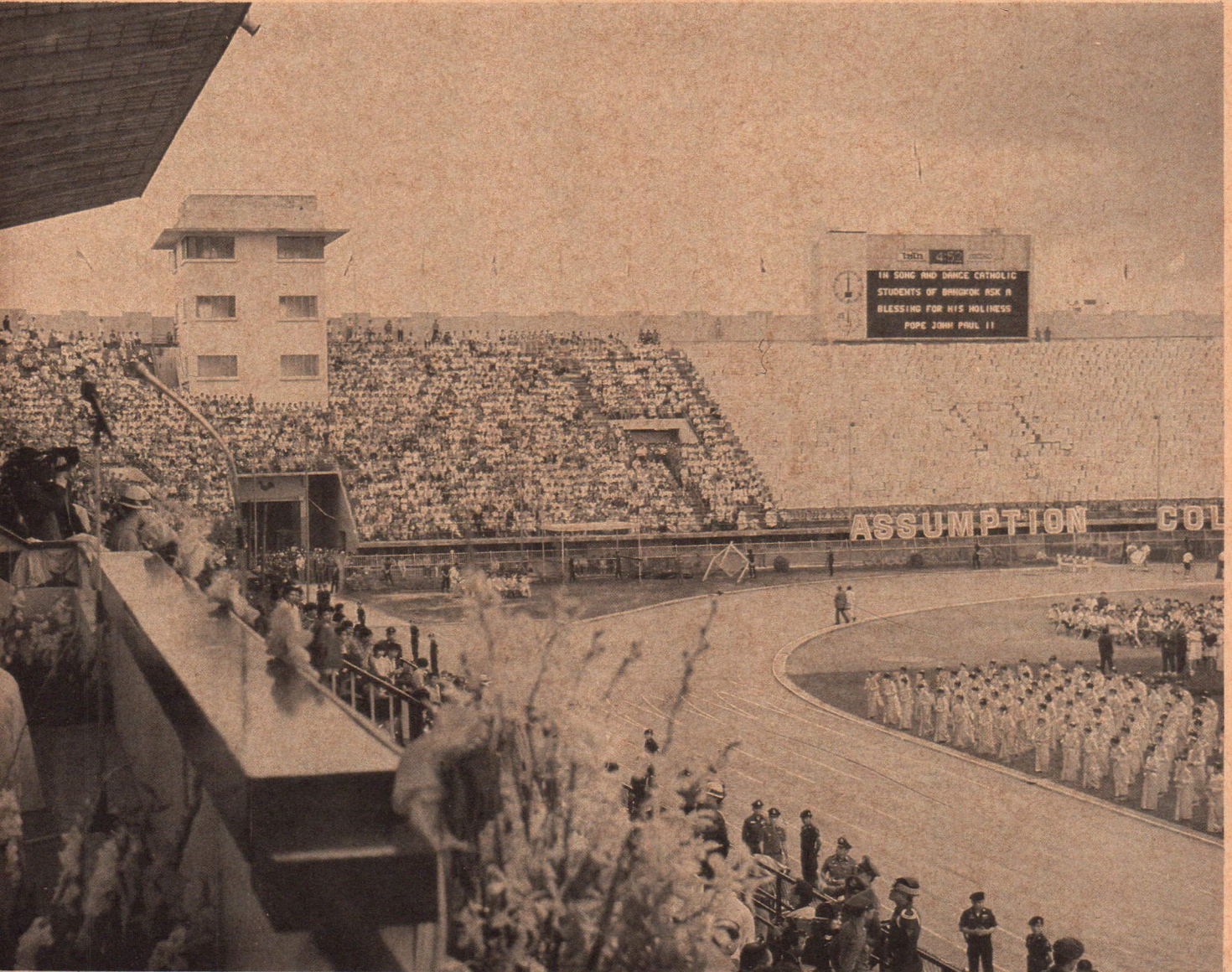
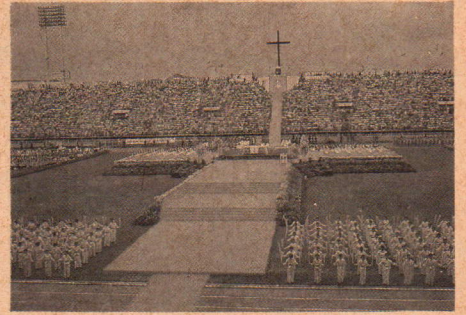

สังฆราช ทรงมีสมณศักดิ์สูงสุดของประเทศไทย จะต้อนรับองค์พระสันตะปาปาผู้มีศักดิ์สูงสุดในศาสนาคาทอลิกแห่งนครรัฐวาติกัน เป็นผลให้ปรากฏภาพสู่สายตาชาวโลกด้วยความงดงามยิ่งมองเห็นไมตรีจิตของทั้งสองพระองค์ผู้ทรงธรรม และปรากฏชัดถึงวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีคุณค่าที่ควรแก่การศึกษาของชาวต่างชาติต่างภาษา

สมเด็จพระสังฆราช ประทับบนพระที่นั่งยกพื้นสูงตามธรรมเนียมไทย องค์พระสันตะปาปาประทับบนเก้าอี้ตามธรรมเนียมตะวันตก ด้วยความสำรวม ยามที่ทั้ง ๒ พระองค์จะถวายของ องค์พระสันตะปาปาเสด็จไปรับถึงหน้าพระที่นั่งของสมเด็จพระสังฆราช (ด้วยความสุภาพ ไม่ได้มีความองอาจเป็นฝรั่ง) ชาวพาราไมว่าชาติไหน ศาสนาใด ผู้มีใจเป็นธรรมบอกว่างดงามทั้งสิ้น

ด้วยความรักต่อมวลมนุษย์ มิใช่เฉพาะแต่ลูก ๆ ของพระองค์เหล่าคริสตศาสนิกชนเท่านั้น ผู้ที่พระองค์มุ่งมาหาด้วยความปรารถนาที่จะได้พบเห็นด้วยพระองค์เอง เพื่อจะได้กล่าวขานได้ถนัดใจนั้นคือผู้ลี้ภัย ณ ค่ายผู้อพยพ ที่ อำเภอนันทนาค จังหวัดชลบุรี แม้ในเวลาอันจำกัดและมีรายการที่จัดไว้เต็มที่ ไม่มีช่องว่างให้พักการเหน็ด

เหนื่อย แม้จะรื้อแรงด้วยตัวเอง ก็ต้องไปให้ถึง ให้ได้พบได้เห็นด้วยตา ได้บรรเทาใจเขาเหล่านั้นด้วยพระองค์เอง ยิ่งความชื่นซ้ำหัวใจ แก่ผู้พลัดบ้านพลัดเมือง ผู้ทุกข์ยากแสนสาหัส ที่หวังจะให้ชาวโลกได้ล่วงรู้ถึงความยากลำบากและความต้องการของพวกเขา เพื่อชุบชีวิตให้ดีขึ้น บรรดาผู้ลี้ภัยเหล่านั้นเปี่ยมล้นด้วยความปิติยินดี ต่างถวายพระพรด้วยภาษาประจำชาติของตนเช่นภาษาลาว ภาษาเขมร ภาษาเวียดนาม พระองค์ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง สำหรับการให้และการรับในโอกาสนี้

ในการรับรอง ณ ทำเนียบรัฐบาล ได้จัดงานสโมสรสันนิบาตถวายเป็นเกียรติ ณ ตึกสันติไมตรี นายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยรัฐมนตรี ข้าราชการผู้ใหญ่ ทูตานุทูตและผู้มีเกียรติหลายท่าน ได้ให้การรับรองสุนทรพจน์ตอนหนึ่งของนายกรัฐมนตรีความว่า “การเยือนประเทศไทยของพระองค์เจ้า ซึ่งเป็นครั้งแรกขององค์สมเด็จพระสันตะปาปา ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก สำหรับประชาชนชาวไทยทั้งปวง ประชาชนชาวไทยตระหนักดีว่า พระอัฐมวิหารที่ไม่ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยของพระองค์เจ้า ได้ทรงกระทำไปเพื่อทรงรักษาสันติภาพของโลก และทรงซุกใจให้มนุษย์รักเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน”

สมเด็จพระสันตะปาปา ทรงมีพระราชดำรัส ถึงความสัมพันธ์อันมีมิตรระหว่างนครรัฐวาติกันและราชอาณาจักรไทย ที่ดำรงยืนยมาตั้งแต่ประวัติศาสตร์เป็นเวลา กว่า ๓๐๐ ปีแล้ว สะท้อนให้เห็นถึงความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นการมั่นใจว่า ไม่มีการขัดแย้งในระดับใด ๆ ระหว่างผู้ถือศาสนาแตกต่างกัน

(มีหมู่บ้านแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ที่มีกลุ่มคริสตชนคาทอลิกอาศัยอยู่ได้คล่อง 300 ปีเมื่อหลายปีที่ผ่านมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีในโบสถ์ หมู่

บ้านนั้นอยู่ในซอยมิตตคาม ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ชื่อหมู่บ้าน “วัดแม่พระปฏิสนธินิรมล”)

ทรงกล่าวถึงปัญหาผู้ลี้ภัยที่ประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือว่า “ด้วยความเอื้อเฟื้อของรัฐบาลไทย ทำให้พระองค์ได้มีโอกาสไปเยี่ยมค่ายผู้ลี้ภัยที่พนมสนิม ซึ่งค่ายดังกล่าวมีผู้ลี้ภัยหนึ่งหมื่นเจ็ดพันคน ล้วนที่ต้องพลัดบ้านพลัดเมืองของตนเองมาหาที่หลบภัยในประเทศไทย ทำให้พระองค์สะท้อนใจมากเป็นพิเศษ” ทรงขอบคุณรัฐบาลที่ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา ไทยเป็นประเทศแรกที่ทำให้ที่หลบภัยแก่ผู้ลี้ภัยเป็นเรือนแสน

หลังจากเสร็จสิ้นภาระอื่น ๆ ในทางศาสนา สมเด็จพระสันตะปาปา ทรงพักผ่อนอยู่ในสถานเอกอัครสมณทูตเพียงเล็กน้อย ก็เสด็จออกจากที่ประทับในเวลา ๒๓.๑๕ น. ซักว่ากำหนด ๑๕ นาที เพราะมีชาวคาทอลิกพามาขอเข้าเฝ้าฯ ขบวนเสด็จมุ่งตรงไปยังท่าอากาศยานทหารดอนเมือง เพื่อขึ้นเครื่องบินพระที่นั่งเสด็จกลับนครรัฐวาติกัน ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯแทนพระองค์ มาส่งเสด็จสมเด็จพระสันตะปาปา โดยมีคณะรัฐมนตรี ข้าราชการ พลเรือน ตำรวจ ทหารและประชาชนมาส่งเสด็จหนาแน่นเช่นเดียวกับวันเสด็จมาถึง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระราชดำรัสเสด็จว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ข้าพเจ้า มาส่งเสด็จพระองค์เจ้า และคณะแทนพระองค์ พร้อมกับเชิญพระราชกระแสมาทูลให้ทรงทราบด้วยว่า ทั้งสองพระองค์ทรงพระปิติโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง ที่ทรงมีโอกาสต้อนรับพระองค์เจ้าในคราวนี้

การเสด็จเยือนประเทศต่าง ๆ ในเอเชียของพระองค์เจ้า ย่อมทำให้ชาวโลกพากัน

ตื่นตาตื่นใจเฝ้าชมพระบารมี โดยเฉพาะประเทศไทยนั้น ชาวไทยทุกหมู่เหล่าไม่เฉพาะแต่ผู้ที่เป็นคาทอลิก ต่างประทับใจในพระจริยาวัตรงดงาม อันเปี่ยมด้วยความเมตตา กรุณา และความอ่อนโยนเยือกเย็นอยู่ทั่วกัน ข้าพเจ้าจึงเชื่อว่า พระกรณียกิจทั้งปวงที่พระองค์เจ้าทรงปฏิบัติตลอดเวลาเสด็จเยือนประเทศต่าง ๆ จะช่วยส่งเสริมพระเกียรติคุณให้เพิ่มพูนขึ้นเป็นอเนกอนันต์ ในประการที่

ได้ทรงทุ่มเททุกองค์เพื่อธำรงรักษาสันติภาพของโลกและความผาสุกสงบของมวลมนุษยชาติ ขอพระคุณเจ้ามีพระทัยได้ว่า การเสด็จเยือนประเทศไทยครั้งนี้ เป็นเครื่องกระชับสัมพันธไมตรีและความร่วมมือระหว่างศาสนจักรวาติกันและราชอาณาจักรไทยอย่างดีเลิศ พร้อมกันนี้ ข้าพเจ้าขอถวายพระพรให้มีพระสุขภาพพลานามัยอันสมบูรณ์ และทรงประสบความสำเร็จในการบำเพ็ญ

ประโยชน์เพื่อชาวโลก ตามที่ทรงมุ่งหมายทุกประการ เป็นเรื่องที่น่ายินดีของชาวไทยทั้งมวล ที่แสดงให้เห็นว่าชาวไทยได้ประจักษ์ว่า แม้ว่าชาวคาทอลิกไทยจะเป็นประชากรส่วนน้อย แต่ก็มีความเป็นปึกแผ่นแน่นหนา จนองค์สมเด็จพระสันตะปาปาให้ความสำคัญ ซึ่งสะท้อนภาพว่า คนไทยนั้นไม่ว่าจะกลุ่มน้อยหรือกลุ่มใหญ่ ก็มีความสำคัญแน่นหนา

ทั้งนั้น และแสดงให้เห็นว่า ชาวไทยส่วนใหญ่ซึ่งนับถือพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ๆ ก็ไม่มีความรู้สึกกีดกัน แต่พร้อมที่จะแสดงการต้อนรับในฐานะพระราชอาคันตุกะและแขกบ้านแขกเมืองอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ มกุฎราชกุมาร ไปรับเสด็จองค์พระสันตะปาปา เป็นการมอบความรักและให้เกียรติ เป็นโอกาสแรก โดยได้ทรงมอบให้พระปิโยรสของพระองค์ และพระยุพราชของประเทศไทยเสด็จแทนพระองค์ (ข้อความที่กล่าวนี้เป็นความรู้สึกของชาวต่างประเทศในขบวนเสด็จขององค์พระสันตะปาปา) ใช่แต่การรับเสด็จเท่านั้น ความประทับใจก่อนจากแผ่นดินไทย ได้ปรากฏอีกครั้งหนึ่ง การส่งเสด็จพระสันตะปาปาในครั้งนี้ นั้นพระราชดำรัสของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ที่ฟังแล้วทราบซึ่งถึงน้ำใสใจจริงของคนไทย ตั้งแต่สถาบันสูงสุด จนถึงไพร่ฟ้าประชาชนราษฎรนั้นจับใจนัก (ตามพระราชดำรัสของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ มกุฎราชกุมาร ดังข้างต้น)

เชื้อชาติเท่านั้นที่มีศาสนา ศาสนาไม่มีเชื้อชาติ คนไทยไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด รักแผ่นดินไทย เทิดทูนพระมหากษัตริย์ไว้เหนือเกล้า ต้องการการปกครองด้วยกฎหมาย รักหมู่คณะ ไม่ว่าจะมีเชื้อชาติใด มาอยู่ด้วยกันนานนับปีหลายชั่วคน ล้วนเป็นคนไทยรักแผ่นดินไทย

เป็นบุญของทุกคนที่เกิดมาเป็นคนไทย อาศัยอยู่ในประเทศไทย ประเทศที่มีศาสนา คำจูนชาติบ้านเมือง ประวัติศาสตร์จะจารึกเหตุการณ์เยือนประเทศไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาไว้สมศักดิ์ศรีของชาติไทย คนไทยซึ่งจะยังความปลื้มปิติไม่เฉพาะแต่คนไทยในประเทศ หากเป็นคนทั้งโลกที่จะรู้จักประเทศในภาพพจน์ของเมืองไทยใจพระผู้ใดมาเยือนถึงเรือนชาน จะได้รับการต้อนรับอย่างมีไมตรีจิตมิตรภาพ อบอุ่นด้วยความรัก และเมตตาพร้อมทั้งกลับไปโดยสวัสดิภาพ

พระราชดำรัส
ในโอกาสที่สมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น
พอล ที่ ๒
เข้าเฝ้าในโอกาสที่เสด็จมาเยือนประเทศไทย

ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๒๗

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความปิติชื่นชมยิ่งนักที่ได้ต้อนรับพระคุณเจ้าในโอกาสที่เสด็จมาเยือนประเทศของเรา

สำนักวาติกันกับประเทศไทย แม้จะมีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างสมบูรณ์ไม่นานนัก แต่แท้ที่จริง เราได้มีความผูกพันอันลึกซึ้งต่อกันมาแล้วช้านาน ในประการที่คริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกได้เผยแผ่เข้ามาถึงประเทศนี้นับด้วยศตวรรษ ตั้งแต่ครั้งพระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานี คณะบาทหลวงและศาสนทูตผู้เดินทางเข้ามาเผยแผ่ศาสนา ทุกเหล่าทุกรุ่น ได้นำเอาคริสตธรรมพร้อมทั้งวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งเจริญอยู่ในประเทศยุโรปในกาลนั้น ๆ เข้ามาส่งสอนคนไทย อำนวยโอกาสให้คนไทยได้เรียนรู้คริสตศาสนา และสรรพวิทยาอันก้าวหน้า พร้อมทั้งศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาวตะวันตกและได้นำมาประกอบปรับปรุงใช้ให้เป็นประโยชน์แก่กิจการบ้านเมืองเป็นอันมาก

การที่ประเทศไทยและชาวไทยยินดีต้อนรับผู้เผยแผ่ศาสนาต่าง ๆ ด้วยไมตรีและด้วยความจริงใจอันมิตรทุกสมัยมานั้น เป็นเพราะชาวไทยซึ่งเป็นพุทธมามกชน มีจิตสำนึกมั่นคงอยู่ในกุศลสุจริต และในความเมตตาการุญเห็นว่าศาสนาทั้งปวงย่อมสั่งสอนความดีให้บุคคลประพฤติปฏิบัติแต่ในทางที่ถูกต้อง ที่ชอบ ที่เป็นประโยชน์ ให้เฝ้าหาความสงบสุขความผ่องใสให้แก่ชีวิต ทั้งเรายังมีเนติแบบธรรมเนียม ให้ต้อนรับนับถือชาวต่างชาติต่างศาสนาด้วยความความเป็นมิตร แม้ไมตรีแก่กันด้วยเมตตาจิตและด้วยความจริงใจบริสุทธิ์ใจมิให้ดูแคลนเบียดเบียนผู้ถือสัญชาติและศาสนาอื่น ด้วยจะเป็นเหตุแห่งความแตกร้างและความรุนแรงเดือดร้อนมาให้ ดังนี้ คริสตศาสนาจึงเจริญงอกงามขึ้นได้ในประเทศนี้ ชาวไทยต่างรู้จักและเคารพยกย่ององค์พระสันตะปาปาประมุขแห่งชาวคาทอลิกอย่างสูง ในฐานะบุคคลสำคัญผู้หนึ่งผู้แผ่ความสงบร่มเย็นและความสว่างแจ่มใสแก่ชาวโลกถ้วนหน้า

เมื่อคราวที่ข้าพเจ้ามีโอกาสไปเยือนสำนักวาติกัน เมื่อปีคริสต์ศักราช ๑๙๖๐ สมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น ที่ ๒๓ ตรัสถามถึงคนไทย ว่านับถือศาสนาอย่างน้อยเพียงใด ข้าพเจ้าได้ทูลตอบว่าคนไทยเป็นศาสนิกชนที่ดีทั่วกัน ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาประจำชาติ และนอกนั้นยังนับถือศาสนาอื่นอีกหลายศาสนา เพราะชาวเรามีอิสรภาพและสิทธิเสมอภาคกัน ทั้งโดยกฎหมายทั้งโดยประเพณีนิยม ในการนับถือศาสนา สมเด็จพระสันตะปาปาพระองค์นั้นทรงแสดงความชื่นชมยินดีกับข้าพเจ้าเป็นอันมาก ที่ประเทศไทยมีพลเมืองที่ดีมีศีลธรรม ยึดความถูกต้องเที่ยงตรงเป็นหลักปฏิบัติ

ในการเสด็จเยือนประเทศไทยครั้งนี้ พระคุณเจ้าคงจะได้ทรงประจักษ์ชัด ว่าชาวคริสต์ในประเทศนี้ต่างปฏิบัติศาสนกิจของตน ๆ อย่างเคร่งครัดด้วยความผาสุก ทั้งคงจะได้สังเกตเห็นด้วยว่า ประชาชนชาวไทยมีความนิยมยินดี เต็มใจถวายพระเกียรติ ที่พระคุณเจ้าเป็นประมุขแห่งศาสนา ผู้เฝ้าสันติเปี่ยมด้วยเมตตาจิตและความบริสุทธิ์เยือกเย็น ข้าพเจ้าเชื่อว่าความเป็นมิตรความมีเมตตาปรารถนาดีต่อกัน ความเอื้ออารีเกื้อกูลกันโดยจริงใจระหว่างศาสนิกชนทั้งมวลนั้น จะเป็นปัจจัยสำคัญอันมีกำลังศักดิ์สิทธิ์ ที่จะยังสันติสุขกับทั้งอิสรภาพเสรีภาพ และความเสมอภาค ให้บังเกิดขึ้นแก่มวลมนุษยได้เป็นแน่แท้

ณ โอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอถวายพระพรให้พระคุณเจ้าทรงเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ คุณสาร ศุภสวัสดิ์ ทุกประการ เพื่อให้ทรงสามารถบำเพ็ญกรณียกิจในอันที่จะจำความสงบสุข ความเป็นมิตรไมตรีโดยสมานฉันท์ และความเจริญมั่นคงอย่างแท้จริง มาสู่ชาวโลกได้ ยินยงเนืองนานไป

พระดำรัสตอบ
ของ
สมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น
พอล ที่ ๒

ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๒๗

ขอถวายพระพรแด่สมเด็จพระบรมพิตร

ขณะนี้ข้าพเจ้าเปี่ยมด้วยปิติ ข้าพเจ้าสัมผัสแผ่นดินไทยด้วยความโลมณัสยิ่ง เป็นการพระราชทานเกียรติอย่างยิ่งแก่ข้าพเจ้า ที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าสมเด็จพระบรมพิตร ใน “ดินแดนแห่งความยิ้มแย้ม” นี้ ดังที่ประเทศไทย เป็นที่รู้จักทั่วโลก และใน “ดินแดนแห่งเสรีภาพ” นี้ ซึ่งเป็นความหมายของประเทศไทย

ข้าพเจ้าซาบซึ้ง ชื่นชมในน้ำพระราชนุหทัย ที่ได้ทรงเชิญข้าพเจ้ามาเยือนประเทศอันสวยงามของสมเด็จพระบรมบิดร ข้าพเจ้าขอตอบสนองพระราชไมตรีจิต อันบริบูรณ์ด้วยพระราชธรรม ด้วยความเคารพและเทิดทูน ข้าพเจ้ารู้สึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร เป็นผู้แทนพระองค์ ในการต้อนรับข้าพเจ้า ที่ท่าอากาศยาน

ข้าพเจ้า ตระหนักเป็นอย่างดี ในความช่วยเหลือของท่านนายกรัฐมนตรี เพื่อแสดงออกซึ่งความตระหนักนี้ ข้าพเจ้าขอส่งพรแด่บรรดาผู้ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล และบรรดาผู้ดูแลความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย ข้าพเจ้าขอส่งพรพิเศษอันพี่น้องแด่พระคาร์ดินัล ไมเกิ้ล มีชัย กิจบุญชู ประมุขมิสซังกรุงเทพฯ ผู้เป็นพระคาร์ดินัลองค์แรกในประวัติศาสตร์ของพระศาสนจักรคาทอลิก และแด่บรรดาประมุขมิสซังคาทอลิก ผู้เป็นพี่น้องของข้าพเจ้า

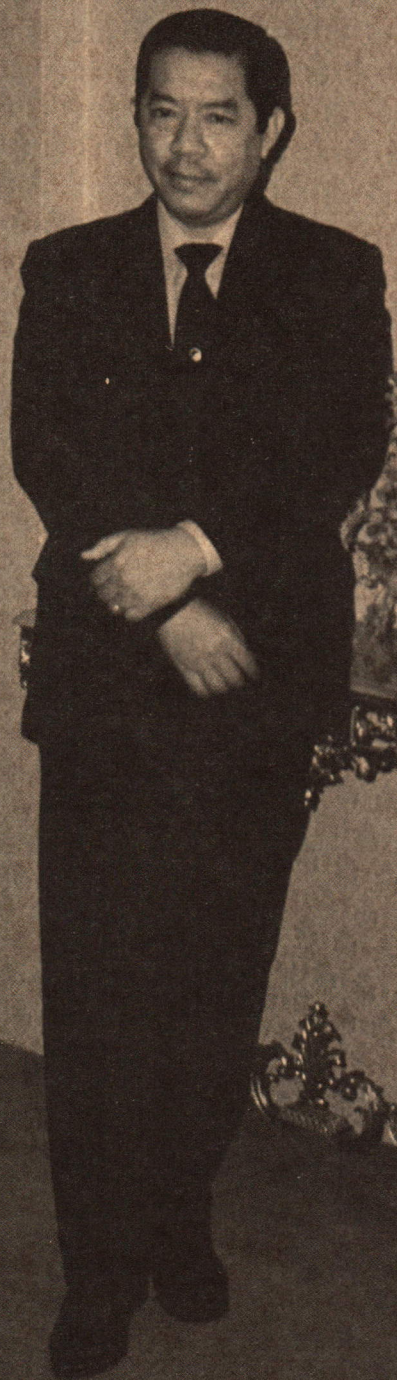
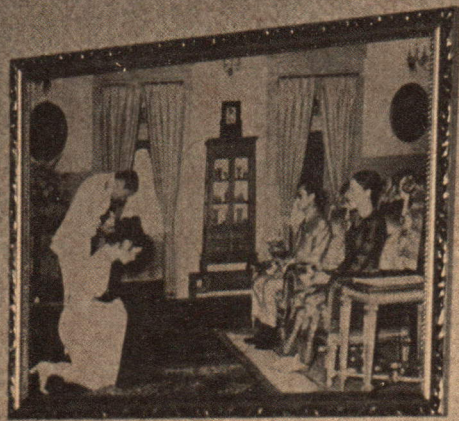
ข้าพเจ้าถือว่าการเยี่ยมเยือนครั้งนี้ เป็นการเชิดชูความสัมพันธ์อันยืนนาน และเปี่ยมด้วยมิตรไมตรีระหว่างประเทศไทยกับนครรัฐวาติกัน การมายังประเทศไทยครั้งนี้ ถือว่าได้รับพระราชทานเกียรติ ให้ได้มีโอกาสเยี่ยมตอบ การที่สมเด็จพระบรมบิดรและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จไปเยือนสันตะปาปา จอห์น ที่ ๒๓ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ผู้ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งสันตะปาปาก่อนหน้าข้าพเจ้า ข้าพเจ้าหวังที่จะได้เฝ้าสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ที่วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงการที่สมเด็จพระสังฆราชองค์ก่อนได้เสด็จไปเยี่ยมพระสันตะปาปา พอล ที่ ๖ ในปี ค.ศ. ๑๙๗๒ ผู้ทรงดำรงตำแหน่งก่อนหน้าข้าพเจ้า และมีสามารถทรงเยี่ยมตอบด้วยพระองค์เองได้ และบัดนี้ ข้าพเจ้าปลื้มปิติที่สามารถปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ พร้อมกันนั้น ยังได้มีโอกาสอันน่าพึงพอใจ ที่จะได้พบปะพี่น้องคาทอลิก ที่จะได้ร่วมบำเพ็ญภาวนา และที่จะได้เป็นกำลังแก่เขา ในกิจการรับใช้ผู้อื่นอันพี่น้อง

ข้าพเจ้าทราบดีว่า การพำนักในประเทศไทยครั้งนี้ แม้จะเป็นระยะเวลาสั้นแต่ก็จะเป็นการให้โอกาส ได้ประสบด้วยตนเอง ถึงคุณค่าอันยังลืออยู่ในชีวิตจิตใจของมนุษย์ ซึ่งเป็นฐานที่ตั้งของชีวิตทางสังคม ทางวัฒนธรรม อีกทั้งขนบธรรมเนียมและประเพณีของไทย การได้เป็นอาคันตุกะของประเทศ ซึ่งยึดถือว่าเสรีภาพ เป็นคุณลักษณะอันเป็นส่วนประกอบสำคัญของประชกรนั้น คือเกียรติอันยิ่งใหญ่โดยแท้ในโลกปัจจุบันของเรานี้ ประวัติความเป็นไทยของประเทศไทย และจิตตารมณ์โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเกื้อกูลอันเลื่องชื่อของประเทศไทย เป็นความมุ่งมั่นปรารถนาอันลึกซึ้งของครอบครัวมนุษยชาติ ในอันที่จะเจริญชีวิตอยู่ในสันติ ในความสามัคคีกลมเกลียว และในความเป็นพี่น้อง โดยเฉพาะการที่สมเด็จพระบรมบิดรทรงเคารพสิทธิของมนุษยชนในด้านเสรีภาพทางศาสนานั้น นำเกียรติมาสู่ประเทศของสมเด็จพระบรมบิดรอย่างยิ่ง

อีกทางหนึ่ง การเยี่ยมเยือนของข้าพเจ้า ยังเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของข้าพเจ้าเองเป็นส่วนตัว และของพระศาสนจักรคาทอลิกทั่วโลกอีกทั้งรู้สึกขอบคุนรัฐบาล ตลอดจนประชาชน แห่งดินแดนอันทรงเกียรตินี้ ที่ได้มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้หนีร้อนมาพึ่งเย็น จากประเทศใกล้เคียง ความเมตตากรุณาที่มีต่อประชาชนผู้ตกอยู่ในความทุกข์ทรมานั้น เป็นสิ่งที่โน้มน้าวข้าพเจ้าให้เข้ามาอยู่ใกล้ชิดท่านทั้งหลาย ผู้เป็นพี่น้องชายหญิงของข้าพเจ้าในประเทศไทย อีกทั้งยังมีส่วนทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่า การพำนักอยู่ในแผ่นดินอันยิ่งใหญ่ของท่าน อบอุนเสมือนหนึ่งอยู่ในบ้านของตนเอง

ข้าพเจ้า ขอพระพรพิเศษของพระเป็นเจ้า ถวายแด่สมเด็จพระบรมบิดร และบรรดาประชากร ผู้เป็นที่รักของสมเด็จพระบรมบิดร ทว่าทุกท่าน

ขอถวายพระพร

พบกับ ประธานรัฐสภาคนใหม่

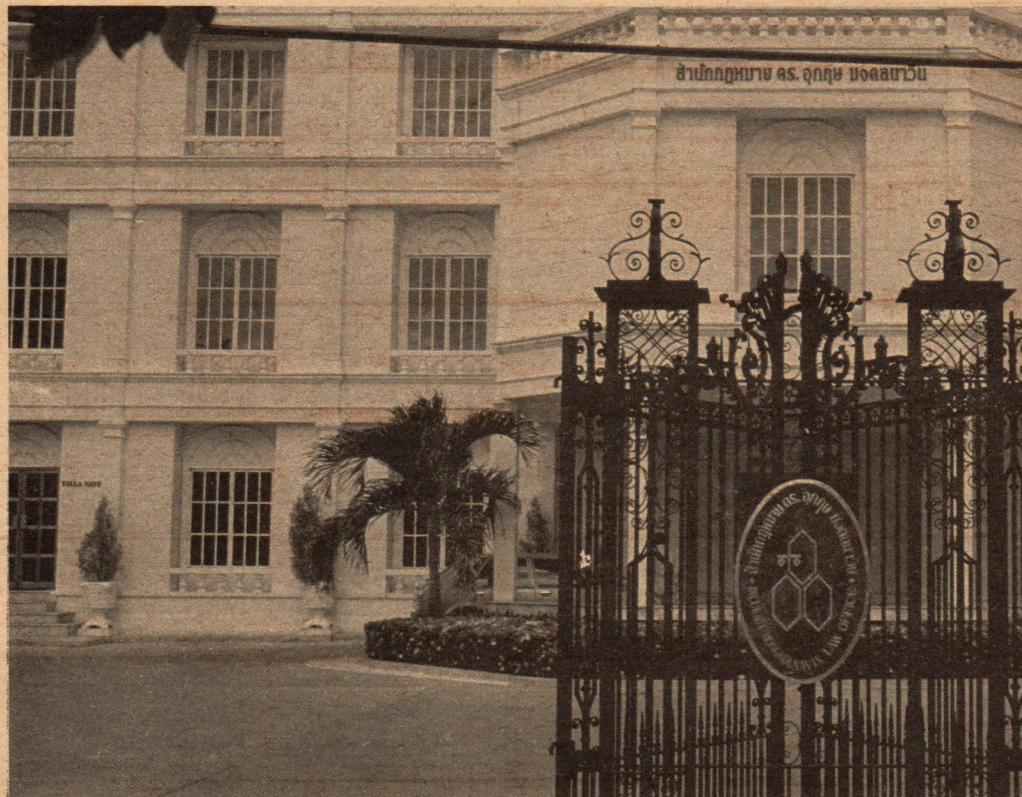
ศิริวัลย์ เหมะจันทร์

วารสารไทยฉบับนี้ขอแนะนำท่านผู้หนึ่งที่มีผลงานที่มีชื่อเสียงทั้งในด้านการศึกษากฎหมาย การเมือง การบริหาร และการสังคมสงเคราะห์

ท่านเกิดเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ จบปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ และสังคมสงเคราะห์ศาสตร์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญาเอกทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส เป็นอาจารย์ทางกฎหมายคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง นอกจากนี้ยังเป็นอาจารย์พิเศษทางกฎหมายของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ เป็นต้น

เป็นผู้ก่อตั้งคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นคณบดีระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๒๑ เคยเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีสมัยศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เคยเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหลายสมัย เคยเป็นรองประธานสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินคนที่หนึ่ง รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่ง ประธานคณะกรรมการการหลายคณะและตำแหน่งที่สำคัญอีกหลายตำแหน่ง

ท่านเป็นผู้ก่อตั้งและหัวหน้าสำนักกฎหมาย ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน และเป็นประธานกรรมการบริหารพระยานุเคราะห์มูลนิธิในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

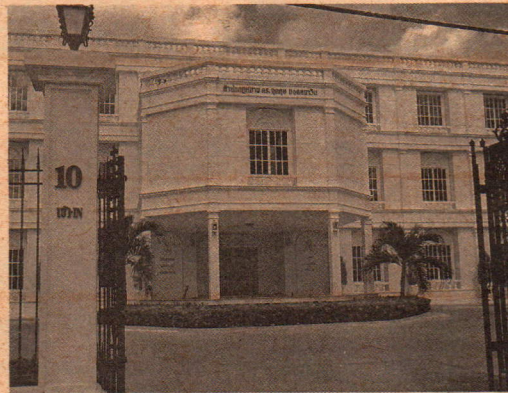
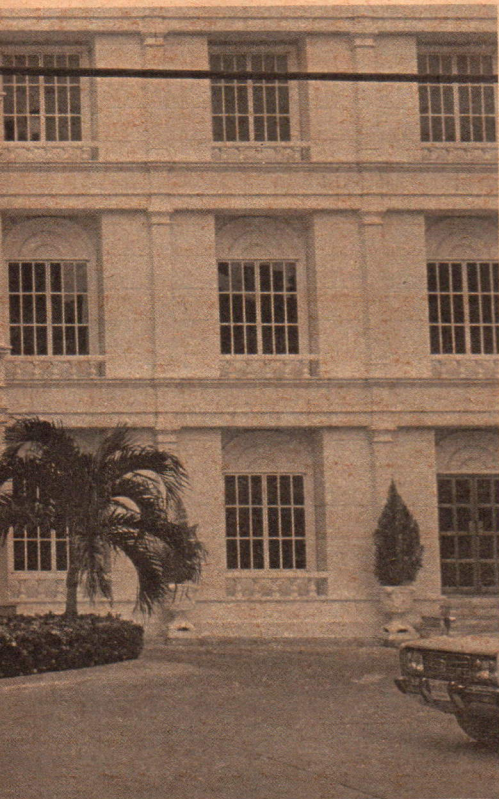

ท่านผู้นี้คือ ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ประธาน วุฒิสภา และประธานรัฐสภาคนล่าสุด ท่านได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ความรู้เรื่องการเมืองในรัฐสภา และเรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตยของไทยแก่คณะ “วารสารไทย” ไว้หลายประการ:—

วารสารไทย : ท่านมีนโยบายหลักเพื่อยึดถือในการปฏิบัติงานในตำแหน่งประธานวุฒิสภาอย่างไรบ้าง

ดร.อุกฤษ : สำหรับนโยบายที่จะยึดถือในการปฏิบัติงานประการแรก ได้แก่ การสร้างภาพพจน์ที่ดีทั้งในและต่างประเทศ ให้แก่รัฐสภา จะเห็นได้ว่าภาพพจน์ของรัฐสภาโดยทั่วไปในสายตาของประชาชน หรือสื่อมวลชนภายในประเทศ บางครั้งจะมีความรู้สึกที่ว่ารัฐสภามีปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้อาจจะเป็นปัญหาในวงงานรัฐสภาเอง หรือเป็นปัญหาที่เกิดจากสมาชิกรัฐสภาบางท่านได้ก่อปัญหาขึ้นแต่ถ้าจะพิจารณาและมองด้วยความเป็นธรรม รัฐสภาของไทยในปัจจุบันนี้ ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาต่าง ๆ ทำให้เกิดมีการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่ประชาชนบ้าง แต่ถ้าเทียบเคียงกับปัญหาที่เกิดขึ้นในรัฐสภาของต่างประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยมานาน ไม่ว่าจะเป็น ประเทศอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นประเทศญี่ปุ่น หรือประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศ การดำเนินงานในการประชุมรัฐสภากรณีที่มีความเห็นขัดแย้งหรือไม่ตรงกันก็มักจะมีปัญหา บางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น อาจจะมีการตอบโต้ด้วยวิธีการที่

รุนแรง บางครั้งรุนแรงเกินกว่าที่เราจะคาดถึง แต่สำหรับในรัฐสภาของไทยนั้น ถึงแม้จะมีปัญหามีข้อขัดแย้ง มีการโต้แย้ง มีการเดินออกจากที่ประชุมบ้าง ซึ่งทำให้มีความรู้สึกที่ว่ารัฐสภามีปัญหา ที่จริงปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ใช่ปัญหาที่ใหญ่โตจนเกินไป ในความเห็นส่วนตัวเชื่อว่าเมื่อระบบรัฐสภาสามารถดำเนินต่อไปและต่อเนื่องในระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร พฤติกรรมต่าง ๆ ของบรรดาสมาชิกรัฐสภาจะค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนเข้ากับสถานการณ์ และเข้าสู่ระบอบรัฐสภาที่สมบูรณ์ในแนวทางที่ประชาชนต้องการได้อย่างแน่นอน ขอเรียนทำความเข้าใจว่า ระยะนี้ถ้าจะมีปัญหาเกิดขึ้นและทำให้มีความไม่สบายใจกันบ้าง ก็เป็นเรื่องของการที่อยู่ในระยะค่อนข้างจะใหม่ ใหม่ทั้งการประพฤติปฏิบัติของสมาชิกรัฐสภาบางท่าน ซึ่งอาจจะยังปรับตัวไม่เข้ากับระบอบรัฐสภาที่แท้จริง ตามแบบของตะวันตก และขณะเดียวกันผู้ดูผู้ชมทั้งหลายได้แก่ประชาชนหรือสื่อมวลชน อาจจะยังไม่คุ้นเคยต่อความวุ่นวายในระบอบรัฐสภาซึ่งมีขึ้นได้ทุกประเทศ แต่ถ้าเราพิจารณาถึงในส่วนตัวรวม ในผลสุดท้ายในเนื้อหาของการปฏิบัติหน้าที่แล้วคิดว่า รัฐสภาของไทยได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ผลดีพอสมควรไม่ได้ด้อยกว่ารัฐสภาของต่างประเทศอีกหลาย ๆ ประเทศ แต่ขณะเดียวกันคิดว่า เราคงจะพอใจอยู่ในจุดนี้ไม่ได้ คงจะต้องพยายามที่จะเดินเข้าหาแนวทางที่

ไม่ใช่เฉพาะถูกต้องอย่างเดียว แต่ต้องถูกใจของประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศอีกด้วย และคิดวาทันหนึ่ง สมาชิกรัฐสภาทั้งหลายคงจะบรรลุจุดสุดท้ายจุดนี้ ซึ่งนอกจากจะทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างมากแล้ว ยังเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั้งประเทศโดยปราศจากข้อตำหนิต่อกันอีกด้วย ที่พูดนี้เป็นเรื่องเฉพาะภายในรัฐสภาภายในประเทศ

แต่ถ้าเราจะพูดถึงเรื่องภาพพจน์ของรัฐสภาไทยในต่างประเทศแล้ว รัฐสภาไทยในปัจจุบันได้มีบทบาทในด้านการกระชับความสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และความเข้าใจกันกับรัฐสภาต่างประเทศอยู่เป็นประจำอย่างน้อยที่สุด รัฐสภาไทยได้เป็นสมาชิกสหภาพรัฐสภาสากล (IPU) ซึ่งมีสมาชิกอยู่ ๑๐๐ กว่าประเทศ นอกจากนั้นก็เป็นสมาชิกของสหภาพรัฐสภาเอเชียแปซิฟิก (APPU) และท้ายที่สุดได้เป็นสมาชิกในองค์การรัฐสภาของประเทศในกลุ่มอาเซียน (AIPO) ซึ่งประเทศบรูไนกำลังจะเข้ามาเป็นสมาชิกอยู่ด้วย นอกจากนั้นผู้นำหรือสมาชิกรัฐสภาของไทย ก็ได้ไปเยี่ยมเยียนรัฐสภาต่างประเทศ และในทำนองเดียวกันผู้นำของรัฐสภาต่างประเทศก็ได้เข้ามาเยี่ยมเยียนรัฐสภาไทยเป็นทางการหลายประเทศหรือหลายคณะด้วยกัน และในปีนี้รัฐสภาไทยจะเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมสมัชชาใหญ่ขององค์การรัฐสภาอาเซียน

ที่ กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๒-๗ ตุลาคม แต่ก่อนหน้านี้ประธานรัฐสภาไทยก็จะเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาไทย ไปร่วมประชุมกับสมัชชาใหญ่ของสหภาพรัฐสภาเอเชียแปซิฟิกที่ กรุงโซล ประเทศเกาหลี ในปลายเดือนกันยายน ประธานรัฐสภาไทยก็จะเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนสหภาพรัฐสภาไทย ไปประชุมสหภาพรัฐสภาสากลที่ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ด้วย นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมทางด้านต่างประเทศอีกมากมาย เพราะเหตุว่างานด้านรัฐสภามีได้จำกัดขอบเขตอยู่แต่เฉพาะงานด้านการประชุมสภา หรือการประชุมรัฐสภาแต่อย่างเดียวเท่านั้น แต่หมายความถึงการดำเนินการในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกรัฐสภา หรือองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ซึ่งรัฐสภาไทยได้เข้าเป็นสมาชิกอยู่ด้วย เพราะฉะนั้นสำหรับภาพพจน์ในด้านต่างประเทศ รัฐสภาไทยได้รับการยอมรับนับถือเป็นอย่างมาก

คราวนี้มากล่าวถึงนโยบายหลักที่ประธานรัฐสภาปัจจุบันยึดถือ ก็เห็นจะต้องเรียนว่า ได้ยึดถือหลักความถูกต้องเป็นสำคัญ เพราะถ้าสถาบันนิติบัญญัติไม่ยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ แล้ว การจะหวังให้สถาบันอื่น หรือประชาชนยึดถือหลักกฎหมาย หรือความถูกต้อง จะเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ยาก นอกจากนั้นพยายามจะ

ให้รัฐสภาโดยสมาชิกรัฐสภาทั้งหลายได้ทำหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนที่แท้จริง สำหรับการดำเนินงานของรัฐสภานั้น กลไกที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ก็ได้แก่ บรรดาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ซึ่งโดยทั่วไปก็ได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็จะได้หาทางปรับปรุงให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และท้ายที่สุดเราควรจะต้องแก้ไขข้อเสียระบบการทำงานที่เรียกว่า “การฉายเดี่ยว” หรือ “One Man Show” ซึ่งการดำเนินงานลักษณะเช่นนี้ ทำให้การทำงานไปได้ช้า หรือบางทีก็มีข้อขัดแย้งอย่างมากในหลายหน่วยงาน และเป็นการไม่ให้เกิดประโยชน์ซึ่งกันและกัน แต่การทำงานของประธานรัฐสภาในปัจจุบันนี้จะพยายามใช้ระบบการทำงานในรูปของการทำงานเป็นหมู่คณะมากขึ้น ให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันให้มากขึ้น มีการให้เกิดประโยชน์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้

ของกฎหมายที่จะออกมามากกว่า เพราะฉะนั้นในส่วนกฎหมายที่ออกมา ๒๐ ฉบับนี้ ก็เข้าใจว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติได้มากพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่สำคัญฉบับหนึ่ง ที่ออกมาเกี่ยวกับการช่วยเกษตรกร และชาวไร่ชาวนา ก็น่าจะได้แก่ พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาล ซึ่งเป็นการกำหนดรูปแบบของการร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ของชาวไร่ชาวนา คือเป็นการร่วมมือกันระหว่างภาคราชการ เกษตรกรชาวไร่อ้อยและโรงงาน โดยมีการจัดแบ่งผลประโยชน์ตามความเป็นธรรม ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากนั้นก็มีพระราชบัญญัติรถยนต์ ทำให้รถที่ใช้งานเกษตรกรรมที่มีกำหนดลักษณะ และเงื่อนไขไว้ในกฎหมาย ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม อย่างนี้เป็นต้น นี่ก็เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับประชาชนที่เกี่ยวกับเกษตรกร

“
เมืองไทยเรามีข้อเสียในการทำงานอยู่
ก็ได้แก่ระบบการทำงานที่เรียกว่า “การ
ฉายเดี่ยว” หรือ “One Man Show” ซึ่งการ
ดำเนินงานลักษณะเช่นนี้ ทำให้การทำ
งานไปได้ช้า หรือบางทีก็มีข้อขัดแย้งอย่าง
มากในหลายหน่วยงาน
”

”

ก็จะให้มีการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในด้าน การปฏิบัติข้อกฎหมายต่าง ๆ ในวงงานของรัฐสภา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกรัฐสภา ข้าราชการรัฐสภาและประโยชน์ของประเทศชาติในที่สุด

วสารไทย : มีกฎหมายเรื่องใดบ้างที่ผ่านสภาออกใช้บังคับในระหว่างที่เข้าดำรงตำแหน่ง และเรื่องใดที่น่าสนใจ

ดร.อุกฤษ : เห็นจะเรียนให้ทราบได้ว่าในสมัยประชุมรัฐสภาตั้งแต่ ๒๖ เมษายน จนกระทั่งถึง ๒๕ กรกฎาคม ซึ่งเป็นวันปิดสมัยประชุม ได้มีร่างพระราชบัญญัติรอเข้ารับการพิจารณาอยู่ ๒๘๖ ฉบับด้วยกัน แต่ที่ผ่านสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และประกาศใช้เป็นกฎหมายมีอยู่ทั้งหมดรวมกัน ๒๐ ฉบับ ถ้าจะถามว่าทำไมจึงมีการตราพระราชบัญญัติต่าง ๆ ออกมาใช้บังคับได้น้อย ที่จริงเรื่องกฎหมายเราคงจะดูในเรื่องปริมาณไม่ได้ แต่ควรจะต้องดูถึงคุณภาพ และประโยชน์

ชาวไร่ชาวนา และนอกจากนั้นก็ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวกับประชาชนที่เป็นคติความได้แก่ กฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือรวมทั้งกฎหมายใหม่ ๆ เช่น กฎหมายว่าด้วยการแลกเปลี่ยนนักโทษ อย่างนี้เป็นต้น ก็เป็นกฎหมายที่เป็นประโยชน์

วสารไทย : ร่างกฎหมายที่ค้างอยู่ในสภา มีวิธีเร่งรัดอย่างไรบ้าง

ดร.อุกฤษ : วิธีการเร่งรัดก็ได้แก่ การจัดให้มีการประชุมมากขึ้น แล้วก็ให้การอภิปรายต่าง ๆ อยู่ในประเด็นมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติการกำหนดวันประชุมสภาให้มากขึ้นนั้นมักจะขัดข้องเพราะเหตุว่า ในการประชุมสภาทุกครั้ง คณะรัฐมนตรีส่วนใหญ่จะต้องปรากฏตัวในที่ประชุม หรือว่าต้องเข้าฟังการประชุมอยู่ด้วย ซึ่งรัฐมนตรีมักจะมียานประจำมากพอสมควร รวมทั้ง

ต้องมีวันประชุม ครม. เป็นประจำ มีการประชุม ครม. เฉพาะกิจมีการดำเนินการสั่งการ รับแขกบ้าน แขกเมืองต่าง ๆ ก็มักจะมีปัญหาที่ว่า ถ้ามีการประชุม รัฐสภาในสัปดาห์หนึ่งหลายวันก็มักจะทำให้งานทาง ฝ่ายบริหารคั่งค้าง ก็จะเป็นว่ามีทั้งดีทั้งเสีย เพราะ ฉะนั้นในทางปฏิบัติโดยทั่วไปแล้ว มักจะมีการกำหนด ให้มีการประชุมสมัยสามัญเพียง ๙๐ วัน และก็มี สมัยวิสามัญซึ่งพิจารณาประมาณรายจ่ายประจำปี ส่วนวันประชุมก็มักจะกำหนดให้มีการประชุม สัปดาห์ละ ๑ วัน เว้นแต่จะมีการประชุมพิเศษ ซึ่ง การเร่งรัดการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติ ต่าง ๆ ก็น่าจะทำได้โดยวิธีการกำหนดเวลาประชุม ให้มากขึ้นคือ ใน ๑ วันก็จริง แต่ว่ามีการพิจารณา กฎหมายหรือญัตติต่าง ๆ ตั้งแต่เช้าจนกระทั่งถึงค่ำ ก็อาจจะกระทำได้ โดยวิธีการให้ประธานที่ประชุม

ธรรมเนียม

ดร.อุกฤษ : คงจะไม่มีความเห็นในเรื่องนี้ เพราะจะต้องเป็นกลาง อย่างแท้จริง ในประเด็นที่มีความสำคัญอย่างมาก ต่อบ้านเมือง เพียงแต่เรียนได้ว่า รัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายฉบับหนึ่ง ถึงแม้จะเป็นกฎหมายสูงสุดเป็น กฎหมายสำคัญ แต่การแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้อง กับความจำเป็นของบ้านเมืองจะทำได้เสมอ แต่ต้อง กระทำตามเงื่อนไขวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และดำเนินการในรัฐสภาเท่านั้น

วารสารไทย : เรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ล้าสมัยเพื่อให้ เกิดความเป็นธรรมนั้น มีองค์การใดได้รวบรวมข้อมูล กฎหมายใดล้าสมัย กฎหมายใดไม่เป็นธรรมหรือไม่

ดร.อุกฤษ : เข้าใจว่าทางฝ่ายบริหารเอง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ มีหน้าที่รับผิดชอบในการใช้กฎหมาย ควรจะต้อง รวบรวมว่ากฎหมายใดล้าสมัย หรือว่าไม่เป็นธรรม

ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ ส่วนสมาชิกเองก็สามารถ จะผลัดเปลี่ยนกันออกไปรับทานอาหาร หรือเครื่องดื่ม ข้าง ๆ ห้องประชุมได้ โดยให้ยังคงมีองค์ประชุม ครบถ้วน แต่ว่าเรื่องใดที่มีความสนใจน้อย ก็อาจจะ ผลัดเปลี่ยนกันไปรับประทานอาหาร เข้าห้องน้ำก็ได้ คือ ถ้าเป็นอย่างนี้ชั่วโมงประชุมในแต่ละวันก็จะ มากขึ้น ประการที่สอง พยายามอภิปรายให้เข้าอยู่ ในประเด็นให้มากที่สุด และถ้าในกรณีที่จะมีการ อภิปรายที่ซ้ำ ๆ กัน ควรจะงดเว้นเสีย พยายาม พิจารณาเฉพาะเรื่องที่บรรจุไว้ในระเบียบวาระการประชุมอยู่แล้ว โดยพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการ พิจารณาเรื่องอื่น ๆ เพื่อให้สภาได้มีโอกาสพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่บรรจุเข้าในวาระแล้ว ให้มากที่สุด อันนี้ก็อาจจะช่วยได้

วารสารไทย : ขอทราบความเห็นของท่านในเรื่องการแก้ไขรัฐ

โดยเฉพาะในส่วนที่กฎหมายล้าสมัยนั้น เจ้าหน้าที่ ผู้ใช้กฎหมายอยู่เป็นประจำน่าจะรู้ว่ากฎหมายใดล้า สมัยไม่ล้าสมัย ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างกฎหมายว่า ด้วยเรื่องการปิดอาคารแสดมปีในคำคู่ความต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่าปัจจุบันค่าธรรมเนียมในการฟ้องคดี สูงสุดขึ้นไปถึง ๒ แสนบาท แล้วต้องมีการซื้ออาคาร แสดมปีมาปิดถึง ๒ แสนบาท เป็นลักษณะที่ไกลาหล วุ่นวายมาก ก็ถือว่ากฎหมายนั้นล้าสมัย เพราะว่า สมัยก่อนค่าธรรมเนียมสูงสุดก็ไม่เท่าไร แต่เดี๋ยวนี้ขึ้น ไปถึง ๒ แสนบาท ทางเจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรม ก็เสนอแก้ไขกฎหมายมา และกฎหมายนี้แก้ไขแล้ว ต่อไปนี้ชำระเป็นเงินสด และได้รับใบรับมาไม่ต้อง ซื้ออาคารแสดมปีมาปิด ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายที่ ไม่เป็นธรรม นอกจากเจ้าหน้าที่ที่ใช้กฎหมายจะเป็น ผู้เสนอมาแล้ว บรรดาผู้แทนราษฎรก็ควรจะต้องถือว่าเป็น

ถ้าสถาบันนิติบัญญัติ ไม่ยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ แล้ว การจะหวังให้สถาบันอื่น หรือประชาชนยึดหลักกฎหมาย หรือความถูกต้อง จะเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ยาก

หน้าที่โดยตรงที่จะสอดส่องดูว่ากฎหมายใดที่ไม่เป็นธรรม แล้วก็เสนอเข้าสู่พรรคการเมืองเพื่อเสนอให้สภาพิจารณาต่อไป อันนี้จะช่วยได้มาก และคิดว่าทั้งสื่อมวลชนเองก็อาจจะช่วยกระตุ้นได้มากกว่ามีกฎหมายใดที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งทั้งฝ่ายบริหารก็ดีและฝ่ายนิติบัญญัติก็ดี ควรจะต้องรับฟังศึกษา แล้วก็เสนอให้มีการแก้ไข

วารสารไทย : ที่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ไม่ค่อยคิดแก้ไขกฎหมายที่ล้าสมัยและไม่เป็นธรรมนั้น เป็นความจริงเพียงใดหรือไม่

ดร.อุกฤษ : อันนี้ก็ขอเรียนตอบว่า ไม่เป็นความจริง เรื่องแก้ไขกฎหมายที่ล้าสมัยนี้อยู่ในความคิดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาอยู่เสมอ กฎหมายที่ค้างอยู่ ๒๐๐ กว่าฉบับ ก็มีในส่วนที่แก้ไขกฎหมายที่ล้าสมัย และไม่เป็นธรรมอยู่ด้วย

วารสารไทย : การตีความรัฐธรรมนูญ มีผลกระทบต่อความมั่นคงเพียงใด

ดร.อุกฤษ : สำหรับคำถามข้อนี้ก็เห็นจะตอบว่า การที่มีปัญหาในรัฐธรรมนูญจนกระทั่งจะต้องมีการตีความนั้น หมายความว่า มีวิกฤติการณ์รัฐธรรมนูญเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลกระทบต่อความมั่นคง เพราะฉะนั้นเรื่องมีการตีความหรือวินิจฉัยปัญหานั้น ๆ ให้เสร็จสิ้นและเด็ดขาดไป น่าจะเป็นผลดีต่อความมั่นคงอย่างมาก

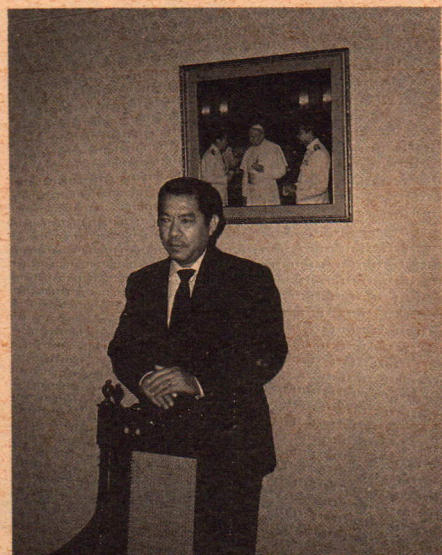
วารสารไทย : ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับบทบาทของรัฐสภา ที่มีต่อความมั่นคงของบ้านเมือง เหตุการณ์บ้านเมือง อนาคตการเมือง

ดร.อุกฤษ : สำหรับรัฐสภากับความมั่นคงของบ้านเมือง ก็ไม่แน่ใจว่ามีปัญหาอะไร เพราะเหตุที่ว่าตราบดที่เรายังยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดย

ระบอบรัฐสภา ผมก็ยืนยันได้ว่ารัฐสภาของไทยในปัจจุบัน ก็ได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว ก็ยังไม่มีปัญหาอะไรที่กระทบต่อเหตุการณ์ หรือความมั่นคงของบ้านเมือง

วารสารไทย : ท่านมีความเห็นเรื่องการไม่เคารพกฎหมาย การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นอุปสรรคต่อความเจริญและการพัฒนาบ้านเมืองอย่างไร

ดร.อุกฤษ : อันนี้เห็นจะตอบได้ว่า เป็นอุปสรรคต่อความเจริญและการพัฒนาบ้านเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างมากในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจะต้องมีระเบียบวินัย ต้องเคารพกติกา นั่นก็คือต้องเคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง และไม่ใช่เฉพาะแต่ประชาชนเท่านั้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้ใช้กฎหมายทุกคนทุกระดับจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมโดยเคร่งครัด และเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนด้วย ถ้าทุกฝ่ายได้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกติกาของบ้านเมือง บ้านเมืองเราจะพัฒนาไป ไม่ใช่เฉพาะในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น แต่เราจะสามารถพัฒนาในทุกด้าน ผมมีความเชื่ออย่างนั้น เพราะฉะนั้นการที่จะออกกฎหมายมามากหรือน้อยไม่สำคัญ อยู่ที่ว่าเราได้ปฏิบัติ หรือได้มีการบังคับใช้กฎหมายกันอย่างครบถ้วนแล้วหรือยัง แล้วก็การบังคับใช้กฎหมายนั้น เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนหรือไม่ ประชาชนเคารพกฎหมายหรือไม่ ปัญหาในปัจจุบันนี้ การไม่เคารพกฎหมายของประชาชนเป็นเพราะความไม่รู้ หรือเพราะความที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมได้ อันนี้เป็นปัญหา

วารสารไทย : มีวิธีการอย่างไรบ้างที่จะเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ขอบเขตในการใช้สิทธิเสรีภาพ การให้เสรีภาพและการพัฒนาบ้านเมืองให้ได้ผล

ดร.อุกฤษ : เรื่องการเผยแพร่ความรู้ประชาธิปไตย ผมเข้าใจว่า ได้ทำกันอยู่โดยทั่วไปอยู่แล้วคือการเผยแพร่ความรู้ทางเอกสาร ทางวิทยุ ทางโทรทัศน์ ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่อยู่ที่ว่าเผยแพร่ไปแล้วประชาชนสนใจหรือไม่ ผมคิดว่าการเผยแพร่ไปนั้นก็เป็นทางเผยแพร่ส่วนหนึ่ง แต่ทางที่น่าจะทำให้ถูกต้องทางหนึ่งก็คือ การเผยแพร่ความรู้ประชาธิปไตยทางด้านปฏิบัติที่แท้จริงคือ อย่างน้อยที่สุดต้องให้กระบวนการเลือกตั้งเอาไว้เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนได้ศึกษา ได้รับรู้เรื่องประชาธิปไตย จากบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหลาย และในช่วงแรกนี้ ถ้าเป็นไปได้ควรจะมีการเลือกตั้งให้บ่อยครั้งที่สุด เพื่อให้ประชาชนได้สัมผัสกับประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

วารสารไทย : ขอรบกวนความเห็นเกี่ยวกับการอยู่ดีกินดีของพี่น้องชาวไทย และการพัฒนาชนบท

ดร.อุกฤษ : คิดว่าปัญหานี้เป็นปัญหาที่อยู่ในใจ อยู่ในแผน และอยู่ในการดำเนินการของรัฐบาลอยู่แล้ว และก็เข้าใจว่าอยู่ในใจของสมาชิกรัฐสภาทุกท่าน แต่ส่วนวิธีการนั้นก็ต้องให้ฝ่ายบริหารดำเนินการตามที่ท่านได้แถลงไว้ ซึ่งทางรัฐสภาก็เพียงแต่ทำโดยการตั้งกระทู้ถาม หรือว่าเสนอเป็นกฎหมาย หรือว่าร่วมกันพิจารณากฎหมายของรัฐบาลเท่านั้น

วารสารไทย : ข้าราชการ ตลอดจนพนักงานรัฐวิสาหกิจมีบทบาทอย่างไรในการบริการประชาชน

ดร.อุกฤษ : ก็คงจะมีความคิดเหมือนกับบรรดาประชาชนทั่วไป

ว่า การบริการของข้าราชการตลอดจนพนักงานรัฐวิสาหกิจต่อประชาชนนั้น โดยทั่วไปมักจะถูกตำหนิอยู่ จริงๆก็มีข้าราชการและพนักงานจำนวนไม่น้อยซึ่งให้บริการ หรือปฏิบัติตนต่อประชาชนอย่างดี ถูกต้องเป็นธรรม ให้เกียรติ แต่มีข้าราชการและพนักงานจำนวนไม่น้อยเช่นกัน ซึ่งไม่ปฏิบัติตามแนวทางนี้ โดยถือว่าเป็นข้าราชการเป็นพนักงานของรัฐ ประชาชนจะต้องจ้องหรือว่าต้องยอมในทุกเรื่อง เพราะฉะนั้นข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจก็ควรจะปรับปรุงตัวเอง น้อมตัวลงหาประชาชน โดยวิธีการให้เกียรติ ให้ข้อมูล ให้ข้อเท็จจริง ที่ถูกต้อง แล้วก็มีความสนใจในการช่วยเหลือหรือให้บริการประชาชน

วารสารไทย : ในท้ายที่สุดนี้ ท่านมีอะไรที่จะฝากถึงพี่น้องชาวไทยทั้งหลายบ้าง

ดร.อุกฤษ : ก็คงไม่มีอะไร นอกจากว่าขอให้เรายึดมั่นในกติกากฎของบ้านเมือง ให้อยู่ในระบอบของกฎหมาย ทำอะไรก็ให้คำนึงถึงส่วนรวมให้มาก ให้ผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม แล้วก็ให้มีความรักความสามัคคีกันอย่างแท้จริง และขอให้เชื่อประการหนึ่งที่ว่า ไม่มีใครรักเราจริงมากกว่าพวกเราคนไทยที่จะรักพวกเราตนเอง ขอให้การวินิจฉัยเรื่องราวต่าง ๆ กระทำด้วยความรอบคอบแล้วก็มีใจหนักแน่น มั่นคง และอดทน ทั้งในการประกอบอาชีพ ในการดำเนินชีวิตและการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมือง และขอให้มีความขยันขันแข็ง ถ้าทำได้บ้านเมือง ประชาชน ก็จะมีความสุข ตามที่เราปรารถนาทุกประการ

ไหว้ครู และมอบครุสืบทอด

ดร.เย็นใจ เลาหวณิช*

ชาวไทยทุกคนย่อมทราบความหมายของ “ไหว้ครู” ไม่มากก็น้อย เพราะทุกคนเคยไหว้ครูมาแล้ว ทั้งที่ไหว้ในลักษณะการเคารพกันระหว่างครูกับศิษย์ หรือผู้น้อยกับผู้ใหญ่ และในพิธีไหว้ครูซึ่งสถานศึกษาทั่วประเทศจัดขึ้นในภาคการศึกษาแรกของทุกปี แต่ส่วนมากอาจไม่ทราบความหมายที่น่าสนใจอีกหลายประการของการไหว้ครู ซึ่งเป็นมรดกสำคัญประการหนึ่งในบรรดาเอกลักษณ์อันดีงามต่าง ๆ ของไทยอันสืบทอดมาแต่โบราณกาล บทความนี้จะได้นำแง่คิดต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้มาเสนอเป็นอาหารทางสมองของท่านผู้อ่านต่อไป

สำหรับการ “มอบครุสืบทอด” นั้นเป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งจะเกิดขึ้นมาไม่นาน แต่มีใช่ว่าจะใหม่ไปหมดทุกอย่าง ส่วนที่ใหม่ก็คือชื่อซึ่งเพิ่งจะบัญญัติขึ้น แต่เนื้อหาสาระนั้นเป็นคนบดเคี้ยวศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม

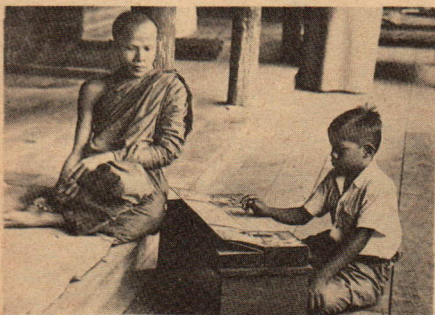
ของเก่า ซึ่งเป็นมรดกทางประเพณีอันดีงามเกี่ยวกับครูและการให้การศึกษาซึ่งเมื่อนำมาประยุกต์ในสังคมปัจจุบัน ก็ยังเกิดเป็นประเพณีที่ดีงามที่ควรสนับสนุนให้แพร่หลาย รายละเอียดของเรื่องนี้ท่านผู้อ่านจักได้ทราบในตอนต่อไป

ครู-สถาบันสำคัญยิ่งของสังคม

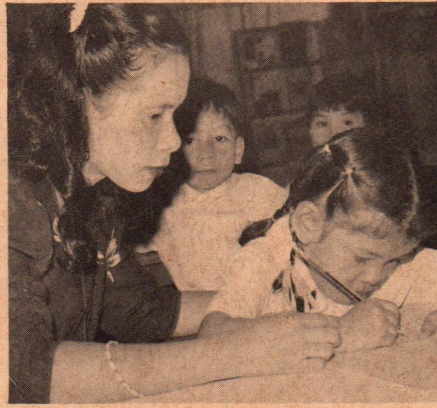
พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้ความหมายของ “ครู” ไว้ว่า ครูคือ “ผู้สั่งสอนศิษย์” หรือ “ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์” ถ้าจะตีความให้กว้างก็จะเห็นว่า การสั่งสอนนั้นอาจเกิดขึ้นในโรงเรียน หรือนอกโรงเรียนก็ได้ อาจแบ่งครูออกได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ คือครูในสถาบันการศึกษา กับครูนอกสถาบันการศึกษา ส่วนความรู้ที่ครูให้แก่ศิษย์นั้นมีมากมายหลายแขนง จึงอาจแบ่งครูออกตามแขนงวิชาความรู้ที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดก็ได้เช่นกัน

ครูนอกสถาบันการศึกษานั้นมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าครูในสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เพราะความจริงสถาบันการศึกษาเท่าที่มีอยู่ในประวัติศาสตร์มนุษยชาติก็เพียงไม่กี่พันปี^(๑) แต่มนุษย์ก็สามารถถ่ายทอดความรู้กันได้โดยครูนอกสถาบันการศึกษาและได้อาศัยวิธีนี้ตลอดมา แม้ในภายหลังจะเกิดมีสถาบันการศึกษาขึ้นมาแล้วก็ตาม ครูนอกสถาบันการศึกษาคือคนแรกของเราคือมารดา ซึ่งเป็นผู้สอนวิธีดำเนินชีวิตให้ตั้งแต่ลูกออกจากครรภ์มาใหม่ ๆ มีทุกเรื่องตั้งแต่ กิน อยู่ หลับ นอน เล่น หัดพูด หัดเดิน กิริยามารยาท การสังคม ศิลปกรรม ความรู้ในการประกอบอาชีพเท่าที่จะให้ได้ วัฒนธรรม ฯลฯ จะสอนกันเรื่อยไป จนกว่าจะตายจากกันไป บิดาก็เช่นกันทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดถัดจากมารดา ทั้งสองท่านถือกันว่าเป็นครูคนแรกของลูกทุกคน

ครูนอกสถาบันคนอื่น ๆ ได้แก่ ญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้า อา ที่คอยสั่งสอน ตักเตือน อบรม แนะนำ หรือให้ความรู้ต่าง ๆ ทั้งทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

ในจนกระทั่งความรู้ในการประกอบอาชีพ คนรู้จักหรือเพื่อนฝูงก็เป็นครูนอกสถาบัน การศึกษาได้ ถ้าเขาทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เราซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ก็ได้ แม้แต่คนแปลกหน้าก็เป็นครูได้ เช่น ช่วย ชี้ทางให้เมื่อเราหลงทาง เป็นต้น โดยสรุป แล้วใคร ๆ ก็เป็นครูนอกสถาบันการศึกษาได้ และการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนใหญ่นั้นก็เกิดขึ้นนอกสถาบันการศึกษา

การถ่ายทอดความรู้ของมนุษย์ที่เกิดขึ้น นอกสถาบันการศึกษาดังได้กล่าวมาแล้วนี้เป็นวิถีธรรมชาติ คือมีแม่เป็นผู้เริ่มต้นถ่ายทอด ถัดมาก็คือพ่อ ญาติพี่น้องที่ใกล้ชิด ตลอดจนสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคมนั้น ๆ ก็จะมีบทบาท ในการถ่ายทอดความรู้ ไม่มากนักน้อย วิธีการธรรมชาติเช่นนี้มีได้มีแต่ในสังคมมนุษย์เท่านั้น แต่เกิดขึ้นในสังคมของสัตว์ชั้นสูงอื่น ๆ เช่น ลิง ช้างโค กระบือ ฯลฯ แม้กระทั่งสัตว์ ที่ออกลูกเป็นไข่ เช่น เป็ด ไก่ นกต่าง ๆ ก็มีการถ่ายทอดความรู้แก่กันและกันทั้งสิ้น

ด้วยเหตุที่สมองของมนุษย์ประเสริฐ กว่าสมองของสัตว์โลกอื่น ๆ มนุษย์จึงสามารถ พัฒนาวิธีการถ่ายทอดจากวิธีการดั้งเดิม มาเป็นการถ่ายทอดอย่างเป็นระเบียบ คือ ได้พัฒนาสถาบันการศึกษาขึ้นมีบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะที่เรียกกันว่า “ครู” ผลดีที่เกิดขึ้นคือ การเรียนรู้ของมนุษย์มีประสิทธิภาพสูง เป็น ผลให้สังคมของมนุษย์พัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ทั้งสังคมของสัตว์โลกอื่น ๆ เสียอย่างลึกลับ

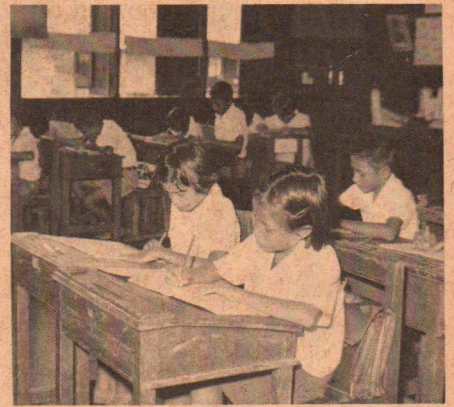
แม้ว่าในปัจจุบันนี้มนุษย์จะมีสถาบัน การศึกษาสำหรับถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนา คน แต่มนุษย์ก็ยังใช้เวลาส่วนใหญ่ในวัน หนึ่ง ๆ นอกสถาบันการศึกษาสำหรับเด็กใน วัยเรียน ส่วนผู้ใหญ่ และเด็กก่อนวัยเรียน นั้น ก็เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ นอกสถาบันการศึกษา ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ครูนอกสถาบันการศึกษาจึง มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าครูในสถาบัน การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูคนแรก ๆ คือมารดาและบิดา มีความสำคัญมากที่สุด

เพราะเป็นผู้ให้การศึกษาค้นแรกแก่ลูก ใน ทางจิตวิทยาเป็นที่ยอมรับกันอย่างแน่ชัดว่า ประสพการณ์ของเด็กในระยะ ๕ ปีแรกมีความ สำคัญที่สุดในชีวิต เพราะเด็กในวัยนี้มีสภาพ เหมือน “ไม้อ่อน” ที่แท้จริง สามารถ “ดัด” ให้มีบุคลิกภาพที่ดี และปูพื้นฐานความ สามารถในด้านต่าง ๆ ได้ง่าย ซึ่งถ้าปล่อยให้ อายุมากขึ้นจะดัดได้ยากหรืออาจดัดไม่ได้เลย

ทั้งครูในสถาบันการศึกษาและครูนอก สถาบันการศึกษาต่างมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนซึ่งเป็นสมาชิกในสังคม ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมที่พึงประสงค์ของสังคมนั้น ๆ คนที่ได้รับการพัฒนาแล้วนี้ก็จะเป็นผู้ไป พัฒนาสังคมอีกต่อหนึ่งตามแนวทางที่เป็น อาชีพของตน หรือแนวทางที่ตนมีความถนัด ต่อไป เป็นผลให้สังคมนั้นเกิดการพัฒนามี ความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไป ครูจึงมีบทบาท สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า ให้แก่สังคมมนุษย์ตลอดมาทุกยุคทุกสมัยไม่ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นจะตระหนักใน ความสำคัญของครูหรือไม่ก็ตาม

สังคมไทยในสมัยก่อนยกย่องครูไว้ในฐานอันสูงยิ่ง โดยไม่อาจเปรียบเทียบกับ สมัยปัจจุบัน เกี่ยวกับเรื่องนี้ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ให้ความเห็น ไว้ว่า

“...สำหรับเมืองไทยตั้งแต่ดั้งเดิมมาทีเดียว เท่าที่รู้กันทั่วไปก็มีสถาบันซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของคนไทยอยู่ ๒-๓ สถาบัน คือ พ่อแม่สถาบันหนึ่ง ครูบาอาจารย์สถาบัน หนึ่ง ศาสนาพุทธ ศาสนาก็นับถือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วก็พระมหากษัตริย์

เหล่านี้เรียกรวมกันว่าสถาบันชั้นสูงที่เคารพนับถือของคนไทยทั้งปวง.... ” (๒)

ในอดีตครูมีฐานะเป็นปูชนียบุคคลอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นครูสอนวิชาหนังสือ หรือสอนวิชาชีพ ความจริงข้อนี้ เห็นได้จาก พฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทยสมัยก่อนที่ให้การยกย่องสถาบันครูในลักษณะต่าง ๆ จนแทบจะกล่าวได้ว่า ระลึกถึงครูบาอาจารย์อยู่แทบทุกลมหายใจเข้า-ออก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก่อนการใช้ชีวิตความรู้ที่ได้รับการประสิทธิ์ประสาทมาจากครู หนังสือมูลบทบรรพกิจ ซึ่งเป็นหนังสือเรียนที่ถือว่าเป็นมาตรฐานเล่มแรกในโรงเรียนของไทย ซึ่งพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เรียบเรียงขึ้นสมัยเป็นหลวงสารประเสริฐ ตามพระราชโองการของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อใช้เป็นแบบเรียนในโรงเรียนหลวงก่อนเริ่มเรื่องพระไชยสุริยาได้มีบทไหว้ครู ดังนี้

“ ยานี ๑๑ ○ สะ รุสะ จะชไหว้
พระศรีไตรสรณะ
พ่ แม่ แลครูบา
เทวดาในราชี
○ ข้าเจ้าเอา ก ข
เข้ามาต ก กามิ
แก้ไขในเท่านี้
ติมิติอย่าตรีชา ”

สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงพระนิพนธ์คำอธิบายเสภาเรื่องขุนช้าง ขุนแผนซึ่งขอพระสมุทวชิรญาณได้ชำระแล้ว ไว้ว่าบทเสภานั้นจะขึ้นต้นด้วยคำไหว้ครู และทรงยกตัวอย่างคำไหว้ครูเสภาที่ได้มาจาก

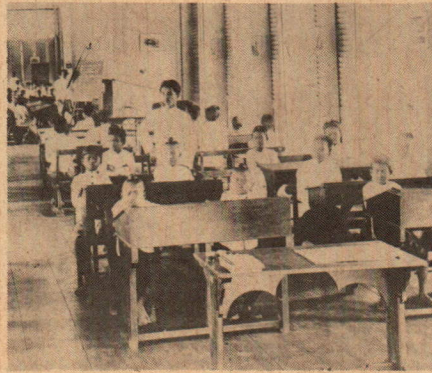
ผักไห่ แขวงกรุงเก่า ไว้ดังนี้
 “สิบนิ้วจะประนมเหนือเกศา
 ไหว้พระพุทธพระธรรมล้ำโลกา
 พระสงฆ์ทรงศีลว่าโดยจง
 คงคายมนามาเป็นเกณฑ์
 พระสุเมรุหลักโลกสูงระหง
 ดินน้ำลมไฟอันมันคง
 จึงดำรงได้รอดมาเป็นกาย
 ไหว้คุณบิดรและมารดา
 ครูพักอักษรสิ้นทั้งหลาย
 หนึ่งจะบังคมองค์นารายณ์
 อันสถิตแท่นสายสมุทรไท.....” (๓)

ส่วนข้อความในเสภาเรื่องนี้บางตอน
 แสดงไว้ชัดเจนในเรื่องพิธีกรรมทางไสยศาสตร์
 ที่เริ่มต้นด้วยการปลุกศาลขึ้นเพียงตา และไหว้ครู
 เช่น ตอนที่นายโจรจันคร ทำพิธีทางไสย-
 ศาสตร์ก่อนนำลูกน้องเข้าปล้นบ้านขุนศรีวิชัย
 บิดาขุนช้าง ดังข้อความว่า

“ครั้นมาถึงซานไพรใกล้สุพรรณ
 ปลงช้างรวมกันอยู่ในป่า
 นายจันครปลุกศาลขึ้นเพียงตา
 เอาผ้าขาวลาดคาดพาดาน
 ต่างคนเอาประเจียดแลงมงคล
 หอกดาบของตนขึ้นบนศาล
 เหล้าข้าวปัตรพลีพิธีการ
 คาวหวานรูปเทียนสว่างตา
 ทั้งกระแจะจันทน์น้ำมันหอม
 พวกขโมยหอมล้อมอยู่พร้อมหน้า
 นายจันครตั้งโมขึ้นวันทา
 ชูมนมเทวดาทั้งแปดทิศ
 พระอิศวรพระนารายณ์และพระพรหม
 โคดมโยคีฤๅษีสิทธิ
 ครูบาอาจารย์ชานาญฤทธิ
 พระจันทร์พระอาทิตย์เรืองฤทธิ....”

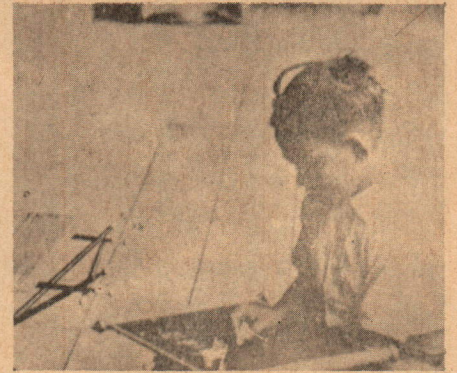
ตอนขุนแผนและพลายงาม ปลุกเครื่อง
 รางของขลังก่อนเดินทางไปรบเมืองเชียงใหม่
 ก็มีพิธีกรรมคล้าย ๆ กัน และเกิดตามด้วย
 การไหว้ครู

“ครานั้นขุนแผนแสนศักดิ์
 คิดกับลูกยาหาข้าไม้
 จะปลุกเครื่องให้เรืองฤทธิไกร

จึงชวนกันออกไปที่ป่าช้า
 ให้ทหารปลุกศาลขึ้นจับพลัน
 ตั้งบายศรีสามชั้นทั้งซ้ายขวา
 หัวหมูเปิดไก่ทั้งเหล้ายา
 เครื่องเซ่นจัดนามาเรียงราย
 เอาผ้าขาวปูลาดคาดพาดาน
 นมัสการจตุรูปเทียนถวาย
 ในมณฑลนั้นให้อยู่แต่ผู้ช่าย
 วงสายสิญจน์รอบเป็นของคัน
 พ่อลูกเข้านั่งกลางมณฑล
 อ่านมนต์โองการอันกวัดขัน
 ชูมนมเทวดามาร่วมกัน
 ทุกช่องชั้นอินทร์พรหมมียักษ์
 ทั้งพระเพลิงพระยากรุงพาลี
 พระภูมิเจ้าที่อันมีศักดิ์
 อีกพระไพรเจ้าป่าพนารักษ์
 พระนารายณ์ทางจักรศิวาทิพย์
 พระคนศร์พิณายทั้งซ้ายขวา
 ขอเชิญลงมาให้ศักดิ์สิทธิ์
 ทั้งคุณแก้วสามประการอันชาญชิต
 บิดามารดาสถาวร
 คุณครูอุปัชฌาย์ อาจารย์
 พระโองการบพิตรอดิศร
 ขออัญเชิญมาช่วยอวยพร
 ให้เรืองฤทธิจักรทุกสิ่งอัน.....”

เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่คนไทย
 ให้ความสำคัญกับการบูชาครูอย่างสูง เพราะครู
 ในสมัยโบราณคือพระภิกษุ โรงเรียนในสมัย
 โบราณก่อนรัชกาลที่ ๕ ยังไม่มี วัดคือแหล่ง
 ของความรู้ทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่า คนไทยอาจ
 ศึกษาหาความรู้แทบทุกสาขาได้จากวัด ความ
 สัมพันธระหว่างสถาบันสงฆ์กับประชาชน
 ในสมัยโบราณมีความแน่นแฟ้นมาก ประ-

ชาชนมีความยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธ
 ศาสนา กุลบุตรจะต้องบวชตามประเพณี
 และเมื่อบวชแล้วก็ต้อง “เรียน” หรือศึกษา
 ธรรมะ ตลอดจนศิลปวิทยาการอื่น ๆ ในวัด
 ผู้ที่ยังมิได้บวชเรียนถือว่าเป็นคนยังไม่สุกคือ
 เป็นคน “ดิบ” ต่อเมื่อบวชเรียนแล้วจึงพร้อม
 ที่จะดำรงชีวิตของผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบ
 ต่อไปได้จึงเป็นความนิยมประการหนึ่งที่จะ
 ให้ชายหนุ่มทุกคนเมื่อครบวัยบวชได้บวช
 ก่อนสมรส แม้จะเป็นเพียงสามเณรก่อนก็ยัง
 ดีกว่าไม่เคย “บวชเรียน” มาก่อนเลย “พลาย
 แก้ว” ในเรื่องขุนช้างขุนแผน ได้ออกบวช
 เป็นสามเณรและศึกษาวิชาการศึกษาต่าง ๆ จน
 แดกจก จากขรวิม วัดป่าเลไลย์ สุพรรณบุรี
 เพราะเป็นคนรักเรียน ดังความว่า

“ครานั้นจึงโฉมเจ้าเณรแก้ว
 ปัญญาคล่องแคล่วใครจะเหมือน
 หมั่นหมวกักตมิให้เดือน
 หัดเทศน์สามเดือนก็ขึ้นใจ
 มหาชาติธรรมวัตรสารพัดเพราะ
 ถ้อยคำมันเหมาะไม่เปรียบได้
 สุ่มเสียงเป็นเสน่ห์ดังเรไร
 เทศน์ที่ไหนคนชมนิยมฟัง
 จนขึ้นชื่อลือชาว่าเปรี๊ยะปราชญ์
 ชาวบ้านร้านตลาดเจียนจะคลั่ง
 เถรเณรอดเพลไปคอยฟัง
 เข้าไปนั่งพูดจ้อขอเนื้อความ
 เจ้าอุตสาห์ศึกษาวิชาการ
 เขียนอ่านท่องได้แล้วไต่ถาม
 ตำรับใหญ่พิชัยสงคราม
 สุรยจันทร์ฤกษ์ยามก็รอบรู้” (๔)

นอกจากบุคคลธรรมดาสามัญจะบวช
 เรียนตามประเพณีนิยมแล้ว แม้แต่พระ

ในสมัยก่อน พ่อแม่นำลูกไปฝากให้เรียนหนังสือกับพระที่วัด พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดให้จัดตั้งโรงเรียน สำหรับราษฎรขึ้นตามวัด ให้พระเป็นผู้สอนหนังสือ และธรรมะ

มหากษัตริย์ก็ทรงปฏิบัติเช่นเดียวกัน พระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาหลายพระองค์ทรงศรัทธาถึงกับทรงผนวช ซึ่งมีตัวอย่างมาแล้วในประวัติศาสตร์ไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี สมัยนั้นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๔ แห่งราชวงศ์พระร่วง คือพญาลิไท ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา และทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่งในสมัยนั้น พระองค์เสด็จออกผนวชและทรงศึกษาหลักธรรมะจนแตกฉานจึงทรงแต่งหนังสือไตรภูมิพระร่วงขึ้น ซึ่งเป็นหนังสือสำคัญที่สุดเล่มหนึ่งของไทย

พระมหากษัตริย์ไทยในสมัยต่อมาที่ทรงเลื่อมใสศรัทธาในพระบรมพุทธานุภาพถึงกับทรงผนวชของกษัตริย์คือ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ยุคนี้ก็เป็นอีกระยะหนึ่งที่พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นสมัยที่ไทยมีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนเจ้านาย

ชั้นสูงก็นิยมส่งบุตรหลานให้บวชตามประเพณี เริ่มตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชพระปฐมบรมกษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ แม้พระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตลอดจนสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารก็ทรงผนวชแล้วทั้งสิ้น

การที่สถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นสถาบันสูงสุดในทางโลกให้ความสำคัญต่อการ “บวชเรียน” ตามคติทางพระพุทธศาสนา จึงเป็นตัวอย่างอันดีที่บุคคลสามัญจักได้ประพฤติปฏิบัติตามผลก็คือ พระภิกษุสงฆ์ซึ่งทำหน้าที่ “ครู” จนมีผู้เรียกพระผู้ทำหน้าที่สอนว่า “พระครู” และต่อมากลายเป็นสมณศักดิ์ในทางสงฆ์ จึงได้รับการยกย่องและเทอดทูนไว้ในฐานะอันสูงยิ่ง ซึ่งก่อให้เกิดผลดีคือ “สถาบันครู” ของไทย ตั้งแต่โบราณมาจนกระทั่งเข้าสู่สมัยรัชกาลที่ ๓ (๕) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อเกิดมีโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก และเพิ่มมากขึ้นในระยะต่อมา บทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นครูจึงค่อย ๆ ลดน้อยลง

จนกระทั่งเหลือแต่การเป็นครูให้แก่พระสงฆ์ด้วยกันเอง ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

มรดกของชาติในเรื่องการเคารพครูบาอาจารย์นี้มีได้สูญสิ้นไป แต่ยังสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน แม้ว่าจะทุเลาความเข้มข้นลงบ้างในด้านการปฏิบัติอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ยังสามารถดำรงเอกลักษณ์ของไทยที่เด่นชัดไว้ได้ เรามีประเพณีการ “ยกครู” ก่อนการปฏิบัติการใช้วิชาชีพ เป็นการแสดงความเคารพต่อครูบาอาจารย์ เช่น ก่อนที่วงดนตรีไทยจะเริ่มแสดง เจ้าภาพจะต้องจ่าย “ค่ายกครู” เป็นเงินเพียงเล็กน้อยตามธรรมเนียมให้แก่หัวหน้าวง ส่วนผู้ที่ใช้วิชาชีพก็จะเริ่มด้วยการไหว้ครูในรูปแบบเฉพาะของแต่ละวิชาชีพ ดังที่เห็นกันเป็นประจำในปัจจุบัน ได้แก่ การรำมวย เป็นการไหว้ครูก่อนเริ่มชก การไหว้ครูละครก่อนเริ่มแสดง การไหว้ครูโขน ครูดาบ ครูลำตัด ครูดนตรี ครูช่างฝีมือต่าง ๆ ตลอดจนการไหว้ครูประจำปีของสถาบันการศึกษาไทยทั่วประเทศ เป็นต้น

การเคารพครูบาอาจารย์นั้นตามประเพณีของไทยเรามีได้จำกัดแต่เฉพาะครูบาอาจารย์ที่เป็นบุคคล แต่รวมไปถึงวัตถุสิ่งของที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์สำหรับใช้ทำมาหาเลี้ยงชีพ หรือเป็นสิ่งที่เคยใช้ประโยชน์มาก่อนในด้านการศึกษา เป็นการแสดงความกตัญญูรู้คุณที่แผ่ไปถึงวัตถุสิ่งของด้วย ดังเช่นครูบาอาจารย์สมัยก่อนท่านห้ามนักเรียนมิให้ดูหมิ่นหนังสือ เช่น นั่งทับ เหยียบย่ำ ใช้เท้าเหยียบ นำไปไว้ในที่อื่นไม่เหมาะสม ทำลายโดยจงใจหรือไม่จงใจก็ตาม ต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง ใช้อย่างทะนุถนอม ด้วยสำนึกในการอนุรักษ์เมื่อใช้เสร็จก็แสดงความเคารพ มิใช่ทิ้งขว้างท่านสอนว่าถ้ามีทำเช่นนั้นจะกลายเป็นคนโง่ เรียนหนังสือไม่จำ

ช่างตีเหล็กก็ต้องระวังรักษาเตาเผาเหล็กไว้เป็นอย่างดี เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำมาหากิน เมื่อครบรอบปีก็มีการไหว้ครู และแสดงความเคารพเตาเผา

ซึ่งเป็นประเพณีที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน เช่น ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้แสดงโขนก็เช่นเดียวกัน ก่อนสวมหัวโขนก็ต้องแสดงความเคารพหัวโขน ซึ่งเปรียบเสมือนครูบาอาจารย์เสียก่อน มิฉะนั้น เชื่อกันว่าจะเกิดปัญหาอุปสรรค หรืออุบัติเหตุต่าง ๆ ทำให้แสดงไม่ได้ หรือแสดงไม่ดี หรือเกิดภัยอันตรายต่อผู้แสดงขึ้นได้ เหล่านี้เป็นเพียงบางตัวอย่างของการแสดงความเคารพต่อวัตถุที่มี “บุญคุณ” อันเป็นมรดกทางเอกลักษณ์อันดีงามของไทยที่มีมาแต่โบราณ

การปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูเป็นการแสดงความเคารพอย่างหนึ่งที่เรียกกันตามคติทางพระพุทธศาสนาว่าเป็น “ปฏิบัติบูชา” ศิษย์ที่ปฏิบัติตามจะได้รับประโยชน์ ทำงานสำเร็จลุล่วง สามารถประยุกต์วิชาการที่ร่ำเรียนมาให้เกิดประสิทธิผล ผู้ปฏิบัติก็จะเกิดความภาคภูมิใจจึงถือกันว่า “ศิษย์มีครู” เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือได้รับการยกย่องในสังคม เพราะเป็นบุคคลที่มี “สถาบันครู” ซึ่งเป็นสถาบันชั้นสูงในสังคมรองรับ ศิริปราชญ์กวีเอกของไทยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้แสดงความภูมิใจและหยิ่งในศักดิ์ศรีการมีครูของตนในโคลงที่เขียนไว้บนพื้นทรายในวาระสุดท้ายแห่งชีวิต คือก่อนถูกประหารชีวิต ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่า

“ธรรณีนี	เป็นพะยาน
เราก็คิษย์มีอาจารย์	หนึ่งบ้าง
เราผิดท่านประหาร	เราชอบ
เราผิดท่านบด้าง	ดาบนี้คืนสนอง”

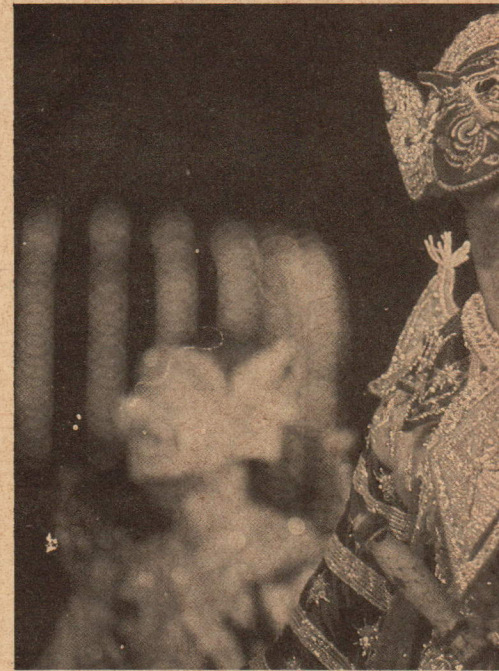
ในทางตรงกันข้าม ศิษย์ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครู แต่ทำนอกกริตนอกรอยก็ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เคารพ จะได้รับการประณามว่าเป็น “ศิษย์นอกครู” ซึ่งไม่เป็นมงคลแก่ชีวิตเช่นเดียวกัน “ลูกนอกคอก” หรือลูกที่ไม่อยู่ในโอวาทพ่อแม่ แต่ไปกระทำผิดประเพณีนิยมของพ่อแม่หรือวงศ์ตระกูล และถ้าศิษย์ผู้ใดไปเปลี่ยนแปลงคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์เสียใหม่ ก็ยังเป็นการแสดงความลบหลู่ครูบาอาจารย์อย่างยิ่ง ถือว่าเป็น “ศิษย์คิดล้างครู” ซึ่งเป็นการผิดจารีตประเพณี

อันร้ายแรงที่สุด คตินิยมดังกล่าวนี้สอดคล้องกับหลักของพระพุทธศาสนาฝ่ายหินยานที่ยึดมั่นในต้นแบบหรือคำสั่งสอน ตลอดจนวิธีปฏิบัติดั้งเดิมตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งถือกันว่าเหมาะสมและดีที่สุดแล้ว ไม่สมควรที่จะยินยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ มิฉะนั้นศาสนาซึ่งก่อตั้งขึ้นมาโดยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นพระศาสดาจากการตรัสรู้ก็จะค่อย ๆ เสื่อมสลายไป คตินิยมดังกล่าวนี้แสดงถึงการให้ความสำคัญในระดับสูงสุดแก่ครู ซึ่งในกรณีของพระพุทธศาสนาก็คือพระพุทธเจ้าทรงเป็น “บรมครู” ของชาวโลกทั้งมวล

การไหว้ครูตามคตินิยมทางพระพุทธศาสนา

วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ตลอดจนโลกทัศน์ต่าง ๆ ของคนไทยนั้นผูกพันอยู่กับพระพุทธศาสนาอย่างแนบสนิทมานานเท่าที่ประวัติศาสตร์ที่มีการบันทึกไว้ของไทยจะยืนยัน อย่างน้อยที่สุดในสมัย ๗๐๐ ปีเศษมาแล้วเมื่อสุโขทัยเป็นราชธานีนั้น พระพุทธศาสนาก็ได้ดำรงมั่นอยู่ในประเทศไทยอย่างมั่นคงแล้ว เป็นที่แน่นอนว่าอิทธิพลของพระพุทธศาสนานั้นได้ฝังลึกอยู่ในเรื่องของครูดังแต่โบราณกาล ดังจะเห็นได้ชัดจากตัวอย่างกาพย์ กลอนในวรรณคดีไทยที่ได้ยกมาในตอนต้น ก่อนจะไหว้ครู จะต้อง “ไหว้พระศรีไตรสรณะ” เสียก่อนเป็นลำดับแรก คือ “สืบนีจะประนมเหนือเศา ไหว้พระพุทธพระธรรมล้ำโลกา พระสงฆ์ทรงศีลาว่าโดยจง” เป็นตัวอย่าง ดังนั้น ถ้าศึกษาคตินิยมทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับครูเราก็จะเกิดความเข้าใจมรดกทางเอกลักษณ์ของไทยเกี่ยวกับครูชัดเจนยิ่งขึ้น

คำว่า “ครู” มาจากคำภาษาบาลีว่า “ครุ” แปลว่า “หนัก” คือหนักแน่นในด้านความรู้ ความประพฤติ และอารมณ์ เป็นหลักให้ศิษย์ยึดถือเป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นที่พึ่งของศิษย์ได้ ครูเป็น “กัลยาณมิตร” ของศิษย์ พระบรมครูในพระพุทธศาสนา หรือ

ผู้แสดงโขน ก่อนจะสวมหัวโขน จะต้องแสดงความเคารพ

พระพุทธองค์ทรงเปรียบพระองค์เองว่าทรงเป็นกัลยาณมิตรของสัตว์โลกทั้งหลายดังที่ได้ตรัสว่า

“จริงอยู่อาณนท สัตว์ทั้งหลายผู้มีชีวิตเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดา ได้อาศัยเราเป็นกัลยาณมิตรแล้ว ย่อมพ้นความเกิด แก่ เจ็บ ตาย”

กัลยาณมิตรอันเป็นบทบาทของครูนี้ตามที่ปรากฏในวิสุทธิธรรมภาค ๑ เป็นภาษาบาลีมีความว่า

“ปิโย ครู ภาวนีโย วุตตา จ วจนกุชมิ คุมภีรญจ กถ กตฺตา โน จฏฐาน นิยุญฺชเย” (๖)

แยกออกได้เป็นคุณสมบัติ ๗ ประการ คือ

๑. ปิโย เป็นที่น่ารักน่านิยมของผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยอันได้แก่ ศิษย์ เพื่อนร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนบุคคลทั่วไป คุณสมบัติข้อนี้มีเหตุผล แต่เป็นผลที่เกิดจากการที่ครูผู้นั้นตั้งอยู่ในคุณความดีทั้งสามทาง คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ ความดีทางกายของครู ได้แก่ การมีบุคลิกภาพที่ดี รู้จักวางตนให้เหมาะสม แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่เป็นคนเย่อหยิ่งอวดตน ยึดมั่นในความคิดของตนโดยไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

หัวเขนเสี้ยกอน

รู้จักต่อมตนและประมาณตน มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีกิริยามรรยาทดีสมเป็น “พ่อแม่คนที่ ๒” ของศิษย์ ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ทำให้ส่วนรวมเสียหาย เพราะผลประโยชน์ส่วนตัว

ความดีทางวาจาของครูประกอบด้วย การละเว้นจากการประทุษร้ายทางวาจา เช่น การทะเลาะกับศิษย์เกี่ยวกับเกรดแสดงอารมณ์ฉุนเฉียวต่อศิษย์หรือผู้อื่น ใช้น้ำคำไม่สุภาพ นินทาว่าร้ายผู้อื่น พูดจาเหลวไหล ไร้สาระ พูดจาล้อเล่น หรือพูดในเชิงทำลาย ไม่สร้างสรรค์ ในทางตรงกันข้ามครูต้องเป็นผู้มีวาจาสุภาพ พูดในสิ่งที่มีสาระและเกิดประโยชน์แก่ศิษย์และผู้อื่น ๆ ไม่พูดเฉพาะแต่เรื่องของตนเอง รักสาส์นจะและคำมั่นสัญญา ไม่กล่าวเท็จหรือบิดเบือนความจริง รู้จักยกย่อง ชมเชยศิษย์หรือบุคคลอื่นที่ประสบความสำเร็จ หรือทำความดีเป็นการส่งเสริม และให้กำลังใจ

ความดีทางใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับบุคคล ไม่ว่าจะเป็นครูหรือไม่เป็นก็ตาม ทั้งนี้เพราะใจนั้นเป็นใหญ่ เป็นประธานเป็นเสมือนผู้บัญชาการใหญ่ที่ควบคุมกายและวาจาอีกต่อหนึ่ง ถ้าใจคิดไม่ตรงกับกายและวาจาแล้ว แม้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมา

นั้น ผู้แสดงจะใช้ความระมัดระวังสักเพียงใด ก็คือการเสแสร้ง ซึ่งไม่มีทางจะ “ตบตา” ผู้คนได้ตลอดไป ย่อมจะมีสักครั้งหนึ่งที่เขาต้องทราบ ดังนั้นการแสดงออกด้วยกายและวาจาที่ดีจึงต้องมีจิตใจที่ดีงามเป็นผู้ควบคุมบงการด้วย พฤติกรรมต่าง ๆ จึงจะมีความ “บริสุทธิ์” เพราะแสดงออกด้วยความ “จริงใจ” ดังนั้นครูจะเป็นที่เคารพรักของศิษย์ได้เพราะครูมีความปรารถนาดี หรือ “เมตตา” ต่อศิษย์อย่างแท้จริง แม้ว่าครูบางคนอาจจะทำต่อศิษย์ด้วยกายและวาจาที่อาจจะเกินเลยไปบ้าง เช่น ดุ หรือ เขียนตีในบางครั้ง แต่ถ้าครูผู้นั้นมีความรักความปรารถนาดี มีความเมตตาต่อศิษย์อย่างจริงใจแล้ว ศิษย์ย่อมเข้าใจและซาบซึ้งน้ำใจของครูไม่วันใดก็วันหนึ่ง อาจไม่เกิดขึ้นในทันทีเพราะต้องอาศัยเวลา ศิษย์บางคนตระหนักถึงคุณความดีของครูบาอาจารย์เมื่อตนได้จบการศึกษาออกไปประกอบอาชีพก็มีไม่น้อย

๒. ครู แปลว่า “หนัก” หมายความว่า เป็นบุคคลที่มีความหนักแน่น ไม่โลเล ทุเบา เป็นหลักยึดของศิษย์ได้ ปฏิบัติตนดีนำเคารพ นำเชื่อถือ ในด้านความรู้ก็มีพร้อมบริบูรณ์ ในวิทยาการที่สอน ขยันหมั่นเพียรในการสั่งสอนอบรมศิษย์โดยไม่ทอดทิ้ง หรือย่อท้อต่ออุปสรรค

๓. ภาวนีโย เป็นผู้มีความเพียรพยายามในการฝึกอบรมตนเอง ให้เป็นผู้มีความก้าวหน้าในทางวิชาการ และความเป็นครูที่ดีมีคุณภาพให้สามารถรู้ทันโลก มีความทันสมัยอยู่เสมอ ครู คือผู้ฝึกอบรมและสั่งสอนผู้อื่น จึงต้องฝึกอบรมและสั่งสอนตนเองด้วยเพื่อตนจะสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ดังพระพุทธทวจนะที่ว่า

“ในหมู่มนุษย์ ผู้ฝึกตนแล้วเป็นผู้ประเสริฐสุด ผู้ฝึกตนดีแล้วจึงควรฝึกผู้อื่น” ยิ่งในสมัยปัจจุบันนี้ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการทุกด้านเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก ถ้าครูไม่ติดตามให้ทัน เพียงไม่นานก็จะกลายเป็นคนล้าหลังไม่ทันโลก

๔. วาตะตา เป็นผู้มีความสามารถในการพูด ในการเลือกใช้ถ้อยคำ ทำให้ผู้ฟังสนใจ เกิดประโยชน์ มีใช้ฟังแล้วน่าเบื่อหน่าย ทำให้ไม่อยากศึกษาเล่าเรียนต่อไป อาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยการพูดเป็นเครื่องมือสำคัญ ยกเว้นครูบางประเภท เช่น ครูสอนคนใบ้ ซึ่งหันมาใช้มือแทนปาก ครูทุกคนจึงควรฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถในด้านนี้ ดังคำโบราณว่า

ปากเป็นเอกเหมือนเสมกมนต์ให้คนเชื่อ
ฉลาดเหลือวาจาปรีชาฉาน
จะกล่าวถ้อยร้อยคำไม่รำคาญ
เป็นรากฐานเทอดตนพ้นลำเค็ญ”

สุนทรภู่กวีเอกของไทยได้ประพันธ์ไว้ในนิราศภูเขาทองตอนหนึ่งว่า
“ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์
มีคุณรักษสัจจถ้อยร้อยจิต
แม้พูดชั่วตัวตายทำลายมิตร
จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา”
ครูที่ดีจึงควรเป็นคนพูดดี มีใช้แต่พูด หรือพูดเป็นน้ำท่วมทุ่ง หาสาระใดมิได้

๕. วาจนุชโม อุดหนุนต่อคำพูดแสดงใจ เสียแต่ใจจริง หรือการล่วงเกินของผู้อื่น อันได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และศิษย์ การทำร้ายกันด้วยคำพูดนี้ไม่ว่ากระทำจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตามมิใช่ที่จะเกิดผลทุกครั้งเสมอไป เพราะขึ้นอยู่กับผู้รับ หรือผู้ถูกทำร้าย เข้าทำนอง “ตบมือข้างเดียวย่อมไม่ดัง” กล่าวคือถ้าผู้รับยอมรับการถูกทำร้าย ผลร้ายก็จะเกิดขึ้นแก่จิตใจของผู้รับ เพราะจิตใจไปรับเอาสิ่งที่ชั่วร้ายเป็นโทษเข้า เสมือนบริโภคน้ำพิษก็ย่อมเกิดพิษแก่ร่างกาย แต่ถ้าเราปฏิเสธไม่ยอมรับสิ่งชั่วร้ายที่เข้าพยายายมยัดเยียดให้ สิ่งนั้นก็ย่อมตกเป็นของผู้ให้เอง เรื่องนี้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสเปรียบเทียบกับพราหมณ์คนหนึ่งว่า “ดูก่อน พราหมณ์ถ้าตาคดมิรับภัตตาหารซึ่งพราหมณ์นำมาถวายนี้แล้ว ภัตตาหารนั้นจะตกเป็นของผู้ใด” ฉันทักก็ฉันทัน ผู้ใดก็ตามที่ไม่สามารถอดทน

ต่อคำพูดแสงใจได้ ใจผู้หนึ่งเองย่อมเป็นทุกข์ ไม่อาจเป็นครูหรือกัลยาณมิตรที่ดีได้ มีคำเตือนสติเป็นกลอนง่าย ๆ ที่อาจนำมาใช้ป้องกันมิให้เกิดความรู้สึกต่อคำเสียดแทงแสงใจว่าดังนี้ “ปิดหูช่วยชาว ปิดตาสองข้าง ปิดปากเสียบ้าง จะนั่งนอนสบาย”

๖. คมภิรณฺจ กถิ กตฺตา มีความสามารถในการสอน สามารถอธิบายเรื่องที่ยากให้เป็นเรื่องง่าย เข้าใจได้ มิใช่ตรงกันข้ามคือทำให้เรื่องง่ายกลายเป็นยากเย็น ดังเช่นในสมัยเมื่อสิบปีมาแล้ว ในขณะที่ยังมีมหาวิทยาลัยอยู่เพียงสองแห่งในประเทศไทย บรรดานิสิตนักศึกษาสมัยนั้นมักจะ “ทิ้ง” ในอรรถธิบายของผู้บรรยายซึ่งเป็นผู้คงแก่เรียน เพราะสิ่งที่ท่านบรรยายนั้นส่วนใหญ่ไม่มีใครเข้าใจ นับว่าเป็นเรื่องดีที่ในปัจจุบันนี้ คตินิยมในเรื่องนี้เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นตามแนวพระพุทธวจนะข้อนี้

แม้ว่าในปัจจุบันนี้วิทยาการทางด้านการศึกษาระเบียบก้าวหน้าไปไกล มีการนำเครื่องช่วย”ต่าง ๆ มาใช้เพื่อเสริมประสิทธิภาพในการสอนของครูมากขึ้น เช่น โสตทัศนูปกรณ์ ประเภท วิทยู โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ตลอดจนคอมพิวเตอร์ แต่สิ่งเหล่านี้ก็เป็นเพียงตัวประกอบเท่านั้น ตัวเอกก็ยังเป็น “ครู” อยู่ต่อไป เพราะสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยมนุษย์หรือ ครูที่มีความสามารถเป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้น ผลงานเหล่านี้ถึงแม้จะมีความวิจิตรพิศดารสักเพียงใดก็ไม่สามารถใช้แทนครูได้โดยสมบูรณ์เพราะมนุษย์สามารถถ่ายทอด “ความรู้สึก” ไปสู่กันและกันได้ดีกว่าเครื่องจักรกลและการเรียนรู้นั้นทราบกันดีแล้วว่าถ้าขาด “ความรู้สึก” แล้วก็ไม่น่าสนใจ หรือไม่เกิดประสิทธิผลมากเท่าที่ควร

๗. โน จฏฐาเน นิยุญฺชเย ไม่ชักนำศิษย์ไปในทางเสื่อมเสีย เช่น สนับสนุนศิษย์ให้ติดในอบายมุข ครูต้องชี้แนะทางเดินที่ถูกต้องให้ศิษย์ เป็นพี่เลี้ยง เป็นพ่อแม่คนที่สองคอยสั่งสอนอบรมให้ศิษย์เป็นคนดี มีความคิดชอบ ความเห็นชอบ ถึงแม้ว่าครูจะมีได้เป็นครูผู้สอนวิชาศีลธรรมโดยตรง แต่

การสั่งสอนชักจูงศิษย์ให้อยู่ในศีลในธรรม ให้ประพฤติปฏิบัติชอบนั้นเป็นหน้าที่ของครูดีทุกคน ไม่เกี่ยวกับวิชาที่สอน

ครูผู้ใดมีคุณสมบัติครบถ้วน ๗ ประการดังได้กล่าวมาแล้วนี้ จึงได้ชื่อว่าเป็น “กัลยาณมิตร” ของศิษย์ ควรแก่การเคารพบูชาในฐานะ “บุพชนียบุคคล” เปรียบเทียบเสมอพ่อแม่คนที่สอง ครูดีเช่นนี้ถือศิษย์เปรียบเสมือน “ลูก” ของตนเอง คนโบราณจึงเรียกศิษย์ว่า

พิชิตครูผู้ช่วย นักศึกษาปีที่ ๔ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ก่อนพิธีมอบครุฑพิธี

“ลูกศิษย์” เพราะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างลึกซึ้งแนบแน่นเหมือนลูกนั่นเอง

พิธีไหว้ครู

พิธีไหว้ครูเป็นพิธีกรรมที่ศิษย์จัดให้มากขึ้นเป็นประจำปีโดยมาชุมนุมพร้อมกันเพื่อแสดงความกตัญญูทักเตือนครู ทั้งที่ล่วงลับไปแล้ว และที่ยังมีชีวิตอยู่ ตลอดจนเทพเจ้าซึ่งตามคตินิยมถือว่าเป็นครูบาอาจารย์สามารถดลบรรดาลให้ศิษย์ที่เคารพบูชาประสบความสำเร็จผ่านพ้นอุปสรรคในวิชาที่ตนได้ไป ได้ ศิลปินไทยจะถือว่าการไหว้ครูศิลปินของตนเป็นพิธีที่สำคัญที่จะต้องกระทำทุกปี^(๗)

แม้ว่าการจัดพิธีไหว้ครูจะมีจุดประสงค์สำคัญอยู่ที่การแสดง ความกตัญญูทักเตือน

ครูบาอาจารย์ แต่ยังมีจุดประสงค์สำคัญอื่น ๆ รวมอยู่ด้วยอีกหลายประการ ซึ่งหลวงประดิษฐไพเราะ^(๘) (ศร ศิลปบรรเลง) ได้กล่าวไว้ ๔ ประการ คือ

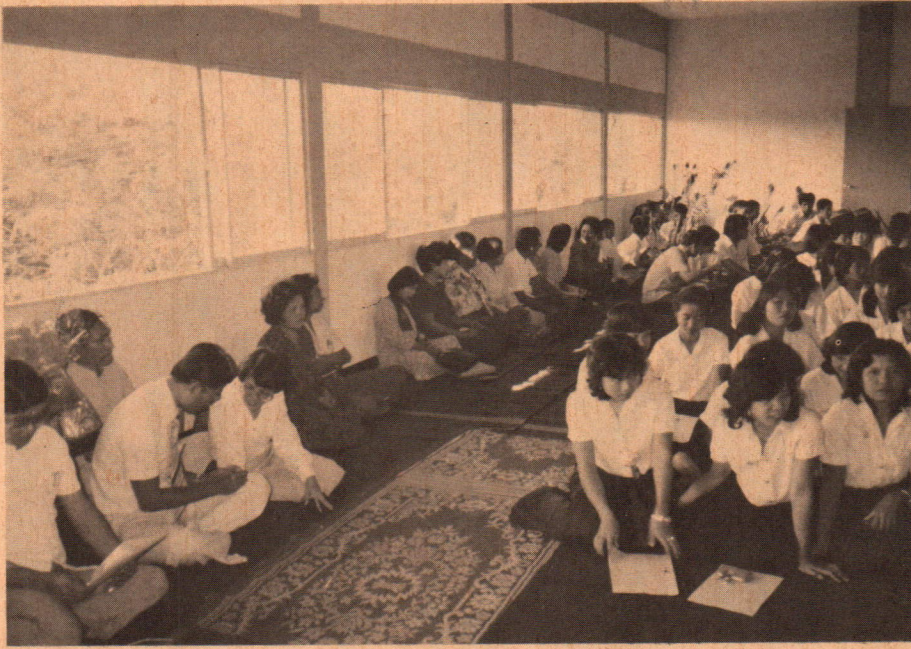
๑. เป็นการประกันความยึดมั่นในความเคารพ จงรักภักดีต่อครู ได้ผลในการอบรมจรรยาอย่างมาก ศิษย์ที่ดีจะไม่กล้าทรยศต่อครู เข้าทำนอง “ศิษย์คิดล้างครู”

๒. เป็นการขอภัยโทษในระหว่างครู

กับศิษย์ แม้ว่าจะมีข้อผิดพลาดของใจกัน ก็เป็นอันให้อภัยแก่กันและกันเมื่อศิษย์ผู้นั้นมาทำการเคารพครูในพิธีไหว้ครู

๓. เป็นการสมานความสามัคคีในระหว่างเพื่อนศิษย์ด้วยกัน เพราะเป็นโอกาสที่ศิษย์ทั้งหลายจะมาประชุมกันอย่างพร้อมเพรียง

๔. เป็นการปลูกความเชื่อมั่น ให้มีจิตใจเข้มแข็ง ยึดมั่นในภูมิความรู้ ความสามารถแห่งตน ตามวิชาการที่ได้รับจากครู ในโอกาสนี้ศิษย์มักจะแสดงความรู้ของตนต่อหน้าครูบาอาจารย์และเพื่อนศิษย์ เช่น ในพิธีไหว้ครูดนตรีจะมีการเล่นดนตรีที่ยากและซับซ้อนเพื่อแสดงภูมิรู้ และความสามารถของผู้เล่นสลับการบวงสรวงหลายเพลง

คณาจารย์ยังเป็นวงล้อมรอบนักศึกษา ในพิธีบายศรีสู่ขวัญ

การให้ครูนี้โดยคตินิยมของไทย ถือว่าผู้ใดปฏิบัติจะเกิดสิริมงคลเกิดความสุขสบายใจ มีความเจริญรุ่งเรืองและประสบความสำเร็จ ในกิจการงานของตน เป็นที่นิยมนับถือของคนทั้งหลาย

อาจารย์จันทน์ ทองประเสริฐ^(๙) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลดีที่เกิดขึ้นจากการให้ครูไว้ที่น่าฟัง ดังนี้

“....การที่ผู้นำนวดอกไม้รูปเทียน เป็นเครื่องสักการะมามอบให้ด้วยความเคารพและครูก็รับไหว้ด้วยเมตตา นั้น เป็นภาพที่หาดูไม่ได้ในต่างแดน ยิ่งในยุโรปและอเมริกาด้วยแล้ว ภาพอย่างนี้จะไม่มีวันได้พบบนเลย ดอกไม้รูปเทียนที่ศิษย์นำไปมอบให้ครูอาจารย์นั้นแหละครับ เป็นสิ่งที่จะปิดช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์ได้ ศิษย์พยายามช่วยตัวเอง ยกตัวเองให้สูงขึ้น ครูโน้มตัวลงไปหา ก็จะไปพบกันที่กึ่งทาง ข้อนี้เป็นคุณประติมากรรมที่สอนไม่ให้เรามีทิฐิมานะเข้าหากัน ต่างคนต่างต้องช่วยตัวเอง และพยายามปรับตัวเข้าหากัน ครูก็ต้องสอนด้วยเมตตา ศิษย์ก็ต้องฟังด้วยความเคารพ ถ้าหากมีปัญหาอะไรจะถามก็ต้องดูจังหวะและถามด้วยความเคารพไม่ใช่ด้วยจิตคิดจะไล่ถามครู”

การให้ครูโดยนำ “หญ้าแพรก ข้าว

ตอก ดอกมะเขือ” เป็นเครื่องสักการะนั้น นิยมปฏิบัติกันในโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในอดีต ๓๐-๔๐ ปีมาแล้ว แต่การให้ครูในสายอาชีพ หรือวิชาชีพต่าง ๆ นั้น มีความซับซ้อนและพิศดารมากยิ่งขึ้นไปอีก โดยเฉพาะการให้ครูของศิลปินซึ่งจะมีพิธีกรรมทางไสยศาสตร์มาผสม เช่น การใช้คาถาอาคม การเซ่นสรวงสังเวยครูผู้ล่วงลับไปแล้ว และเทวดา อันมีพระอิศวร พระนารายณ์ พระวิฆณุกรรม คนธรรพ์ พระฤๅษี เป็นอาทิ ตลอดจนมีพิธีสำคัญพิธีหนึ่งคือ “การครอบ” ซึ่งครูจะกระทำให้แก่ศิษย์ที่ศึกษาวิทยาการนั้นจนจบจบ ถึงระดับสูงหรือระดับที่สามารถออกไปฝึกสอนผู้อื่นได้ เป็นการมอบความไว้วางใจให้แก่ศิษย์ผู้นั้นก่อนที่จะอนุญาตให้ออกไปประกอบอาชีพโดยอาศัยศิลปวิทยาการที่ได้รับการประสิทธิประสาทจากครู ตัวอย่างการครอบครูดนตรี ศิษย์จะถือเครื่องดนตรีทุกชนิดที่เล่นได้เข้ามาหาครู ศิษย์กราบลง ๓ ครั้ง ครูว่าคาถาบูชาครูเทวดาให้ศิษย์ว่าตาม แล้วครูส่งเครื่องดนตรีเหล่านั้นให้แก่ศิษย์ พร้อมกับให้พรให้ศิษย์นั้นเจริญรุ่งเรืองเป็นครูผู้อื่นต่อไปได้^(๑๐) ส่วนศิลปินสาขาอื่นก็จะ “ครอบ” โดยอาศัยอุปกรณ์สำคัญในการประกอบอาชีพนั้น ๆ มอบหรือครอบให้ศิษย์ในพิธีกรรม เช่น ครูโขน ก็ “ครอบ”

ด้วยการสวมหัวโขนให้แก่ศิษย์เป็นต้น

พิธีมอบครูสิทธิ์

คำว่า “ครู” มีความหมายเช่นเดียวกับ “ครู” ดังนั้น คำว่า “ครูสิทธิ์” จึงหมายความว่า “สิทธิในการเป็นครู” ซึ่งนักศึกษาครูที่ได้รับการฝึกอบรมและผ่านการฝึกสอนแล้ว ควรได้รับก่อนออกไปประกอบอาชีพครู การมอบสิทธิในการเป็นครูจึงเป็นหน้าที่ของสถาบันฝึกหัดครูที่จะจัดให้มีขึ้นทำนองเดียวกับการ “ครอบ” ถ้าสถาบันฝึกหัดครูประสงค์จะอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของไทยในเรื่องการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันครู ซึ่งเป็นสถาบันสำคัญของสังคมมาแต่โบราณ นอกจากนั้น การมอบครูสิทธิ์จะก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ศิษย์ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์อันลึกซึ้งระหว่างศิษย์กับครู จึงควรจัดขึ้นในวันครู คือวันที่ ๑๖ มกราคม เพราะวันนี้เป็นวันสำคัญของผู้ประกอบอาชีพครู หรือเป็นวันแห่งอาชีพ ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ คือ เหตุผลที่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จัดให้มีพิธีมอบครูสิทธิ์ขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยปรับปรุงจากพิธีครอบครูดนตรี ภายหลังพิธีมีการประเมินผลความคิดเห็นของนักศึกษา ปรากฏว่า เป็นที่พอใจของนักศึกษาเกือบทั้งหมด ทางคณะฯ จึงได้จัดให้มีพิธีมอบครูสิทธิ์ในวันที่ ๑๖ มกราคม ของทุกปีตั้งแต่บัดนั้น

พิธีมอบครูสิทธิ์จัดขึ้นในตอนเช้าใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง ติดตามด้วยพิธีสงฆ์ตามประเพณี ทำบุญปกติ โดยนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ เมื่อนักศึกษามาพร้อมกัน โดยนั่งพับเพียบกลางห้องโถงล้อมรอบด้วยบรรดาคณาจารย์เรียบร้อยแล้ว ประธานในพิธีให้อวาทแล้วจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย จากนั้นพิธีกรนำสวดบูชาพระรัตนตรัย และนำอ่านบทสวดติฐูปคณาจารย์ จบแล้วครูอาวุโสท่านหนึ่งทำพิธีบายศรีสู่ขวัญให้อวาทแก่นักศึกษา คณาจารย์ เวียนเทียนชัยเฉลิมขวัญทักษิณาวัตร ครอบ ๓ รอบ

ครูอาวไสทั้ง ๕ ท่าน กำลังทำพิธี “มอบครุสัทธิ”

เป็นอันจบพิธีบายศรี

ต่อไปเป็นการมอบครุสัทธิ นักศึกษาทยอยกันกราบพระพุทธรูปในพิธีแล้วไปรับการประพรมน้ำพระพุทธมนต์ จาก ครูอาวไสคนที่ ๑ รับการเจิมหน้าด้วยกระแจะจากครูอาวไสคนที่ ๒ รับการสวมมงคลที่ศีรษะจากครูอาวไสคนที่ ๓ รับโบมะตูมมาทัดหูขวาจากครูอาวไสคนที่ ๔ และรับมอบ หนังสือ “จินตามณี” จากครูอาวไสคนสุดท้าย แล้วรับของที่ระลึกจากประธานในพิธี เมื่อครบทุกคนแล้วจึงพร้อมกันอ่านคำปฏิญาณตนว่าจะใช้ศิลปวิทยาที่ได้รับประสิทธิ์ประสาทไปในทางที่เป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติและเป็นครูที่ดีของศิษย์ ตลอดจนอุทิศตนเพื่อส่วนรวม เทอดทูนเกียรติคุณแห่งหมู่คณะ และวิชาชีพครูจนกว่าชีวิตจะหาไม่

ในบรรดาสิ่งต่าง ๆ ที่ครูอาวไสทั้ง ๕ คน มอบให้แก่ศิษย์ในพิธีนั้น มีสิ่งหนึ่งน่าสนใจคือ โบมะตูม เพราะไม่ปรากฏความหมายชัดเจนต่อคนทั่วไปเหมือนสิ่งอื่น ๆ อีก ๔ อย่าง ว่าเป็นมงคลในแต่ใด อย่างไรก็ดี โบมะตูมนั้น แม้บัดนี้คนก็ยังนิยมนำมาทัดหูเพื่อเป็นสิริมงคลเป็นประเพณีนิยมตลอดมา ที่เห็นกันบ่อยครั้ง คือ เมื่อเอกอัครราชทูตไทยจะไปรับหน้าที่ในต่างประเทศก่อนเดินทางก็จะไปกราบบังคมทูลลาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสนั้นพระองค์ท่านจะทัดโบมะตูมให้ที่หนูทุกคนไป เหตุที่นิยมใช้โบมะตูมเพราะโบมะตูมเป็นสิ่งอันเป็นมงคลประการหนึ่งในบรรดาสิ่งที่เป็นมงคลทั้ง ๘ ประการ หรือ “อัฐสิริมงคล” ดังฉันท์ที่ประพันธ์ไว้ว่า

“กรอบหน้าคทาจักร วรทักขิณาสังข
ธงชายอุตฺตรธัง- กุศกุมภวาริ”
คือ กรอบหน้า (หญ้าแพรกหรือสายสิญจน์), คทา (ตระบองเพชร) จักร, สังข์, ธงชัย, วัวอุสุภราช (มูลโคหรือแป้งกระแจะ), อังกุศ (ขอช้างหรือโบมะตูม), และหมอน้านมด ส่วนความเป็นมาโดยย่อของโบมะตูม มีดังตำนานต่อไปนี้

สมัยหนึ่งมีช้างชื่อ เอกทันต์ ด้ร่าย มีฤทธิ์มาก เทียวเบียดเบียนเทวดาและมนุษย์ พระอิศวรผู้เป็นเจ้าจึงให้พระนารายณ์ไปปราบ พระนารายณ์ติดตามช้างเอกทันต์มาถึงทุ่งกว้างก็ได้ทรงพวงบาศก็คล้องช้างสำเร็จ แต่ไม่มีต้นไม้จะผูกช้างเพราะเป็นกลางทุ่งกว้าง จึงทรงบักตร์สุกลงพันพื้น แล้วทรงสั่งให้กลายเป็นต้นไม้ใหญ่ คือต้นมะตูมใหญ่ ทรงผูกช้างไว้แล้วทรงทรมานให้หายพยศ จึงทรงหักเอากิ่งมะตูมที่มีหนามแหลม ตัดมาทำเป็นขอช้างบังคับช้างเอกทันต์นำไปถวายพระอิศวรฯ ทรงโสมนัสมาก จึงรับสั่งให้

นับเนื่องเอาขอช้างนี้เป็นสิ่งมงคลประการหนึ่ง เพราะเคยเป็นเทพศาสตราวุธของพระนารายณ์ภายหลังพระนารายณ์จึงถวายขอช้างนั้นให้พระพิศมณศวร

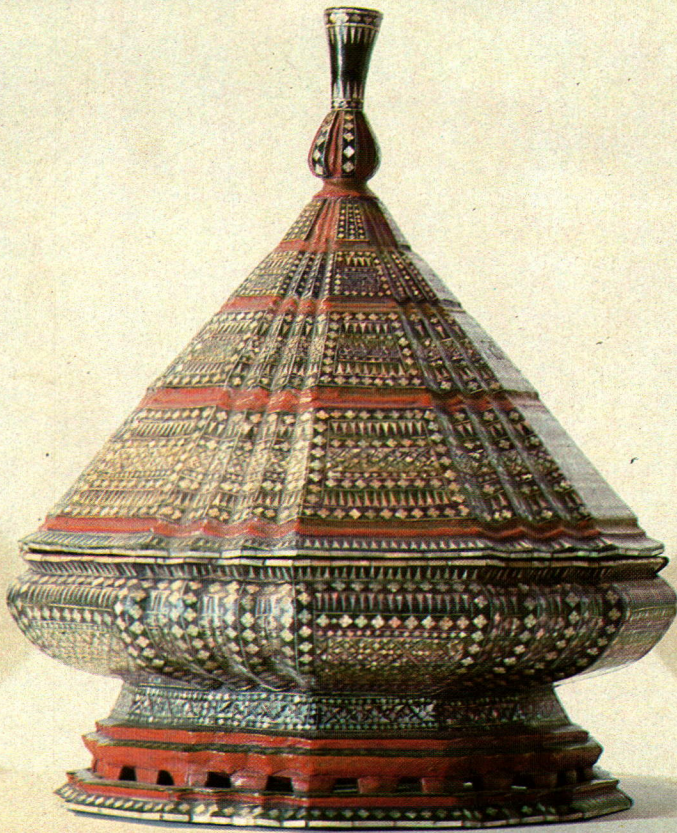
เพราะเหตุที่ขอช้างนี้ เดิมมีมูลกำเนิดมาจากกิ่งมะตูม คนทั้งหลายจึงนิยมใช้โบมะตูมเป็นเครื่องมงคลแทนขอช้าง เมื่อจะมีการประกอบพิธีมงคล เช่น จะทำน้ำพระพุทธมนต์ ก็มักจะใส่โบมะตูมลงไปในน้ำมนต์นั้น และแม้น้ำมนต์แล้วก็นิยมเอาโบมะตูมมาทัดหูเป็นสิริมงคล กลายเป็นประเพณีสืบต่อกันมาจนทุกวันนี้

- (๑) เช่น ตักศิลา เป็นอาทิ
- (๒) คึกฤทธิ ปราโมช, มร.ว. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับครู” ข้อคิดฝึกหัดครูจากการสัมมนา สจ. (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๗), หน้า ๒๐๑
- (๓) พระนิพนธ์ของสมเด็จพระปรมพริยัติญาณว่าด้วยการชำระหนังสือเสภาขุนช้างขุนแผน (ฉบับพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๖๐) เมื่อ ๗ สิงหาคม ๒๔๖๐
- (๔) กรมศิลปากร โบราณวิทยาเรื่องเมืองอุทอง, ศิวกร, ๒๕๐๘ หน้า ๑๒๗
- (๕) กระทรวงศึกษาธิการ ๒๐๐ ปีของการศึกษาไทย ๒๕๒๕ หน้า ๒๗
- (๖) คำชี้แจงของพระเทพสิทธิมนี เมื่อครั้งยังเป็นที่พระราชสิทธิมนี ใน อมร รัชกาลสมัย “ครูอาจารย์ : ความหมายและภาระหน้าที่” สังคมศาสตร์ ๔ (ตุลาคม ๒๕๑๑), หน้า ๕๗๑
- (๗) มนตรี ตราโมท “ดุริยเทพ” ใน คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ พิธีไหว้ครูดนตรีไทย สำนักนายกรัฐมนตรี ๒๕๒๔ หน้า ๑๑-๑๒.
- (๘) หลวงประดิษฐไพเราะ “การไหว้ครู” เรื่องเดิม หน้า ๗
- (๙) จำนงค์ ทองประเสริฐ “การไหว้ครู” ใน เอกลักษณ์ไทย ๑ : ๕ (พฤษภาคม ๒๕๒๐). หน้า ๑๑๐
- (๑๐) หลวงประดิษฐไพเราะ “การไหว้ครู” เรื่องเดิม หน้า ๕
- (๑๑) รับแล้วสังคินันท์
- (๑๒) ข้อมูลเกี่ยวเรื่องนี้ได้มาจากหนังสืออนุสรณ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ นายอรัญรัตนานันท์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๒

ช่างรัก

บานประตูมุก ศิลปะอยุธยา
ตอนปลาย หรือรัตนโกสินทร์
ตอนต้น เป็นภาพพระอินทร์
ทรงช้างเอราวัณ ส่วนประกอบ
ลายเป็นลายก้านขดเกี่ยวสอด
ภายในวงก้านขด เป็นภาพ
ยักษ์ เทพนม เทวดา โดย
ลำดับ อยู่ในมณฑปพระ
พุทธบาท จังหวัดสระบุรี

เตียบมุก ฝีมือช่างรัตนโกสินทร์ตอนต้น ประดับด้วยมุกกับกระຈัก เรียกว่า มุกแถมเบื้อเตียบนี้เป็น
ภาชนะสูงสุดในกระบวนเครื่องใช้ของไทยแต่โบราณ ใช้สำหรับใส่อาหารถวายสมเด็จพระราชาคณะ
และใช้ในพิธีแต่งงานยกขันหมากเอก

ธรรมาสันเทคนิ ทำแบบมีกระຈังแบบโบราณ สมัยรัชกาลที่ ๕ ประดับมุก ธรรมาสันแบบนี้เป็น
แบบหลวงที่ทำขึ้นสำหรับถวายไปยังวัดต่าง ๆ ในคราวงานพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔

ลายประดับมุกที่ฝาพระบาทพระพุทโธไลยาสน
ศิลปะสมัยรัชกาลที่ ๓

ภาพพระเชตุพนฯ เป็นภาพมงคล ๑๐๘ ประการ

ภาชนะกลมมีฝาปิด ซึ่งเรียกว่า "ลึง" เป็นเครื่องรัก สานด้วยไม้ไผ่หรือหวาย สำหรับใส่อาหารแห้ง มีมือต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยลายที่ตัวเป็นลายก้านขด ส่วนที่ฝาประกอบด้วยลายประจำยามลูกฟัก ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ

งานเครื่องเงิน ลายที่เขียนเป็นลายแบบก้ามระลอ ลายก้ามระลอ คือลายที่เขียนประกอบลายรัก แบบผสมสีแร่ทอง เครื่องเงิน ประกอบด้วยหุ่นภายใน สานด้วยไม้ไผ่ ภาษาเหนือ เรียกว่า ไม้อียะกรรมวิธีในการทำเครื่องเงินเมื่อสานหุ่นได้รูปจะต้องทาด้วยสมุก ขัดพื้นให้เรียบจึงทาน้ำรัก

๑

๔

๓

๕

๖

๒

- ๑) หนุมานเคียรไล่น
- ๒) อากาศตะไล
- ๓) หน้าพระรามทรงมงกุฎแบบชฎาเดินหน
- ๔) หน้าพระลักษมณ์ ทรงมงกุฎ
- ๕) ทศกัณฐ์หน้าทอง
- ๖) หัวสุครีพ

ช่างรัก

ในกระบวนช่างรัก อาจจะมีเฉพาะช่างผสมรัก ลงรักพื้นเพื่อเตรียมการให้ทำอย่างอื่นต่อไป แต่ก็ยังมีหน้าที่เลยไปถึงการปิดทองและการประดับกระจกด้วย บางรายอาจจะร่วมกับช่างมุกในการทำลวดลายประดับมุกอีกด้วยก็ได้ ในงานศิลปะไทยมักจะมีช่างรักแทรกแซงอยู่หลายอย่าง การตกแต่งพระพุทธรูปก็ต้องอาศัยช่างรัก และเมื่อแกะลายแล้วก็ต้องลงรักปิดทองประดับกระจก ดังนั้นงานศิลปะไทยเกือบทุกอย่างจึงถือเอาว่า การลงรักปิดทองเป็นขั้นสุดท้ายที่แสดงความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ จะมีนอกไปจากนี้บ้างก็ไม่ใช่ว่า

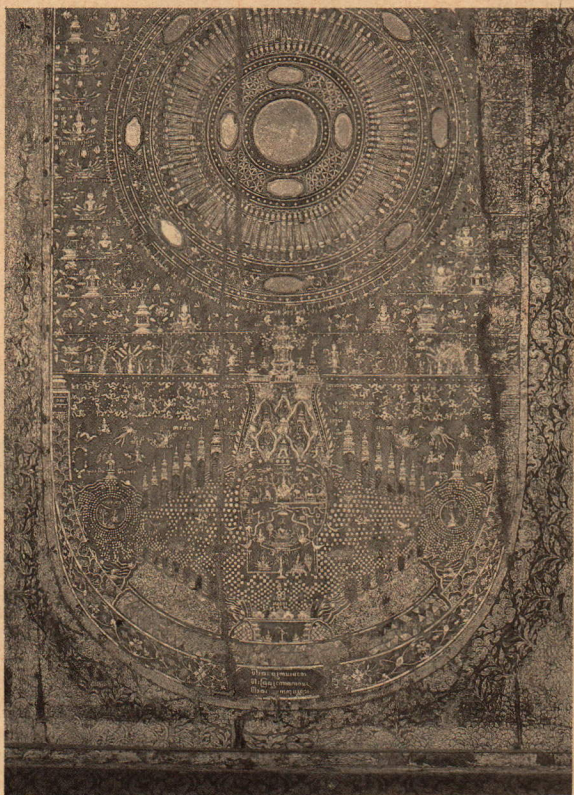
ช่างรักในกรมช่างสิบหมู่เดิมนั้น เข้าใจ

ว่าเป็นช่างอิสระต่างหากออกไปจากตำแหน่งช่างสิบหมู่ แต่เมื่อปรากฏว่ามีงานที่ต่อเนื่องกันเช่นนี้ จึงทำให้ช่างรักเป็นช่างหนึ่งซึ่งมักแทรกแซงอยู่ในหมู่ช่างต่าง ๆ ด้วย การลงรักในสิ่งของต่าง ๆ ก็เพื่อรักษาคุณสมบัติของสิ่งเหล่านั้นให้คงทนถาวรยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังสะดวกต่อการปิดทองอีกด้วย เพราะยางรักจะช่วยจับยึดเนื้อของแผ่นทองที่แล่นจะแบบบางให้คงทนอยู่ได้ไม่หลุดออก

รัก เป็นยางไม้ที่ได้จากต้นไม้รักตามธรรมชาติ มีกรรมวิธีเจาะต้นไม้ให้เป็นแผลเพื่อให้ยางไม้ไหลออกมาเอง การเก็บยางจากต้นรัก ยากกว่าการกรีดยางจากต้นยางมาก เพราะกว่าจะได้ปริมาณพอสมควรก็

นานนับสิบ ๆ วัน แต่กระนั้นก็ยังมีการเก็บยางรักขายเป็นอาชีพอยู่จนกระทั่งบัดนี้ การเก็บยางรักต้องเข้าไปในป่า เพราะไม่ปลูกใกล้ที่อยู่อาศัย เนื่องจากยางรักมีพิษสำหรับคนแพ้ ดังนั้นการเป็นช่างรักจึงมีอุปสรรคอยู่บ้าง เฉพาะที่แพ้กลิ่นไอของยางรัก ซึ่งจะทำให้เกิดผื่นคันจนแพ้ได้ แต่ไม่ทำอันตรายสำหรับคนไม่แพ้ มีการแก้พิษด้วยการใช้ขี้เถ้าไม้สักต้มเคี่ยวเอาน้ำทาหรืออาบ แต่ก็ต้องระมัดระวังไปสักหนึ่ง แม้ว่าจะมีอุปสรรคก็ตาม งานของช่างรักก็ยังดำเนินต่อไปไม่หยุดยั้ง

ช่างรักของไทยคงจะมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ปรากฏหลักฐานให้ทราบได้เพียงในสมัยอยุธยา หรืออาจเป็นตอนปลายของ

๑

๒

๓

สมัยสุโขทัยคาบเกี่ยวกันอยู่ ในจังหวัดเชียงใหม่มีกลุ่มไทยจีนทำเครื่องรักชนิดหนึ่ง ส่วนมากเป็นภาชนะต่าง ๆ เรียกกันว่า “เครื่องจีน” ต่อมาได้ค่อย ๆ ละเลิกไปจนเกือบจะไม่เหลืออยู่แล้ว ช่างทำเครื่องจีนก็อาศัยงานช่างรักเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเมื่อนำไม้ไผ่มาจักสานเป็นรูปภาชนะแล้วลงรักจนปิดรอยจักสานมิดชิด สามารถใส่น้ำได้ กรรมวิธีออกจะซับซ้อน ซึ่งจำเป็นจะต้องศึกษากันเฉพาะอย่าง จึงจะทราบได้อย่างละเอียด

การนำเอารักมาใช้ นั้น ก็ควรจะต้องทราบถึงคุณสมบัติ ว่ามีส่วนผสมน้ำมันยางมากน้อยเพียงไร โดยการหยดลงบนกระดาษฟางหรือกระดาษที่ซึมได้ง่าย หากมีรอยน้ำมันซึมออกมาที่กระดาษ แสดงว่ามีส่วนผสมของน้ำมันยางมากเกินไป คุณภาพไม่ดีพอสำหรับจะใช้งาน เมื่อได้ยารักที่พิสูจน์ว่ามีคุณภาพดีแล้ว ก็ควรได้ทราบต่อไปว่า การนำ

เอารักมาใช้ นั้น สามารถทำอย่างไรบ้าง ดังต่อไปนี้

๑. รักรองพื้น ได้แกeyerรักที่รองแล้ว ใช้แปรงทาลงพื้น เพื่อให้จับพื้นแน่นเป็นครั้งแรก การลงพื้นบนแผ่นไม้ก็ควรจะต้องขัดแต่งพื้นจนเรียบเสียก่อน ส่วนการลงพื้นบนพื้นปูนและดินเผา ก็แตกต่างกันบ้าง โดยที่ดินเผานั้นไม่มีอะไรเป็นอุปสรรค ใช้แปรงทาได้ทันที แต่พื้นปูนจะต้องประสะผิวปูนให้หมดความเค็มก่อน เช่นเดียวกับการเขียนภาพ (ดูช่างเขียน)

๒. รักสมุก ได้แก่การผสมรักกับถ่านใบตอง หรือถ่านหญ้าคา หรือผงดินที่บดละเอียดอย่างใด อย่างหนึ่งตามความต้องการ โดยการคลุกเคล้าให้เหนียว โดยเอาใส่แผ่นกระดาน ใช้ลูกกลิ้งอย่างหีบดให้เนื้อรักและส่วนผสมเข้ากันจนเหนียวพอปั้นได้ ต้องทำพอประมาณเท่านั้น ถ้าใช้ไม่หมดจะเสีย

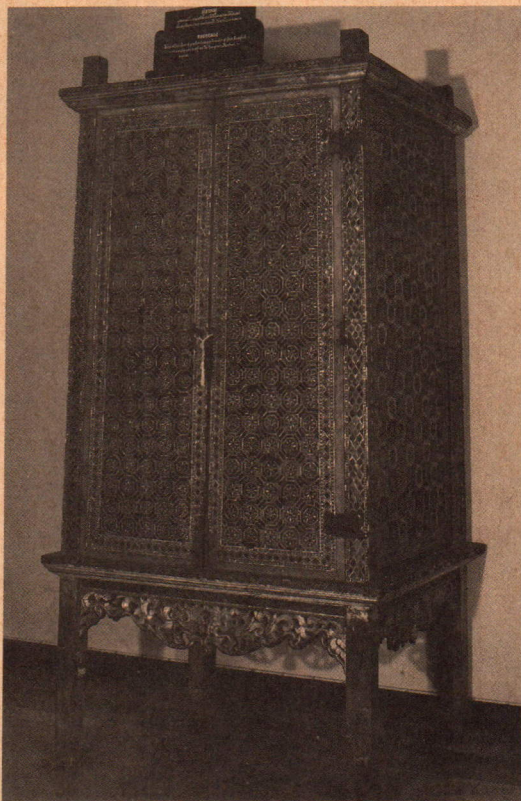
ของ เพราะเมื่อแข็งตัวแล้วจะใช้ไม่ได้อีกเลย ในการทำ “รักติลลาย” ก็ต้องใช้รักสมุกติลลายที่เกาะไว้ในแผ่นหินอ่อน

๓. รักน้ำเกลี้ยง เป็นรักแห้งเร็ว มีส่วนผสมของน้ำมันสนอยู่บ้างเล็กน้อยเพื่อเร่งให้แห้ง ต้องรองให้สะอาดจนเหลือแต่เนื้อรักจริง ๆ แล้วจึงผสมกับน้ำมัน ใช้ทาห้บนรักสมุกที่ขัดเรียบเกลี้ยงดีแล้ว จะทำให้พื้นรักดูคล้ายเคลือบเงางามมากขึ้น

รักทั้ง ๓ ชนิดนี้จะมีประโยชน์ใช้งานหลายอย่าง โดยเฉพาะรักรองพื้นกับรักสมุก จะใช้ในงานศิลปะที่ต้องปิดทองเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะรักสมุกนั้น ใช้ในการเกลี่ยทับบนรักรองพื้นแล้ว ทิ้งให้แห้ง จึงขัดจนเรียบดี การลงรักสมุกจึงหมายถึงการทำพื้นใหม่ให้เรียบเกลี้ยงกว่าพื้นเดิมนั่นเอง เหมาะสำหรับการเขียนลายทองที่เรียกว่า ลายรดน้ำ ซึ่งมีกรรมวิธีโดยย่อดังนี้

๔

๕

๑. ภาพขยายลายพระพุทธรูป ศิลปะแบบล้านนาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ อยู่ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดเชียงใหม่ ๒. พานแว่นฟ้า ศิลปะแบบรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นงานกระหน่ำรัก ๓. ลังแบบเล็ก มีมือข้างต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยลายมุกแถมเบื้อ คือมุกแถมกระจุก เบื้อหมายถึงกระจุก ๔. ตะลุ่ม เป็นภาชนะสมัยรัตนโกสินทร์ ทำด้วยไม้ทองเหลืองประกอบหวาย เพื่อให้เกิดความเบาและยกอย่างสบาย เวลาใส่ของประดับลายใบเทศแบบเครือก้านแย่ง อยู่ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ ๕. ตู้ข้าวหมุ ที่เรียกว่าตู้ข้าวหมุ เพราะมีขาตรง ส่วนบนสอบประดับกระจุกแบบกระจุกเกรียบ คือกระจุกบางเป็นลายแบบแก้ว ชิงดวง

“ล่องชาด”

สำหรับการปิดทองพระพุทธรูปนั้น มักจะลงรักสมุกทับเนื้อโลหะเพื่อทำพื้นให้เรียบเกลี้ยงเกลา แล้วชะโลมด้วยรักน้ำเกลี้ยง อีกชั้นหนึ่ง จากนั้นจึงทารักขีดแล้วปิดทอง

การประดับกระจุกเป็นอีกงานหนึ่ง ตามลักษณะของศิลปะไทย ซึ่งส่วนมากจะเป็นการตกแต่งอาคารสถานที่ หรือเครื่องประดับอาคาร เช่น ตู้ เตี้ยง ลังเค็ด ธรรมาสน์ เป็นต้น วิธีประดับกระจุกก็โดยใช้กรองพื้นลงบนสิ่งของนั้น ๆ แล้วลงรักสมุกพอควร จากนั้น จึงทาน้ำรักซึ่งเคียวจนเหนียว ดีประดับลงตามลวดลาย ขึ้นกระจุก เหล่านั้น จะต้องตัดให้เข้าเหลี่ยมเรียงกันตามเนื้อที่ อาจสลับสีให้เกิดความงามในลักษณะการเรียงประดับการตัดกระจุกนั้นใช้กากรเพชรที่ตัดกระจุกช่วยตัดไว้เป็นชุด ๆ และเป็นสี ๆ กระจุกมีหลายชนิด อย่างบางที่เรียกว่ากระจุกเกรียบนั้นสีขุ่นกว่าอย่างหนา แต่ตัดได้ง่ายกว่า ข้างประดับกระจุกเคยใช้กรรไกรตัดกระจุกในน้ำก็พอแก้ปัญหาได้ เพราะไม่ทำให้ร้าวรานแตก

ข้างรักที่ช่วยข้างมุกก็อีกพวกหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่ลงรักสมุกถมพื้นให้เสมอดัวลายมุก แล้วขัดจนเรียบเสมอกันดี จึงชักเงาด้วยการใช้รักน้ำเกลี้ยงทาขัด เพราะงานประดับมุกเป็นงานเฉพาะของช่างมุก ซึ่งจะต้องเสียตัวมุกตามลายแต่ละตัว ประดับด้วยการทากาวหรือทาน้ำรักเรียงต่อกัน ตามลักษณะของลาย ในลักษณะนี้จะทำให้เกิดที่ว่างระหว่างลายขึ้น จึงลงรักสมุกถมพื้นอย่างเครื่องถมให้เรียบเสมอดัวลาย เมื่อขัดด้วยหินยาบก่อนจนเห็นว่าเสมอกันดีแล้ว จึงขัดด้วยหินละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ตรงที่ใดไม่ทั่วก็ต้องปรับให้เสมอกัน แล้วขัดใหม่อีกครั้ง จนสำเร็จงาน

หลังจากที่ได้เตรียมพื้นรักเรียบร้อยแล้ว ช่างเขียนก็จะใช้กระดาษที่ปรุลายโรยด้วยแป้งในถุงลูกประคบจนทั่ว แล้วเขียนลายด้วยน้ำยาหรดาล ซึ่งมีส่วนผสมระหว่างผงหินหรดาลกับน้ำกาวยาว ๆ ตามกรรมวิธีผสม โดยให้พู่กันจุ่มเขียนตามลายที่โรยไว้ การเขียนนั้นจะต้องทิ้งตัวลายเป็นสีรักและลงพื้นด้วยหรดาลเต็มหมด เมื่อเขียนทั่วถึงดีแล้ว จึงใช้รักขีดซึ่งเป็นรักผสมกับน้ำมันยางอย่างใส ขีดเพียงบาง ๆ เท่านั้น แล้วจึงลงมือปิดทองให้ทั่วทั้งแผ่น ปิดจนเรียบร้อยดีก็ใช้น้ำราดรดให้น้ำยาหรดาลพองตัวละลายออกก็จะทำให้ตัวฉนวนกลายเป็นทอง และพื้นลายก็จะกลายเป็นสีดำคือสีของพื้นรักนั้น

เอง การใช้น้ำราดรดเมื่อปิดทองแล้ว จึงเรียกว่าลายรดน้ำ

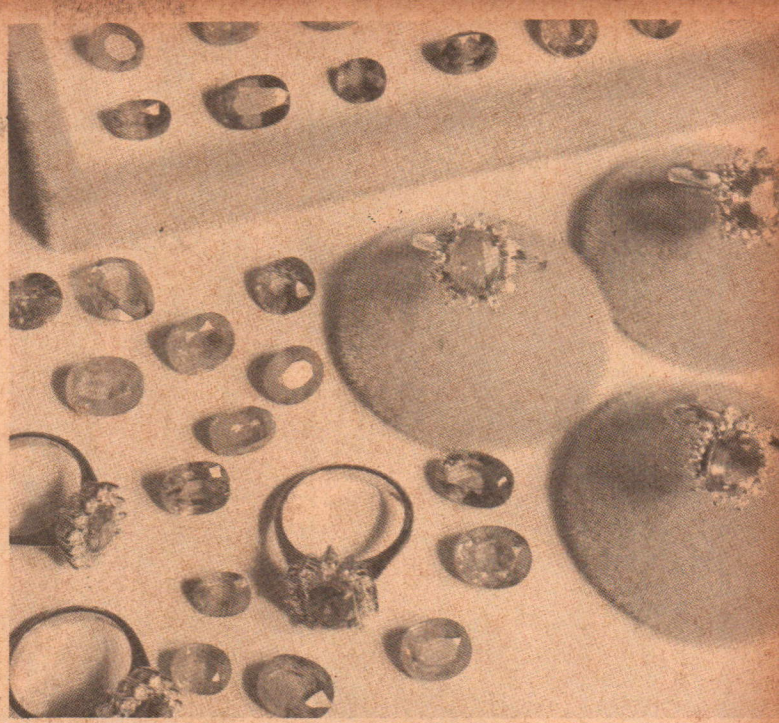
ส่วนงานข้างรักอย่างอื่น ๆ ก็มีงานปิดทองประดับกระจุก ซึ่งเป็นธรรมดาอยู่เองที่ช่างรักจะต้องรับหน้าที่นี้ ซึ่งกล่าวโดยย่อได้ดังต่อไปนี้

การปิดทองบนพื้นลายสลักไม้ มักจะลงพื้นด้วย การทากร คืออย่างไม้ชนิดหนึ่งมีสีเหลืองสด เมื่อละลายน้ำ แล้วจึงใช้กรองพื้นทาบาง ๆ ทิ้งไว้ให้แห้ง เมื่อแห้งแล้วทาทับอีก ๒-๓ ครั้ง จนรักปิดบังลายไม้สนิทดีแล้ว จึงใช้รักขีดทาเพื่อปิดทอง ส่วนมากจะไม่ปล่อยพื้นลายไว้ จึงใช้สีแดงทาในช่องพื้นระหว่างตัวลายให้ทองสดใสขึ้น ซึ่งเรียกว่า

อัญมณี

คณิตา เลพะกุล

มนุษย์เรารักสวยรักงามรู้จักหาข้าวของ มาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้เครื่องแต่งตัวตั้งแต่ สมัยหินนับเป็นเวลาก็นานหลายพันปีมาแล้ว ดังที่เราจะหาตัวอย่างจากเครื่องใช้ของมนุษย์สมัย หินเหล่านี้ได้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพมหานครนี้เอง ถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นว่า มนุษย์สมัยหินที่ขุดค้นพบในดินแดนที่เป็น ประเทศไทยทุกวันนี้รู้จักเอาเปลือกหอย เขี้ยว และงาสัตว์หรือหินที่มีลวดลายหลากหลายสีมาจะ ร้อยเป็นสายใช้น้อยคอเป็นเครื่องประดับเพื่อความสวยงามหรืออาจใช้เป็นเครื่องรางเพื่อ ป้องกันอันตรายหรือโรคภัยไข้เจ็บ รู้จักทำ เครื่องประดับหูด้วยดิน รูปร่างเหมือนงอบ ยุธยา โขนาคหัวแม่เมื่อผู้ใหญ่สวยงามมาก

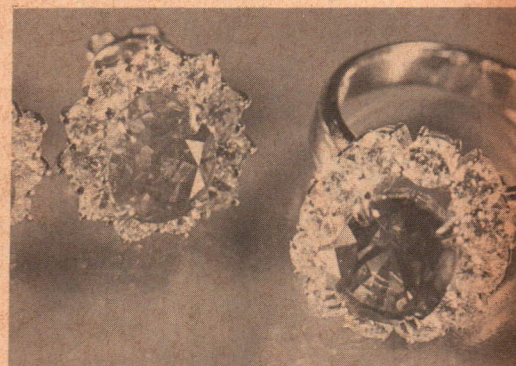
ต่อมายุคโลหะหน้าที่ขุดค้นพบในเมืองไทย มนุษย์สมัยนี้ใช้เครื่องประดับทำด้วยสำริดเป็น กำไลข้อมือ หัวเข็มขัด แหวนนิ้วเท้า แหวน นิ้วมือ ต่างหู ลูกกระพรวน กำไลสำหรับสวมคอ ฯลฯ นอกจากนี้ยังรู้จักเอาลูกปัดแก้วและหิน รูปร่างกลมบ้าง แบนบ้าง กลมยาวบ้าง รูปร่าง เหมือนกุญแจญวน (งอบญวน) ก็มี เป็นสีฟ้า แสด แดง เขียว แดง น้ำเงิน เหลือง แดงเข้ม คราม น้ำทะเล ลายน้ำตาลสลับขาว ฯลฯ จะร้อยเป็นสร้อยคอและเครื่องประดับศีรษะ

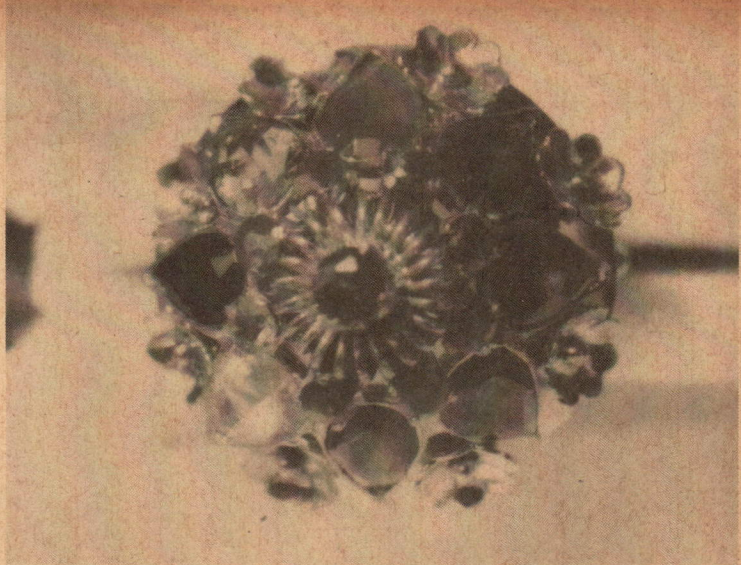
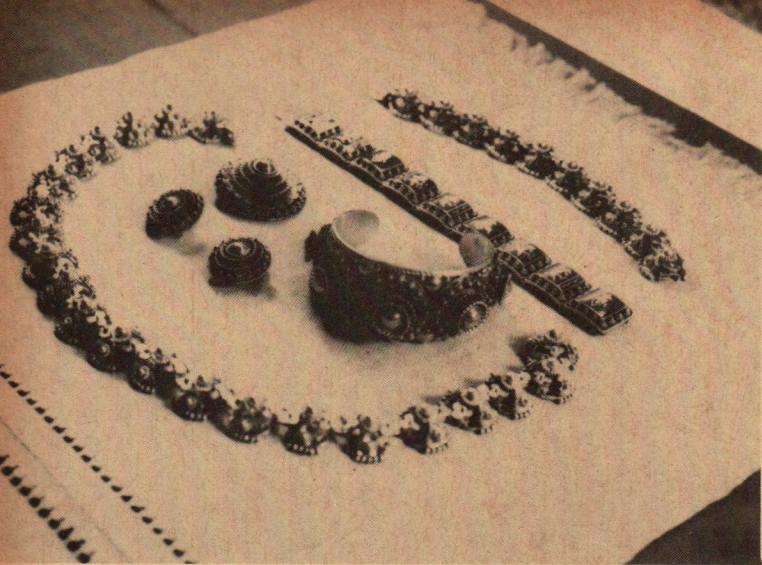
ครั้งถึงสมัยประวัติศาสตร์ (คือเมื่อ มนุษย์เหล่านี้รู้จักใช้ตัวหนังสือ) ก็รู้จักเอาทองคำ มาทำเครื่องใช้เครื่องประดับ นักโบราณคดี

บันทึกไว้ว่า ได้พบวัตถุทำด้วยทองคำทำเป็น เครื่องประดับมาตั้งแต่สมัยฟูนัน (พ.ศ.๖๐๐- ๑๐๐๐) เป็นแหวนต่างหู กำไลแขนสำริดแบบ ต่าง ๆ เครื่องประดับจุก เป็นต้น ในสมัย ทวารวดีได้พบทั้งเครื่องประดับ และพระพุทธรูปทองคำ ตอนนี้นำมาใช้อัญมณีประดับเพื่อให้ สวยงามยิ่งขึ้นดังที่ผู้เขียนเคยเห็นเครื่องประดับ สมัยทวารวดี นอกจากมีลูกปัดทำด้วยหินสี ต่าง ๆ และเครื่องทองแล้ว ยังเห็นแหวนทำด้วย ทองคำสุกปลั่ง หัวแหวนแผ่นทองออกเป็นกลีบ บัวบาง ตรงกลางฝังมณีหลังเบี้ยสีแดง มองดู สวยงามทันสมัยมาก

สมัยสุโขทัย ชาวเมืองคงนิยมใช้ทอง และ อัญมณีเป็นเครื่องประดับดังจะเห็นตัว อย่างได้จากเทวรูปที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ซึ่งใส่แหวนทั้งนิ้วมือ นิ้วเท้าครบสิบนิ้ว หัวแหวนฝังด้วยอัญมณี แต่ถูกแกะไปหมดแล้ว จึงบอกไม่ได้ว่าเป็นอัญมณีชนิดไหน

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี วิชาการช่างทองและช่างประดับอัญมณีมีค่า เจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากราชูปโภค เครื่องทอง เครื่องอาภรณ์ประดับกาย พระ พุทธรูปทองคำตลอดจนพระแสงดาบฝักทองคำ ซึ่งกรมศิลปากรขุดได้จากกรุวัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๐ ล้วนประดับด้วยอัญมณีต่าง ๆ สวยงามมาก มีทั้งทับทิม มรกต ไกเม่น นุสรคำ นิล

(ไพลิน) พลอยสี ม่วง พลอยลาย โมราและ
ไพฑูรย์ (ซึ่งพ่อค้าเพชรพลอยในกรุงเทพฯ
กล่าวว่า กรวดราชบุรณะนี้ได้ไพฑูรย์เม็ดขนาดใหญ่หลายเม็ดเป็นประวัติการณ์) อัญมณีที่
ขุดพบในกรุวัดนี้เจียระไนเป็นรูปหลังเบี้ย
(เหมือนหลังเต่า) ทั้งสิ้น

ชาวรัตนโกสินทร์นิยมว่า เพชร เป็น
อัญมณีที่มีค่าที่สุด แต่ในสังคมของชาวรัตน-
โกสินทร์ปัจจุบันใช้พลอยหรืออัญมณีสีต่าง ๆ
เป็นเครื่องประดับที่ขึ้นหน้าขึ้นตาที่สุด เนื่อง
จากเพชรมีราคาแพงเกินไป แต่อัญมณีบาง
ชนิดก็มีราคาแพงกว่าเพชร

ชาวไทยเรานิยมให้ช่างนำเพชรและ
อัญมณีมีค่าชนิดอื่น ๆ อีก ๘ ชนิด มาทำ
เครื่องประดับกาย ด้วยถือว่าเป็นมงคลสูงสุด
เรียกว่านารัตน์บ้าง นพรัตน์บ้าง นพเก้าบ้าง
และมณีนพเก้าเรียก อัญมณี ๙ ประการนี้
จินตกวีไทยโบราณร้อยกรองไว้ให้จำง่าย ๆ ว่า

“เพชรดีมีสีแดง
เขียวใสแสงมรกต
เหลืองใสศดบุษราคัม
แดงแก่กำโกเมนเอก
สีหมอกเมฆนิลกาฬ
มุกดาหารหมอกมัว
แดงสลับเพทาย
สังวาลสายไพฑูรย์
ขาวนูนวิเชียรพราย
ทั้งหมดนมายนพรัตน์”

หนังสือตำราขนพรัตน์ ซึ่งพระนางเจ้า
สุขุมลมารศรี พระราชเทวีในรัชกาลที่ ๕
ทรงพิมพ์แจกในงานฉลองพระชนมายุครบ

๖๐ พรรษา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ ช่วยให้เราทราบ
ว่า อัญมณี หรือ รัตนชาติ แต่ละชนิดมีสีอะไร
บ้าง ให้คุณและให้โทษ (ในทางไสยศาสตร์)
อย่างไรและมีที่ไหนมาก ดังเช่นอธิบายไว้ว่า

เพชร หรือ แก้ววิเชียร นั้น ตามตำรา
กล่าวว่ามิสิ่งงามบริสุทธิ์ดุจดั่งน้ำใส นิยมให้
นายช่างเจียระไนแล้วนำมาประดับเรือนแหวน
นารัตน์เป็นอันดับที่ ๑

อันดับที่ ๒ เป็นอัญมณีที่มีสีแดงงาม
สดใสดำรงเรียกว่า “บุษราคัม” ถ้ามีสีแดง
อ่อนเหมือนเมล็ดทับทิมสุก เรียกว่า ทับทิม

อัญมณีอันดับที่ ๓ สีเขียวเลื่อมพราย
เหมือนสีปีกแมลงทับ เจียระไนแล้วบวบ
มีแสงสีเขียวแผ่ออกมาเรืองตา เรียก มรกต

อัญมณีประดับแหวนนารัตน์อันดับ
ที่ ๔ คือ ไพฑูรย์ มีสีเหลืองเหมือนตาไม้ไผ่สุก
และต้องมีสังวาลย์สายพาดผ่าน จึงจะเป็นมงคล

อันดับที่ ๕ อัญมณีสีแดงแก่และ
งามสดใสดำรงคือ แก้วโกเมน

อันดับที่ ๖ คือ เพทาย มีสีขาวกับสี
เหลืองปนกัน น้ำวาวคล้ายเพชร

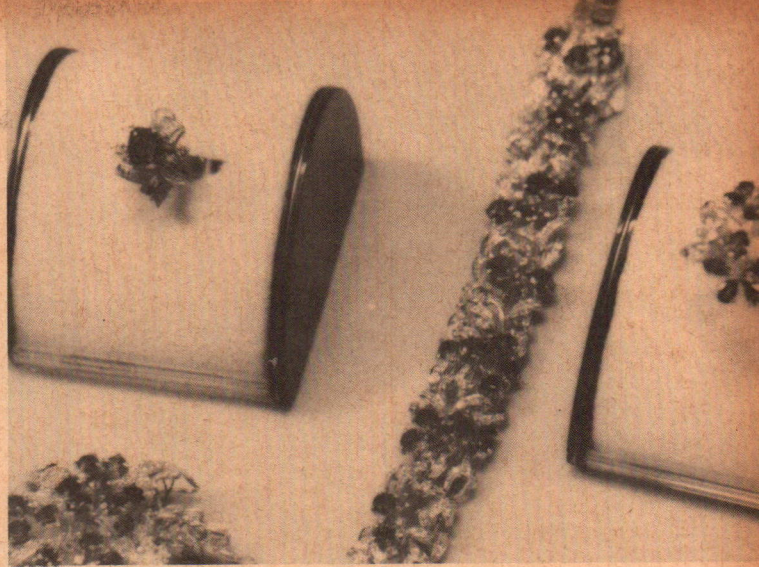
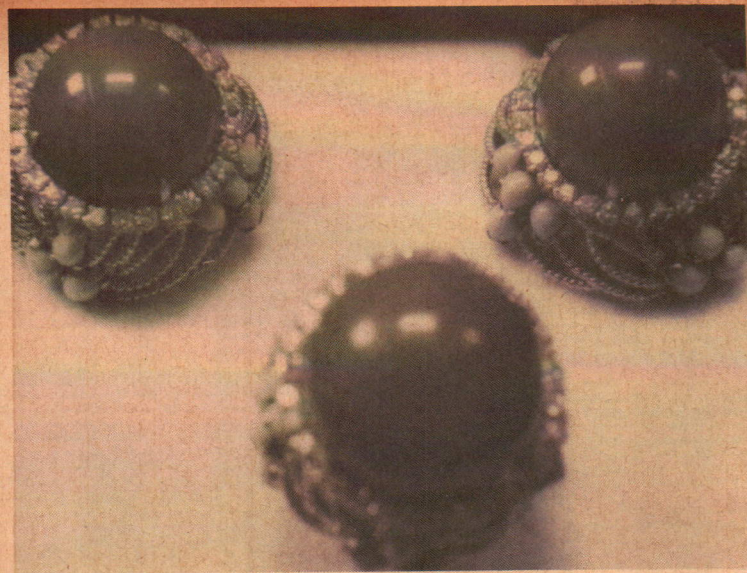
อันดับที่ ๗ คือนิล มีเหมือนดอกผักตบ
หรือสีน้ำเงินแก่เหมือนดอกอัญชัญ

อันดับที่ ๘ มีสีเหลืองเหมือนพระอาทิตย์
แรกขึ้น คือสีจำปาหรือสีแววหางปลาสด
เรียกว่า บุษราคัม

อัญมณีอันดับที่ ๙ เรียกว่า มุกดาหาร
มีสีงามเลื่อมพรายดังมุก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๖ ทรงพระราชวินิจฉัยว่า มุกดาหาร
ที่ประดับแหวนนพรัตน์นั้น เดิมเป็นไข่มุก จาก

ทะเลซึ่งเป็นมุกแท้ ไม่ใช่มุกดาหารอย่างที่เรา
นำมาประดับแหวนนพเก้าอย่างทุกวันนี้ ดัง
พระราชนิพนธ์ที่ว่า

“มุกดา (มุกต์ดา) คือแก้วชนิดที่เราเรียก
กันในปัจจุบันนี้ว่า **ไข่มุก** ตามความเข้าใจ
กันโดยมากนั้น มักว่า แก้วมุกดา คือพลอยสี
ขาว ๆ ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นพลอยอย่างเลว ที่
พลอยชนิดนี้มาเกิดเป็นมุกดาขึ้นนั้น ก็เป็น
เพราะแก้วมุกดาแท้หรือไข่มุกนั้นหายากใน
เมืองไทยเราแต่ก่อน ๆ จะไม่มีใครเคยเห็นครั้น
เมื่อจะทำแหวนนพเก้าก็ปรึกษาหรือครูอาจารย์
มีมุกดาอยู่ในพวกนพรัตน์อันหนึ่ง อาจารย์
คงบอกว่า

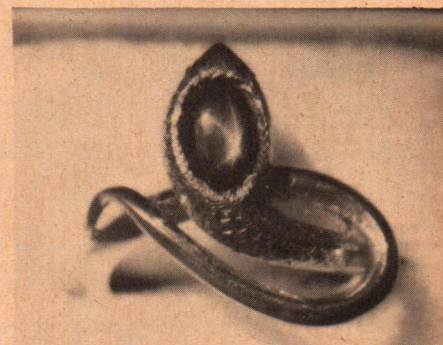
เป็นแก้วสีขาวซึ่งมมาจากในมหา
สมุทร ช่างเถอะ ดังนี้แล้วก็เลยมองหาพลอย
อะไรที่มีสีขาวมาได้และพูดว่า นี่เองแหละนะ
แก้วมุกดา ตาอาจารย์แกพูดไว้วิจิตรพิสดาร
ไปกระนั้นเองว่ามงามอะไรจากท้องทะเล
มันก็อยู่บนบกนี้แหละ ทั้งถึงแม้ว่าจะไปเอา
ไข่มุกมาให้ ก็ที่จะไม่มีใครชอบด้วยซ้ำ เพราะ
เห็นไม่เป็นแก้วไม่เป็นพลอย ไม่แวววาว ๆ วาว ๆ
ไม่เป็นลูกปัด ที่ไหนจะชอบ”

แหวนนพเก้าที่คนไทยปัจจุบันใช้และ
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมกันนั้น
เขาใช้ **มุกดาหาร** หรือมีชื่อเรียกอีกว่า **จันทร
กานต์** หรือ **มณีจักร** มีสีขาวปนฟ้าหรือสี
เหลืองปนม่วงอย่างน่านม แต่มีวาวขาวฉาบ
หน้าเหมือนวาวมุกในหอยกาบหรือวาวแสง
จันทรในหยาดน้ำค้าง ที่เรียกว่า **จันทร
กานต์** ก็เนื่องด้วยเข้าใจกันมาแต่เดิมว่า
แร่ประกอบหินมีค่าสูงชนิดนี้เกิดจากความ

เย็นของแสงจันทร์ ทำให้หยาดน้ำค้างแข็งจนดู
เสมือนผลึก เชื่อกันว่าจันทรกานต์มีอิทธิพล
ทำให้ผู้ครอบครองมีความรู้สึกชุ่มเย็นใจ
แก้วจันทรกานต์นี้เป็นแก้วคู่กันกับสุรย
กานต์ ซึ่งกล่าวกันว่า เกิดจากแสงสุริย แก้ว
สุรยกานต์นั้นก็เย็นเหมือนกัน เว้นเสียแต่ถ้า
ถูกแดดจึงจะร้อน

อัญมณีเหล่านี้ใครอยากทราบ ว่า คน
เกิดวันไหนควรใช้มณีชนิดใดจึงถือว่าเป็น
มงคลละก็ จะเอาตัวอย่างจากเครื่องแต่งตัวของ
นางสงกรานต์ทั้งเจ็ด ลูกสาวท้าวบิลพรหมก็
ได้คือวันอาทิตย์ใช้ปัทมราค วันจันทร์ใช้มุก
ดาหาร วันอังคารใช้โมรา วันพุธ ไพฑูรย์ วัน
พฤหัสบดี มรกต วันศุกร์ บุษราคัม วันเสาร์
นิลรัตน์หรือไพลิน นอกจากนี้ เทวดานพ
เคราะห์ต่าง ๆ ก็ใช้อัญมณีเป็นเครื่องประ
ดับ เช่น พระจันทร์ ใช้แก้วประพาสเป็น
อาภรณ์ พระอังคาร ใช้โกเมน พระพุธ
ใช้มรกต พระพฤหัสบดีใช้แก้วมุกดาหาร
พระศุกร์ใช้เพชร พระเสาร์ใช้รัตนมณีนิล
 ฯลฯ

เมืองไทยเรานี้ ถือเป็นธรรมเนียมมาแต่
โบราณว่า แหวนที่ทำด้วยนพรัตน์เป็นเครื่อง
ประดับยศสำหรับพระเจ้าแผ่นดิน วังหน้า
วังหลังและพระราชวงศ์ผู้ใหญ่เท่านั้น
แหวนนพเก้าถือเป็นมงคลอย่างใหญ่หลวง
จึงใช้สวมเฉพาะงานที่เป็นมงคล เช่น ดัดจุก
เด็ก เจิมหน้าป่าวสาวและรดน้ำให้พร วาง
ศิลาฤกษ์ ฯลฯ ต่อมาข้าราชการผู้มีบรรดาศักดิ์
และราษฎรที่มั่งมีเอาอย่างแหวนนพเก้าทำ
แหวนไว้ใส่สำหรับงานมงคลดังกล่าวบ้าง

แต่ให้มีขนาดเล็กกว่าแหวนเครื่องยศและ
ไม่กล้าใช้อัญมณีต่าง ๆ มาประดับเรือน
แหวน เพียงแต่ให้ลงยาราชวดี อันที่จริงพระ-
บาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระ-
ราชวินิจฉัยไว้ในเรื่องแหวนนพเก้าว่า แม้ใคร
จะเอาเพชรและพลอยมาทำแหวนนพเก้า
อย่างเครื่องยศ ก็ไม่มีใครว่า เพราะไม่
ได้ตรากฎหมายห้ามไว้แต่อย่างใด

นพรัตน์ที่ใช้เป็นเครื่องราชอิสริ-
ยาภรณ์นั้นนับมาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็น
ราชธานี ในเครื่องราชูปโภคสำหรับพระพิชัย
สงคราม มีพระสังวาลย์นพรัตน์สายหนึ่ง เป็น
สร้อยอ่อนทำด้วยทอง มีดอกนพรัตน์ประจำ
ยามดอกหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์ บรมราชา
ภิเษก เสด็จประทับพระที่นั่งภัทรบิฐ
พรหมมณีย่อมถวายพระสังวาลย์นพรัตน์
ให้สวมทรงก่อน แล้วจึงทรงรับเครื่องราช
อิสริยยศอย่างอื่น เป็นประเพณีสืบมาจนถึง
กรุงรัตนโกสินทร์

และในรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงสร้างสังวาลย์
ขึ้นอีกสายหนึ่ง ปัจจุบันนี้เรียกว่า **“พระมหา
สังวาลย์นพรัตน์”** พระสังวาลย์นี้เป็นสังวาลย์
แผ่ทำด้วยทองคำล้วน ยาว ๑๗๖ เซนติเมตร
มีดอกประจำยาม ๓๖ ดอก ทำด้วยทอง
ฝังอัญมณีดอกละ ๑ ชนิดสลับกันไป
คือ เพชรดอกหนึ่ง ทับทิมดอกหนึ่ง
มรกตดอกหนึ่ง นุชราคัดดอกหนึ่ง โก-
เมนดอกหนึ่ง นิลดอกหนึ่ง มุกดาดอกหนึ่ง
เพทายดอกหนึ่ง และไพฑูรย์ดอกหนึ่ง พระ-
สังวาลย์นี้มีพระอัครมวงค์นพรัตน์ทำด้วยทองคำ
เนื้อเอกสำหรับพระมหากษัตริย์ทรง เมื่อเวลา
เสด็จออกประทับที่นั้งภัทรบิฐในงานพระ-
ราชพิธีบรมราชาภิเษกและทรงในงานใหญ่ ๆ
ตามโอกาสอันควร

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๔ เมืองไทยมีการติด
ต่อกับต่างประเทศมากขึ้น พระบาทสม-
เด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริ
ให้สร้างดารานพรัตน์รูป ๘ แฉก ประดับ
อัญมณีทั้ง ๔ ชนิด สำหรับประดับในหน้า
เสื้อตามแบบต่างประเทศเป็นเครื่องแสดงยศ

ชั้น ๔ ดอก สำหรับพระองค์เองดอกหนึ่ง วง
หน้าดอกหนึ่ง และสมเด็จพระเจ้าลูกยา-
เธอพระองค์ที่ ๑ และที่ ๒ องค์ละดอก ครั้น
ต่อมาพระเจ้ากรุงฝรั่งเศสทรงส่งเครื่องราช
อิสริยาภรณ์แกรนด์ครอสมาถวาย จึงโปรด
ให้ทำดารานพรัตน์เลียนแบบเครื่องราชอิสริ-
ยาภรณ์นั้นส่งไปถวายพระเจ้ากรุงฝรั่งเศส
เป็นการตอบแทน ทราบว่าเป็นที่พอพระทัย
มาก นับแต่นั้นมาก็โปรดให้ทำเครื่องราช
อิสริยาภรณ์เป็นเครื่องประดับยศและบอก
บรรดาศักดิ์แทนหมวก เสื้อและเครื่องนุ่งห่ม
ตามธรรมเนียมเก่า

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๕ พระบาทสม-
เด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างสาย
สะพายประกะบับ ปัจจุบันเครื่องราชอิสริ-
ยาภรณ์นี้เรียกว่า **“เครื่องอิสริยาภรณ์อันเป็น
โบราณมงคลนพรัตน์ราชวราภรณ์”**

ในปัจจุบัน ขณะที่ทุกประเทศในโลก
ไม่ว่าจะมีระบอบการปกครองแบบไหน กำลัง
แข่งขันกันส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อหาเงิน
ตราเข้าประเทศจะได้ช่วยลดดุลการค้าและดุล
การชำระเงินของประเทศอยู่นั้น ประเทศไทย
เราก็กำลังพยายามรณรงค์อยู่ทุกวิถีทางที่จะ
ชักจูงให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทาง

เข้ามาเที่ยวในเมืองไทยให้มากที่สุด พักอยู่นานวันที่สุด เพื่อว่าเขาจะได้ใช้จ่ายเงินให้มากที่สุด เป็นค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าน้ำเที่ยว ค่าซื้อของที่ระลึก ฯลฯ

จากการสำรวจค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในเมืองไทยในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ นักท่องเที่ยวได้จ่ายเงินเป็นค่าซื้อของที่ระลึก ๓๘ เปอร์เซ็นต์ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งปี ๒๕๒๖ นั้น ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงิน ๒๕,๐๕๐ ล้านบาท (เป็นอันดับหนึ่งคือสูงกว่าข้าว) หมายความว่า นักท่องเที่ยวได้จ่ายเงินซื้อสินค้าที่ระลึกถึง ๙,๕๑๙ ล้านบาทและรายได้จากสินค้าที่ระลึกจำนวนนี้รวม อัญมณี อยู่ด้วย

ถ้าสนใจดูข้อมูลเกี่ยวกับรายได้จากสินค้าออกที่สำคัญของประเทศไทยจะเห็นว่า อัญมณี เป็นสินค้าออกที่น่าจับตามอง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ อัญมณีที่เป็นทรัพยากรหรือทรัพยากรในดินของเราเองทำรายได้เข้าประเทศกว่า ๕๐๐ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เพิ่มขึ้นเป็น ๓,๗๗๕ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ทำเงินได้ ๕,๒๔๙ ล้านบาท และปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้เพิ่มขึ้นเป็น ๗,๔๘๙ ล้าน

บาท (ข้อมูลเบื้องต้นจากธนาคารแห่งประเทศไทย)

เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๗ นี้เอง ผู้เขียนอ่านพบข่าวใน “สยามรัฐ” ฉบับวันนั้นลงข่าวน่าสนใจว่า “เครื่องประดับไทยขายดี ซาอุฯ ส่งเพิ่ม ๖ เท่า” ในเนื้อข่าวบอกให้ทราบว่าเครื่องประดับด้วยอัญมณีเป็นสินค้าที่ซาอุดีอาระเบียนำเข้าเพิ่มขึ้นทุกปี เครื่องประดับอัญมณีที่นำเข้ามากที่สุดได้แก่ ไข่มุก เพชร และพลอย ตัวเรือนทำด้วยทองคำหรือชุบด้วยทองคำและทองคำขาว แหล่งนำเข้าที่สำคัญได้แก่ อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ บาห์เรนและอังกฤษ ฯลฯ เฉพาะ ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๒๖ (มกราคม-กันยายน) ซาอุดีอาระเบีย ได้สั่งเครื่องประดับเข้าประเทศเป็นมูลค่า ๑๙,๒๖๗ ล้านบาท

สำหรับไทยนั้น ในระยะ ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๒๖ ได้สั่งเครื่องประดับอัญมณีไปจำหน่ายในซาอุดีอาระเบียเป็นมูลค่า ๕๗.๙ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปี ๒๕๒๕ ประมาณ ๖ เท่าตัว เครื่องประดับอัญมณีของใหม่ที่ส่งไปจำหน่ายยังซาอุดีอาระเบียส่วนใหญ่ ตัวเรือนทำด้วยทองคำประดับด้วยไข่มุก เพชรและพลอย นายเจียด เกษรบุญนาคน ที่ปรึกษาการพาณิชย์ประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ เจดดาห์ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการขยายตลาดสินค้าอัญมณีของไทยในซาอุดีอาระเบียว่า ชาวซาอุดีอาระเบียส่วนใหญ่นิยมเครื่องประดับอัญมณีที่มีคุณภาพและไม่ปลอมแปลง หากผู้ผลิตของไทยพยายามผลิตเครื่องประดับให้ตรงกับรสนิยมของชาวซาอุดีอาระเบียแล้ว ก็เชื่อว่าจะมีโอกาสขยายตลาดในซาอุดีอาระเบียได้อีกมาก

ผู้เขียนนำเรื่องนี้มาเสนออีกเพราะตื่นเต้นกับตัวเลขสั่งอัญมณีเข้าประเทศของซาอุดีอาระเบีย ถ้าเมืองไทยได้ตลาดอัญมณีแห่งนี้มา แล้วรายได้จากการขายอัญมณีเข้าประเทศจะกลายเป็นรายได้ที่ทำเงินตราเข้าประเทศคู่กับรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเลยทีเดียว

การเลือกใช้เพชรพลอย ประจำวัน เดือนเกิดของท่าน

ชยะพร เมืองแมน

มีสุภาณิตโบราณกล่าวไว้ว่า “สิ่งของที่สวยงาม ย่อมนำมาซึ่งความสุขข้านิจนิรันดร์”

เพชรพลอยซึ่งเป็นของหายากราคาแพง มนุษย์ก็ถือว่าเป็นเครื่องประดับที่สวยงามมากอย่างหนึ่งในโลกนี้ สำหรับคนไทยนั้น ในสมัยโบราณเชื่อกันว่าผู้ที่ใส่แหวนนพเก้า ย่อมนำมาซึ่งความสุขความเจริญและปราศจากภัยพิบัติทั้งปวง

ตำนานเกี่ยวกับเรื่อง “นพเก้า” นั้นมีเล่ากันมาว่า ตั้งแต่ครั้งกัทรกับมือสูรหรือยักษ์ตนหนึ่ง ชื่อ มหาพล ได้ทำพิธีบำเพ็ญตบะ เพราะต้องการจะมีเชื้อจาร์กอยู่ในแผ่นดินไปชั่วกาลปาวสาน แต่พอตั้งพิธีอดอาหารได้เพียง ๗ วัน ยักษ์เกิดโรคแทรกซ้อนเลยตายไปก่อนกำหนด เทวดาจึงได้นำกระดูกของอสูรตนนั้นไปฝังไว้ในที่ต่าง ๆ ท่านผู้อ่านอาจถามว่า ทำไมเทวดาถึงต้องเดือดร้อนเอากระดูกของอสูรมหาพลไปฝังไว้ที่ต่าง ๆ ทั่วโลก เรื่องนี้ผู้เขียนก็ไม่ทราบเหมือนกัน จนด้วยเกล้าเพราะเขาเล่ากันมาอย่างนี้ในตำราทางไสยศาสตร์ ทุกแห่งที่ฝังกระดูกก็เกิดอัญมณี ๙ อย่างขึ้นมา และนับแต่นั้นมาก็มีเพชรพลอยเกิดขึ้นในโลกจนกระทั่งทุกวันนี้

นพเก้า คือ เพชรพลอยเก้าชนิด ชนิดละสี่ รวมกันเป็นแหวนหรือเครื่องประดับอื่น ๆ ก็เรียกว่าแหวนนพเก้า หรือเครื่องตกแต่งนพเก้าอัญมณี ๙ อย่าง มีดังนี้คือ

“เพชรดี มณีแดง เขียวใสแสง มรกต เหลืองใสสดบุษราคัม แดงแก่กำโกเมนเอก สีมอกเมฆนิลกาฬ มุกดาหารหมอกมัว แดงสลัวเพทาย สว่างลสลาย ไพฑูรย์ขาวนูนวิเชียรพราย ทั้งหมดหมายนพรัตน์เพชรพลอย ๙ ชนิดนี้ ถือว่าเป็นของที่ประเสริฐมงคลและมีค่ายิ่ง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระราชวินิจฉัยว่า มุกดาหารที่ประดับแทนนพเก้า นั้น แต่เดิมเป็นไข่มุกจากหอยมุกแท้ แต่เนื่องจากไข่มุกแท้หายากมาก และ

ไม่ใช่แก้วและพลอย จึงใช้มุกดาหารแทน โบราณท่านอธิบายไว้ว่า นพรัตน์นี้มีคุณดังนี้ คือ

๑. เพชร (DIAMOND) ผู้ที่ใส่เพชร จะมีอานุภาพชนะศัตรู ครอบความเป็นใหญ่ (ในบ้านหรือในแผ่นดิน) ขณะนี้เพชรดี ๆ ก็ราคากะรัตละแสนกว่าบาทแล้ว

๒. มณีแดง (RUBY) หมายถึงทับทิม เช่น ทับทิมสยาม หรือทับทิมที่มีสีดาร์จากพม่า ผู้ที่มีทับทิมไว้ไม่ว่าเม็ดใหญ่เม็ดเล็ก ก็จะสมบุญด้วยลาภยศ อายุยืน ถ้าเป็นเจ้าเมืองฝนฟ้าจะตกต้องตามฤดูกาล แต่ผู้เขียนคิดว่า ผู้ว่าฯ กทม. คงไม่อยากใส่แหวนทับทิมเป็นแน่ ๆ เพราะถ้าฝนตกต้องตามฤดูกาลก็ไร้ ผู้ว่าฯ กทม. ก็คงโดนด่าแหลกทุกที เพราะน้ำท่วมกรุงเทพฯ ฉะนั้นใครที่มาเป็นผู้ว่าฯ กทม. และเชื่อถือในเรื่องโชคกลาง อย่าใส่แหวนทับทิม คงโล่งใจมากกว่า

๓. มรกต (EMERALD) อัญมณีสีนี้ขณะนี้ก็ราคาสูงมาก ที่ดีที่สุดต้องมาจากรัสเซีย โบราณว่าผู้ที่ใส่มรกตจะคงกระพัน ป้องกันเขี้ยว งา อาวุธ และอุบัติเหตุ แต่ผู้เขียนหวาดเสียวเรื่องโดนจี้และโดนปล้นกลางวันแฉก ๆ เพราะไม่คุ้มกันเรื่องนี้

๔. บุษราคัม (TOPAZ) พลอยสีเหลืองจำปानीก็ราคาสูงน่าดู หายาก โบราณว่าถ้ามีไว้จะเป็นคนมีเสน่ห์ และเป็นคนใจเย็น ผู้เขียนขอต่อเติมว่า ถ้าผู้ชายใส่คงมีเสน่ห์ให้สาว ๆ ตอมแน่ ๆ เพราะน้ำดี ราคา ก็กะรัตละหลายหมื่นบาทขณะนี้

๕. โกเมน (GARNET) สีแดงแก่กำ เป็นดีที่สุด บางคนเรียกว่าสีเลือดนกพิราบ โกเมนที่สีสวยและคุณภาพสูงคือไม่มีตำหนิภายใน ราคาแพงกว่าเพชรด้วยซ้ำไป พม่ามีชื่อเสียงมากในอัญมณีชนิดนี้

๖. นิลกาฬ (OPAL) มีไว้เป็นมงคล เป็นเสน่ห์เย็นตาเย็นใจ เป็นแก้วหินที่สวยงามมากอีกชนิดหนึ่ง มีสีเป็นรุ้งมองเหลือบ ๆ จะเห็นเปลี่ยนสีเป็นหลายสีสวยงามเหมือนไข่มุก ที่สวยที่สุดมาจากประเทศออสเตรเลีย ราคาก็น่าดูชุม

๗. เพทาย (ZIRCON) ท่านว่ามีไว้จะทำให้ฟันไหม้ มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง เพทายนั้นมีหลายสี เช่น แดงสลัว เหลืองอ่อน กันไฟไหม้ เทวดาคู่มครอง ในสมัยก่อนนิยมใช้แต่งสายสังวาล มีลักษณะคล้ายแก้ว มีน้ำเป็นรูกลอกไปมา นิยมใช้เจียรไนเป็นเครื่องประดับ

โบราณก็ว่า เพชรพลอย ๙ อย่างของท่านดีอย่างทีอธิบายแล้วจะเชื่อหรือไม่ก็ตาม แต่ถ้าท่านผู้อ่าน (ผู้หญิง) มีแหวนนพเก้าที่แท้ทุกเม็ดไว้ใส่เล่นสังวาลก็ดีเหมือนกัน เพราะนอกจากจะสวยงามแล้ว ยังถือว่าเป็นสิริมงคล ช่วยป้องกันอุบัติเหตุ นำแต่ความเจริญมาสู่ท่านและครอบครัว และราคาก็ไม่แพงนัก เพราะเม็ดเล็ก ๆ ทั้งนั้น ไม่ใช่เม็ดใหญ่หลายท่านอาจถามว่า จะรู้ได้อย่างไรว่าของแท้ทุกชนิด เรื่องนี้ก็ต้องแล้วแต่ว่าร้านที่ท่านไปซื้อเชื่อถือได้แค่ไหน ถ้าต้องการของแท้ทุกเม็ดก็ต้องไปซื้อที่ร้านที่ท่านรู้จักดี และทราบแน่ ๆ ว่าเขาไม่พูดปดต่อท่าน

การใส่เพชรพลอยเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง และคุ้มครองป้องกันภัยต่าง ๆ นั้นของไทยก็เล่าสู่กันฟังแล้ว ฝรั่งเศสก็เชื่อถือในเรื่องนี้มากเช่นกัน เขาเชื่อว่าหากท่านใส่แหวน หรือเครื่องประดับเพชรพลอยที่ตรงกับราศีวันเกิดของท่าน สิ่งนี้จะช่วยให้ท่านทำมาค้าขึ้น รับราชการก็เจริญรุ่งเรือง เชื่อถือในเรื่องนี้เริ่มต้นมาจากศาสนาของยิวหลายพันปีแล้ว และเป็นที่เชื่อถือยึดถือกันทั่วยุโรป อังกฤษ และแพร่ระบาดความเชื่อนี้ไปยังสหรัฐอเมริกา และทั่วโลกก็ว่าได้

บางคนก็เชื่อถือ ถ้าใส่เพชรพลอยตามวันที่ตัวเกิด ก็จะมีโชค คือ

เกิดวันอาทิตย์ ใช้ทับทิมหรือพลอยแดง
เกิดวันจันทร์ ใช้มุกดาหาร
เกิดวันอังคาร ใช้ไพฑูรย์
เกิดวันพุธ ใช้หยกหรือมรกต
เกิดวันพฤหัสบดี ใช้เพชร
เกิดวันศุกร์ ใช้บุษราคัม
เกิดวันเสาร์ ใช้นิลรัตน์

สำหรับ เพชรพลอยประจำเดือนเกิดนั้น ความเชื่อถือสากลนิยมทั่วไปดังนี้

เพชรขนาดมาตรฐานเท่าของจริง

กะรัต	กะรัต	กะรัต	กะรัต	กะรัต
	๐.๒๕		๑	
	๐.๕๐		๑.๒๕	
	๐.๗๕		๑.๕๐	

คือ

เดือนเกิด เพชรพลอยที่เหมาะสม

มกราคม ทับทิม

กุมภาพันธ์ พลอยสีม่วง

มีนาคม หินปะการัง

เมษายน เพชร

พฤษภาคม มรกต

มิถุนายน ไข่มุก

กรกฎาคม โกเมน

สิงหาคม ใมรา

กันยายน ไพลิน

ตุลาคม มุกดาหาร

พฤศจิกายน บุษราคัม

ธันวาคม เพทายสีน้ำเงินหรือหินสี
น้ำเงินปนเขียว

เพื่อนผู้เขียนบางคนมารบเร้าถามว่า ควรใช้เพชรพลอยชนิดไหน จึงจะนำมาซึ่ง ความเป็นสิริมงคล ก็แนะนำตามที่เขียน อธิบายให้ทราบแล้ว คุณผู้ชายบางคนมาตอบว่า... ว่าแม่เด็กเขาเกิดเดือนเมษา คุณแนะนำให้ใช้ เพชร เขาก็มาตีอ้อมใหญ่ว่าถูกกับราศีของเขา เพชรนะมันแพงมากนะครับ...ผมก็ตอบว่า... เรื่องที่จะไปดีไปชั่วก็มันเรื่องของคุณ ไม่เกี่ยวกับผู้แนะนำ แต่ในสมัยนี้น้ำมันขึ้นราคา ทุกปี ค่าของเงินบาทลดลงทุกที เช่นปีที่แล้ว เงิน 3 พันบาทก็ซื้อทองได้ราว ๒

บาท แต่ปีนี้ซื้อได้ไม่ถึง ๑ บาท ฉะนั้นถ้าพอมี เงินที่จะซื้อหาได้ ก็ซื้อไว้บ้างเถอะ โดยเฉพาะพวกเพชร ซึ่งราคาแพงขึ้นทุกปีไม่เคย มีลดเลย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ดีกว่าเก็บเงิน บาทไว้ในธนาคารเฉยๆ แต่ถ้าซื้อก็จงซื้อจาก แหล่งที่เชื่อถือได้ว่า ไม่ใช่ของปลอมราคา ไม่สูงกว่าท้องตลาดขณะนั้น และเป็นอัญมณี ที่มีตำหนิ หรือมีตำหนิเล็กน้อย...

สิ่งแถมท้ายที่สำคัญหลังจากเพชร พลอยที่เหมาะสมกับวันเกิด และเดินเกิดของ ท่านแล้ว นั่นคือการทำความสะอาด เพชรพลอยของท่าน การเก็บรักษาไว้ใน ที่ปลอดภัยไม่ให้โดนโจรกรรม และใส่ของมี ค่าเฉพาะในที่ปลอดภัยและเหมาะสม ท่าน ทั้งหลายคงทราบกันดีแล้ว แต่ก็เตือนไว้ไม่ ให้ประมาท เพราะเดี๋ยวนี้คนว่างงานทั่วประเทศ ตั้ง ๒ ล้านคน โจรผู้ร้ายซุกซมเกือบพอๆ กับยุ่งในกรุงเทพฯ ไม่จำเป็นอย่าใส่ของมี ค่าล่อตาพวกมิจฉาชีพทั้งหลาย

การทำความสะอาดเพชรพลอย

ไข่มุก

สิ่งเหล่านี้ถ้าใส่นาน ๆ และไม่เคยทำความสะอาด เลย ก็อาจหายความแวววาว ไม่สวยงาม เท่าที่ควร หรือถ้าเก็บรักษาไว้ไม่ถูกวิธีก็อาจ เปลี่ยนสี ผิวถลอกหรือเกิดการสึกหรอได้ การ ทำความสะอาดนั้นทำไม่เหมือนกัน ถ้าทำผิด

วิธีอาจเกิดความเสียหายขึ้นได้

การทำความสะอาดเพชร เพชร

เมื่อใส่นาน ๆ ก็จะมีเหลืองโคลไฉมันจากผิว ของเรา และฝุ่นละอองไปเคลือบติดอยู่ทำ ให้หมดความแวววาว สวยงาม มองดูเหมือน เพชรปลอม หรือเพชรที่มีคุณภาพต่ำ เราจึง ต้องหมั่นทำความสะอาดอย่างน้อยเดือนละ ครั้ง วิธีทำความสะอาดเพชร ให้ใช้น้ำอุ่น ๆ ผสมผงซักฟอกธรรมดาชนิดหน้อย และเอา แหวนลงไปแช่สักครู่ แล้วนำไปล้างน้ำธรรมดา ก็จะแวววาวสดใสเหมือนซื้อมาใหม่ ๆ เสร็จแล้วเช็ดด้วยผ้านุ่ม ๆ ให้สะอาด เวลาทำ ความสะอาดจงพิจารณาดูหนาม เติยที่หุ้ม เพชรของท่านอยู่ ถ้าหลวมต้องรีบนำไปให้ ทางร้านจัดการแก้ไขให้ดี มิฉะนั้นอาจหลุด หายได้ แต่ร้านเพชรก็ต้องไว้วางใจได้ มิฉะนั้น อาจเปลี่ยนเพชรของท่านได้

การทำความสะอาดโกเมน

ทับทิม และไพลิน หินเหล่านี้มีความแข็ง สูง ทนต่อความร้อน ถ้าไม่สกปรกมากใช้ ผ้านุ่ม ๆ เช็ดให้สะอาดก็พอ ถ้าสกปรกมาก ใช้ต่างผสมน้ำอุ่น ๑ ส่วนต่อ ๕๐ ส่วน น้ำอุ่น ไม่ควรร้อนเกิน ๔๐°C เพราะถ้าร้อนมากเกินไป ผิวของหินเหล่านี้อาจถูกลวกเป็นอัน ตราย ถ้าไม่แน่ใจ ให้ทางร้านขายเพชรเขา ล้างให้สะอาดก็ดีกว่า

การทำความสะอาดโมรา หยก

และหินปะการัง หินเหล่านี้ไม่ทนต่อ ความร้อนมาก ใช้วิธีเดียวกันกับการทำความสะอาด ทับทิม หรือล้างในน้ำสะอาดก็พอถ้า ไม่สกปรกมากเกินไป

การทำความสะอาดไข่มุก ไข

มุกทนความร้อนไม่ได้ดี ไม่ควรให้ตากแดด หรือถูกความร้อน หรือ โดนกรดด่าง เพราะ จะทำให้หายความเป็นเงางาม น้ำมันใส่ผมก็ ทำให้ไข่มุกเปลี่ยนเป็นสีเหลืองได้ แอลกอฮอล์หรือเหล้าเป็นอันตรายต่อไข่มุกมาก จะ ทำลายผิวของไข่มุก ถ้าโดนแอลกอฮอล์ต้อง รีบไปล้างน้ำสะอาดและเช็ดด้วยผ้านุ่ม ๆ ให้ สะอาด

อนาคตนิยม กับการพัฒนาประเทศ

จุมพล พูลภัทรชีวิน

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะเสนอแนวความคิดใหม่อีกแนวหนึ่ง ที่อาจจะนำไปใช้ในการบริหารและการพัฒนาประเทศ ทั้งระบบการศึกษา การเมือง การเศรษฐกิจ สังคมและระบบอื่น ๆ แนวความคิดใหม่นี้เรียกว่า แนวความคิดเชิงอนาคตหรือเรียกสั้น ๆ ว่า อนาคตนิยม

การบริหารและการพัฒนาประเทศเป็นเรื่องใหม่ ยากและสลับซับซ้อน เพราะประเทศประกอบไปด้วยบุคคล องค์กร สถาบัน และระบบอื่น ๆ ที่ต่างก็มีความสลับซับซ้อนอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว การจะบริหารและพัฒนาประเทศให้ได้ผลดี จึงจำเป็นที่ผู้บริหารและบุคคลในทุกระบบและทุกสถาบัน จะต้องร่วมมือกันทำ จะทำเพียงคนเดียว กลุ่มเดียว หรือสถาบันเดียวย่อมจะประสบผลสำเร็จยาก ผู้บริหารจะต้องเข้าใจและยอมรับว่า ทุกระบบมีความสำคัญและสัมพันธ์กับระบบอื่น ๆ ทั้งสิ้น กลุ่มเกษตรกร กรรมการนิสิต นักศึกษา ระบบการศึกษา ระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ต่างก็มีความสัมพันธ์

ซึ่งกันและกันและต่างก็เป็นระบบย่อยของประเทศ ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็เป็นระบบย่อยของกลุ่มประเทศในเอเชียและของโลกตามลำดับ เมื่อกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน ประกาศขึ้นราคาน้ำมันหรือสภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของอเมริกาเปลี่ยนแปลง ประเทศอื่น ๆ ก็ย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย เช่นเดียวกันเมื่อนิสิตนักศึกษาและกรรมการเดินขบวนหรือธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศลดค่าเงินบาท ระบบอื่น ๆ ในประเทศและระหว่างประเทศได้ผลกระทบเช่นกัน ดังนั้นถ้าเขาจะยอมรับว่าแนวคิดดังกล่าวมีเหตุผล เราก็ควรจะพิจารณาแนวคิดดังกล่าวอย่างแท้จริงและต้องเข้าใจและยอมรับว่าในการบริหารและการพัฒนาประเทศนั้น บุคคลทุกฝ่ายต้องช่วยกันวิเคราะห์บทบาท ปัญหา ผลกระทบ และผลที่จะตามมาทั้งในระบบย่อยของตัวเองและระบบอื่น ๆ ในสังคม แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดเชิงระบบที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มประเทศพัฒนาและกำลังพัฒนาโดยทั่ว ๆ ไป และแนวคิดนี้เป็นแนวคิดหลักแนวหนึ่งของนักอนาคตนิยม

ผู้แพ้-ผู้ชนะ

นักอนาคตนิยม ไม่มีผู้แพ้ผู้ชนะเพราะก่อให้เกิดความแตกแยกขาดพลัง จึงเน้นการประสานสร้างความคิดความสามารถ ของบุคคล ในทุกวงการเพื่อร่วมมือกันและเพื่อเป็นผู้ชนะร่วมกัน สังคมที่จะพัฒนาไปได้เร็วและมีความสงบสุขต้องเป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยผู้ชนะ ผู้ที่หัวเราะไปพร้อม ๆ กัน ตามแนวความคิดของนักอนาคตนิยม สังคมแบบมีผู้แพ้-ผู้ชนะ เป็นสังคมของความแค้น แข่งชิงดีและขาดความสงบ ส่วนสังคมแบบผู้ชนะกับผู้ชนะ เป็นสังคมที่พึงประสงค์สำหรับมนุษยชาติ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นค่านิยมแบบไทย ๆ ที่สอดคล้องกับแนวคิดเชิงระบบและเป็นค่านิยมที่ควรจะได้รับ การเน้นในการบริหารและการพัฒนาประเทศ

การทำนาย-การควบคุม

นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นว่าการศึกษอนาคตเป็นเรื่องเหลวไหล ไร้สาระ เพราะเราไม่สามารถทำนายและควบคุมอนาคตได้ นักอนาคตนิยมไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ว่า เรื่องอนาคตเป็นเรื่องไร้สาระ นักอนาคตนิยมเห็นเรื่องการควบคุมมากกว่าการทำนาย ความคิดหลักนี้อยู่ที่ว่า “ถึงแม้เราจะไม่สามารถทำนายอนาคตหนึ่งอนาคตใดได้อย่างถูกต้องแน่นอน แต่เราก็สามารถสร้างอนาคตให้เกิดขึ้นได้” การสร้างอนาคตให้เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องของการควบคุมมากกว่าการทำนายและผู้ควบคุมหรือผู้สร้างอนาคตคือ “คน” ไม่ใช่ “คำทำนายของหมอดู” หรือ “พรหมลิขิต”

การแก้ปัญหากับการสร้างอนาคต

เมื่อเราพูดถึงการควบคุมนั้น เรามุ่งเน้นถึงการควบคุมโอกาสต่าง ๆ ที่ปัญหามันจะ

เกิดมากกว่าการควบคุมตัวปัญหา เพราะตัวปัญหาจริง ๆ ในอนาคตมันยังไม่เกิด แต่ถ้าเราคาดหวังไว้ว่ามันอาจจะเกิด เราก็สามารถหาทางหรือหาโอกาสที่จะป้องกันไว้เสียในปัจจุบัน แล้วหาโอกาสและวิธีการที่จะทำให้เกิดอนาคตที่พึงประสงค์ขึ้น

นักบริหารและนักวิชาการบางท่านมีแนวโน้มที่จะวิเคราะห์หาสาเหตุของความผิดพลาดหรือสาเหตุของปัญหา โดยไม่ให้ความสนใจหรือไม่มีเวลาที่จะแสวงหาโอกาสหรือสาเหตุที่อาจจะก่อให้เกิดความสำเร็จ การที่ผู้เขียนกล่าวเช่นนั้น ผู้เขียนไม่ได้หมายความว่าวิเคราะห์หาสาเหตุ ดังที่เราพูดกันอยู่บ่อย ๆ ว่า “เราต้องหาสาเหตุของปัญหาและแก้ที่สาเหตุ” เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ผู้เขียนเห็นด้วยว่าแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ถูก แต่ไม่พอเพียงสำหรับผู้บริหาร ผู้บริหารและผู้พัฒนาประเทศมิได้มีหน้าที่หลักแต่เพียงเข้ามาวิเคราะห์และแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในอดีต เพราะถ้าเน้นที่จุดนี้เพียงจุดเดียว ประเทศของเราไม่มีทางที่จะพัฒนาไปในทางที่เราต้องการได้ การแก้ปัญหหรือการวิเคราะห์ปัญหาในอดีตได้ มิได้หมายความว่าเราจะสามารถแก้หรือวิเคราะห์ปัญหาในปัจจุบันและในอนาคตได้ เพราะเหตุการณ์และสภาพแวดล้อม ภายใต้วิวัฒนาการทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้โลกและสภาพปัญหาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือวิวัฒนาการทางคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “การเพิ่มพูนความรู้” นั่นคือข่าวสารและความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นรวดเร็วแบบทวีคูณในระยะเวลาสั้น ๆ ประเทศที่พัฒนาแล้วและเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี จึงหันความสนใจมายังเรื่องของการบริหาร การควบคุมและการบริการทางข่าวสาร

นักบริหารในปัจจุบันและในอนาคตจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหาร และการจัดการข่าวสาร มีความสามารถในการมองเห็นปัญหาทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ที่สำคัญจะต้องมีความสามารถในการมองไกลออกไปในอนาคตอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการผลิต สรรค์สร้างแนวทางเลือกที่พึงประสงค์ในอนาคต มีความสามารถในการเลือกแนวทางในอนาคตที่พึงประสงค์ที่เป็นไปได้สำหรับประเทศและมีความสามารถในการทำอนาคตที่เลือกไว้ให้เกิดขึ้นจริง โดยนัยนั้นผู้บริหารแบบอนาคตนิยมจะต้องยึดอนาคตที่พึงประสงค์เป็นหลัก มีความยืดหยุ่น มีความคิดริเริ่มพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขนโยบายและแผนการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือแนวโน้มให้เปิดสภาพการณ์ที่พึงประสงค์ขึ้น ไม่เป็นบุคคลที่ใจแคบและมองเห็นปัญหาเพียงทางเดียว นักบริหาร นักการเมืองและนักธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จทั้งหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มองการณ์ไกล เห็นทางเลือกในอนาคตหลายทางและเขาจะเลือกทางเลือกที่พึงประสงค์ แล้วหาวิธีการทำให้ทางเลือกหรือเป้าหมายในอนาคตบรรลุผล นั่นคือเขามองเห็นอนาคตและปัจจุบันเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะสิ่งที่เขาหวังจะให้เกิดในอนาคตก็คือสิ่งที่เขาทำในปัจจุบัน

ผู้เขียนเชื่อว่า ประเทศไทยมีผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญในการบริหารและการพัฒนาประเทศมากมาย ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า ระบบการเมืองของเราเปิดโอกาสให้พวกเขาได้แสดงความคิดและใช้ความสามารถของเขาอย่างเต็มที่หรือไม่ เมื่อผู้เขียนกล่าวถึงผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้เขียนมิได้หมายถึงเฉพาะนัก

“อนาคตนิยม คือการมองการณ์ไกลแต่ในแง่ดี เลือกทางเดินที่ถูกต้อง ป้องกันปัญหา และร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนา”

วิชาการหรือนักบริหารเท่านั้น แต่ผู้เขียน
หมายรวมถึงประชาชนธรรมดา ๆ เช่น
เกษตรกร กรรมกร นักเรียน นิสิตนักศึกษา
และบุคคลในทุกวงการ เพราะผู้เขียนเชื่อว่า
บุคคลในแต่ละวงการย่อมมีความเชี่ยวชาญ
ในสาขาของตนและทุกคนมีส่วนในการบริหาร
และการพัฒนาประเทศทั้งสิ้น ประเทศ
ของเราจะพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ
ถ้าแต่ละคนในแต่ละวงการ ช่วยกันเสริมสร้าง
ในส่วนที่เขาจะทำได้เต็มที่

ผู้เขียนขอสรุปสั้น ๆ ว่า การแก้ปัญหา
และการสร้างอนาคตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแน่นอน การสร้างอนาคตเป็น
ปัญหาของมนุษยชาติในปัจจุบัน อาจกล่าว
ได้ว่าปัญหาที่ทำลายความสามารถของ
มนุษย์มากที่สุดอันหนึ่งคือการสร้างอนาคตที่
พึงประสงค์ เพราะนั่นหมายถึงประสิทธิภาพ
ของมนุษย์ในการควบคุมอนาคต มาถึงตอนนี้
ผู้อ่านหลายท่านอาจจะเริ่มรู้สึกว่าการกิจ
ของมนุษย์ในการสร้างอนาคตที่พึงประสงค์
นั้น เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่และดูเหมือนจะไม่มี
ทางทำให้สำเร็จได้ เพราะสภาพความปั่นป่วน
วุ่นวายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งระบบเศรษฐกิจ
การเมือง สังคมและระบบอื่น ๆ ทำให้เรา
รู้สึกว่า เราไม่สามารถจะควบคุมอะไรได้เลย
ในปัจจุบัน แล้วเหตุไฉนเราจึงจะสามารถ
ไปควบคุมอนาคตได้ ผู้เขียนใคร่ขออย่าในที่นี้
ว่ามนุษย์เรานั้นสามารถพิเศษเหนือกว่าสัตว์
อื่น ๆ ตรงที่ว่ามนุษย์รู้จักคิด มนุษย์มีความ
คิดความสามารถและมีความฝัน มนุษย์สามารถ
ที่จะสร้างความฝันให้เป็นจริงได้ มนุษย์
เคยฝันที่จะบินได้อย่างนก มนุษย์ก็ศึกษา
และคิดหาวิธีที่จะบินและก็ประสบผลสำเร็จ
ข้อสำคัญเราอย่าท้อถอย อย่าสิ้นหวัง
และมองโลกแต่ในแง่ร้าย เราต้องมีความมั่น

ใจในความคิด ความสามารถของมนุษย์ เรา
ต้องมีความฝันและหาทางสร้างความฝันนั้น
ให้เป็นความจริง

การมองโลกในแง่ดีกับการมองโลกใน แง่ร้าย

นักบริหารและนักการเมืองบางท่าน
มักจะมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งมีผลทำให้ขาด
ความคิดริเริ่มและขาดความเป็นประชาธิปไตย
ในการบริหาร ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดและได้ยิน
บ่อย ๆ ก็คือคำกล่าวของนักบริหารและนัก
การเมืองบางท่านที่มีความคิดว่าระบบการ
ปกครองของไทยควรเป็นแบบประชาธิปไตย
แต่ในทางปฏิบัติกลับกล่าวว่าประเทศไทย
ไม่พร้อมที่จะเป็นประชาธิปไตย เพราะ
ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่พร้อม ยังขาดการศึกษา
การสรุปดังกล่าวอาจถือได้ว่าเป็น
การมองโลกในแง่ลบและอาจได้รับคำวิพากษ์
วิจารณ์จากบุคคลบางกลุ่มว่าเป็นคำกล่าวหา
ที่รุนแรงและขาดความยุติธรรมต่อผู้ถูกกล่าว
หาเป็นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อนักบริหาร
และนักการเมืองเชื่อว่าประชาชนส่วนใหญ่ไร้
การศึกษา ย่อมไม่มีความคิด ความสามารถ
ในการเสนอข้อคิดเห็นใด ๆ ที่จะเป็นประโยชน์
ในการบริหารและการปกครองประเทศ

ถ้าเรามีนักบริหารและนักการเมือง
ที่ขอบมองโลกในแง่ลบและขาดความยุติ
ธรรมกับคนทุกกลุ่ม เราก็ย่อมหวังไม่ได้ว่าเขา
เหล่านั้นจะมีความจริงใจและมีความสามารถในการ
บริหารและนำประเทศไปสู่ระบบการ
ปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเขาเหล่านั้น
ไม่มีความเชื่อหรือไม่มีความเข้าใจใน
ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่าง
แท้จริง ที่เห็นได้ชัดก็คือการไม่เคารพความคิด
เห็นของประชาชนส่วนใหญ่ โดยการไม่ยอม

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการ
บริหารและการปกครอง นักบริหารและนักการเมือง
ดังกล่าว เป็นกลุ่มบุคคลที่มองโลกใน
แง่ลบ เน้นความสนใจไปที่สาเหตุของความ
ล้มเหลวของระบบ มุ่งวิเคราะห์หาสาเหตุของ
ความผิดพลาด โดยลืมนึกไปว่าสาเหตุที่เกิดขึ้น
ในอดีต ไม่จำเป็นต้องเป็นสาเหตุเดียวกัน
ในปัจจุบันและในอนาคต บุคคลกลุ่มนี้จึง
เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องความล้มเหลวและ
ความผิดพลาด แต่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในการ
สร้างสรรค์สร้างโอกาสที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ
เพราะเขาขาดความสามารถในการมอง
ไกลออกไปในอนาคต เพราะผูกมัดตัวเองอยู่
กับปัญหาอุปสรรคทั้งในอดีตและในปัจจุบัน
มากเกินไป

นักอนาคตนิยมมีความเห็นว่าเรา
ไม่ควรมองโลกในแง่ร้าย แต่การมองเห็นแง่
ร้ายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นและเตรียมแผน
ป้องกันหรือหาทางกำจัดแง่ร้ายเหล่านั้น
ในขณะเดียวกันก็แสวงหาทางเลือกที่พึงประ
สงค์หลาย ๆ ทางจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ
เลือกทางเลือกที่พึงประสงค์อาจจะเป็นไปได้
แล้วหาวิธีดำเนินการหลาย ๆ ทางที่จะนำ
ไปสู่ความสำเร็จ การมองไกลออกไปใน
อนาคตดังกล่าวช่วยทำให้เรามองเห็นและเข้าใจ
สภาพปัญหาในปัจจุบันได้ดีขึ้นด้วย
การพยายามแสวงหาทางสร้างอนาคตที่พึง
ประสงค์ให้เกิดขึ้นเป็นการมองโลกใน
ทางบวกและเป็นภารกิจที่ทำลายความ
สามารถของมนุษย์มากที่สุดสิ่งหนึ่ง ประ
ชาชนไทยควรจะมีคามฝัน และ หาทาง
สร้างความฝันนั้นให้เป็นความจริง นักบริหาร
และ นักการเมืองควรมองเห็นความฝันของ
ประชาชนและหาทางสร้างความฝันนั้นร่วมกับ
ประชาชน

การสัมมนาประชา

ภักดี รัตน์ผล

กระทรวงมหาดไทย ได้จัดสัมมนา เรื่องประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ โดยแบ่ง ขอบเขตเนื้อหาวิชาออกเป็น ๒ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ เป็นการปูพื้นฐานการพัฒนา ประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ ซึ่งเนื้อหา นี้จะช่วยทำความเข้าใจร่วมกัน ถึงขอบเขต หลักการและความหมายของประชาธิปไตย

ส่วนที่ ๒ เป็นการพิจารณาถึงสภาพ ปัญหา สาเหตุและปัจจัยในการพัฒนา ประชาธิปไตย ในทางปฏิบัติ ระดับหมู่บ้าน ตำบล โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ในแง่แนวคิดนั้น การส่งเสริม ประชาธิปไตยในทางปฏิบัติควรเริ่มในระดับ ตำบล โดยพัฒนาประชาชนให้มีสภาพความ เป็นอยู่ดีขึ้นและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของ ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยเสริมสร้าง ให้พัฒนากลุ่มอาชีพในระดับหมู่บ้านเข้ม

แข็งและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเองอย่างแท้จริงอันเป็นการ พัฒนาที่มุ่งไปสู่ระบบสหกรณ์ ในด้าน องค์การประชาชนนั้น ควรให้ความสำคัญ ต่อการพัฒนาผู้นำท้องถิ่นและการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานในท้องถิ่นตามวิถี ทางประชาธิปไตยของประชาชน โดยส่วน ราชการเข้าไปดำเนินการพัฒนาร่วมกับ องค์การประชาชนระดับหมู่บ้านและตำบลโดย สนับสนุนให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเอง นอกจากนี้แล้วข้าราชการจะต้องปรับพฤติกรรมให้เป็นประชาธิปไตยเพื่อเป็นแบบอย่าง ของประชาชนอีกด้วย

ส่วนที่ ๒ แนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย

หลักการประชาธิปไตย

เป็นการปกครองโดยประชาชนเพื่อ ประชาชน มุ่งประโยชน์สุขของประชาชน โดยส่วนรวม ปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้การ ปกครองประเทศมุ่งไปสู่การปกครองแบบ ประชาธิปไตย คือยึดหลักกฎหมายที่ให้ความ เป็นธรรมในทุกด้านของสังคม มีการจัด ระเบียบภายในสังคม สร้างความเจริญให้ แก่สถาบัน การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม โดยเคารพในกติกาการปกครอง แบบประชาธิปไตย มีความสำนึกในหน้าที่ พลเมือง รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมี เหตุผลและสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในความ เสมอภาคของบุคคลและเคารพในสิทธิเสรี ภาพของผู้อื่น จากการอภิปรายครั้งนี้ ได้ มีการเปรียบเทียบลักษณะการปกครองประ

ธิปไตยในทางปฏิบัติ

ประเทศไทยที่ผ่านมากับลักษณะประชาธิปไตยในทางสากล โดยสรุปได้ว่าคนไทยนั้นยังยึดมั่นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยนัก เพราะลักษณะการปกครองยังเป็นอำนาจนิยมและประชาธิปไตยนั้นไม่ใช่จุดหมายปลายทางของการพัฒนา แต่ประชาธิปไตยเป็นวิธีการที่ยอมรับศักดิ์ศรีของมนุษย์ที่จะพัฒนาประเทศ

ประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ

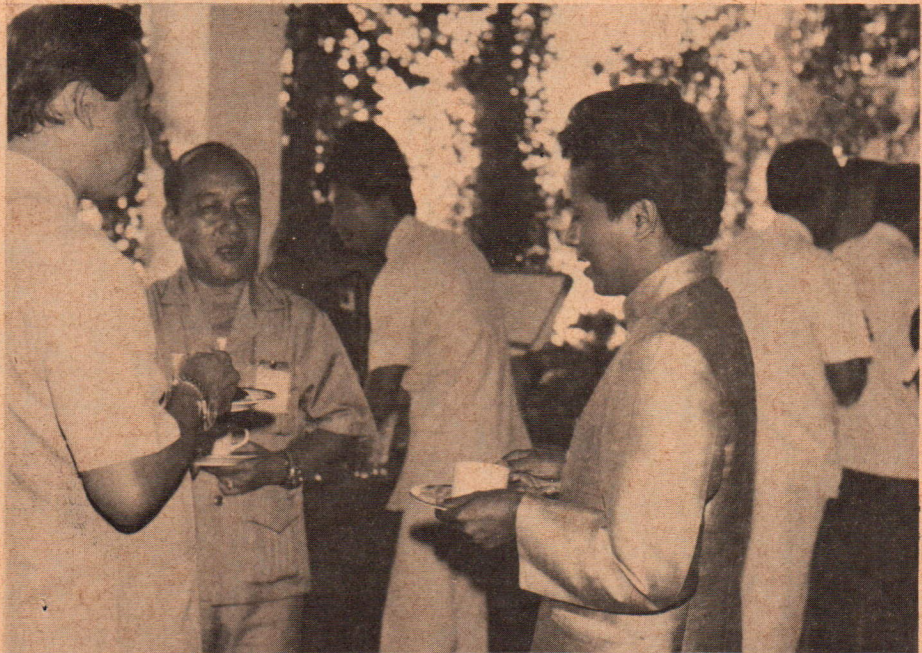
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่แท้จริงแล้วการพัฒนาประชาธิปไตยควรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะในการวางแผนพัฒนาสังคม ระยะยาวทางโครงการพัฒนาสังคมได้มีการบัญญัติความจำเป็นพื้นฐานของคนไทย (จปฐ.) ไว้ว่า “ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดวิถีชีวิตตนเอง” แนวทางในการพัฒนาในทางปฏิบัติได้แก่

- พัฒนาคน โดยเน้นการพัฒนาจิตใจ

- พัฒนาสังคม โดยเน้นการเสริมสร้างสังคมประชาธิปไตย

- พัฒนาเศรษฐกิจ เป็นการเสริมสร้างสหกรณ์

การพัฒนาทั้ง ๓ สิ่งนี้จะต้องพัฒนาอย่างมีคุณภาพจึงจะทำให้สังคมมุ่งสู่ประชาธิปไตยได้โดยในทางปฏิบัตินั้น ควรเริ่มต้นระดับหมู่บ้านและต้องเริ่มต้นด้วยการพัฒนาจิตใจของชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับหลักศาสนาที่ว่าเมื่อใจเราดีแล้วการพัฒนา

อย่างอื่น ๆ จะตามมาและได้ผลดีอย่างรวดเร็ว

ส่วนที่ ๓ การพัฒนาประชาชนและสถาบันสังคม

สภาพปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรม

แนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านในหมู่บ้าน ตำบล มีลักษณะแบบตัวใครตัวมันมากขึ้น ทั้งนี้สาเหตุเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ การขาดข้อมูล ข่าวสารเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจอย่างต่อเนื่องมีผลให้พฤติกรรมในทางประชาธิปไตยที่จะร่วมคิดแก้ปัญหาหรือวางแผนอย่างมีระบบ การเชื่อฟังผู้ใหญ่ โดยมุ่งอบรมให้เชื่อผู้มีอายุสูงกว่า ทำให้ไม่กล้า

แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ไม่กล้าที่จะกระทำการใด ๆ ในทางที่ขัดขวางได้แก่ผู้มีอิทธิพล

สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันสังคมในหมู่บ้าน

- ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นเรื่องการเชื่อฟังผู้ใหญ่ ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

- สตรีมีบทบาทในครอบครัวและชุมชนน้อย ทำให้ขาดพลังในการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ

- สถาบันศาสนายังมิได้ทำหน้าที่หล่อหลอมพฤติกรรมของคนในหมู่บ้านในแนวทางประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- กลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านยังไม่

มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ข้อเสนอแนวทางดำเนินงานในระยะสั้น

ส่วนราชการและสื่อมวลชนควรส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนและกลุ่มต่างๆ ได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อตัดสินใจแก้ปัญหาโดยรู้จักใช้เหตุผลได้ ส่งเสริมจิตใจให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองและการปกครองและควรชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัว ส่งเสริมให้ครอบครัวทำหน้าที่หล่อหลอมพฤติกรรมของประชาชนและกลุ่มชนให้มีความสามัคคี ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระดับหมู่บ้าน ทุกกิจกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นวิธีพื้นฐานที่ทำให้มีกิจกรรมในการประชุม ปรึกษาหารือตามแบบประชาธิปไตย รวมตลอดถึงการยิกระบบประสานงานของคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ กชช. เป็นแนวทางในการดำเนินงานระดับตำบลหมู่บ้านด้วย

ข้อเสนอแนวทางการดำเนินงานระยะยาว

ควรเสนอให้ กชช. จัดระบบการเข้ามีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชนในกระบวนการพัฒนาชนบท ลดบทบาทการชี้นำของข้าราชการให้น้อยลงและปรับทัศนคติข้าราชการให้ยึดมั่นทำงานกับประชาชนโดยยึดแนวประชาธิปไตยอย่างจริงจัง ทุกส่วนราชการจะต้องตระหนักว่าการพัฒนาแก้ไขปัญหามากของประชาชน มีความสำคัญต่อการพัฒนาและการประสานนโยบายของหน่วยราชการต่างๆ ตลอดจนจนระเบียบปฏิบัติที่จะลงสู่ประชาชนต้องสอดคล้องและมีแนวปฏิบัติเดียวกัน

ส่วนที่ ๔ องค์กรประชาชนระดับตำบลและหมู่บ้าน

ในการพิจารณาเกี่ยวกับองค์กรประชาชนในระดับตำบลและหมู่บ้านเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในทางปฏิบัตินั้นได้มีมติดังนี้ **โครงสร้าง** ลักษณะโครงสร้างสภาตำบลที่ใช้อยู่ ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประชาธิปไตยเท่าที่ควร เพราะขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง อำนาจ หน้าที่ และรายได้นั้นมีย้อย่างจำกัด การแบ่งแยกระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายควบคุมอย่างชัดเจน อีกทั้งวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการสภาตำบล โดยตำแหน่งไม่มีกำหนดระยะเวลา ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่า ร่าง พรบ. สภาตำบลที่รัฐเสนอต่อสภาและสภาฯ รับหลักการไปแล้วนั้นน่าจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนามากกว่า เพราะได้มีการแบ่งแยกฝ่ายบริหารและฝ่ายควบคุมอย่างชัดเจนดี และมีการหมุนเวียนคณะผู้บริหารทุก ๒ ปี เป็นการป้องกันการผูกขาด อำนาจหน้าที่และรายได้มีมากขึ้น มีโอกาสยกฐานะขึ้นมาเป็นนิติบุคคล อีกทั้งประชาชนก็มีอิสระในการปกครองตนเองขึ้น ส่วนโครงสร้างของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน (อพป.) ที่เป็นอยู่เหมาะสมดีแล้ว

พฤติกรรมผู้นำและกระบวนการเลือกสรรผู้นำ

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้นำในองค์กรของประชาชนในระดับตำบลและหมู่บ้านยังมีบทบาทที่ก้ำกึ่งกันระหว่างการเป็นตัวแทนของราชการและตัวแทนของประ-

ชาชนในท้องถิ่น จึงควรเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานให้ผสมกลมกลืนกันระหว่างข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและประชาชน

ด้านการเลือกสรรผู้ทำนั้น มีข้อสังเกตว่ากำนันควรมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔-๕ ปี เพื่อผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปผูกขาดอำนาจ

ข้อเสนอแนะ

ที่ประชุมเห็นว่าองค์กรของประชาชนระดับตำบล หมู่บ้านรวมทั้งประชาชน ควรมีส่วนร่วมในการควบคุมดำเนินงานในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะมีแนวทางในการดำเนินการคือสนับสนุนร่าง พรบ. สภาตำบลที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการแล้ว

ส่วนที่ ๕ การพัฒนาการบริหารราชการระดับตำบลและหมู่บ้าน สภาพปัญหาโครงสร้างการบริหาร

การที่ส่วนราชการต่างๆ ลงไปปฏิบัติงานในระดับตำบล หมู่บ้านอย่างซ้ำซ้อนงานกันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการ

พัฒนาประชาธิปไตยในทางปฏิบัติในระดับตำบล และหมู่บ้าน ความสับสนในตำแหน่งที่ได้รับ แต่งตั้งให้ทำงานอย่างเดียวกันในตำบลหมู่บ้านทำให้เกิดความสับสนในแง่การปฏิบัติงานแก่ประชาชนทั้งนี้เพราะหน่วยงานดังกล่าวขาดการประสานงานกัน นอกจากนี้การจัดสรรในเรื่องงบประมาณต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนและความเป็นอิสระในการทำงานองค์กรในระดับหมู่บ้าน ตำบล ยังมีไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากข้าราชการเข้าไปปฏิบัติงานในบางครั้งจะเป็นผู้คิดและกำหนดประชาชน สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือการที่ข้าราชการลงไปปฏิบัติงานโดยพยายามที่จะสนองงานตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลางทำให้มีการแข่งขันการทำงานโดยเน้นงานของตนให้เด่นกว่าผู้อื่น และส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้องค์กรในระดับตำบล หมู่บ้านเป็นจุดประสานงาน ซึ่งเกิดจากความไม่เชื่อถือและไม่ยอมรับขีดความสามารถขององค์กรในระดับตำบลและหมู่บ้าน ในบางหน่วยงานจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินงานโดยที่องค์กรประชาชนในตำบลหมู่บ้านไม่มีส่วนรับรู้

ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบข้าราชการ

การที่ส่วนราชการยังไม่ยอมรับความสามารถขององค์กรประชาชนอันเนื่องมาจากการขาดเจ้าหน้าที่ดำเนินงานที่ประจำองค์การในระดับตำบล งบประมาณไม่เพียงพอและบางโครงการต้องอาศัยความรู้ความชำนาญสูง

สภาพปัญหาเกี่ยวกับตัวข้าราชการ

ปัจจัยสำคัญคือข้าราชการที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัดให้ไปดำเนินงานกับประชาชนในระดับตำบล หมู่บ้านยังไม่เชื่อในหลักการปกครองตนเองขององค์กรระดับตำบลและหมู่บ้าน ซึ่งทัศนคติเหล่านี้ย่อมบิดเบือนไปเนื่องจากขาดความเชื่อ

ข้อเสนอในการพัฒนาการบริหารราชการ

การจะสร้างองค์กรประชาชนให้เป็นที่ยอมรับของหน่วยราชการนั้นต้องปรับโครงสร้างขององค์กรโดยให้ทุกหน่วยงานเข้าไปมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกว่าองค์กรประชาชนเป็นของทุกหน่วยงานโดยให้องค์กรนั้นเป็นผู้คิดและดำเนินการ นอกจากนี้ทุกหน่วยงานควรระดมความร่วมมือจากประชาชนผ่านสภาตำบลหรือคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน โดยยึดแผนพัฒนาตำบลนั้นเป็นหลักในการประสานโครงการและประสานการดำเนินงาน

ข้อเสนอในการปรับระเบียบบริหาร

ถ้าองค์กรประชาชนนั้นสามารถดำเนินการเองได้ควรมอบหมายให้ดำเนินการเองทั้งหมด แต่ถ้าไม่สามารถดำเนินการได้ก็ควรให้สภาตำบลให้ความเห็นชอบหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินการและทุกหน่วยงานการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการของสภาตำบลและคณะกรรมการหมู่บ้านที่เป็นราย

ได้ของตนเอง เงินอุดหนุนราชการ งานสวัสดิการบางประการของหมู่บ้าน ควรมอบเป็นภารกิจของสภาตำบลดำเนินการเอง ภารกิจที่ควรได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลหรือคณะกรรมการหมู่บ้านและของ ๔ กระทรวงหลักและกิจการที่ดำเนินการมีส่วนร่วมในการดำเนินการควรได้แก่โครงการพัฒนาชนบทในตำบล หมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาข้าราชการ

ที่ประชุมมีความเห็นเกี่ยวกับการปรับบทบาทและทัศนคติของข้าราชการให้มีความเชื่อในความสามารถของประชาชนและองค์กรของประชาชนว่าสามารถคิดและทำงานเพื่อชุมชนได้โดยรณรงค์ให้ข้าราชการและหน่วยงานต่าง ๆ เข้าใจและเชื่อในความสามารถของการปกครองตนเองว่าประชาชนสามารถคิดทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง ลดบทบาทจากผู้ปฏิบัติแทนเป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือการปฏิบัติที่เกินขีดความสามารถของประชาชนจะทำได้ นอกจากนี้ส่วนกลางควรปรับทัศนคติและบทบาทด้วยคือ ต้องยอมรับสภาตำบลและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นหน่วยดำเนินงานและเป็นจุดประสานของทุกหน่วยงาน ข้าราชการเป็นเพียงที่ปรึกษาและช่วยเหลือเท่านั้น ซึ่งข้าราชการนั้นเป็นแกนนำสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยทางปฏิบัติแก่ประชาชนโดยการเป็นแบบอย่างไม่จัดให้มีโครงสร้างที่ขัดกับหลักประชาธิปไตยและแก้ไขวิธีการงบประมาณให้แยกกิจการที่ทำในส่วนภูมิภาคออกเป็นระบบจังหวัดและอำเภอ ซึ่งลดความซ้ำซ้อนงาน ระดมกำลังเงินและทรัพยากรในการพัฒนาให้ดำเนินการได้ตามแผนพัฒนาตำบล ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทเพลงแห่งประชาธิปไตย

จะป็นี่ นาคทรพรพ

๑

แผ่นดินไทย ไทยรักสัจจิต
พลีชีวิตบูชาศาสนา
เอกราชมรดกตกทอดมา
ให้ลูกหลานรักษาไว้ยืนยง
แม้ใครคิดมุ่งร้ายทำลายชาติ
ไทยพิฆาตชีพกระเด็นเป็นผุยผง
ถึงตัวตายขอให้ไทยดำรง
อยู่มั่นคงคู่หล้าภักดิ์

๒

อันดวงใจไทยทุกหมู่ผู้รักชาติ
ย่อมทูนเทิดเอกราชเป็นข้อใหญ่
หวังระบอบประชาธิปไตย
ปกครองไทยทั่วหน้าสามัคคี
อันประชาธิปไตยที่ไม่รัก
ควรรู้จักระบอบงามตามวิถี
อำนาจมาจากปวงชนคนเสรี
รู้สิทธิหน้าที่ทุกตัวคน

๓

สิ่งใดดีสิ่งใดงามตามประสงค์
ต้องมุ่งตรงส่วนรวมร่วมเป็นผล
มีรัฐธรรมนูญของปวงชน
เทิดไว้ในดวงกมลด้วยศรัทธา
เคารพหลักปัญญาวาดีเลิศ
ก่อให้เกิดผลดีศรีสง่า
องค์ประมุขยึดมั่นขวัญประชา
นำไทยรัฐวัฒนาสถาพร

๔

เสรีภาพเหมือนดาบสองคมหนอ
อาจเกิดก่อคุณและโทษประโยชน์หย่อน
หากผู้ใช้ไร้ปัญญาพาเดือดร้อน
ไม่สังวรขอบเขตนำเภทภัย
ได้เสรีมีผลทุกคนชอบ
ถูกระบอบศีลธรรมนำสุขให้
ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้ใด
เทิดประชาธิปไตยให้ยืนยง

๕

อันประชาธิปไตยนั้นใหญ่ยิ่ง
ค่าแท้จริงอยู่ที่ใจไม่ลุ่มหลง
ใช้คุณธรรมเป็นหลักปักใจตรง
ยุติธรรมดำรงตลอดกาล

มีประชาธิปไตยในชีวิต
เคารพสิทธิกันและกันหมั่นประสาน
มีประชาธิปไตยในวงงาน
กอบกิจการด้วยศรัทธาคำนึง

๖

อันอำนาจอธิปไตยนั้นใหญ่หลวง
มาจากปวงชนชาวไทยในเขตขัณฑ์
สามอำนาจเอกอุดมสมดุลงัน
หนึ่งนิติบัญญัตินี้รัฐต้องมี
ออกกฎหมายวางระเบียบให้เรียบร้อย
ทั้งมีรัฐสภาคอยคุมวิถี
ได้ผู้แทนที่ฉลาดสามารถดี
นำสุขศรีสู่ประชาผาสุกครัน

๗

อำนาจสองนั้นหรือคือ “บริหาร”
รัฐบาลปฏิบัติจัดสิ่งสรรพ
เพื่อประโยชน์สุขประชาทั่วหน้ากัน
อำนาจนั้นจักนำรัฐพัฒนา
อำนาจสามนั้นหนา “ตุลาการ”
ให้มีศาลยุติธรรมนำสง่า
ตัดสินความทุกคดีด้วยปรีชา
ความเป็นธรรมล้ำค่ายิ่งชีวิต

๘

สมัชชาแห่งชาติประกาศตั้ง
เป็นความหวังเรื่องรองสองวิถี
เพื่อประชาธิปไตยได้หลักดี
อำนาจสิทธิเสรีแก่ปวงชน
เมื่อได้มาซึ่งสถานิติบัญญัติ
กฎหมายรัฐจักสมเจตน์มีเหตุผล
สุจริต ยุติธรรม นำกมล
ธรรมจะดลสยามรัฐชีवाल

๙

หวังประชาธิปไตยไปบุลย์ผล
ไทยทุกคนต้องมุ่งมั่นหมั่นประสาน
ร่วมนำจิตร่วมคิดกิจการ
ทุกวงงานสามัคคีมีพลัง
ยอมสละประโยชน์ส่วนตัวบ้าง
เพื่อเสริมสร้างส่วนรวมร่วมความหวัง
มีหลักธรรมนำใจไม่พลาดพลั้ง
เพื่อชาติตั้งมั่นคงยืนยงเอย.

ข้าวลือกับสังคมไทย

ยศ สันตสมบัติ

สังคมไทยเป็นสังคมที่เต็มไปด้วยข้าวลือ สิ่งนี้เป็นความจริงที่บุคคลในทุกวงการต่างก็ยอมรับกัน ข้าวลือส่วนใหญ่แพร่สะพัดออกไปโดยการเล่าสู่กันฟังในหมู่ญาติสนิท มิตรสหาย จากการอ่านใบปลิวหรือบัตรสนเท่ห์ต่าง ๆ ข้าวลือเกิดขึ้นในบ้านเมืองของเราบ่อยครั้ง และส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นข้าวลือในทำนองที่ไม่ดี เช่น ข้าวลือเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ใหญ่บางท่าน ข้าวลือเกี่ยวกับการปฏิบัติรัฐประหาร หรือข้าวลือเกี่ยวกับการลดค่าเงินบาท ข้าวลือเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่สะท้อนขวัญและกำลังใจของพี่น้องร่วมชาติเป็นอย่างยิ่ง

ข้าวลือเป็นการสื่อสาร การโฆษณาชวนเชื่อ หรือการแพร่กระจายข่าวสารชนิดหนึ่งที่ไม่มีการยืนยันโดยหลักฐานแน่ชัดว่าเป็นจริง ข้าวลือส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับบุคคลสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ชาวบ้านอยากรู้อยากเห็นหรือรู้สึกกังวลใจ แต่ไม่มีการติดต่อหรือการส่งข่าวคราวที่เชื่อถือได้ ข้าวลืออาจจะเกิดขึ้นโดยบังเอิญ จากการเล่าสู่กันฟังในวงแคบแล้วขยายตัวไปสู่วงกว้าง หรืออาจจะเกิดขึ้นโดยเจตนาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ต้องการปล่อยข่าวเพื่อสร้างสถานการณ์และความสับสนขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์

ส่วนตน ข้าวลือที่เกิดขึ้นโดยเจตนาและมีการเตรียมการล่วงหน้านั้น เป็นความพยายามที่จะสร้างความตื่นเต้นให้รู้สึกกันในกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องทั่ว ๆ ไป เพื่อที่ข้าวลือนั้น จะมีอิทธิพลเหนือความคิดเห็นและการกระทำของประชาชนที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ

เมื่อสิ่งที่เป็นข่าวมีผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้ที่ได้รับฟังบ่อยครั้งที่เดียวที่ข่าวนั้นก่อให้เกิดความแตกตื่นในหมู่ประชาชนว่ากำลังมีอันตรายเกิดขึ้นต่อตนเอง หรือต่อสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างเช่น ข้าวลือเกี่ยวกับการล่มสลายของธนาคารยักษ์ใหญ่บางแห่ง ทำให้ลูกค้าของธนาคารและประชาชนทั่วไปเกิดความแตกตื่นเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของประเทศ เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานาถึงความล้มละลายของระบบเศรษฐกิจ และบรรดาลูกค้าต่างก็พากันไปถอนเงินจากธนาคารเป็นจำนวนมาก สาเหตุที่ข้าวลือยังผลให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ก็เพราะว่า บุคคลที่ตื่นตระหนกย่อมไม่มีความสามารถที่จะควบคุมตนเอง หากแต่ทำอะไรลงไปด้วยความตื่นเต้นหรือหมดหวัง และไม่มีความสามารถที่จะพิจารณาหาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย

เหตุผลและวิจารณ์ญาณอันดี เมื่อชาวบ้านมองเห็นผู้อื่นตกอยู่ในสภาพที่แตกตื่น ก็ย่อมจะทำให้เกิดความรู้สึกสับสน เกิดความคิดเห็นคล้อยตามไปว่าข่าวลือนั้นน่าจะเป็นจริง ภยันตรายและสภาวะการณ์ที่คับขันกำลังจะเกิดขึ้นจริง ความรู้สึกเช่นนี้ช่วยไหมกระพือข่าวลือให้แพร่สะพัดออกไปดุจดังไฟลามทุ่ง เนื้อหาของข่าวลือยิ่งที่ยิ่งเพิ่มความเข้มข้นและรุนแรงมากยิ่งขึ้น

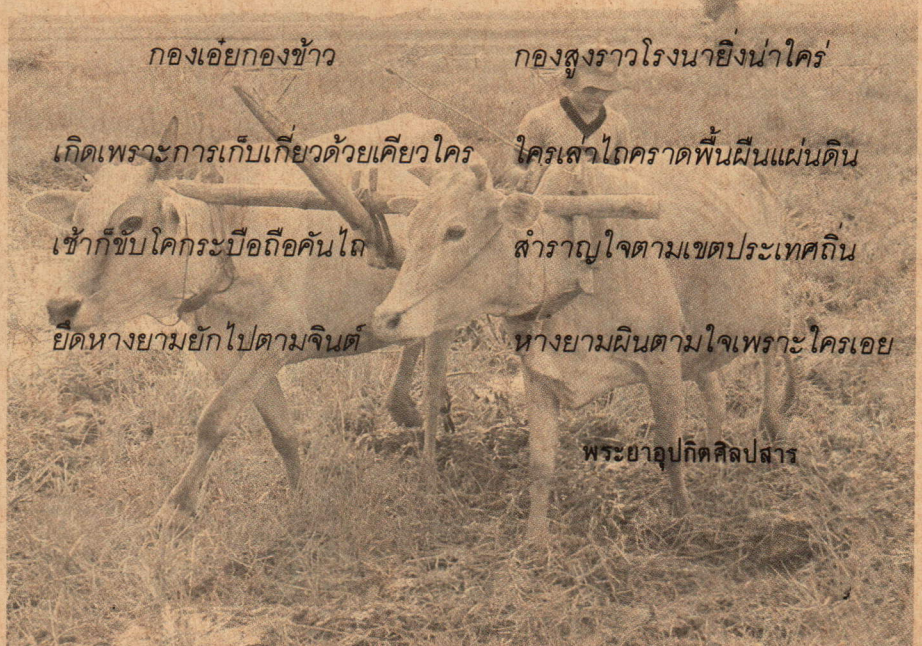
สภาพของความแตกตื่นทำให้กลุ่มคนทำอะไรบางอย่างลงไปเหมือนกัน ซึ่งบางครั้งอาจจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรง เช่น ในยามที่เครื่องบินเกิดเหตุขัดข้องในยามที่เรือกำลังจะจม หรือไฟกำลังไหม้ โรงภาพยนตร์ ซึ่งเป็นเวลาที่บุคคลทั้งหลายจำเป็นต้องมีสติและทำงานร่วมกันเพื่อความอยู่รอด แต่ก็ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอว่า ในยามนั้นคนทุกคนมักจะพากันแตกตื่น เกิดความบ้าคลั่งอย่างไร้สติและแย่งกันเพื่อที่จะเอาตัวรอดเฉพาะตน แทนที่จะให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ความแตกตื่นและการแก่งแย่งกันเพื่อกระโดดออกจากเรือหรือวิ่งไปสู่ทางออกของโรงภาพยนตร์ เป็นการกระตุ้นให้ผู้อื่นที่ตกใจอยู่แล้วมีความแตกตื่นมากยิ่งขึ้นไปอีก บ่อยครั้งที่เดียวที่ทางออกถูกอุดตันด้วยคลื่นมนุษย์ที่บ้าคลั่งและก่อให้เกิดโศกนาฏกรรมขึ้นเสมอๆ ในทำนองเดียวกัน บางครั้งข่าวลือมีผลกระทบอันก่อให้เกิดฝูงชนบ้าคลั่งที่มุ่งหน้ากระทำการอันรุนแรง เช่น การทำร้ายร่างกาย หรือการทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มักจะเกิดขึ้นจากความหลงผิดและความแตกตื่นอันมีสาเหตุมาจากความรู้สึกที่ว่าอันตรายกำลังเข้ามาประชิดตน การแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและสติปัญญาถูกทดแทนด้วยอารมณ์และความบ้าคลั่ง ซึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์อันน่าสยดสยองมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน

ทำไมข่าวลือจึงมีประสิทธิภาพถึงเพียงนี้ สาเหตุที่ทำให้ข่าวลือเป็นสิ่งที่ได้ผลเป็นเพราะว่าข่าวลือช่วยสร้างบรรยากาศที่ตึงเครียดและความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

ทั่ว ๆ ไป ข่าวลือก่อให้เกิดอารมณ์โกรธและเกลียดชังในจิตใจของผู้ฟัง ข่าวลือมักจะพูดถึงเจตนาร้ายของผู้อื่น และยุยงให้ใช้อารมณ์และความรุนแรงเป็นวิธีแก้ไขอย่างไร้เหตุผล การสร้างบรรยากาศที่ตึงเครียดนี้เองทำให้จิตใจของผู้ที่รับฟังข่าวลือนั้นอยู่ในสภาพที่ถูกชักจูงได้โดยง่าย ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด สับสนวุ่นวายและไม่มีความแน่นอน บุคคลจะหันหน้าไปปรึกษาผู้อื่นเพื่อขอความคิดเห็นและเพื่อดูตัวอย่างความตึงเครียดทางอารมณ์ และความโกรธเกลียดที่ยังร่าเริงอยู่ในจิตใจ ทำให้บุคคลนั้นพร้อมที่จะทำตามผู้อื่น เพราะความเครียดและความโกรธทำให้บุคคลขาดสติและมีความรู้สึกตัวน้อยลง ความหวาดกลัวช่วยกระตุ้นให้บุคคลมีความรู้สึกที่ไวต่ออันตรายและมักจะด่วนตัดสินใจทำอะไรลงไปโดยไม่มีการพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบเสียก่อน หากแต่เพียงต้องการที่จะกำจัดความหวาดกลัวและความกังวลออกไปจากจิตใจของตนโดยเร็วเท่านั้น ในสถานการณ์เช่นนี้

จิตใจของบุคคลผู้นั้นถูกครอบงำโดยโมหะจริตและไม่สามารถตัดสินใจแยกแยะได้ว่าอะไรผิดอะไรถูก ในยามที่บุคคลหลงมองว่าสถานการณ์เฉพาะหน้าเข้าขั้นวิกฤติและคับขัน ขอบเขตของจิตสำนึกและมโนธรรมของเขาจะคับแคบลง เขามักจะหลงเชื่อทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้ยิน และพร้อมที่จะทำตามคำแนะนำของผู้คนที่อาจจะมีความเจตนาร้ายแอบแฝงอยู่อย่างง่ายดาย

ในท่ามกลางสถานการณ์ที่สับสนและข่าวลือต่าง ๆ ในสังคม ความสุขุมคัมภีรภาพและการใช้วิจารณ์ญาณไตร่ตรองด้วยเหตุผลอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะเชื่อคำเล่าลือใด ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนทุกคนในการที่จะดำรงไว้ซึ่งสัมมาทิฐิและการตัดสินใจอันถูกต้อง การใช้สติยั้งคิดและความรู้เท่าทันเหตุการณ์จากการติดตามข่าวสารบ้านเมืองจะเป็นเครื่องช่วยป้องกันข่าวลือและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากข่าวลือได้เป็นอย่างดี คำโฆษณาชวนเชื่อและข่าวลือที่ไม่เป็นผลจะหายสาบสูญไปเหมือนคลื่นกระทบฝั่งในที่สุด

กองเอ๋ยกองข้า

กองสูงราวโรงนา ยิ่งน่าใคร่

เกิดเพราะการเก็บเกี่ยวด้วยเคียวใคร

ใครเล่าไถคราดพื้นผืนแผ่นดิน

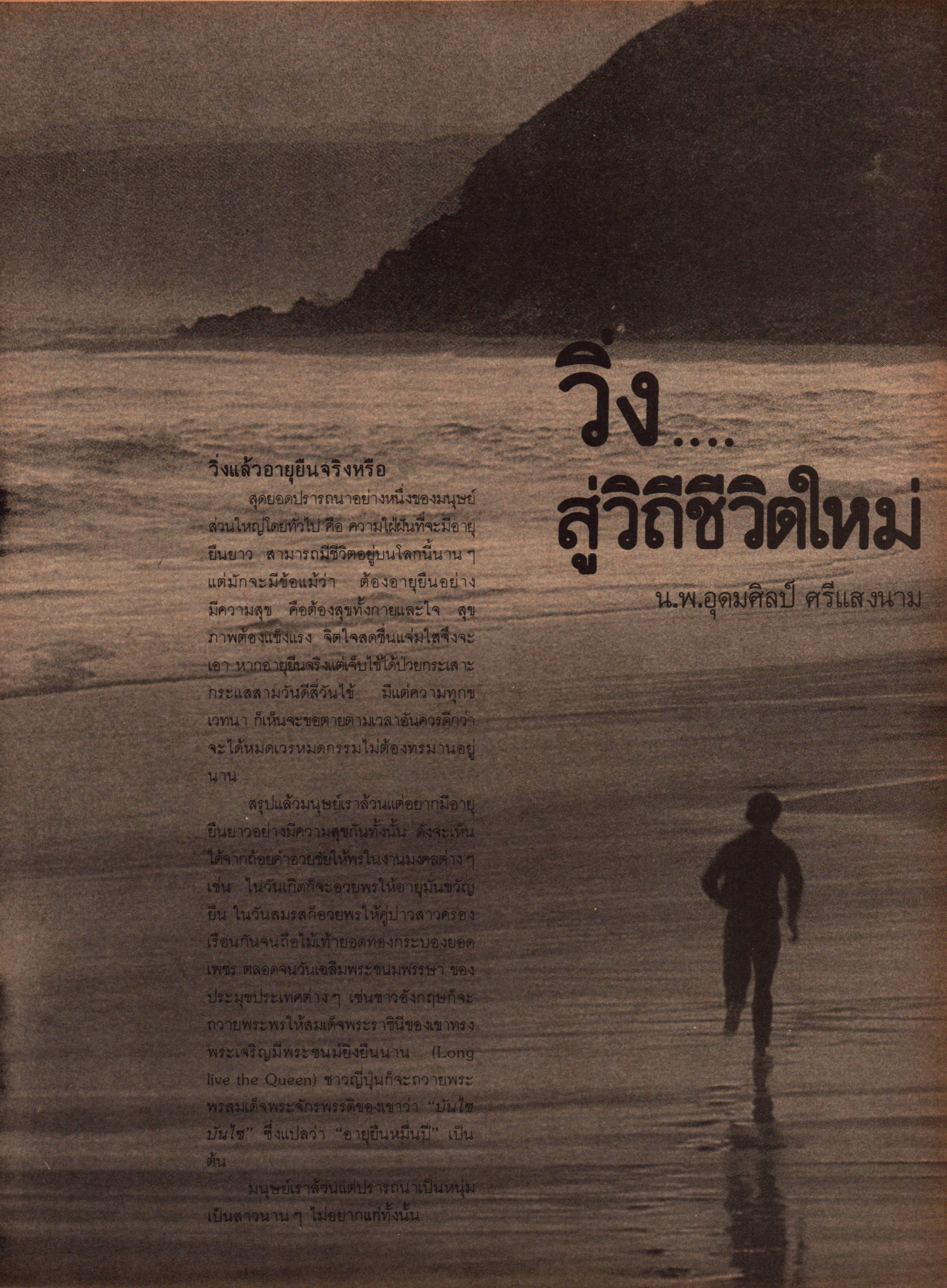
เข้าก็ขับใครกระบือถือนคันไถ

สำราญใจตามเขตประเทศถิ่น

ยึดหนายามยกไปตามจินต์

หนายามผินตามใจเพราะใครเอ๋ย

พระยาอุปทิศศิลปสาร

วิ่ง.... สู่ชีวิตใหม่

น.พ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม

วิ่งแล้วอายุยืนจริงหรือ

สุดยอดปรารถนาอย่างหนึ่งของมนุษย์ส่วนใหญ่โดยทั่วไป คือ ความใฝ่ฝันที่จะมีอายุยืนยาว สามารถมีชีวิตอยู่บนโลกนี้นาน ๆ แต่มักจะมีข้อแม้ว่า ต้องอายุยืนอย่างมีความสุข คือต้องสุขทั้งกายและใจ สุขภาพต้องแข็งแรง จิตใจสดชื่นแจ่มใสจึงจะเอา หากอายุยืนจริงแต่เจ็บไข้ได้ป่วยกระเสาะกระแสะตามวันดีสี่วันไข้ มีแต่ความทุกข์เวทนา ก็เห็นจะขอตายตามเวลาอันควรดีกว่า จะได้หมดเวรหมดกรรมไม่ต้องทรมานอยู่นาน

สรุปแล้วมนุษย์เราล้วนแต่อยากมีอายุยืนยาวอย่างมีความสุขกันทั้งนั้น ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำอวยชัยให้พรในงานมงคลต่าง ๆ เช่น ในวันเกิดก็จะอวยพรให้อายุมั่นขวัญยืน ในวันสมรสก็อวยพรให้คู่บ่าวสาวครองเรือนกันจนถือนิไถ้ยอดทองกระบองยอดเพชร ตลอดจนวันเฉลิมพระชนมพรรษา ของประมุขประเทศต่าง ๆ เช่นชาวอังกฤษก็จะถวายพระพรให้สมเด็จพระราชินีของเขาทรงพระเจริญมีพระชนม์มียั่งยืนนาน (Long live the Queen) ชาวญี่ปุ่นก็จะถวายพระพรสมเด็จพระจักรพรรดิของเขาว่า “บันไซ บันไซ” ซึ่งแปลว่า “อายุยืนหมื่นปี” เป็นต้น

มนุษย์เราล้วนแต่ปรารถนาเป็นหนุ่มเป็นสาวนาน ๆ ไม่อยากแก่ทั้งนั้น

มนุษย์เราล้วนแต่ปรารถนามีอายุยืน
อยู่ดูโลกนาน ๆ ไม่อยากตายทั้งนั้น

เราก็เลยพาไปพาลเกลียดกลัว ความ
แก่ และ ความตาย กันหมด พวกกันลืมน
สัจธรรมของวัฏสงสาร ว่าบรรดาสัตว์ทั้ง
หลายย่อมหนีไม่พ้น เกิด-แก่-เจ็บ-ตาย

แท้ที่จริงแล้ว เราไม่ได้เกลียดกลัว
เจ้าความแก่นักหรือ เรากลัวสิ่งที่จะตาม
มาพร้อมกับความแก่ คือ ความเสื่อมโทรม
ของสังขาร และความเจ็บไข้ได้ป่วยต่างหาก
แท้ที่จริงแล้ว เราไม่ได้เกลียดกลัว
เจ้าความตายนักหรือ เรากลัวความทุกข์
ทรมานของความเจ็บไข้ได้ป่วยก่อนตายต่าง
หาก

ซึ่งไม่น่าแปลกเลย ที่ผู้คนส่วนใหญ่
ทุกวันนี้พยายามทุกวิถีทางที่จะ ชะลอความ
แก่ชะลอความตาย กันด้วยวิธีผิด ๆ เช่น
อุตสาหะเสียเงินเสียทองมากมาย เดินทาง
ไปชะลอความแก่กับคุณหมอแอสลานถึงประ
เทศรูมาเนีย ทั้ง ๆ ที่วิธีการรักษานั้นไม่มีสถา
บันการแพทย์ที่ไหนยอมรับว่าได้ผลตามที่
โฆษณาไว้ และหากการรักษาได้ผลจริง ทำ
ไม่ว่าคุณหมอแอสลานเองนั่นแหละ ถึงได้ดู
แก่กว่าวัยมากมายอะไรอย่างนั้น บางคน
ก็พยายามชะลอความตายด้วยการไปหาหมอ
ผีนักบุญทำพิธีกรรมทางไสยศาสตร์เพื่อต่อ
อายุให้ยืนยาว ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาผิดจุด
นอกจากไม่ได้ผลแล้ว ยังสิ้นเปลืองทรัพย์สิน
เงินทอง และแสดงความโง่เขลาเบาปัญญา
อีกด้วย

การจะชะลอความแก่ ชะลอความ
ตายนั้นมีเพียงวิธีเดียว คือ การหมั่นบำรุง
รักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง ปลอดภัย
การเบียดเบียนของโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ซึ่งทั้งนี้
ย่อมขึ้นอยู่กับ อาหาร สิ่งแวดล้อม และวิธีการ
ดำเนินชีวิตของคน ๆ นั้น

แต่ก็แปลก ในขณะที่ผู้คนทั้งหลาย
ต่างล้วนพยายามหลีกเลี่ยงความแก่ หลบเลี่ยง
ความตาย แต่ในขณะเดียวกัน มนุษย์ก็กลับ
พยายามทำให้สุขภาพทรุดโทรมกันเร็วขึ้น
โรคภัยไข้เจ็บให้เกิดขึ้นกับตนเร็วขึ้น ด้วยการดื่ม

๘๘

การวิ่งเป็นยาอายุวัฒนะ แก้ได้หลายโรค ขอให้ติดตาม บทความนี้ดูท่านจะรู้เอง

๘๙

กินบริโภคอย่างตะกละตะกลาม ไม่มีบันยะ
บันยัง ไม่จำกัดทั้งปริมาณ คุณภาพและเวลา
แข่งกันทำลายสิ่งแวดล้อมที่เราอยู่นี้ให้เต็ม
ไปด้วยมลภาวะพิษร้ายนานัปการ ตลอดจน
ยึดติดในวิธีการดำเนินชีวิตตามค่านิยมที่
ว่า การต้องเหน็ดเหนื่อยออกแรงทำอะไรนั้น
เป็นความทุกข์ เป็นภาระหน้าที่ของบ่าว
ไพร่ การไม่ต้องทำอะไร นั่งกินนอนกิน
ไปวัน ๆ เป็นความสบาย เป็นวิถีชีวิตของผู้มี
บารมี บุญหนักศักดิ์ใหญ่ การต้องทำ
อะไรตลอดเวลาเป็นความโชคร้าย การไม่
ต้องทำอะไรเลยเป็นความโชคดี เราจึงเห็นการ
ทำอะไรออกแรงเป็นเรื่องความยากลำบากควร
แก่การหลีกเลี่ยง เพราะทุกคนล้วนแต่อยาก
เป็นคนโชคดี อยากเป็นคนมีบุญบารมีทั้ง
นั้น ดังนั้นตามหน่วยงานราชการแทบทุก
แห่ง จึงเห็นมีแต่คน แต่ไม่ค่อยมีงานให้ทำ
วัน ๆ เอาแต่แสวงบุญบารมีด้วยการนั่ง ๆ
นอน ๆ เข้าซาม เย็นซาม รักษาเนื้อรักษาศัว
ให้ความชั่วไม่มี ความดีไม่ปรากฏ ปิละชั้น ๆ
ไปด้วยความสบาย สำราญอารมณ์ จะขึ้นจะ
ลงสักชั้นสองชั้นก็ต้องใช้ลิฟท์ จะติดต่อ
หน่วยงานเดียวกันที่อยู่ติดไปไม่กี่ทีก็ต้องใช้
โทรศัพท์ หมั่นถนอมเนื้อตัวอย่างนี้ไม่นาน
เมื่อจำเป็นต้องขึ้นบันไดเพียงชั้นเดียวก็เหนื่อย
จนหายใจหอบ เดินสักไม่กี่ก้าวก็เมื่อยจนพุง
กระเพื่อม แล้วยังได้แต่ผลัดตนเองวันแล้ววัน
เล่าว่า "...เกิด...แล้วพรุ่งนี้เราจะออกกำลังเสีย
ที" แต่จนแล้วจนรอดพรุ่งนี้ก็ไม่มีความมาถึง
เพราะยังติดที่ "ชอบสบาย" และการออกกำ
ลังกายนั้นหมายถึงความลำบากจนพุง
เป็นลอน คางสองชั้น ไขมันในเลือดสูง กรดยู
ริกในเลือดมาก ความดันเลือดสูง ทำอะไรนิด
ก็หอบ ทำอะไรน้อยก็เหนื่อย แต่ก็พกความ

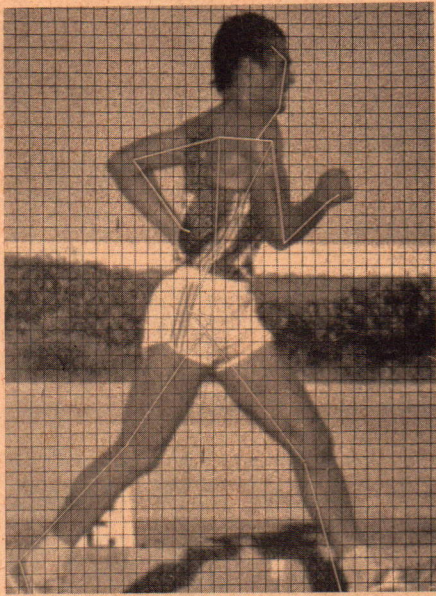
อยากไว้เต็มสี่ห้องหัวใจอ่อนปวกเปียก ล้วน
แต่อยากเป็นหนุ่มเป็นสาวนาน ๆ อยากมี
อายุยืนยาวไว้ดูโลกนาน ๆ

ปัญหาของผู้คนส่วนใหญ่ในโลกเวลานี้
คือ กินมากไป สุกและดื่มน้ำมากไป อ้วนเกิน
ไป และออกกำลังน้อยเกินไป ซึ่งล้วนแต่เกี่ยว
ข้องกับวิถีชีวิตที่มนุษย์เลือกดำเนินไปทั้ง
สิ้น

หมอโรมัส บาสส์เลอร์ ซึ่งเป็นพยาธิ
แพทย์ที่มีหน้าที่ผ่าตัดชันสูตรศพของผู้ที่เสียชีวิต
เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของการตายของศพ
เหล่านั้น ได้เคยกล่าวสรุปไว้ว่า "๒ ใน ๓ ของ
คนเราตายก่อนเวลาอันควรอย่างน่าเสีย
ดาย เพราะมีหัวใจของคนเกียจคร้าน ปอด
ของคนสูบบุหรี่ และตับของคนกินเหล้า"

ศาสตราจารย์โรมัส เคอร์ตัน แห่งห้อง
ปฏิบัติการความสมบูรณ์ของร่างกาย มหา
วิทยาลัยฮิลลินอยส์กล่าวว่า คนวัยหนุ่มใน
ประเทศนี้ (อเมริกา) โดยทั่วไปมีร่างกาย
เหมือนคนวัยกลางคน ที่อ่อนแอแต่ถึงช่วง
ตึกหนึ่งก็ไม่ไหว ขึ้นบันไดขึ้นเดียวก็เหนื่อย
จนหอบแล้ว พออายุ ๒๐ สังขารก็โทรม
เหมือนคนอายุ ๔๐ และคนอายุ ๔๐ ในประ
เทศส่วนใหญ่ก็ล้วนกำลังใกล้จะตายอยู่
แล้ว เพียงแค่จิตใจได้รับความกระทบกระ
เทือนอย่างแรงอีกครั้งเดียวหรือตรากตรำออก
แรงทำอะไรเกินไปอีกนิดเดียว หัวใจก็จะวาย
อยู่แล้ว

อย่าว่าแต่ผู้ใหญ่เลย แม้แต่เด็ก ๆ ก็มี
สุขภาพไม่ดี เขาทำการทดสอบความสมบูรณ์
ของร่างกายในชั้นนักเรียนอายุประมาณ
๑๐ ขวบ ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในอเมริกา พบ
ว่าจากนักเรียนทั้งชั้น ๕๒ คน มีเพียง ๙ คน
เท่านั้นที่มีสภาพร่างกายสมบูรณ์ถึงขีดที่ควร

จะเป็น

เมื่อไม่นานมานี้ ที่โรงพยาบาลแมสซาชูเซตส์เจเนอรัล รายงานการศึกษาในเด็กก่อนวัยรุ่น ๑๙๐๐ คน พบว่า ๑๕% มีระดับไขมันในเลือดสูง และ ๘% มีความดันเลือดสูง

กระทรวงศึกษาธิการของอเมริกา เคยทำการทดสอบ ความแข็งแรง ความว่องไว และความเร็ว ในเด็กวัยระหว่าง ๑๐-๑๗ ปี จำนวน ๑๒ ล้านคน เป็นระยะเวลาติดต่อกัน ๑๐ ปี ไม่พบว่าจะมีแนวโน้มดีขึ้นเลยแม้แต่นิดเดียว

เมื่อไม่นานมานี้เอง ผู้เขียนมีโอกาสได้ทดสอบสมรรถภาพความสมบูรณ์ของร่างกายของนักบริหารระดับสูงจำนวนเกือบ ๔๐ คน จากหน่วยราชการแห่งหนึ่ง อายุอยู่ในระหว่าง ๓๗-๖๓ ปี เฉลี่ย ๕๑ ปี ก่อนทำการทดสอบ หลายคนบอกผู้เขียนว่า ได้ออกกำลังเล่นกีฬาประจำ เช่น กอล์ฟ เทนนิส แบดมินตัน แต่ผลการทดสอบ ปรากฏว่าทั้งหมดมีขีดขั้นความสมบูรณ์ของร่างกายอยู่ที่ระดับ “แย่มาก”

อย่าว่าแต่คนอาชีพอื่นเลย แม้แต่พวกหมอ ซึ่งเป็นอาชีพที่ประชาชนหวังจะพึ่งพาปรึกษา พวกหมอเองก็ไม่ได้มีสุขภาพดีไปกว่าคนอื่น ๆ โดยทั่วไปในสังคม อาจจะแย่กว่าด้วยซ้ำไป ที่แคลิฟอร์เนียได้ทำการทดสอบสมรรถภาพความสมบูรณ์ของ

ร่างกายให้กับหมอ ๕๘ คน พบว่า เกือบทั้งหมดมีสุขภาพอยู่ในระดับ “แย่” ๒๐% ติดบุหรี่ยะ ๖๖% อ้วนเกินไป ๒๕% ความดันเลือดสูง ๒๐% มีความผิดปกติของคลื่นหัวใจและขณะออกกำลังกาย มากกว่า ๕๐% มีระดับไขมันในเลือดสูง ตอนที่ผู้เขียนอ่านรายงานนี้อยู่ มีเพื่อนแพทย์รุ่นน้องที่สูบบุหรี่ค่อนข้างจัดคนหนึ่งนั่งอยู่ใกล้ ๆ ผู้เขียนจึงเล่าตัวเลขพวกนี้ให้เขาฟัง คำตอบของเขาดูเหมือนจะเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดที่ช่วยสะท้อนให้เห็นทัศนคติของคนทั่วไป ในการเลือกดำรงวิถีชีวิตซึ่งไม่ได้ยกเว้นแม้แต่กับแพทย์ ซึ่งน่าจะมีความเข้าใจดีกว่าคนอื่น ๆ เพราะเขาตอบว่า

“ผมไม่กลัวหรอกเรื่องมะเร็งของปอด เพราะกว่าจะถึงเวลาผมเป็น ตอนนั้นเขาคงคิดประดิษฐ์ยารักษาได้แล้ว”

โดยข้อเท็จจริงแล้ว แพทย์ส่วนใหญ่ทำงานมากเกินไป ตรากรทำงานหามรุ่งหามค่ำเพื่อดูแลรักษากันใช้จำนวนมาก แพทย์ส่วนใหญ่จึงมีวาทะหมกมุ่นคอยแต่เฝ้าเฝ้ารักษาโรคร้ายต่าง ๆ ที่ทรมาณคนไข้อยู่ ก็แทบไม่มีเวลาแล้ว ดังนั้นจึงไม่ค่อยมีเวลาเหลือสำหรับการทำงานด้านส่งเสริม สนับสนุน หรือป้องกัน หรือแนะนำให้ประชาชนมีสุขภาพดี ไม่ต้องพูดถึงการรักษาสุขภาพของตัวเอง

พูดง่าย ๆ ก็คือ หมอทำหน้าที่รักษาโรคลูกเดียวก็ไม่ไหวแล้ว จะเอาเวลาที่ไหนไปทำงานด้านส่งเสริมประชาชนให้มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดโรค อันประหยัดกว่า และได้ผลมากกว่าการคอยรักษาเมื่อปลายเหตุ คือเกิดโรคแล้ว

เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ประชาชนจะหันไปพึ่งใคร?

คำตอบก็คือ ประชาชนจะต้องพึ่งตนเอง ถึงเวลาแล้วที่พวกเราจะต้องพึ่งตนเอง ด้วยการเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ ให้เป็นชีวิตที่มีสุขอนามัยมากกว่านี้ สนใจในการดูแลสุขภาพตนเองมากกว่านี้

หมอ จอห์น โนวส์ (John Knowles) ประธานมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์เคยกล่าวว่า “ผู้คนส่วนใหญ่มักจะถือว่า ความเกียจคร้านเฉื่อยชา ความตะกละตะกลามเห็นแก่กิน การเมาสุราเป็นนิจลิน การขับรถอย่างประมาทคึกคะนอง การหมกมุ่นเมาเมาในโลภียัตินหา และการสูบบุหรี่พันควันตลบนั้น เป็นสิทธิอันชอบธรรมของทุกคน แล้วจะเกณฑ์ให้รัฐต้องคอยรับผิดชอบกับผลเสียที่เกิดขึ้นตามหลังนั้น ออกจะไม่ยุติธรรมสักหน่อย โดยเฉพาะไม่เป็นธรรมต่อคนที่มิระเบียบวินัย และคอยระมัดระวังดูแลรักษาสุขภาพตนเองอย่างดี เพราะทัศนคติผิด ๆ อย่างนี้ซิ ที่ทำให้รัฐต้องเจียดเงินภาษีจำนวนมากไปเป็นงบประมาณ ค่ายา ค่าพยาบาลรักษา พวกคนที่ไม่รักษาสุขภาพพวกนี้” หมอ โนวส์พยากรณ์ว่า การเปลี่ยนแปลงสำคัญทางการแพทย์ครั้งต่อไปนั้น ความสำคัญจะไม่ได้อยู่ที่หมอ หรือ โรงพยาบาล หรือ ยาที่จะใช้บำบัดรักษา “โรคที่เกิดจากความสำราญ” เหล่านี้ แต่จะอยู่ที่เน้นการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนไปสู่...วิถีชีวิตใหม่ที่มีสำนึกในเรื่องการหมั่นดูแลสุขภาพตนเองยิ่งกว่านี้

และวิธีเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ให้มีคุณค่าและสุขภาพนามัยที่ดีกว่าเดิม ก็ไม่มีอะไรจะเหมาะไปกว่า “การวิ่ง” เพราะนอกจากจะเป็นการออกกำลังกายที่ดีที่สุดแล้ว ยังประหยัดที่สุดด้วย

มีการศึกษาในโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในรัสเซีย พบว่า เดิมปีหนึ่ง มีกรรมกรลาป่วยรวมถึง ๔๖๓ วัน แต่พอจัดโปรแกรมให้กรรมกรทั้งโรงงานวิ่งออกกำลังกายสม่ำเสมอทุกวัน พบว่าวันลาป่วยรวมกันลดเหลือ ๔๒ วัน ต่อปี เห็นได้ชัดว่าการวิ่งช่วยลดความเจ็บป่วย ลดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพพยาบาล และเพิ่มผลผลิตมากแค่ไหน

หมอจอร์จ ซีเชน (George Sheehan) ผู้เชี่ยวชาญโรคหัวใจชาวอเมริกัน กล่าวว่ “การวิ่ง” เป็นการออกกำลังกายที่สม

บุรุษที่สุดในแง่สรีรวิทยา เพราะการวิ่งนั้นต้องใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่จำนวนมากในการเคลื่อนไหวเป็นจังหวะสม่ำเสมอ โดยอัตราเร็วที่เราเองเป็นผู้ควบคุมตลอดเวลา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่สุดในการบริหารการทำงานของระบบ หัวใจ - การไหลเวียนโลหิต - และการหายใจ ที่มีประสิทธิภาพที่สุด” หมอ ซีแฮน

จึงได้เสนอแนะวิธีการรักษาโรคแบบใหม่ คือ แทนที่จะสั่งยาให้คนไข้ ให้สั่งการออกกำลังกายแทน ซึ่งแนวความคิดนี้แท้ที่จริงไม่ใช่ของใหม่เลย แพทย์ในศตวรรษที่ ๑๗ ในประเทศอังกฤษก็เคยนิยมแนะนำผู้ป่วยให้ออกกำลังกายแทนกินยาเช่นนี้

โดยเฉพาะในแง่การถนอมความหนุ่มสาวและชะลอความแก่ การวิ่งจะช่วยให้มากทีเดียว หมอเฟรด คาสช์ (Fred Kasch) ได้ทำการศึกษายาวัยกลางคนจำนวน ๔๓ คน เป็นเวลานานถึง ๑๐ ปี โดยทำการตรวจวัดสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ที่เป็นดรรชนีบ่งชี้ถึงความแก่ของคนเหล่านี้เป็นระยะ ๆ ตลอดเวลา ๑๐ ปี โดยตรวจวัด ๑. อัตราการเต้นสูงสุดของหัวใจ ๒. ความสามารถในการรับออกซิเจนของร่างกาย ๓. แรงบีบตัวของหัวใจ และ ๔. ความต้านทานส่วนปลายของหลอดเลือด โดยให้ทั้ง ๔๓ คนนี้ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ด้วยการวิ่ง หรือ ว่ายน้ำ ส่วนคนอีกกลุ่มหนึ่งให้มีชีวิตสำราญไปตามธรรมดา ไม่มีการออกกำลังกาย เขาติดตามศึกษาคนทั้งสองกลุ่มนี้ไปเรื่อย ๆ คือ ทั้งกลุ่มออกกำลังกาย และกลุ่มไม่ออกกำลังกาย เป็นเวลานานถึง ๑๐ ปี แน่นอนพวกกลุ่มไม่ออกกำลังกายพบว่าสมรรถนะของร่างกายเสื่อมถอยแก่ไปตามวัย แต่น่าแปลกใจที่กลุ่มออกกำลังกายนั้นสมรรถนะของร่างกายทั้ง ๔ ประการที่ตรวจวัดเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลา ๑๐ ปี นอกจากไม่ทรุดโทรมเสื่อมถอยไปตามวัยเหมือนอย่างพวกกลุ่มไม่ออกกำลังกายแล้ว ยังพบว่าแข็งแรงกว่าเก่า เป็นหนุ่มกว่าเก่าอีกด้วย โดยเฉพาะในแง่ ความสามารถในการรับออกซิเจนของร่างกาย และแรงบีบตัวของหัวใจ มีหน้าซำยังได้ของแถมจากการออกกำลังกายอีกอย่าง คือ ความดันเลือดนอกจากไม่สูงผิดปกติแล้ว บางรายที่เคยมีความดันเลือดสูงก็ลดลงมาเป็นปกติอีกด้วย

หมอนาธาน พริติติน (Nathan Pritikin) ผู้อำนวยการของสถาบันวิจัยเรื่องอายุยืน พบว่า อายุเฉลี่ยของอดีตนักฟุตบอล

คือ ๕๗ ปี นักมวยและนักเบสบอลล์ ๖๑ ปี ส่วนอดีตนักวิ่ง ๗๑ ปี

ถึงตรงนี้ผู้เขียนพอดีนึกออกว่าในหนังสือพิมพ์เข้านี้ลงข่าวของ สุรัชย์ ลูกสุรินทร์ อดีตนักมวยเอก เมื่อประมาณ ๓๐ ปีก่อนสมัยที่ผู้เขียนยังเป็นวัยรุ่นอยู่ เป็นนักมวยที่มีชื่อเสียงมากแต่รูปหล่ออย่างร้ายกาจด้วย จึงได้รับสมญาว่า “สิงห์ดำดวงค์” เคยชกกับนักมวยมีชื่อในสมัยนั้น เช่นซูชัย พระขรรค์ชัย สุข ประสาทหินพิมาย สมเดช ยนตรกิจ อูสมาน ครงแดง และ ศักดิ์ชัย นาคพยัคฆ์ เป็นต้น ตอนหลังแขวนนวมแล้ว มุ่งงานการทำมันคงเป็นหลักแหล่งก่อร่างสร้างตัวจนมีฐานะค่อนข้างมั่นคง ได้ตายเสียแล้วด้วยโรคหัวใจวาย ด้วยอายุเพียง ๕๑ ปี

หมอพอล ฟาร์ดี (Paul Fardy) ผู้

เชี่ยวชาญการฟื้นฟูสมรรถภาพหัวใจได้รายงานไว้ในการศึกษาคนถึง ๕๐๐ คน พบว่าหัวใจของอดีตนักวิ่งนั้นแข็งแรงและทำงานได้ดีกว่าคนที่ไม่เคยวิ่ง และกล่าวต่อไปว่า สำหรับคนที่ไม่ค่อยได้ออกกำลังกายมาก่อน หากเริ่มต้นอย่างจริงจังก็สามารถจะฟื้นฟูสมรรถภาพของหัวใจให้แข็งแรงขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และสามารถบริหารให้หัวใจแข็งแรงทัดเทียมกับหัวใจของคนที่พักมาแล้วนาน ๆ ได้

เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๑๙๔๕ (วันนี้เมื่อ ๒๕ ปีก่อน) คลาเรนซ์ เดอมาร์ (Clarence DeMar) นักวิ่งสำคัญของโลกก็ได้สิ้นชีวิตลงด้วยโรคมะเร็งเมื่อมีอายุได้ ๗๐ ปี เดอมาร์เป็นนักวิ่งอยู่อย่างน้อยครึ่งศตวรรษ โดยเริ่มแข่งครั้งแรกในปี ๑๙๐๙ เมื่อมีอายุได้ ๒๑ ปี โดยชนะเป็นที่ ๔ ของการแข่งขันวิบากของมหาวิทยาลัย จนกระทั่งเขาแข่งครั้งสุดท้ายในปี ๑๙๕๗ เมื่ออายุได้ ๖๙ ปี โดยแข่งขันวิ่งระยะ ๙ ไมล์ ตลอดเวลา ๔๙ ปีที่ เดอมาร์วิ่งแข่งขันนั้นถ้าคิดเป็นระยะทางคงไกลกว่านักวิ่งคนใดในประวัติศาสตร์ที่เคยมีมา เขาวิ่งแข่งบอสตันมาราธอน ๓๔ ครั้ง ชนะที่หนึ่ง ๗ ครั้ง ได้ตำแหน่งภายใน ๑๐ คนแรกไม่น้อยกว่า ๑๕ ครั้ง ตลอดชีวิตเขาเข้าแข่งไม่น้อยกว่าหนึ่งพันครั้ง และมากกว่าหนึ่งร้อยครั้ง

เป็นการแข่งเต็มระยะทางมาราธอน จนหนังสือพิมพ์ยกย่องให้สมญาเขาว่า “มิลเดอร์ มาราธอน”

เมื่อถูกมะเร็งร้ายคร่าชีวิตไป ศพของเขาก็ได้รับการผ่าชันสูตร ผลการผ่าศพได้รายงานลงในวารสารการแพทย์ของนิวอิงค์แลนด์ อันมีชื่อเสียงว่า “หัวใจของเขามีขนาดใหญ่ และแข็งแรง หลอดเลือดแข็งตัวที่พบเป็นประจำในศพผู้สูงอายุอื่นนั้นแทบหาไม่ได้เลยในตัวของเขา” นั้นมีขนาดใหญ่กว่าปกติ ๒-๓ เท่า แสดงชัดเจนว่าการออกกำลังกายอย่างจริงจังนั้น นอกจากจะไม่เป็นอันตรายต่อหัวใจแล้ว ตรงกันข้ามกลับมีผลดีต่อหัวใจอย่างกรณีของเดอมาร์นี่

ถ้าเราพิจารณาดูเดอมาร์อย่างละเอียดแล้ว จะพบว่าเขาเป็นหนุ่มกว่าอายุจริงมาก สุขภาพที่แข็งแรงของเขานั้น ทำให้เขายังสามารถเข้าวิ่งแข่งขันอีกนับครั้งไม่ถ้วน ทั้งๆ ที่แพทย์ได้วินิจฉัยว่าเขาเป็นมะเร็งแล้ว หลอดเลือดแดงโคโรนารี ที่ส่งเลือดไปเลี้ยงหัวใจของเขานั้นมีขนาดใหญ่มาก ทำให้มีเลือดไปเลี้ยงหัวใจได้มาก ความสามารถในการกีฬาของเขา ตอนอายุ ๖๐ ปีนั้น คนที่อายุอ่อนกว่าเป็นสิบๆ ปีก็ไม่สามารถจะเทียบเขาได้ เห็นได้ชัดว่า เขายังเป็นคนหนุ่มอยู่ ทั้งๆ ที่อายุมากแล้ว และนักวิ่งคนอื่น ๆ ก็เช่นกัน ที่ดูเหมือนการวิ่งจะช่วยถนอมความหนุ่ม และชะลอความแก่ที่ได้ผลที่สุด

ไม่เฉพาะแต่ในมนุษย์เท่านั้นที่ออกกำลังกายแล้วทำให้อายุยืนขึ้น แม้แต่ในสัตว์เช่นกัน มีการทดลองใช้หนูตะเภา พบว่า หนูที่ออกกำลังกายสม่ำเสมอทุกวันจะมีอายุยืนกว่าหนูที่ไม่ออกกำลังกายถึง ๒๕%

คนที่ต้องรับผิดชอบว่าทำให้มนุษย์หลงผิดไขว่เขวเรื่องการออกกำลังกาย มาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล คือ ฮิปโปเครติส ซึ่งสั่งสอนลูกศิษย์ไว้ว่ากีฬาทำให้อายุสั้น และด้วยอิทธิพลของฮิปโปเครติส แม้แต่ทุกวันนี้ก็ยังมีคนเชื่ออย่างนี้

ในปี ๑๘๗๓ หมอนักปฏิรูปชาว

อังกฤษ ชื่อ จอนห์น มอร์แกน เป็นคนแรกที่กล้าท้าทายคำสอนของฮิปโปเครติส ด้วยการศึกษาระียบเทียบอายุของชาวอังกฤษโดยเฉลี่ยกับนักกีฬากระเชี่ยงเรือแข่งขันประเพณีประจำปีระหว่าง ออกฟอร์ด กับ เคมบริดจ์ ระหว่างปี ๑๘๒๙ ถึง ๑๘๖๙ เขาพบว่านักกระเชี่ยงเรืออายุยืนกว่าชาวอังกฤษทั่วไปถึง ๒ ปีเต็มๆ

ในปี ๑๙๓๒ แอล.ไอ. ดับลิน (L.I. Dublin) ศึกษาประวัตินักกีฬาของทุกคนะในมหาวิทยาลัย ๘ แห่ง ตั้งแต่ปี ๑๘๗๐-๑๙๐๕ โดยเปรียบเทียบอายุยืนของนักกีฬามหาวิทยาลัย ๔,๙๗๖ คน กับ บัณฑิตที่ไม่ได้เล่นกีฬา ๓๘,๒๖๙ คน พบว่า พวกนักกรีฑาอายุยืนกว่า ๓ เดือน

เมื่อเร็ว ๆ นี้ หมอสอนคน ชื่ออาร์เธอร์ ลีออน (Arther Leon) และเฮนรี แบลคเบอร์น (Henry Blackburn) พบว่า การออกกำลังกายเป็นเวลา ๓๐-๖๐ นาที สัปดาห์ละ ๓-๔ ครั้ง จะทำให้สุขภาพแข็งแรงขึ้นและชีวิตมีคุณภาพขึ้นรวมทั้งอายุยืนขึ้นด้วย

หมอโรมัล บาธส์เลอร์ ยืนยันความเชื่อที่ว่า ใครก็ตามที่สามารถวิ่งมาราธอนจนจบได้ภายในเวลา ๔ ชั่วโมง จะมีภูมิคุ้มกันปลอดจากโรคหัวใจเล่นงานนานถึง ๕ ปี ที่มีภูมิคุ้มกันโรคหัวใจนี้มิได้เกิดจากการแข่งขันมาราธอน แต่เพราะ

๑. การฝึกซ้อมสม่ำเสมอเป็นเวลานานก่อนการแข่งขัน

๒. วิถีชีวิตของนักวิ่งมาราธอน ที่รักษาสุขภาพ ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้าเบียร์ และการควบคุมอาหาร ต่างหากที่ทำให้เกิดภูมิคุ้มกันป้องกันโรคหัวใจได้

การศึกษาในประเทศ อีควาดอร์ ปากีสถาน และรัสเซีย พบเหมือนกันว่าในบรรดาคนที่อายุยืนยาวเกิน ๑๐๐ ปี นั้นล้วนแต่มีวิถีชีวิตที่ค่อนข้างขยันออกแรงออกกำลังกายสม่ำเสมอและไม่กินอาหารมัน

ในการแข่งขันชิงแชมป์เปียนโลกนักกีฬาสูงอายุที่ ไตรอนโต แคนาดา มีผู้เข้าแข่ง

ขึ้นจากนานาประเทศ อายุตั้งแต่ ๓๐-๙๐ ปี แพทย์ได้ตรวจร่างกายนักกีฬาชาย ๑๒๘ คน หญิง ๗ คน พบว่า สมรรถนะการใช้ออกซิเจนในพวกนี้ดีกว่าประชาชนธรรมดาเดียวกันอย่างเห็นได้ชัด และพบว่ามีความปกติของหัวใจน้อยกว่าประชาชนทั่วไปด้วย

การศึกษาที่พยายามจะค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างการออกกำลังกายและอายุยืนที่นาประทับใจที่สุด เห็นจะได้แก่การศึกษาของ หมอชาร์ลส์โรส (Chales Rose) ที่บอสตันในปี ๑๙๖๕ เขาเที่ยวไปสัมภาษณ์ญาติสนิทของคนที่ตายที่บอสตันในปีนั้นจำนวน ๕๐๐ คน โดยถามคำถามมากมายเกี่ยวกับผู้ตาย เช่น อาหารการกิน ประวัติการดื่ม นิสัยใจคอ งานอดิเรก อาชีพ และการออกกำลังกาย ทั้งที่ทำงานและนอกที่ทำงาน รวมทั้งหมดราว ๒๐๐ หัวข้อ แล้วใช้เทคนิคสถิติอันยุ่งยากซับซ้อนเพื่อคำนวณว่าอะไรที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอายุยืนมากที่สุด ผลลัพธ์ออกมาว่าที่มากที่สุด คือ พบว่า การออกกำลังกายในยามว่างนั้นมีประโยชน์มากกว่าการออกกำลังกายในขณะทำงาน ยิ่งกว่านั้นการออกกำลังกายในเวลาว่าง โดยเฉพาะระหว่างอายุ ๔๐-๔๙ ปี เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการมีอายุยืน

มีรายงานอีกอันในปี ๑๙๗๗ พบว่าคนงานท่าเรือที่ซานฟรานซิสโก ซึ่งต้องออกแรงทำงานหนัก เป็นโรคหัวใจน้อยกว่าพวกที่ทำแต่งงานเบาๆ

สรุปได้ว่า ไม่ว่าจะออกกำลังกายสม่ำเสมอทั้งในยามว่างหรือยามทำงาน ล้วนแต่ช่วยทำให้อายุยืนขึ้นทั้งนั้น

ทีนี้เชื่อหรือยังละครับว่า คนที่เฝ้าแต่นั่งกินนอนกินไปวัน ๆ ไม่ต้องทำอะไรเลยอย่างพวกที่คาบข้อเงินข้อทองออกมาจากท้องแม่นั้นนอกจากจะไม่มีบุญวาสนาอย่างที่เคยเชื่อกันแล้ว ตรงกันข้ามกลับจะเป็นคนบุญหนาวาสนากุด เพราะอายุสั้นด้วย

ศาสนา

ศาสนา คือ อะไร

สถิตย์ เล็งไธสง

เป็นที่น่าเสียดายที่ศาสนิกจำนวนไม่น้อยมีความเข้าใจว่า คำสั่งสอนของศาสนาใดก็ใช้เฉพาะในศาสนานั้น จึงมีการหลงและกล่าวหากันว่า อีกฝ่ายหนึ่งปลอมปนคำสั่งสอนศาสนาของตน ผู้เขียนเห็นว่า ชื่นปลอ่ยไว้ก็จริง แต่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดกันอยู่รำไป เมื่อศาสนาต่าง ๆ เติบโตใหญ่ขึ้น ก็ไม่พ้นที่จะเกิดผลร้าย ดังเช่นที่ประสบอยู่ในต่างประเทศ นี่เป็นแรงบันดาลใจให้เขียนเรื่องนี้

สาเหตุที่ทำให้เข้าใจผิดเช่นนั้นเนื่องมาจาก ความไม่รู้ นั่นเอง คือ **ไม่รู้ศาสนาคืออะไร** พระเจ้าอยู่ไท่หน คิดว่าพระเจ้าองค์นั้นเป็นของท่าน องค์นี้เป็นของฉัน คำสอนไม่เหมือนกัน อันนี้ของฉัน อันนั้นของเธอ ปนกันไม่ได้ คุณจะมาเอาคำสอนของฉันไปใช้ไม่ได้ ซึ่งเป็นความคิดที่ผิดทั้งสิ้น ความจริง เรามีศาสนาที่แท้จริงอันเดียวกัน และมีพระเจ้าผู้สร้างองค์เดียวกัน ส่วนธรรมวินัยนั้นก็คือหลักธรรมชาติ อันเป็นสมบัติของทุกคน แม้แต่สัตว์เดียรัจฉานก็ไม่พ้นไปจากกฎที่ว่านี้

ศาสนาคืออะไร

คนมักจะเข้าใจกันว่า ศาสนาคือคำสั่งสอน ซึ่งไม่ค่อยจะถูกนัก เพราะนั่นเป็นเพียงธรรมวินัยอันเป็นหลักปฏิบัติของศาสนิก เพื่อความสุขของเขา สำหรับศาสนาที่แท้จริงนั้น เป็นการปฏิบัติเพื่อหนีทุกข์ เกิดขึ้น

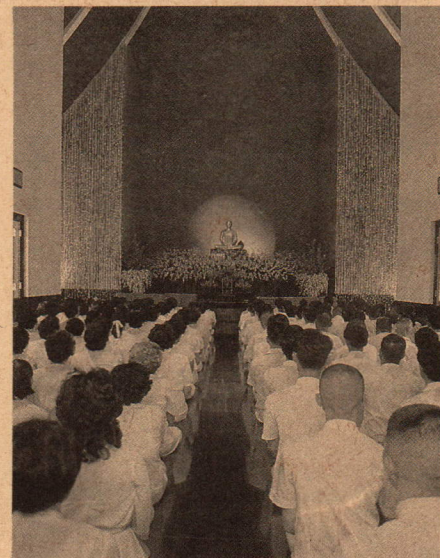
จากความกลัว มีมาพร้อมกับสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย เป็นเวลานับล้าน ๆ ปีแล้ว ตัวอย่างเช่น

ปู่เห็นคนเดินเข้าไปใกล้ กลัวว่าคนจะทำร้าย จึงหนีเข้ารู ท่านพุทธทาสภิกขุเรียกว่า เป็นศาสนาของเปี้ยวของปู่

คนกลัวฟ้าผ่า จึงอ่อนวอนฟ้า เช่น สรวงตามความรู้สึกนึกคิดของตน โดยคิดว่า จะได้รับความเมตตาจากฟ้า นั่นเป็นศาสนาของคนโบราณ จึงมีการไหว้วอนบวงสรวงธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ลม ฝน กันมากมายในบรรพกาล แม้เวลานี้ที่พี่น้องชาวเขา ชาวดอยก็ยังไหว้วอนภูติผีปีศาจ โดยคิดว่าสิ่งเหล่านั้นจะทำให้ตนปลอดภัยจากอันตรายที่กลัวว่าจะเกิดขึ้นแก่ตน

ตัวการกระทำเพื่อให้พ้นจากทุกข์หรืออันตรายนี้เอง คือตัวแท้ของศาสนา มีมานานนับดั่งกล่าวมา ดังเช่น ศาสนาพราหมณ์ และฮินดู เป็นอาทิ ซึ่งพระพุทธองค์ได้อาศัยหลักในการปฏิบัติ

อันทุกข์ภัยนั้นมิได้มาจากภายนอกอย่างเดียว ทุกข์อันใหญ่หลวงมาจากภายในตัวตนว่างกายของมนุษย์ โดยเฉพาะเกิดจากใจอันได้แก่กิเลส คำสอนในศาสนาจึงเป็นวิธีดับความทุกข์ทางใจหรือกิเลส ด้วย ประกอบด้วยข้อห้ามและข้อปฏิบัติ ข้อห้ามเรียกว่า **วินัยหรือศีล** ส่วนข้อปฏิบัติเรียกว่า **ธรรมวินัย** ห้ามมิให้กระทำในสิ่งชั่ว ถ้าทำถือว่าเป็นบาปและเกิดโทษ เช่น ฆ่าคนทำให้ติดคุกติดตาราง ฆ่าสัตว์ทำให้เกิดทุกข์ทางใจ ละเมิดลูกเมียของผู้อื่นนอกจากจะเป็นบาปแล้วยังอาจถูกสามีเขาฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย เมื่อมันเกิดโทษเกิดทุกข์อย่างนี้ศาสนาจึงห้ามมิให้ทำ และในขณะเดียวกัน ศาสนาให้ทำแต่สิ่งที่จะเกิดคุณ คู่กับฆ่าสัตว์ก็ให้มีความรักความเมตตาต่อกัน คู่กับละเมิดลูก

เมียของผู้อื่นก็ให้มีแต่ความสำรวมในกาม จะเห็นได้ว่า คำสั่งและคำสอนที่แท้จริงหรือให้กระทำที่สาธกมานั้นเป็นกฎของธรรมชาติ ธรรมดา ๆ นี้เอง มันเป็นผลอย่างนั้น เป็นมาอย่างนั้นก่อนศาสดาองค์ใดบัญญัติเป็นคำสอนทางศาสนาเสียอีก เราจึงเรียกว่า **สังขธรรม** คือความจริงตามธรรมชาติ หรือเรียกว่ากฎของพระเจ้าหรือของพระเจ้าผู้สร้างก็ได้ เป็นกฎที่แน่นอนตายตัวใช้ได้กับมนุษย์ทุกคน ไม่เลือกว่าเขาจะนับถือศาสนาใด หากเขาไปทำเข้าก็จะเกิดผลอย่างเดียวกันหมด คือทำดีก็ได้รับผลดี และถ้าทำชั่วก็เกิดทุกข์หรือบาป ธรรมวินัยหรือกฎของธรรมชาติเหล่านี้ พระพุทธองค์ทรงอุปมาว่าเหมือนดังใบไม้ในป่าใหญ่มันมากมายเหลือที่จะคนนาที่ศาสดาของศาสนาทั้งหลาย หยิบเอามาสอนเวไนยสัตว์ปรากฏอยู่ในปิฎกและคัมภีร์ต่าง ๆ นั้นอุปมาเหมือนดังใบไม้หยิบมือเดียวเท่านั้นเอง ยิ่งไปกว่านั้น ศาสดาท่านหยิบเอามาแต่ที่เหมาะสมกับชีวิตของประชาชนในสมัยของท่าน ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ขณะนั้น ดูตัวอย่างง่าย ๆ เช่น ประเพณีชาวพุทธตายแล้วเผา เพราะพุทธศาสนาเกิดในชมพู

ทวีป มีปามีไม้ทำพิน แต่คริสต์ศาสนาและศาสนาอิสลาม ซึ่งเกิดในทะเลทรายไม่มีพิน มีแต่จัด ตายแล้วเหย้าแห่งโดยไม่ต้องเผา จึงมีทางปฏิบัติเป็น ตายแล้วฝังเรื่อยมา ถ้าเรารู้ความจริงเหล่านี้แล้ว กรณีวิวาทบาดหมางระหว่างศาสนาจะไม่เกิดขึ้น ผู้ที่รู้ศาสนาจึงอาจเลือกใช้ธรรมะตามความเหมาะสมแก่กาลเทศะ ไม่ยึดถือเอาธรรมวินัยข้อหนึ่งข้อเดียวจนไม่ลืมหูลืมตา และไม่ถูกผู้อื่นที่ไม่ปฏิบัติอย่างตนว่าเป็นผู้หย่อนยาน ผู้เขียนรู้จักกับทนายใหญ่ชาวอเมริกันคนหนึ่ง เป็นผู้นับถือศาสนายิว ซึ่งปกติตายแล้วฝัง ท่านมาอยู่กรุงเทพฯ เสียไม่นาน แล้วในที่สุดก็เสียชีวิตที่นี่ ก่อนตายได้สั่งบุตรภริยาไว้ให้เผาศพท่าน ไม่ให้ฝัง และบุตรภริยาของท่านก็ได้เผาศพตามคำสั่งของท่าน นั่นเป็นการกระทำที่ถูกต้องธรรมวินัยแล้ว

คำสอนในศาสนาที่เราเห็นว่าต่างกัน อยู่เวลานี้สืบเนื่องมาจากถิ่นกำเนิดของศาสนาดังได้กล่าวมาแล้ว บางอย่างอาจจะล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมกับภาวะในทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันเพราะเปรียบเทียบไม่เพียงหยิบมือเดียว เราอาจจะละธรรมวินัยที่ไม่เหมาะสมนั้นเสียหรือดัดแปลง หรือหยิบเอาธรรมวินัยที่กล่าวไว้โดยศาสดาองค์อื่นมาปฏิบัติให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของตนในภาวะเช่นนั้นได้ดูปมาเหมือนดังเราหยิบเอาใบไม้ใบอื่นในป่าเดียวกันอันเป็นโอสถที่ให้ผลดีกว่ามาใช้มารับประทาน ฟีน้องชาวคริสต์คงอาจใช้คำสอนของพระพุทธองค์บางข้อที่เหมาะสมกับชีวิตของเธอ และไม่มิกกล่าวไว้ในคัมภีร์ไบเบิลย่อมเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ฟีน้องชาวพุทธที่ไปในทะเลทราย ก็จะต้องสวมหมวกหรือใช้ผ้าคลุมหน้าอย่างฟีน้องชาวมุสลิม เพราะมิฉะนั้นทรายมันก็จะปลิวเข้าตา จะอยู่ได้อย่างไร ฟีน้องชาวมุสลิมที่อยู่ในประเทศไทย ไม่มีพายุทราย ก็ไม่จำเป็นจะต้องสวมหมวกหรือคลุมหน้าเหมือนดังศาสนิกต้นกำเนิด ซึ่งเป็นที่เห็นกันอยู่อาจจะสวมบ้างเพื่อเป็นการรำลึกถึงบรรพชน ซึ่งก็

ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร แต่ถือว่าถูกต้องและน่าอนุโมทนาในจิตสำนึกมกัตถัญญ ดังนั้นเป็นต้น ธรรมวินัย จึงเป็นหลักของธรรมชาติแท้ ๆ ซึ่งทุกคนจะต้องปฏิบัติไม่ว่าผู้นั้นจะมีชีวิตอยู่ ณ ที่ใด ในชนบท ในป่า หรือในเมือง เราไม่พึงถือเอาความแตกต่างเล็ก ๆ น้อย ๆ มาเป็นเครื่องกีดกันความรักความสามัคคีของเรา เพราะมันทำให้เป็นทุกข์ ซึ่งเป็นสิ่งที่เราหาทางหลีกเลี่ยงให้พ้นกันอยู่ทุกคน

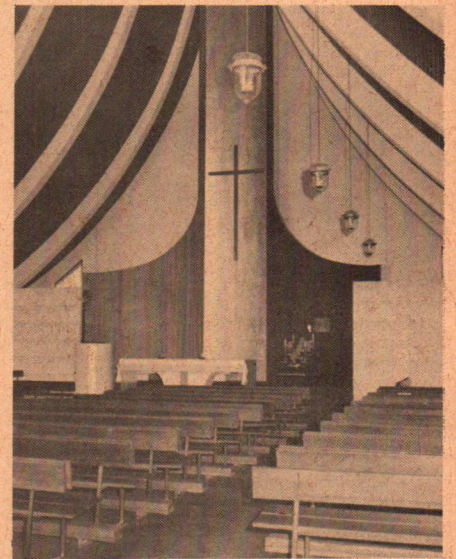
สำหรับพระเจ้านั้น ไม่มีใครเคยเห็นเป็นบุคคลาธิฐาน มีอยู่องค์เดียวในจักรวาลคือธรรมชาติซึ่งสร้างสรรพสิ่งอย่างน่าอัศจรรย์ เป็นอำนาจอันยิ่งใหญ่ไม่มีใครทัดทานได้ ภาษาธรรมเรียกว่า อิทัปปัจจยตา คือเกิดขึ้นตามเหตุตามปัจจัย ไม่มีใครเป็นเจ้าของ ไม่มีใครสามารถบังคับได้เป็นอนัตตา เราไม่อย่าแค้นกันก็แล้ว ไม่อย่าตายมันก็ตาย เราจะไม่เรียกว่าภายใต้บังคับหรือบงการของพระเจ้าก็ถูก ทุกคนจึงมีพระเจ้า ทุกสิ่งก็มีพระเจ้า ในความหมายที่เป็นบุคคลาธิฐานไม่มีใครที่จะไม่มีพระเจ้า ศาสดาของทุกศาสนาก็ล้วนแต่เป็นผลผลิตของธรรมชาติหรือพระเจ้าที่ว่านั่นทั้งสิ้น เราทั้งหลายจึงมีพระเจ้าองค์เดียวกัน แต่ที่เรียกต่างกันไปเพราะเรียกโดยภาษาที่ต่างกัน ในท้องถิ่นต่างกัน เหมือนไทยเราเรียกดวงอาทิตย์ว่า ตะวัน แต่อังกฤษ

เรียกว่า ซัน ที่แท้ก็คือ สิ่งที่ทำให้กำเนิดแสงสว่างและความร้อนดวงเดียวกัน

เท่าที่กล่าวมานี้ ท่านผู้อ่านเห็นได้แล้วว่า ศาสนานั้นมีหลายระดับ ตั้งแต่ศาสนาของเบี้ยวของบุญจนกระทั่งศาสนาของมนุษย์ผู้มีปัญญา ซึ่งก็มีหลายชั้นหลายระดับ ตั้งแต่ไหว้วอนบวงสรวงผีสง่า ปาเขา ทรมาณตน ทุ่มล้มหม่มฟ้า ซึ่งเป็นศาสนาดั้งเดิม จนกระทั่งไหว้วอนพระเจ้า ไหว้รูปเคารพ และถือกฎแห่งกรรมและพึ่งตนเองอย่างชาวพุทธทั้งหลาย ซึ่งเป็นไปตามความเชื่อความเลื่อม

(บน) โบสถ์เซเวียร์ กรุงเทพฯ

(ภาพล่าง) หญิงชาวมุสลิมกำลังสวดมนต์อยู่ในสุเหร่าบนเกาะบันนีย์

พระในประเทศญี่ปุ่น

ไสของแต่ละคน ตามภาวะแวดล้อมและสติปัญญาของตน จุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือ ความหลุดพ้นจากทุกข์ และเพื่อความสุขด้วยกันทั้งสิ้น ใครจะเลือกทางสายไหนก็ย่อมจะแล้วแต่ความเชื่อความเลื่อมใสของเขา ตลอดจนสติปัญญาของแต่ละคน ถ้าทำอย่างนั้นแล้วไม่ได้ผล ไม่เป็นสุข ก็ย่อมจะเปลี่ยนมาใช้ของนี้ได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการเลียนแบบหรือปลอมปนคำสอนของกัน เพราะศาสดานั้นท่านสอนทุกคน ทุกคนเป็นสานุศิษย์ของท่าน และมีลัทธิที่จะใช้คำสอนของท่านได้โดยทั่วกัน หลักธรรมที่ท่านนำมาสอนก็เป็นกฎของพระผู้สร้างองค์เดียวกัน ซึ่งได้วางกฎ และผลของการกระทำไว้นั่นอนตายเป็นตัว ไม่มีใครเปลี่ยนแปลงได้ ผู้เขียนมีพรรคพวกที่นครพนม ซึ่งบิดามารดาเป็นญวนถือศาสนาคริสต์โดยกำเนิด แต่ปรากฏว่าเธอดำเนินชีวิตแบบพุทธ มีพระเครื่องเต็มคอและทำบุญผ้าป่าทุกปี นั่นก็เพื่อความผาสุกของเธอในการดำเนินชีวิตในสังคมเพื่อนชาวอุบลของผู้เขียนผู้หนึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถือคริสต์แต่เป็นประธานผ้าป่า

อยู่เนื่อง ๆ เพื่อนอีกคนหนึ่งที่สามเสน กรุงเทพฯ นี้เอง ถือคริสต์มาตั้งแต่เกิด มีบุตรสะใภ้เป็นชาวพุทธ ท่านเปิดโรงเรียนของท่านด้วยการนิมนต์พระสงฆ์ผู้ใหญ่ไปเจิมป้ายโรงเรียน ผู้เขียนต้องไปช่วยจัดงาน เวลาท่านพรมน้ำมนต์ท่านก็โปรยปรายไปทั่ว ไม่ว่าจะเป็นชาวพุทธหรือคริสต์ ยิ่งกว่านั้น ก็มีภราดาท่านหนึ่ง (คริสต์) มีมารดาเป็นชาวพุทธสมัยที่ผู้เขียนอยู่ในอเมริกา ไม่รู้ว่าจะไปวัดที่ไหนก็อาศัยโบสถ์คริสต์เป็นที่บำเพ็ญกุศลกรรมทางใจ ตอนที่อยู่ญี่ปุ่น ผู้เขียนต้องไปไหว้พระหนาวจนตัวสั่นที่วัดชินโต และไหว้แบบชินโตด้วยการประนมมือก้มศีรษะ และตบมือเปาะ ๆ ตามเขา ผู้เขียนจึงเห็นว่า ผู้ใดจะเลือกเอาวิธีใดปฏิบัติเพื่อความสุขทางใจของเขาก็ย่อมเป็นลัทธิที่จะพึงทำได้โดยชอบ แม้แต่พระพุทธองค์เอง ซึ่งถือลัทธิพราหมณ์ มาก่อน พระองค์ก็ทรงปฏิบัติตามหลักศาสนาพราหมณ์ที่มีมาก่อนพระองค์ ประสูติ ซึ่งมีอยู่มากมาย เช่น การทำสมาธิ ก็มีมาก่อนพระองค์ คำสอนในเรื่องกฎของกรรมทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ก็มีสอนมาก่อนพระองค์ คำสอนของพระองค์แท้ ๆ เห็นจะได้แก่อนัตตา ให้ถอน อุปาทานในสิ่งทั้งหลายทั้งปวง เท่านั้น เพราะฉะนั้น คำสอนที่กล่าวไว้โดยศาสดาองค์หนึ่ง ย่อมเป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติตามโดยศาสนิกทุกหมู่เหล่า แล้วแต่ความเหมาะสม

ในเรื่องรูปเคารพนั้นก็ไม่ใช่เรื่องที่ต่างกันเลย ไม่ใช่ว่าศาสนาพุทธต้องมีพระพุทธรูป เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ใครจะเอาไม้กางเขนไปวางไว้เคียงข้างไม่ได้ ความจริง ในครั้งพุทธกาลไม่มีพระพุทธรูป พระพุทธรูปที่เราชาวพุทธหลงยึดมั่นถือมั่นกันอยู่เวลานี้ เป็นเพียงเครื่องหมายแห่งความสักการะที่ชนรุ่นหลังคิดทำขึ้นตามคติของชาวกรีก หาใช่สาระสำคัญของพุทธศาสนาไม่ ถ้าท่านไปที่วัดธารน้ำไหลของท่านอาจารย์พุทธทาส ท่านจะไม่เห็นพระพุทธรูปดาดินอย่างในวัดทั่วไป ชาวพุทธนิกายวนในเกาหลีไม่มีพระพุทธรูป แต่ถือรูปกลมสีแดงแทนทหัยของพระพุทธ

องค์เป็นเครื่องสักการะ เพราะฉะนั้น การมีรูปเคารพหรือไม่มี จึงไม่ใช่เรื่องที่จะถือว่าแตกต่างกัน ผู้ที่มีพระพุทธรูปไว้เพื่อใช้เป็นเครื่องล้างของขลังเสียอีก ไม่ใช่พุทธแท้ เพราะมิได้เป็นไปเพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ แต่ถึงเขามี ก็ไม่ใช่เรื่องที่จะพึงดูถูกกันอีกนั่นแหละ เพราะเป็นความศรัทธาความเลื่อมใสของแต่ละคน แม้แต่พี่น้องชาวเขา ชาวดอย ที่ไหว้ภูติผีปีศาจ ป่าดงพญิน เป็นที่พึงพิงทางใจ ก็เป็นเรื่องที่ควรเห็นใจ ภายในสิ่งแวดล้อมและความรู้ความคิดเช่นนั้น

ศาสนิกที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ จึงจะอยู่ได้อย่างผาสุก โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องแปลกหรือแตกต่างไปจากแนวปฏิบัติของผู้อื่น ซึ่งทำให้เป็นเหตุทะเลาะเบาะแว้งกัน พระในประเทศญี่ปุ่นที่เป็นชาวพุทธ มีครอบครัวเหมือนดังฆราวาส พระสงฆ์ชาวจีนในสิงคโปร์ และชาวเกาหลี ซึ่งถือลัทธิมหายานท่านเลี้ยงอาหารเย็นพวกเรา ท่านก็นั่งฉันไปด้วย เราก็ไม่ถือเป็นเรื่องเสียหาย แม้จะแตกต่างไปจากพระสงฆ์ไทยก็ตาม เพราะอาหารเป็นเครื่องยังชีพ ข้อสำคัญอย่า โภจ โภจ โภจ อย่าโกรธ อย่าหลง และอย่าอิจฉาริษยาผู้อื่น ให้มีแต่ความรักความเมตตาแก่ทุกคน สังคมก็เป็นสุขแล้ว เรียกว่าเราหนีทุกข์ได้ **สำคัญที่ใจ** พระสงฆ์เบตทานักสรวมร้องเท้าหุ้มส้นหม้อต้อ น่ารักน่าเอ็นดูออก แม้จะต่างกับพระสงฆ์ไทย ซึ่งบิณฑบาตไม่สรวมร้องเท้า เราก็ไม่ถือว่าแตกต่างกันในแง่คุณธรรม

ท่านผู้อ่านที่รัก ท่านพอทราบแล้วว่า ศาสนานั้นเป็นการปฏิบัติเพื่อความสุข หนีทุกข์ ธรรมวินัยเป็นสมบัติของโลก ศาสดาทุกท่านเป็นของเราทุกคน ขอพี่น้องศาสนิกอย่าได้หวงคำสอนหรือทะเลาะวิวาทบาดหมางกันเลย ขอให้มีแต่ความรักความสามัคคี สมกับเป็นพระบุตรของ พระผู้สร้างองค์เดียวกัน เกิด

เพื่อชีวิตที่ดีขึ้น

มันสำปะหลัง: พืชสารพัดประโยชน์

ชาคริต จุลกะเสวี

ปี ๒๕๒๗ นี่นับว่าเป็นปีที่เลวร้ายที่สุดของผู้ที่มีธุรกิจเกี่ยวข้องกับมันสำปะหลัง นับตั้งแต่ชาวไร่ผู้ปลูกไปจนถึงพ่อค้าผู้ค้าส่งออกและรัฐบาล

จากการสำรวจของกองทุนมันสำปะหลังในช่วงต้นปี ๒๕๒๗ นี้ มีมันเหลือค้างสต็อกอยู่ประมาณ ๓ ล้านตัน และคาดว่าในปี ๒๕๒๗-๒๕๒๘ นี้จะมีมันที่ยังค้างอยู่ที่ไร่ของเกษตรกรอีกประมาณ ๒๑ ล้านตัน รวมทั้งสิ้นเป็นประมาณ ๒๔ ล้านตัน จะใช้ในประเทศและส่งออกขายต่างประเทศได้ประมาณ ๑๖ ล้านตัน คาดกันว่าคงจะมีมันสำปะหลังเหลือใช้อยู่อีกถึงประมาณ ๘ ล้านตัน ที่ยังไม่มีความรู้ว่าจะขายใครได้

ถ้าไม่มีตลาดส่งไปขายได้ เราจะใช้มันสำปะหลังที่เหลืออยู่เหล่านี้ ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างไรดี?

ถึงแม้รัฐบาลจะพยายามแก้ไขสถานการณ์วิกฤตนี้ โดยการเร่งส่งเสริมให้ปลูกพืชอื่นทดแทนมันสำปะหลัง เช่น แนะนำให้ปลูกข้าวฟ่างเมล็ดสีแดง ถั่วเขียวผิวมัน ถั่วฮามาต้า ยูคาลิปตัส นุ่น ละหุ่ง มะม่วงหิมพานต์ และยางพารา หรือไม้โตเร็วชนิดต่าง ๆ ด้วย เหล่านี้เป็นต้น

แต่การชี้แนะเหล่านี้ ทำถูกเงินมากเกินไป ประกอบกับเกษตรกรมีพืชนี้ปลูกอยู่

แล้ว และการที่จะให้ปลูกพืชอื่นลงทดแทนนี้ เกษตรกรก็ไม่มีเงินทุนจะทำได้เท่าใดนัก เรื่องนี้จึงยังไม่รู้จะปลดไปเร่งแจ่มใส เพราะการที่จะสั่งให้ลดพื้นที่การปลูกมันสำปะหลังให้ลดลงอย่างรวดเร็วประมาณ ๑,๙๐๐,๐๐๐ ไร่ ภายในปี ๒๕๒๗-๒๕๒๘ ตามที่นักวิชาการทางเศรษฐกิจบางท่านมีความมั่นใจอยู่นั้น ความจริงแล้วมันมิใช่ของง่าย ๆ หรือจะทำตามกันได้รวดเร็วอย่างที่คิดฝัน ในเมื่อทางรัฐเองก็ยังออกจะขัดสนไม่มีเงินจำนวนมากพอที่จะสนับสนุน หรือหยิบยื่นมาให้แก่เกษตรกร ได้ยืมใช้เป็นทุนดำเนินการในระหว่างที่เปลี่ยนปลูกพืชทดแทนนี้ได้เพียงพอ

ทุกคนก็คงจะต้องคิดหนัก และเกษตรกรส่วนใหญ่ก็คงจะเลือกหาทางปฏิบัติที่ปลอดภัยแก่ตนเองเอาไว้ก่อนแน่ ๆ อย่างน้อยก็ต้องหาทางเพื่อที่จะได้มีกินมีใช้บ้าง ประทั่งไปให้ดีที่สุดเอาไว้ก่อนละ

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ก็ไม่สมควรที่จะนำชีวิตเกษตรกรของไทยเรา เข้าไปผูกพันกับ อี.อี.ซี. หรือกลุ่มประชาคมตลาดร่วมยุโรป นั้นมากมายจนเกินไปนัก ด้วย อี.อี.ซี.นั้นถ้ามิใช่เพื่อผลประโยชน์ของเขาแล้ว ใครเขาจะมาหยิบยื่นเงินมาช่วยชาวไร่มันของไทยเราอยู่อีกเล่าครับ

ดังนั้น เราจึงจำเป็นต้องคิดหาวิธีช่วยตัวของพวกเราเอง ไม่ควรจจะรอหวังเงินสดก้อนใหญ่จากอี.อี.ซี. หรือจากใคร ๆ อีกต่อไปเลย หันมาหาทางช่วยแบบไทยช่วยไทยกันเองก่อนจะดีกว่า

สำหรับทางด้านนักวิชาการเกษตรเรามิได้นิ่งนอนใจ ได้พยายามคิดค้นวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถนำเอามันสำปะหลังมาใช้เป็นประโยชน์อย่างอื่น เพื่อให้มีช่องทางทำเงินทำทองมาทดแทนให้ดีที่สุดด้วย

ประโยชน์จากมันสำปะหลัง

และปัจจุบันนี้เขาก็วิจัยพบกันแล้วว่า มันสำปะหลังนั้นมีคุณประโยชน์มากมาย มีค่ามากกว่าราคาหัวมันสดที่ซื้อขาย กิโลกรัมละแค่ ๓๕-๔๐ สตางค์ ในปัจจุบันนี้มากมายนัก เพราะเราสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตั้งหลายอย่าง เช่น เอามันสำปะหลังมาแปรรูปเป็น “การิ” ซึ่งเป็นอาหารหลักของประชาชนแอฟริกาและอเมริกาใต้ ซึ่งเขานิยมกิน “การิ” กันมาก เช่นเดียวกับที่คนไทยเรานิยมกินข้าว

นอกจากนี้ยังใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตแอลกอฮอล์ หรือนำมาแปรรูปให้เป็นน้ำตาลเข้มข้นและทำสีใสอาหาร ซึ่งกรรมวิธีการผลิตสีใสอาหารจากมันสำปะหลัง โดยใช้เชื้อราโมเนสคัส เค. บี ๑๑๓๔ และ เค.บี ๒๐๓๒๒ ช่วยเปลี่ยนแปลงให้มันมีผลทำให้เราสามารถผลิตผงชูรสได้ด้วย

แต่ประโยชน์อันสำคัญยิ่งของมันสำปะหลังอีกอย่างหนึ่ง ที่วิจัยพบแล้วก็คือ การนำมาใช้ทำอาหารเลี้ยงสัตว์ได้ผลดีมาก การใช้มันสำปะหลังทำอาหารเลี้ยงสัตว์

ปกติเราไม่ค่อยจะได้มีการนำมันสำปะหลังมาใช้เลี้ยงสัตว์กันเลย ทั้งนี้ก็เนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น ยังพอจะมีอาหารแบ่งซึ่งได้จากข้าวโพด รำ และปลายข้าว ที่ใช้กันอยู่นั้นหาซื้อได้ง่าย และบางช่วงก็มีราคาถูกมาก แต่ถ้าหากเกษตรกรได้รู้จักใช้มันสำปะหลังแทนอาหารจำพวกแบ่งเหล่านี้ได้เป็นบางส่วน ก็จะช่วยลดต้นทุนลงไปได้อีกมากอย่างทันตาเห็น

นอกจากนี้บางท่านยังมีความเชื่อผิด ๆ อยู่ว่า ถ้าใช้มันสำปะหลังเลี้ยงสัตว์แล้วละก็ เมื่อสัตว์กินเข้าไปมาก ๆ มันจะแคระแกรน ไม่เติบโต และจะต้องตายไปในที่สุด เหล่านี้มันก็ไม่จริงเลย

ความจริงนั้นมียูว่า ในมันสำปะหลังสด ๆ ทั้งหัวทั้งต้นและใบของมัน จะมีสารประกอบที่เรียกว่าไซยาโนเจนิกไกลโคไซด์ (Cyanogenetic glucosides) อยู่ในรูปของสารที่มีชื่อว่า “ลินามาริน” (Linamarin) ซึ่งถ้าคนหรือสัตว์กินมันสำปะหลังสด ๆ นี้เข้าไป น้ำย่อยในท้องของสัตว์และคนเราคือเอนไซม์ที่เรียกว่ากลูโคซิเดส (Glucosidase) ทำการย่อยเจ้าลินามารินในมันสำปะหลังสด สลายตัวออกเป็นกลูโคส (Glucose) และ อะซิโตน (Acetone) กับมี HCN หรือกรดไฮโดรไซยานิก ซึ่งเป็นพิษต่อกระแสโลหิตและระบบหายใจของทั้งคนและสัตว์ได้ ซึ่งถ้ามี HCN นั้นอยู่มาก ๆ ก็คงจะแย่นะ

แต่ในการที่เราเอามันสำปะหลังมาตากแห้ง หรือเอามาต้ม เอามาหมก ให้มันสด ๆ เหล่านั้นมันได้เปลี่ยนสภาพไปแล้ว พิษภัยที่มีอยู่มันก็จะลดไปได้มาก และยิ่งในการผสมเป็นอาหารสัตว์ เราได้ใส่ปลาป่นซึ่งมีสารเมทไธโอนีน (Methionine) เข้าไปให้ด้วย 4-5% ก็จะสามารถแก้ไขความเป็นพิษนั้นได้ทั้งหมด ใช้ประโยชน์ได้อย่างปลอดภัย ประกอบกับการให้สัตว์ได้มีน้ำสะอาดกินอย่างเพียงพอ มีหญ้าสด ผักตบชวา ฯลฯ ให้กินได้อย่างสมบูรณ์ด้วยละก็ จะยิ่งช่วยสลายสิ่งที่อาจเป็นพิษนั้นให้หมดลงได้เร็วยิ่งขึ้นด้วย

ดังนั้น จึงสามารถใช้มันสำปะหลังที่แปรรูปแล้วนี้ มาเลี้ยงสัตว์ได้ปลอดภัยนะ

การทำ“มันหมัก”อย่างง่าย ๆ ใช้เองในไร่นา

ในกรรมวิธีการทำ“มันหมัก”ใช้เลี้ยงหมู โดยนำมันสำปะหลังทั้งเปลือกมาล้างให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ แต่ไม่ต้องละเอียด แล้วนำมาใส่ภาชนะอัดให้แน่นที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อไล่อากาศที่มีอยู่ออกให้มากที่สุด เนื่องจากถ้าปล่อยให้มีอากาศหรือช่องว่างอยู่ จะทำให้เชื้อราเจริญแทรกอยู่ได้ด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียในการทำมันหมักได้ง่าย

เมื่ออัดให้แน่นลงในภาชนะชนิดต่าง ๆ เท่าที่พอจะหาได้โดยสะดวก เช่น โถง ไห ถัง ฯลฯ อัดลงจนเต็มภาชนะนั้นดีแล้วก็ปิดให้แน่น อย่าให้อากาศผ่านเข้าออกได้เด็ดขาด

ซึ่งการป้องกันอากาศผ่านเข้า-ออกนี้ ทำได้โดยใช้ถุงพลาสติกที่ใส่แล้วก็ได้ขนาดพอเหมาะกับปากภาชนะนั้น ๆ ใส่ทรายหรือดินจนเต็มถุงพลาสติก แล้วนำมาวางทับลงบนปากภาชนะมันหมักนั้น เพื่อให้มีแรงกดและเป็นการไล่อากาศให้ออกหมดด้วย

แต่ก่อนที่จะวางทับลงบนปากภาชนะมันหมักนั้น ให้นำแผ่นพลาสติกขนาดใหญ่ซึ่งอาจใช้ถุงพลาสติกที่ใส่แล้ว หรือถุงที่มีรอยชำรุดซึ่งใช้ประโยชน์อื่นไม่ได้แล้วก็ได้ นำมาตัดขอบให้เป็นแผ่นกว้างพอที่จะคลุมปิดปากภาชนะที่ใส่มันหมักนั้นได้ แล้วจึงนำถุงทรายวางทับอีกที ถุงทรายก็จะไปไล่อากาศโดยจะไปทับบนแผ่นพลาสติกอีกทีหนึ่ง ต่อจากนั้นจึงมัดแผ่นพลาสติกกับขอบของภาชนะให้แน่น นำไปเก็บไว้ในที่ร่มโดยไม่เปิด ประมาณ ๒-๓ อาทิตย์ เราจะได้มันหมักมาใช้งานได้แล้ว

เมื่อจะนำ“มันหมัก”มาใช้ หากพบว่ามีเชื้อราเจริญอยู่บริเวณผิวหน้า ก็ให้ขูดออกทิ้งเสียก่อน หรือนำส่วนที่เป็นรานั้นไปใช้เลี้ยงสัตว์ และหากใช้มันหมักนี้ไม่หมดในวันเดียว ก็ควรจะเก็บมันหมักนั้นไว้ให้ดี โดยปิดปากภาชนะเหมือนกับตอนหมักใหม่ ๆ ด้วย วิธีนี้จะทำให้สามารถเก็บมันหมักไว้เลี้ยงสัตว์ได้เป็นเวลานาน และจะทำให้สารพิษในมันสำปะหลังสลายลงได้ จนไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยงของเราเลย

ปกติในหัวมันสดจะมีน้ำอยู่ร้อยละ ๗๕ และหัวมันสด ๓ กิโลกรัม จึงจะตากแห้งและทำให้เป็นมันเส้นได้ ๑ กิโลกรัม

ฉะนั้นหากจะใช้มันหมักเลี้ยงสัตว์แทนมันเส้น ก็จะต้องชั่งมันหมักให้ได้น้ำหนักถึง ๓ เท่าของน้ำหนักมันเส้น อาหารนั้นจึงจะได้ผลดี และมีคุณสมบัติครบตาม

สูตร

วิธีการที่จะทำลายพิษของไซยาโนต์ในมันสำปะหลังอีกวิธีหนึ่งก็คือ นำมาต้มผ่านความร้อนจัด ๆ ซึ่งวิธีการก็เหมือนกับการต้มอาหารสัตว์ตามปกติ คือนำมันสำปะหลัง มาล้างให้เป็นท่อนเล็ก ๆ ใส่ น้ำพอประมาณ กะว่าพอมันสุกน้ำก็งวดพอดี จะได้มันต้มเชลละ ๆ ซึ่งสัตว์ชอบกินมาก

เมื่อจะใช้เลี้ยงสัตว์แทนมันเส้นในสูตรอาหารของสัตว์นั้น ก็ให้ชั่งมันต้มนี้เป็น ๓ เท่าของน้ำหนักมันเส้นที่ใช้ในสูตรอาหาร เช่นเดียวกับที่ใช้มันหมัก ทั้งนี้โดยไม่ตองไปลดน้ำหนักของรำละเอียด ใบกระถินแห้ง หรือหัวอาหารแต่อย่างใดเลย

จะใช้มันทำอาหารสัตว์ได้อย่างไรดี

ทั้งมันหมัก และมันต้มนี้ นิยมนำมาเลี้ยงหมูกันมากที่สุด เพราะธรรมชาติของหมูชอบกินอาหารละ ๆ อยู่แล้ว ต่างกับพวก วัว-ควาย และไก่ซึ่งชอบกินอาหารแห้ง ส่วนเปิดนั้นถ้าจะนำมันหมักหรือมันต้มมาเลี้ยงก็ได้ แต่จะทำให้เสียเวลาต้องมาหมักมาต้ม จึงยังไม่ค่อยจะนิยมทำกันนัก

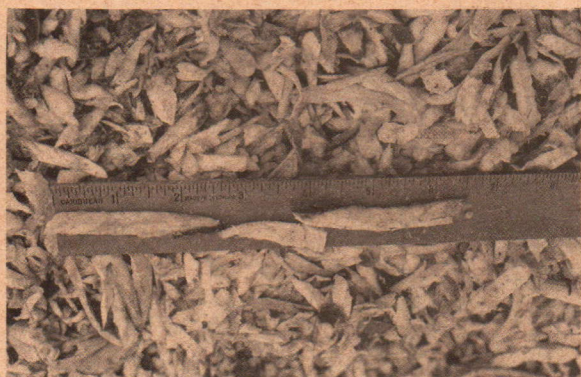
อย่างไรก็ตามก็เป็นที่ยอมรับได้แล้วว่า ทั้งมันเส้น มันหมัก และมันต้มนี้ จะมีสารพิษไซยาโนต์เหลืออยู่น้อยมากจนไม่มีอันตรายแก่สัตว์แล้ว เมื่อสัตว์กินเข้าไปจึงไม่เกิดโทษแต่อย่างใด

แต่สิ่งที่จะต้องห้ามและควรระวังไว้ให้ดีก็คือว่า อย่าใช้ส่วนอื่น ๆ นอกจากหัวของมันมาเลี้ยงสัตว์เป็นอันตราย โดยเฉพาะที่ส่วนใบและหัวสด ๆ มันจะมีสารพิษอยู่มาก และอาจจะก่อให้เกิดโทษแก่สัตว์ได้ง่าย แต่หากนำมาตากแห้งเสียก่อนก็จะใช้ได้ดี

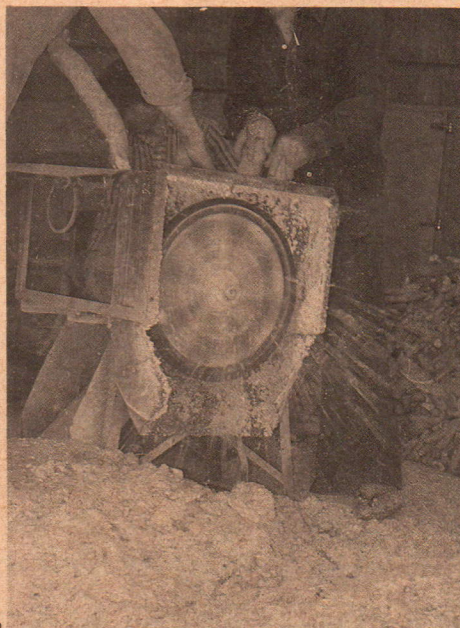
หากเกษตรกรไม่สามารถทำมันเส้นได้ เนื่องจากเป็นฤดูฝน อากาศชื้นไม่สามารถตากให้แห้งสนิทได้ ขึ้นตังต้นผลิตมันเส้นก็จะได้มันเส้นที่มีคุณภาพเลว ด้วยมักจะมีเชื้อราผสมอยู่ หากนำมาเลี้ยงสัตว์จะก่อให้เกิดผลเสียได้อย่างร้ายแรง จึงควรทำเป็นมันหมัก หรือมันต้มเลี้ยงสัตว์จะได้ผลดีกว่า

๑

๒

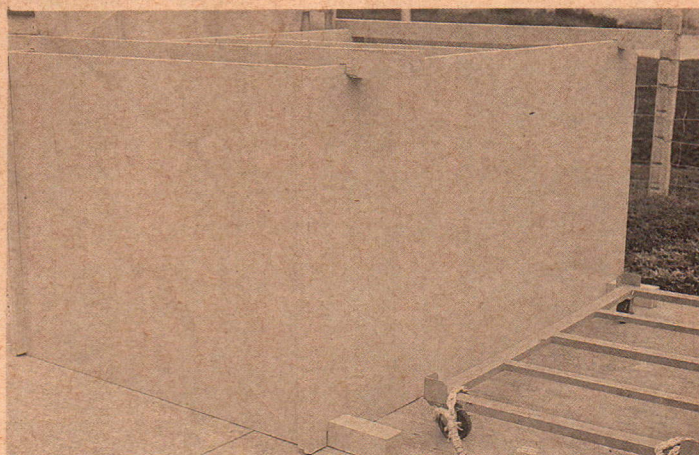
๓

๑. ล้างดินออกจากหัวมัน
๒. เข้าเครื่องหั่นหรือจะหั่นด้วยมือก็ได้ให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ
๓. ขนาดชิ้นของมันสำปะหลังที่เหมาะสมในการทำเป็นมันหมัก
๔. การหมักมันสำปะหลัง อัดเก็บไว้ในถัง
๕. การหมักมันสำปะหลัง อัดเก็บไว้ในท่อระบายน้ำก็ได้
๖. หลังจากเก็บไว้นานประมาณ ๖ เดือน มันสำปะหลังยังมีสภาพดีอยู่ ส่วนผิวบนจะเน่าเสียหายเล็กน้อย
๗. ถังหมักมันสำปะหลังชนิดถอดย้ายเคลื่อนที่ได้

๔

๕

จากการทดลองน้ำมันเส้น มันหมัก และมันต้ม มาใช้เลี้ยงสัตว์ปรากฏว่าได้ผลดี และช่วยให้ต้นทุนค่าอาหารสัตว์ถูกลงมาก

ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวนี้ เป็นผลงานของ ภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ซึ่งมี ดร. ประทีป ราชแพทยา คม และคณะ ทำการวิจัยโดยการสนับสนุน ของ กองทุนมันสำปะหลัง ซึ่งใช้เวลาคิดค้น และทดลองนานเกือบ ๒ ปี จึงได้พบว่า การ นำมันสำปะหลังมาใช้เลี้ยงสัตว์นั้นให้ผล ผลิตดีเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

สัตว์เลี้ยงจะชอบกินอาหารสูตรใหม่นี้ มาก ร่างกายของสัตว์ก็สมบูรณ์ดี ขยายได้มี กำไรมาก เนื่องจากต้นทุนอาหารถูก การทดลองนี้พบว่าได้ผลดีมากกับหมู เป็ด ไก่ โดยได้ทำการทดลองที่หมู บ้านห้วย โป่ง อ.เมือง จังหวัดระยอง และที่หมู่บ้าน ห้วยโป่ง อ.เมือง จังหวัดระยอง และที่หมู่บ้าน ถนนหักน้อย อ.ด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา

เป็นที่น่าชื่นใจมาก ที่ได้เห็นเกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ยอมรับเทคโนโลยีใหม่นี้แล้ว เป็นจำนวนมาก ทั้งยังได้ชักชวนให้เพื่อน บ้านนำเทคโนโลยีใหม่นี้ไปใช้ด้วย ทุกคน ต่างกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่าสัตว์ชอบกินมัน หมักนี้มาก และโดยเฉพาะหมูชอบมากเป็นพิเศษ ทำให้มีการเจริญเติบโตดี สุขภาพก็ ดี และสามารถให้ลูกได้เป็นปกติเหมือนกับ ที่เลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูป

และเมื่อได้ทดลองใช้มันสำปะหลังที่ ดัดแปลงแล้วนี้ เอาไปใช้เลี้ยงวัว และควาย ก็ให้ผลได้ดี เช่นกัน

ส่วนผสมของมันในอาหารสูตรต่าง ๆ

แต่การที่จะใช้มันสำปะหลังเป็นอาหาร เลี้ยงสัตว์แต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่ได้ เนื่องจาก มันสำปะหลังนั้นมีแต่แป้ง ไม่มีโปรตีน และวิตามิน ฉะนั้นจึงต้องผสมกับอาหาร ชนิดอื่นด้วย เพื่อช่วยให้มีความอร่อย น่ากิน ดี ขึ้น

ซึ่งคณะวิจัยชุดนี้ได้ดัดแปลงสูตร อาหารสัตว์ โดยใช้มันเส้นผสมกับใบกระถิน

แห้ง ในอัตราส่วน ๕ : ๑ โดยน้ำหนัก การ ใช้มันเส้นนี้จะสามารถประหยัดค่าอาหาร สัตว์ถึงกิโลกรัมละ ๑ บาทกว่า และเมื่อเราใช้ ในกระถินแห้งผสมลงด้วยเพื่อเสริมโปรตีนกับ วิตามิน ก็ได้ทำให้เนื้อสัตว์มีสีสด ไม่ซีด คุณ ภาพซากดีเป็นที่ต้องการของตลาด

วิธีการทำใบกระถินแห้งนี้ ทำอย่าง ง่าย ๆ โดยตัดกระถินมาตากแห้งทั้งก้าน เมื่อแห้งดีจึงเคาะก้านให้ใบร่วง ระวังอย่า ตากแดดมากจนใบเป็นสีน้ำตาล เพราะจะ ทำให้คุณค่าทางอาหารลดลง ใบกระถินแห้ง ที่มีคุณภาพดีนั้นจะต้องมีสีเขียวเข้ม และ มีกลิ่นหอม

ผลจากการทดลองใช้มันสำปะหลัง เลี้ยงสัตว์ มีสูตรต่าง ๆ อย่างง่าย ๆ ดังนี้คือ

๑. สูตรอาหารสำหรับใช้เลี้ยงวัว-ควาย

ก. ใช้มันเส้น ๕๐-๖๐ กิโลกรัม
รำข้าว ๒๐-๓๐ กิโลกรัม
กากฝ้ายหรือกากถั่ว ๒๐ กิโลกรัม
หมายเหตุ สูตรแรกนี้ใช้กับวัวนมก็ ได้ผลดี

หรือ ข. ใช้มันเส้น ๗๐-๗๕ กิโลกรัม
ซีไคแห้ง ๑๐-๑๕ กิโลกรัม
กากฝ้ายหรือกากถั่ว ๑๕ กิโลกรัม
หมายเหตุ ทั้งสองสูตรนี้หากไม่มี กากฝ้ายหรือกากถั่ว จะ ใช้ใบกระถินแห้งแทนก็ได้

๒. สูตรอาหารสำหรับใช้เลี้ยงหมู

หมูหลังหย่านม ควรใช้อาหารสำเร็จที่มีขาย อยู่ทั่วไป

ก. หมูเล็ก (น้ำหนักตัว ๑๕-๓๐ กิโลกรัม)
ใช้มันเส้น ๒๐ กิโลกรัม
ปลายข้าว ๒๕ กิโลกรัม
รำละเอียด ๓๐ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง ๕ กิโลกรัม
หัวอาหารลูกหมู ๒๐ กิโลกรัม

ข. หมูรุ่น (น้ำหนักตัว ๓๐-๖๐ กิโลกรัม)
มันเส้น ๓๕ กิโลกรัม
รำละเอียด ๔๐ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง ๑๐ กิโลกรัม
หัวอาหารหมูรุ่น ๑๕ กิโลกรัม

ค. หมูขุน (น้ำหนักตัว ๖๐-๑๐๐ กิโลกรัม)
มันเส้น ๕๐ กิโลกรัม
รำละเอียด ๓๐ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง ๑๐ กิโลกรัม
หัวอาหารหมูขุน ๑๐ กิโลกรัม

ง. หมูพันธุ์

มันเส้น ๒๕ กิโลกรัม
ปลายข้าว ๒๕ กิโลกรัม
รำละเอียด ๒๕ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง ๕ กิโลกรัม
หัวอาหารหมูพันธุ์ ๒๐ กิโลกรัม

๓. สูตรอาหารสำหรับใช้เลี้ยงไก่และ เป็ด

ลูกไก่

มันเส้น ๒๐ กิโลกรัม
ปลายข้าวหรือข้าวโพดป่น ๒๐ กิโลกรัม
รำละเอียด ๓๐ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง ๕ กิโลกรัม
หัวอาหารลูกไก่ ๒๕ กิโลกรัม

ไก่รุ่น

มันเส้น ๓๐ กิโลกรัม
ปลายข้าวหรือข้าวโพดป่น ๒๐ กิโลกรัม
รำละเอียด ๒๐ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง ๑๕ กิโลกรัม
หัวอาหารไก่รุ่น ๑๕ กิโลกรัม

ไก่ไข่

มันเส้น ๓๕ กิโลกรัม
รำละเอียด ๔๐ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง ๑๐ กิโลกรัม
หัวอาหารไก่ไข่ ๑๕ กิโลกรัม

ไก่พันธุ์

มันเส้น ๒๐ กิโลกรัม
ปลายข้าวหรือข้าวโพดป่น ๑๕ กิโลกรัม
รำละเอียด ๓๕ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง ๕ กิโลกรัม
หัวอาหารไก่พันธุ์ ๒๕ กิโลกรัม

ลูกเป็ด

มันเส้น ๑๕ กิโลกรัม
ปลายข้าว ๑๕ กิโลกรัม
รำละเอียด ๒๐ กิโลกรัม
รำหยาบ ๑๕ กิโลกรัม

ใบกระถินแห้ง	๕ กิโลกรัม
หัวอาหารลูกเปิด	๓๐ กิโลกรัม
เปิดรุ้น	
มันเส้น	๓๐ กิโลกรัม
ปลายข้าว	๑๐ กิโลกรัม
รำละเอียด	๒๐ กิโลกรัม
รำหยาบ	๑๐ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง	๑๕ กิโลกรัม
หัวอาหารเปิดรุ้น	๑๕ กิโลกรัม
เปิดไข่	
มันเส้น	๓๐ กิโลกรัม
รำละเอียด	๔๐ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง	๑๕ กิโลกรัม
หัวอาหารเปิดไข่	๑๕ กิโลกรัม
เปิดพันธุ์	
มันเส้น	๑๕ กิโลกรัม
ปลายข้าว	๒๐ กิโลกรัม
รำละเอียด	๓๕ กิโลกรัม
ใบกระถินแห้ง	๕ กิโลกรัม
หัวอาหารเปิดพันธุ์	๒๕ กิโลกรัม
ข้อควรระวัง	
ถึงแม้ว่าเราจะสามารถใช้มันสำปะ	

หลัง แทน ปลายข้าว ข้าวโพดและรำละเอียด ได้ผลดี แต่ก็มีข้อจำกัดที่ต้องระวังเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ได้ผลดีเต็มที่ดังนี้ คือ

๑. รำละเอียดที่ซื้ออย่าให้มีแกลบปน ผลมอยู่
๒. ใบกระถินแห้งเอาแต่ใบแห้งไม่ต้องบด
๓. หัวอาหารที่จะใช้ได้ ต้องมีลักษณะปน กลิ่นควาจัด และอย่าให้อาหารเหม็นซึ่งมีราคาถูกลง
๔. มันเส้น ปลายข้าว ข้าวโพดปน รำละเอียด จะต้องแห้งสนิทไม่ขึ้น ไม่มีเชื้อราขึ้นและไม่มีกลิ่นเหม็นหืน
๕. ควรจะให้พืชสด ๆ พวก หญ้าสด ใบแค ใบมะขามเทศ ผักโขม ให้สัตว์กินทุกวัน เพื่อเป็นอาหารเสริม จะขาดไม่ได้
๖. ถ้าจะใช้มันเส้นเลี้ยงไก่ เปิด นั้น ต้องดำให้ແหลกดีเสียก่อน
๗. ในหน้าร้อนให้ใช้มันต้มแทนมันเส้น แต่ถ้าต้องการใช้มันเส้นควรจลลดจำนวนลงประมาณร้อยละ ๓๐ ของมันเส้น แล้วเพิ่มรำละเอียดเข้าไปแทนน้ำหนักที่ขาด

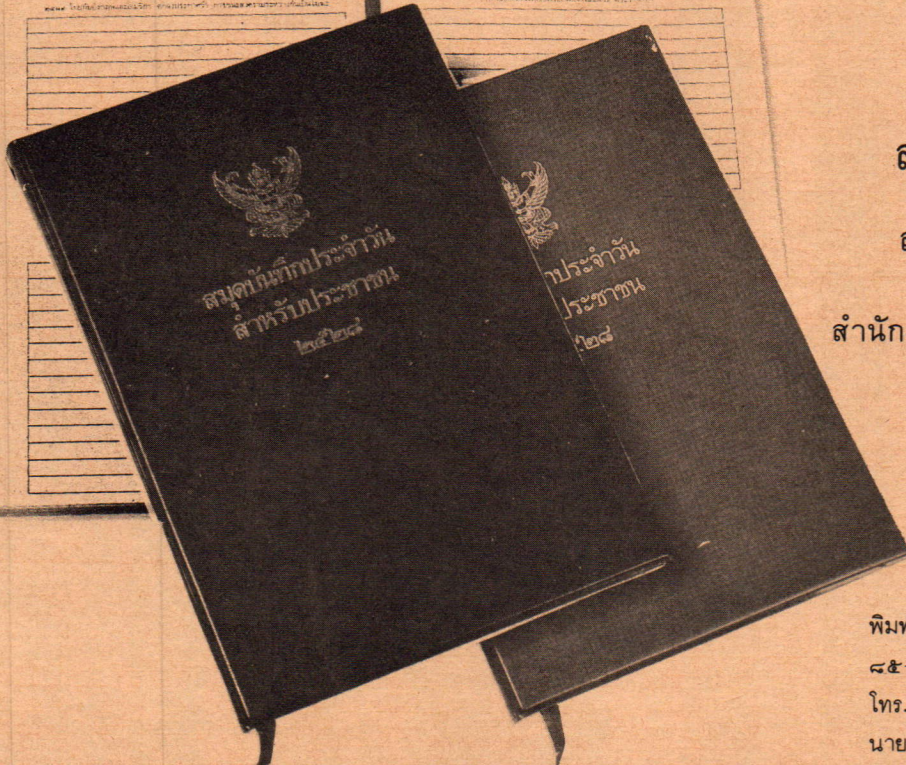
ไปนั้นด้วย

๘. พันธุ์สัตว์ที่เลี้ยงควรเป็นพันธุ์ลูกผสม ๓ สายพันธุ์ หรือพันธุ์พื้นเมืองผสมกับพันธุ์ต่างประเทศ ไม่ควรใช้เลี้ยงสัตว์พันธุ์ลูกผสมดีเด่นที่มีราคาแพง ๆ เพราะพวกนั้นมักจะต้องใช้เลี้ยงด้วยอาหารที่ดีเป็นพิเศษ จึงจะเติบโตได้ดีสมบูรณ์

อ่านมาถึงตอนนี้แล้ว ท่านพอจะเชื่อหรือยังว่ามันสำปะหลังนี้มีประโยชน์มากมิได้ตกต่ำไร้ค่าอย่างที่เข้าใจกันอยู่ผิดเพี้ยนนั้นเลย

การใช้มันสำปะหลังทำอาหารเลี้ยงสัตว์ตามวิธีใหม่นี้ ในเมืองไทยเรามีสัตว์ปีกอยู่ประมาณ ๑๕๐ ล้านตัว สุกร ๑๐ ล้านตัว โค-กระบือในราว ๕-๖ ล้านตัว ถ้าได้ใช้มันสำปะหลังเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์เหล่านั้นกัน อย่างจริงจังแล้วละก็ เราจะต้องใช้มันสำปะหลังอีกมากมาย อาจจะมากกว่าที่เราผลิตได้ปัจจุบันนี้เสียอีกด้วยซ้ำไป

ไม่ต้องจ้อส่งไปขายประชาคมยุโรปให้เข้าใจเปล่า ๆ ดีไหมครับ ☺

สมุดบันทึกประจำวัน

สำหรับประชาชน ๒๕๒๘

จัดทำเผยแพร่ โดย

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

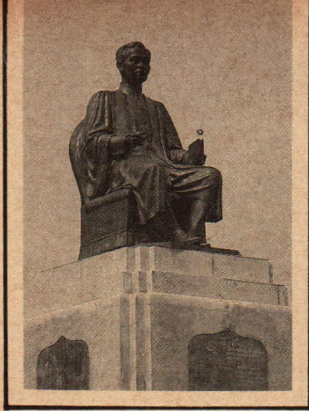
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

พิมพ์ที่ บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด

๔๕-๔๕ ถนนมหานคร เขตบางรัก กทม. ๑๐๕๐๐

โทร. ๒๓๔๐๙๔๓-๔๔

นายชลชาย จิวัชรานุกูล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๗

กฎหมายสำหรับประชาชน

พินัยกรรม

สถิตย์ เล็งไธสง

ท่านทราบไหมครับว่า เจตนาของบุคคลนี้มีอุปาทานเหลือหลาย คนที่มีสมาธิแก่กล้า บอกให้รถยนต์หยุดก็เคยมีมาแล้ว ครั้งหนึ่งผมไม่สบายสงสัยว่าตนเป็นโรคมะเร็ง คุณหมอบอกผมว่า“ระวังเถอะ คิดดีนัก ประเดี๋ยวเป็นเอาจริง ๆ” หรือคุณรู้หรือเปล่า ใจคิดอย่างไหนก็มักจะเป็นอย่างนั้น ใจมันแรง”

ในทางกฎหมาย ผู้ใดตั้งใจอย่างไร หากไม่เป็นที่ขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีแล้ว กฎหมายย่อมบังคับบัญชาให้มีผลตามนั้น เช่น ตั้งใจทำการผูกพันกับบุคคลอื่น กฎหมายก็บังคับให้ในลักษณะสัญญา และถ้าบุคคลกำหนดการต่าง ๆ โดยเจตนาบริสุทธิ์ตั้งใจให้มีผลเมื่อตนตาย กฎหมายก็บังคับให้ในลักษณะพินัยกรรม

พินัยกรรม จึงเป็นข้อกำหนดของบุคคลเมื่อตนตาย เช่น ชายคนหนึ่งเขียนเอกสารขึ้นฉบับหนึ่ง มีข้อความว่า “เมื่อข้าพเจ้าตายให้ดวงตาของข้าพเจ้าตกเป็นของสภาการศึกษา ให้ร่างกายของข้าพเจ้าเป็นของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และให้ทรัพย์สินทั้งหมดของข้าพเจ้าตกได้แก่นางแดง บุตรคนสุดท้องของข้าพเจ้า” ข้อความที่ยกมาให้อ่านนี้มีลักษณะเป็นพินัยกรรม หากได้ทำตามแบบครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดให้แล้วก็ใช้ได้เป็นพินัยกรรม แต่ถ้าเขียนแต่เพียงว่า ให้ทรัพย์สินของเขาเป็นของคนนั้นคนนี้ โดยไม่มีข้อกำหนดเมื่อตายไว้ดังในกรณีแรก ก็ไม่

เรียกว่าพินัยกรรม

ข้อกำหนดเมื่อตายนั่น อาจเป็นการแสดงออกโดยปริยายก็ได้ เช่น ผู้ทำพินัยกรรมเขียนไว้ที่หัวกระดาษว่า “พินัยกรรม” แล้วเขียนข้อความต่าง ๆ ยกทรัพย์สินสมบัติให้คนนั้นคนนี้ กรณีเช่นนี้ก็ถือว่าเป็นพินัยกรรมได้ เพราะคำว่า “พินัยกรรม” ที่จั่วไว้บนหัวกระดาษนั้นย่อมเป็นอันเพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นข้อกำหนดเมื่อตายของผู้เขียนเอกสารนั้น

เนื่องจากพินัยกรรมมีผลเมื่อผู้ทำตาย ผู้รับทรัพย์สินตามพินัยกรรมเราจึงเรียกว่าทายาทโดยพินัยกรรม แม้บางครั้งผู้รับนั้นจะไม่ใช่ญาติโยมของผู้ตายเลยก็ตาม

เนื่องจากพินัยกรรมเป็นนิติกรรมอย่างหนึ่ง เป็นนิติกรรมฝ่ายเดียว เกิดจากเจตนาของคนดังกล่าวแล้ว เพราะฉะนั้น ผู้ที่จะทำพินัยกรรมได้อย่างมีผล นอกจากจะต้องเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะดีแล้ว เขายังจะต้องมีอายุพอสมควรที่จะรู้สึกคิดและชอบด้วย คนวิกลจริตก็ดี หรือเด็กอ่อนอายุยังไม่รู้สึกคิดและชอบก็ดี หากอาจจะทำพินัยกรรมได้ไม่

เรื่องอายุนั้น เดิมถือกันว่า ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องมีอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้วจึงจะทำได้ เหมือนดังการทำนิติกรรมอย่างอื่น ดังปรากฏอยู่ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๕ ร.ศ. ๑๒๒ ครั้นประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับปัจจุบัน อายุของผู้ทำพินัยกรรมได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ ว่า บุคคลผู้มีอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ก็สามารถทำพินัยกรรมได้ ที่กำหนดไว้เช่นนั้นก็เห็นจะเป็นเพราะว่า คนอายุ ๑๕ ปีแล้วมีความรู้สึกคิดและชอบพอสมควร แม้จะไม่เต็มที่นักก็ตาม อีกอย่างหนึ่ง พินัยกรรมนั้นเป็นเรื่องอำนาจอใจของผู้ทำ และเป็นเรื่องเฉพาะตัวของเขา ทำแล้ววันนี้ฉบับหนึ่งไม่พอใจ วันหน้าจะทำใหม่อีกฉบับหนึ่งหรือหลายฉบับก็ได้ ทำไป

เรื่อย ๆ จนกว่าเขาจะตาย พินัยกรรมฉบับก่อนย่อมถูกพินัยฉบับหลังลบล้างไปในตัว คนจึงมักเรียกกันติดปากว่า “พินัยกรรมฉบับสุดท้าย” คือฉบับสุดท้ายมีผลใช้บังคับได้ดีที่สุดนั่นเอง แต่ถ้าข้อความในฉบับใหม่ไม่ชอบทับกับฉบับก่อน ก็มีผลใช้ได้ด้วยกันทั้งหมด

พินัยกรรมเป็นเรื่องเฉพาะตัว มีผลบังคับได้ก็เฉพาะแต่ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือการอันอยู่ในอำนาจของผู้ทำพินัยกรรมเท่านั้น บิดาจะทำพินัยกรรมแทนบุตรก็ไม่ได้ แม้นบุตรจะเป็นผู้เยาว์ก็ตาม หรือสามีจะทำพินัยกรรมแทนภริยาก็ไม่ได้ แม้นภริยาจะเจ็บหนักก็ทำแทนไม่ได้ และแดงจะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินของดำให้แก่ใครก็ได้ ต้องให้ดำเจ้าของทรัพย์สินนั้นทำเอง แม้แต่เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมคนหนึ่งจะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินทั้งหมดให้คนอื่นก็ไม่ได้ สามีจะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินซึ่งเป็นสินสมรสทั้งหมดให้แก่บุตรก็ได้ คงมีผลเฉพาะส่วนของสามีเท่านั้น หากมีผลถึงส่วนของภริยาซึ่งมิได้ทำพินัยกรรมด้วยไม่

พินัยกรรมต้องทำตามแบบหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น แบบเขียนเองไม่ต้องมีพยาน แต่ต้องมีวันเดือนปีที่ทำ และต้องมีลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมด้วย แต่ถ้าให้คนอื่นเขียนให้ต้องมีลายมือชื่อผู้เขียนและลายมือชื่อพยานอย่างน้อย ๒ คน รับรอง พยานในพินัยกรรมนั้นจะต้องเป็นคนมีสติ พุดจารู้เรื่อง ฟังได้ยิน ตาไม่บอดทั้งสองข้าง ดังนี้ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้จากแบบต่าง ๆ ที่นำมาสาธกไว้ข้างล่าง พินัยกรรมที่ทำไม่ถูกต้องตามแบบจะเสียไป คือเป็นโมฆะที่กฎหมายกำหนดแบบไว้ก็เพื่อความแน่นอน ป้องกันมิให้มีการกล่าวอ้างฉ้อฉลหรือปลอมแปลงกันง่าย ๆ อันจะทำให้คนคดโกงกัน การที่พินัยกรรมทำผิดแบบเป็นเหตุให้

“พินัยกรรมเป็นข้อกำหนดของบุคคลซึ่งทำได้ระหว่างมีชีวิตอยู่เพื่อตนตาย โดยมากเป็นหนังสือ มีหลายแบบ ซึ่งประชาชนสามารถเลือกทำได้ตามความสะดวก ข้อสำคัญให้เลือกแบบที่ไม่ก่อปัญหา”

พินัยกรรมเป็นโมฆะนั้น ไม่ทำให้ผู้ใดเสียหายเท่าใดนัก เพราะถึงอย่างไร ทรัพย์มรดกก็ตกทอดไปยังทายาทตามกฎหมายอยู่แล้ว

ประวัติ ในสมัยดึกดำบรรพ์ เมื่อครั้งทรัพย์สินเป็นสมบัติส่วนรวมของชุมชน การตกทอดทางมรดกไม่มี และการทำพินัยกรรมก็ไม่อาจมีได้ ต่อมาเมื่อเอกชนสามารถมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้ การรับมรดกและการทำพินัยกรรมจึงมีขึ้นเริ่มต้นด้วยการให้ระหว่างมีชีวิต แล้วค่อย ๆ พัฒนามาเป็นพินัยกรรมที่สมบูรณ์แบบอย่างเวลานี้

ในสมัยที่เอกชนสามารถถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้แล้วนั้นก็เชื่อว่ารู้จักการตกทอดทางมรดกบางชุมชนให้ทรัพย์สินส่วนตัว เช่น อาวุธ เครื่องประดับ และแม้แต่ทาสตกตามไปอยู่กับเจ้าของ ด้วยการนำมันไปฝังหรือเผาด้วย ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของผู้ที่ไม่มีบุตรหลานครอบครองต่อไปนั้นให้กลับตกเป็นของส่วนรวม หรือมิฉะนั้นหัวหน้าชุมชนก็เอาไว้เป็นส่วนตัว การให้โดยเสนหาทำกันแต่ระหว่างมีชีวิตอยู่ ไม่รู้จักวิธีให้เมื่อตาย จึงคิดหาวิธีก็ด้วยการโอนให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดในระหว่างผู้ทำพินัยกรรมมีชีวิตอยู่ ซึ่งบุคคลนั้นผู้ทำพินัยกรรมไว้ใจ ระหว่างยังไม่ตายก็ให้ผู้ทำพินัยกรรมครอบครองใช้ทรัพย์สินเหมือนดังของตนเองต่อไป ต่อเมื่อผู้ทำพินัยกรรมตายแล้วจึงให้ผู้รับการยกให้ครอบครองต่อ หรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่ผู้ทำพินัยกรรมต้องการ การปฏิบัติดังกล่าวใช้อยู่ในหลายชุมชน เช่น บาบิโลเนีย จีน อินเดีย และ ญี่ปุ่นโบราณ

ในสมัยกรีกโบราณ มีวิธีปฏิบัติคล้ายกับทำพินัยกรรม คือ ให้โดยเสนหาในระหว่าง

มีชีวิตอยู่ แต่ให้มีผลเมื่อผู้ให้ตาย หรือถ้าเป็นบุตรสาวก็ยกสมบัติให้ในโอกาสที่เธอแต่งงานไปเลย ต่อมาสมัยโรมัน ในตอนต้น ๆ ก็ไม่มีการทำพินัยกรรมเป็นกิจลักษณะ แต่ใช้วิธีโอนไว้กับคนกลางเหมือนดังสมัยบาบิโลเนีย ต่อมาอีกชาวโรมันมีวิธีปฏิบัติเรียกว่า เทสตะเมนตัม โคมิติส คาละติส (testamentum comitiis calatis) แปลตามศัพท์ว่า การทำพินัยกรรมในที่ชุมชน ซึ่งมีขึ้นปีละ ๒ ครั้ง แต่ทางปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นการยกทรัพย์ให้แก่บุคคลที่ตนรับเป็นบุตรบุญธรรม ปกติทำกันในหมู่ชนชั้นสูง จนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ ๕ หรือคริสต์ศตวรรษที่ ๑ ชาวโรมันจึงมีวิธีทำพินัยกรรมคล้ายกับที่เราทำอยู่เวลานี้ดังปรากฏอยู่ใน **คอร์ปัส จูริส (Corpus Juris)** ซึ่งเป็นประมวลกฎหมายโรมัน เมื่อล่วงเข้าพุทธศตวรรษที่ ๑๑ หรือคริสต์ศตวรรษที่ ๖ จึงมีวิธีทำพินัยกรรมที่แน่นอนเป็นหลักฐานอันเป็นแบบฉบับแก่ชาวเยอรมะนิก ส่งทอดไปยังชาวแองโกลแซกซอน ชาวยุโรป และในที่สุดแก่ชาวโลก ดังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

สำหรับไทยเรานั้น มีกฎหมายมรดกมาแต่โบราณ แม้ครั้งสุโขทัยก็ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกว่า เมื่อพ่อแม่ตายให้ทรัพย์สินตกให้แก่ลูกของมัน แต่การทำพินัยกรรมยังไม่ปรากฏว่ามีในสมัยนั้น เห็นจะเป็นเพราะว่าการอักษรยังไม่เจริญ แม้สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นก็เหมือนกับสมัยกรุงสุโขทัย พินัยกรรมจะมีขึ้นในรัชกาลใดไม่ปรากฏชัด กฎหมายสมัยกรุงศรีอยุธยาเองก็ถูกพม่าเผาเมื่อคราวเสียกรุงครั้งสุดท้ายเกือบไม่มีเหลือไว้ให้ลูกหลานได้ดู สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้ทรงรวบรวมกฎหมายที่เหลือจากพม่าเผาไฟไม่หมดมาจารึกไว้ใน

สมุดข่อยเป็นกฎหมายตราสามดวง ซึ่งต่อมาหมอบลัดเลได้จัดพิมพ์เป็นกฎหมาย ๒ เล่ม เรียกว่ากฎหมายเก่า ปรากฏว่ามีเรื่องทำพินัยกรรมอยู่ในมาตรา ๔๘-๕๐ แม้กฎหมายตราสามดวงนี้จะมีบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์บ้าง ก็เข้าใจกันว่าเรื่องพินัยกรรมและมรดกมีมาแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

บทที่ ๔๘ มีหลักสำคัญว่า บุคคลผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเท่านั้นที่จะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินนั้นให้แก่บุคคลอื่นได้ ไม่ขอยกตัวบทมาให้ดู

บทที่ ๔๙ ว่าด้วยการทำพินัยกรรมดังนี้

“ผู้อาวุศน์จะทำการพินัยกรรมไว้แก่ศิษย์โยม และสงฆ์ญาติ และทำบุญให้ทานแก่เจ้าไทยพระสงฆ์ ให้มีผู้เฒ่าผู้แก่หนึ่ง ๓ คน ๔ คน ถ้าเป็นพินัยกรรมของพราหมณ์ ให้มีพระสงฆ์แลพราหมณ์หนึ่ง ๔ คน ๕ คน ถ้าเป็นพินัยกรรมของผู้มีบรรดาศักดิ์นาคมี ให้มีผู้หนึ่ง ๙ คน ๑๐ คน ถ้าเป็นพินัยกรรมของผู้มีบรรดาศักดิ์นาคมีลงมาถึง ๘๐๐ ให้มีผู้หนึ่ง ๗ คน ๘ คน ถ้าเป็นพินัยกรรมของผู้มีนา ๖๐๐ ถึง ๔๐๐ ให้มีผู้หนึ่ง ๕ คน ๖ คน ถ้าเป็นพินัยกรรมของขุนหมื่นพันทนาย ให้มีผู้หนึ่ง ๔ คน ๕ คน ถ้าเป็นพินัยกรรมของไพร่เป็นติ (คือชนสามัญ) ให้มีผู้หนึ่ง ๓ คน ๔ คน ท่านจึงให้ฟังเป็นพินัยกรรมได้”

ที่น่าสังเกตก็คือ กฎหมายเก่าไม่ได้กล่าวว่าพินัยกรรมจะต้องทำเป็นหนังสือหรือไม่อย่างใดบ้าง

ส่วนบทที่ ๕๐ นั้นกล่าวถึงการให้ระหว่างที่มีชีวิตอยู่ว่า ถ้าผู้อาวุศน์ได้ให้ทรัพย์สินแก่ผู้ใดไประหว่างมีชีวิตอยู่แล้ว

เป็นสิทธิแก่ผู้รับ เมื่อผู้อาพาทถึงแก่ภรรณาพ จะเรียกเอาทรัพย์สินเหล่านั้นมาแบ่งปันไม่ได้ อันแสดงให้เห็นชัดว่า การให้ระหว่างมีชีวิตอยู่ ก็อย่างหนึ่ง ส่วนให้โดยพินัยกรรมมีผลเมื่อ ผู้ให้ตายก็อีกอย่างหนึ่ง

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน กฎหมายเก่าทิ้งไป บัญญัติกฎหมายใหม่ขึ้นมาใช้แทน โดยอาศัยหลักตามกฎหมายที่มีอยู่ในนานาอารยประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราชทางการศาลที่ไทยเราเสียไปตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ ในที่สุด เรื่องพินัยกรรมได้นำมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายนี้มีความยาวถึง ๖ ตอน หรือ ๖ บรรพ บรรพแรกออกมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ส่วนบรรพสุดท้ายซึ่งว่าด้วยมรดกและพินัยกรรมนั้นออกมาใน พ.ศ. ๒๔๗๘ ห่างกันถึง ๑๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ก่อนมีกฎหมายแพ่งฯ บรรพสุดท้ายดังกล่าวแล้ว ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำพินัยกรรมออกมาใช้ฉบับหนึ่ง กฎหมายฉบับนี้มีหลักเกณฑ์ทันสมัยตามหลักสากลเหมือนดังที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งฯ บรรพ ๖ ของเราเวลานี้ จะผิดแผกกันไปบ้างก็แต่ส่วนพลความ

พินัยกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ปัจจุบัน ได้วางหลักในการทำพินัยกรรมไว้หลายแบบดังนี้ คือ

๑. แบบเขียนเอง คือผู้ทำพินัยกรรมจะต้องเขียนด้วยมือของตนเองทั้งฉบับ จะเขียนครึ่งพิมพ์ครึ่งไม่ได้ เมื่อเขียนเสร็จแล้วก็ลงลายมือชื่อของตนไว้ โดยไม่ต้องมีพยานลงชื่อรับรองเหมือนดังพินัยกรรมแบบอื่น แต่ต้องลงวันเดือนปีที่ทำพินัยกรรมนั้นไว้ด้วย จะจั่วหน้าว่า “พินัยกรรม” หรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง

พินัยกรรม

ข้าพเจ้านายแดง ศรีสุข ทำพินัยกรรมฉบับนี้ไว้เพื่อให้มีผลว่า เมื่อข้าพเจ้าตายไปให้ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๓ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพระโขนง กรุงเทพฯ พร้อมด้วยสิ่งปลูกสร้างตกได้แก่นายพิทักษ์พงษ์ บุตรชายของข้าพเจ้า แต่ผู้เดียว ทรัพย์สินของข้าพเจ้านอกนั้นให้ตกแก่บุตรของข้าพเจ้าคนอื่น ๆ โดยให้นางสายทอง ศรีสุข เป็นผู้จัดการมรดก

แดง ศรีสุข

๒๐ ส.ค. ๒๗

ข้อกำหนดในพินัยกรรมนั้นสุดแท้แต่ผู้ทำพินัยกรรมประสงค์ ข้อสำคัญก็คืออย่าให้ขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีกันแล้วกัน ถ้าเป็นข้อกำหนดที่ขัดต่อกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือแม้แต่เป็นข้อกำหนดที่พ้นวิสัยไม่อาจปฏิบัติได้ ก็เป็นโมฆะเหมือนดังนิติกรรมอื่นทั้งหลาย

๒. แบบคนอื่นเขียนหรือพิมพ์ หมายความว่าผู้ทำพินัยกรรมมิได้เขียนด้วยมือของตนเอง แต่ตัวเองพิมพ์ด้วยเครื่อง หรือให้คนอื่นเขียนหรือพิมพ์ ก็ใช้แบบนี้ เนื้อหาและข้อกำหนดของพินัยกรรมก็เหมือนแบบแรกคือสุดแต่ความประสงค์ของผู้ทำพินัยกรรม และ ก) ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงลายมือชื่อในพินัยกรรม ถ้าเซ็นชื่อไม่เป็นก็พิมพ์ลายนิ้วมือ และการลงลายมือชื่อดังกล่าวต้องทำต่อหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คน ข) พยานในพินัยกรรมนั้น จะต้องไม่ใช่ผู้รับพินัยกรรมเอง หรือสามีภริยาของผู้รับพินัยกรรมกับทั้งจะต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว และจะต้องไม่วิกลจริต หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ หนูหนวกหรือเป็นใบ้ หรือตาบอดทั้งสองข้าง ค) ผู้เขียนหรือพิมพ์ต้องลงชื่อไว้ด้วย จะลงชื่อเป็นพยานด้วยก็ได้

การขุดลบตกเติมข้อความในพินัยกรรมจะต้องลงชื่อกำกับกันไว้ทั่วทุกตน ทั้งผู้ทำ

พินัยกรรม ผู้เขียนและพยานทุกคนขึ้นย่อ ๆ ไม่ต้องยาว

๓. แบบเอกสารฝ่ายเมือง เดิมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำพินัยกรรม พ.ศ. ๒๔๗๕ เรียกว่า แบบเอกสารมหาชน ซึ่งไม่ค่อยจะเป็นจริงดังชื่อ เพราะตามจริงแล้ว ทางกรมที่ดินพินัยกรรมไว้เป็นความลับมหาชนไม่สามารถจะเข้าไปล่วงรู้หรือเปิดดูสมกับชื่อที่ว่าเป็นเอกสารมหาชนเลย เห็นจะเป็นเพราะเหตุผลดังกล่าวนี้เอง จึงทำให้ผู้ร่างประมวลกฎหมายแพ่งฯ เปลี่ยนชื่อเป็นพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองดังที่ปรากฏอยู่เวลานี้ ตรงตามความเป็นจริง คือฝ่ายบ้านเมืองทำให้ การทำพินัยกรรมแบบนี้มีขั้นตอน ๕ ขั้นตอนด้วยกัน คือ

(๑) ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องไปทำที่อำเภอหรือเขตในกรุงเทพมหานคร ถ้าไม่สะดวกไปทำที่นั้นจะขอให้เจ้าหน้าที่มาทำให้ที่บ้านหรือที่อื่นใดนอกสถานที่ราชการก็ได้ แต่ต้องเสียค่าป่วยการเจ้าหน้าที่

(๒) ผู้ทำพินัยกรรมต้องบอกข้อความที่ตนประสงค์จะใส่ไว้ในพินัยกรรมแก่เจ้าหน้าที่ ต่อหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คน

(๓) เจ้าหน้าที่จะจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งนั้นลงไว้ แล้วอ่านให้ผู้ทำพินัยกรรมฟัง

(๔) เมื่อผู้ทำพินัยกรรมทราบแน่ชัดว่าข้อความที่ตนประสงค์จะใส่ไว้ในพินัยกรรมแก่เจ้าหน้าที่ตนประสงค์แล้ว ก็จะลงลายมือชื่อไว้ในพินัยกรรมต่อหน้าพยานนั้น และพยานก็จะลงชื่อไว้ในพินัยกรรมด้วย

(๕) เจ้าหน้าที่ผู้จัดการทำพินัยกรรมจะลงลายมือชื่อ วันเดือนปี ในพินัยกรรมทั้งจดไว้ด้วยว่า ได้ปฏิบัติถูกต้องตาม ๓ ข้อข้างต้นแล้ว ประทับตราอำเภอไว้เป็นสำคัญ

การขุดลบตกเติมหรือแก้ไขใด ๆ จะต้องมียลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรม พยาน และ

เจ้าหน้าที่อำเภอผู้ทำพินัยกรรมให้กำกับรอย
ชูลบนั่นไว้ทุกแห่งไป

๔. แบบเอกสารลับ พินัยกรรมแบบ
เอกสารลับนี้เหมือนกับพินัยกรรมอื่นทั้งหลาย
คืออาจจะทำแบบเจ้าตัวเขียนเองตามข้อ ๑.
หรือ ให้คนอื่นเขียนหรือพิมพ์ให้ตามข้อ ๒.
แต่ต่างกับพินัยกรรมแบบอื่นตรงที่ว่า หลังจาก
ทำเสร็จแล้วผู้ทำพินัยกรรมจะใส่พินัยกรรมไว้
ในซอง ผืนกอย่างเรียบร้อย แล้วลงลายมือชื่อ
คาบรอยผืนกนั้น จากนั้นเขาจะต้องนำซอง
บรรจุพินัยกรรมนั้นไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่
อำเภอต่อหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คน และ
ให้ถ้อยคำต่อบุคคลเหล่านั้นว่าซองนั้นเป็น
ของพินัยกรรมของตน ถ้าพินัยกรรมนั้นคนอื่น
เขียนจะต้องแจ้งนามและภูมิลำเนาของผู้
เขียนด้วย เมื่อเจ้าหน้าที่อำเภอจดถ้อยคำ
ของผู้ทำพินัยกรรมและวันเดือนปีที่แจ้งลงไว้
บนซองพินัยกรรมแล้ว เจ้าหน้าที่และพยาน
จะลงลายมือชื่อและประทับตราบนซองนั้น

การชูลบตกเดิมก็ให้ปฏิบัติอย่างเดียวกับ
พินัยกรรมแบบอื่นที่กล่าวมาแล้ว

ในกรณีที่ผู้ทำพินัยกรรมเป็นคนหูหนวก
หรือเป็นใบ้ พูดไม่ได้ จะทำพินัยกรรมเอกสาร
ลับก็ได้ด้วยการเขียนข้อความลงบนซองต่อ
หน้าเจ้าหน้าที่อำเภอและพยานแทนการ
แจ้งด้วยวาจา แล้วเจ้าหน้าที่อำเภอจะจด
รับรองข้อความนั้นอีกชั้นหนึ่ง

พินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองและแบบ
เอกสารลับนั้น ทางกรมจะเก็บไว้เป็นความลับ
ระหว่างที่ผู้ทำพินัยกรรมยังมีชีวิตอยู่ แต่ผู้
ทำพินัยกรรมอาจเรียกให้อำเภอส่งมอบแก่
ตนเมื่อใดก็ได้

๕. แบบปากเปล่า หรือพินัยกรรมทำ
ด้วยวาจา กฎหมายให้ทำได้เมื่อมีพฤติการณ์
พิเศษ ซึ่งไม่สามารถจะทำแบบอื่นได้ เช่น
ตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย หรือเวลา
มีโรคระบาด หรือสงคราม พินัยกรรมปากเปล่า

นี้ ทำได้ด้วยผู้นำพินัยกรรมแจ้งข้อกำหนด
ต่อหน้าพยานอย่างน้อย ๒ คนซึ่งอยู่พร้อมกัน
ที่นั่น เมื่อรับแจ้งแล้ว พยานทั้งสองจะ
ต้องไปแสดงต่อกรรมการอำเภอโดยมิชักช้า
ว่าผู้ทำพินัยกรรมได้สั่งข้อความอันใดแก่ตน
บ้าง ทั้งต้องแจ้งวันเดือนปีและสถานที่ทำ
พินัยกรรม ตลอดจนพฤติการณ์พิเศษนั้นแก่
กรรมการอำเภอด้วย เมื่อเจ้าหน้าที่อำเภอได้
จดข้อความที่พยานแจ้งไว้ครบถ้วนแล้ว พยาน
๒ คนนั้นจะต้องลงลายมือชื่อไว้ และเจ้า
หน้าที่อำเภอก็จะบันทึกว่าการนั้นได้ทำต่อ
หน้าตน แล้วลงลายมือชื่อพร้อมด้วยประทับ
ตราประจำตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ

ถ้าเผชิญพยานผู้รับแจ้งพินัยกรรม
ด้วยปากเปล่านั้นเขียนหนังสือไม่เป็น ก็ใช้
วิธีพิมพ์ลายนิ้วมือ โดยมีพยานสองคนลงชื่อ
รับรอง แทน

พินัยกรรมด้วยวาจา ถ้าผู้ทำพินัย
กรรมตายเสียในคราวนั้น พินัยกรรมนั้นก็
จะมีผลใช้ได้เหมือนดังพินัยกรรมชนิดอื่น
แต่ถ้าไม่ตาย และมีชีวิตอยู่ต่อมาอีกถึง ๑
เดือน นับแต่ผู้นั้นกลับมาสู่ฐานะที่จะทำ
พินัยกรรมแบบอื่นได้แล้ว พินัยกรรมที่ทำด้วย
วาจาจะสิ้นผลไปโดยปริยาย ที่กฎหมาย
กำหนดไว้เช่นนั้นก็เพราะว่า พินัยกรรมปาก
เปล่านี้ทำขึ้นด้วยความจำเป็นในภาวะคับขัน
ผู้รับแจ้งสองคนนั้นจะจำคำสั่งของผู้ทำพินัย
กรรมได้หมดสิ้นหรือไม่ก็ไม่ทราบ และแม้จะ
จำได้หมด ก็อาจบิดเบือนคำสั่งให้ผิดเพี้ยน
ไปเพื่อประโยชน์ของพวกเขาทั้งสองตน แทนที่
จะบอกเจ้าหน้าที่อำเภอว่าเจ้ามรดกยกทรัพย์
ให้นายแดงตามที่สั่ง ก็อาจจะบอกว่ายกให้
นายดำที่ตนรักก็ได้ (แต่ยกให้แก่ตัวเอง หรือ
คู่สมรสของตัวเองไม่ได้ เพราะกฎหมายห้าม
ไว้อยู่แล้ว)

ในกรณีที่ผู้ทำพินัยกรรมอยู่ต่างประเทศ
จะทำตามกฎหมายต่างประเทศก็ได้ แม้ว่าผู้

นั้นจะเป็นคนไทยก็ตาม และหากจะทำเอก
สารฝ่ายเมืองหรือทำเป็นเอกสารลับซึ่งต้อง
ทำต่อกรรมการอำเภอดังกล่าวมาแล้ว ก็ให้ไป
ทำที่สถานทูตหรือสถานกงสุลแทนอำเภอ
แต่ถ้าเป็นกรณีอยู่ในยุทธภูมิก็ให้ทำกับแม่ทัพ
นายกอง

พินัยกรรมมีหลายแบบดังได้กล่าวมา
แล้ว บางแบบก็มักจะเกิดปัญหาอยู่เนื่อง ๆ
เนื่องจากมีการกล่าวอ้างว่าปลอมบ้าง ผู้ตาย
มีสติสัมปชัญญะไม่บริบูรณ์บ้าง ผู้เขียนจึง
ขอเสนอแนะไว้ในที่นี้ว่า แบบที่มีปัญหาน้อย
ที่สุดคือแบบที่ทางการทำให้ คือเอกสารฝ่าย
เมืองและเอกสารลับ แม้จะมีการกล่าวอ้างกัน
ว่าผู้ตายสติไม่บริบูรณ์ หรือบางครั้งก็อ้างว่า
เจ้าหน้าที่บ้านเมืองสมคบกับทนายหาผู้รับ
ทรัพย์ตามพินัยกรรม โดยไม่สุจริตก็มี แต่
ไม่ปรากฏว่าศาลรับฟัง เพราะศาลมักจะเชื่อ
ว่าเจ้าพนักงานผู้ทำพินัยกรรมเป็นคนกลาง
ไม่เข้าข้างฝ่ายใด และไม่มีส่วนได้เสียอัน
เป็นเหตุจูงใจที่จะทำเช่นนั้น กับอีกแบบหนึ่ง
ที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือแบบที่ผู้ทำพินัยกรรม
เขียนด้วยลายมือของตัวเอง แม้จะมีการกล่าว
อ้างว่าปลอม ก็พิสูจน์ได้ง่ายว่าไม่ปลอม
เพราะเอกสารทั้งฉบับเป็นลายมือของผู้ตาย
ทั้งสิ้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นแป็บเดียวกับบอกได้
ทันทีว่าไม่ปลอม แม้แต่ศาลซึ่งไม่ใช่ผู้เชี่ยว
ชาญดูเองก็รู้ เพราะฉะนั้น หากพี่น้องประ
ชาชนจะทำพินัยกรรมก็ขอให้เลือกทำแต่แบบ
ที่ไม่ค่อยเป็นปัญหาเกิด หากเขียนหนังสือ
ไม่เป็น หรือไม่มีเงินค่าธรรมเนียมที่จะทำ
พินัยกรรมที่อำเภอ ใครจะให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน
หรือผู้ที่เคารพนับถือทำให้ ก็ขอให้ทำด้วยความ
รอบคอบรัดกุม เช่น ถ่ายรูปผู้ทำพินัยกรรมใน
ขณะลงชื่อหรือแปะไว้ในพินัยกรรมให้ปรากฏ
แสดงว่าผู้ทำพินัยกรรมมีสติสัมปชัญญะดี
หรือให้ผู้ที่มีศีลธรรมคนนับถือหลาย ๆ คนรู้
เห็นเซ็นชื่อเป็นพยานก็ได้

น้ำใจคนไทย

ฝนตกติดต่อกันมาหลายวันแล้ว ลุงมียังเดินกรำฝนไล่ควายเผือกของแกให้เร่งลากคันไถ...ฝนสุดท้ายแล้ว...แกคิดพลางยิ้ม พรุ่งนี้แกจะดำนาปักกล้า แกบอกเพื่อนบ้านไว้หลายวันแล้ว ถึงเวลาลงแขกนาของแกเสียที

ลุงมีนึกถึงเมื่อสองวันก่อน แกไปช่วยทิดเที่ยงดำนา นา ๑๐ ไร่เสร็จภายในหนึ่งวัน ด้วยฝีมือของชาวบ้านหลายสิบคน ยายทองแม่ทิดเที่ยง แಗงเนื้อหม้อใหญ่กับตาน้ำพริกมาเลี้ยงตั้งแต่เพล พรุ่งนี้...แกจะให้แม่ช้อยเมียแกทำลอดช่องน้ำกะทิเป็นของหวานด้วย ลุงมียิ้มอีกแล้ว...แกนึกถึงน้ำใจของเพื่อนบ้านในหมู่บ้านทุกคนที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน คนที่นี้ทำกันมานานเต็มที

ลุงมีเคยรู้สึก ว่า ไม่ว่าแกจะเดินทางไปทีใดก็ตามในแผ่นดินไทย แกต้องพบความมีน้ำใจทุกหนทุกแห่งแกอาจจะขอติ่มน้ำจากโอ่งดินเล็ก ๆ หน้าบ้านใครสักคนที่เขาตั้งไว้ให้คนเดินทางได้อาศัยดื่มกิน หรืออาศัยพักผ่อนบนศาลาริมทางที่ชาวบ้านของท้องถิ่นนั้นช่วยกันสร้างขึ้น

และแกก็ภาคภูมิใจนัก ที่ไอน้อยลูกชายวัยรุ่นรุ่นของแกพาเด็กหลงทางในงานวัดไปส่งบ้าน เวลาที่มันตะลอน ๆ ไปตลาด มันก็ยังจดจำกรณของมันรับคนเฒ่าคนแก่ที่กำลัง

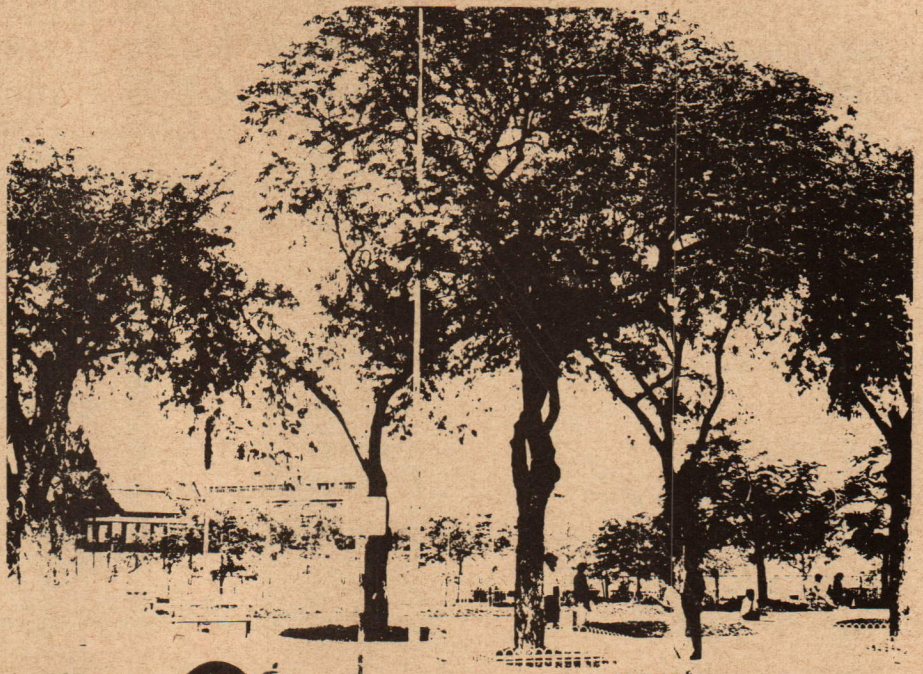
เดินไปวัด ไปกับมันด้วย

แต่ลุงมียังสงสัยว่าทำไมคนกรุงเทพฯที่เขาซื้อรถเก๋งมาหาหลวงพ่ที่วัด ไม่เคยแวะรับยายทองทิ้งก ๆ เงิน ๆ อยู่ข้างทางไปวัดกับเขาด้วยเลย

กรุงเทพฯนั้นไกลนัก ลุงมีเคยไปมาแล้ว แกเวียนหัวกับผู้คนมากมายที่เดินชนกันไปชนกันมา โดยไม่รู้สึว่าเขาเดินชนกับใครเพราะต่างคนต่างเร่งรีบ แกไม่รู้ว่ารถยนต์ชักไขว่บนถนนมันมาจากไหนและมันจะไปไหน แกลงจากรถที่ตลาดหมอชิต จะหาใครสักคนบอกแกได้ว่าสนามหลวงไปทางไหนก็ดูทุกคนวุ่นวายกับธุระของเขาไปหมดไม่มีใครเต็มใจบอกลุงมีเลย

หลวงพ่ที่วัดเคยเล่าให้แกกับชาวบ้านฟังว่า คนกรุงเทพฯต้องแก่งแย่งกันทำมาหากิน เวลาของเขามีค่าเกินกว่าจะสนใจใคร ลำพังเลี้ยงปากเลี้ยงท้องตัวเขาเองก็ดิ้นรนกันมากนัก น้ำใจของคนกรุงเทพฯแห้งแล้งลงทุก ๆ วัน

ลุงมีเคยนั่งพักบนเก้าอี้ริมทางเท้า แม้คำยืมหวานเข้ามาหาแก ถามว่า แกจะกินอะไร แกมองไปที่ถังน้ำขวดแล้วก็ชี้ที่น้ำสีแดง แม้คำก็เปิดมาให้ แกดื่มเสร็จก็วางเงิน ๔ บาทให้ แม่ค้าหน้าหวานคนนั้นไว้วางยกับแกว่า ต้อง ๕ บาท แกจะป้รู้ได้อย่างไร ที่บ้านแกขายขวดละ ๔ บาทเท่านั้น และแกก็ไม่ค่อยจะ

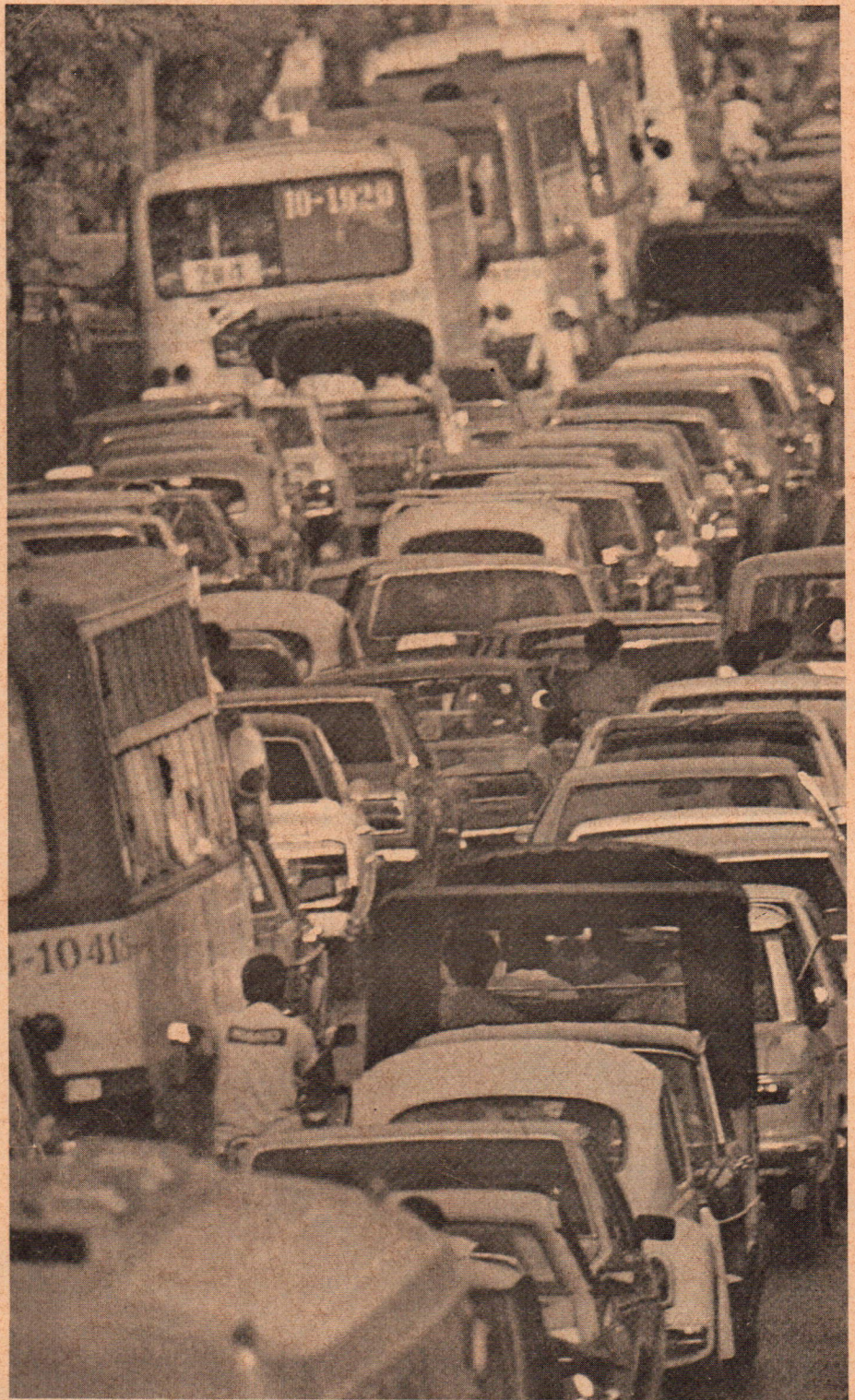

ซื้อกินเท่าไรนัก นาน ๆ กินทีเวลาไปตลาด
ส่วนมากแกซื้อน้ำแข็งเปล่าถุงละบาท ซึ่งแก
ว่าแพงนักหนา สู้แกไปขอน้ำบ้านกำนันกิน
กำนันยังมีน้ำใจให้กินเป็นขัน

แกเคยขึ้นรถเมล์ในกรุงเทพฯ กว่าจะ
ขึ้นได้ต้องวิ่งตามรถที่จอดนอกป้ายบ้าง เลย
ป้ายบ้าง แล้วบางครั้งก็ไม่จอดรับเสียเลย ๆ
อย่างนั้น แกขึ้นมาได้ก็ยืนโหนแฮนตามแรงกระ
ชากของรถ ผู้หญิงหน้าตาสะสวยทำหน้าที่ไม่
พอใจแกนัก เด็กนักเรียนผู้หญิงกลับลูกให้แกนั่ง
แกรู้สึกว่ามีก้อนอะไรมาจุกอยู่ที่คอหอย
ในตอนนั้น

แกนั่งมองรถราที่แข่งข้ายาตลาดหน้าอยู่
บนถนน บางคันมาจากไหนก็ไม่รู้ พรวดแข่ง
ไปขึ้นหน้า บ๊อบบี้ใครคนที่กำลังจะข้ามถนน
ถ้าหยุดให้คนข้ามจะเสียเวลามากไหมนะ
แล้วลุงมีก็เห็น...เด็กนักเรียนชายคนหนึ่งผมยาว
นุ่งกางเกงขาสั้น ปลอยขายเสื้อออกนอกกางเกง
ใส่รองเท้าผ้าใบสีเสบลูกตา ถือไม้บรรทัด
ยาว ๆ ถ้าเป็นไอ้โน้ย แกคงเตะมันออกจาก
บ้านในฐานะที่มันอุดรเป็นฮิปปี เด็กคนนั้นเดิน
มาจับแขนคนตาบอดพามาที่ป้ายรถเมล์ คงจะ
ขึ้นรถคันที่แกนั่งอยู่เพราะเด็กหนุ่มคนนั้น
โบกมือให้รถหยุด แกมองไปที่คนขับรถ เขาจับ
พวงมาลัยเบียร์รถออกจากป้ายแล้ว รถกระ
ชากออกอย่างรวดเร็วแกเห็นเด็กคนนั้นชะงัก
ดึงแขนคนตาบอดไว้แล้วมองตามรถเมล์คันที่
แกนั่ง คงดำอยู่ในใจเหมือนกัน แกรู้สึกว่
เด็กหนุ่มคนหนึ่งซึ่งแกว่าคงเกร กลับมีน้ำใจ
มากกว่าผู้ใหญ่เหมือนกับเด็กผู้หญิงคนที่ลูกให้
แกนั่ง ครูกับพ่อแม่เขาสอนมาดีจริง ลุงมีรู้ว่า
หลวงพ่อดูถูก แต่ไม่ถูกทั้งหมด คนกรุงเทพฯ
ยังมีความสำนึกของคนไทยอยู่บ้าง ยังมีน้ำใจ
ยังรู้จักการช่วยเหลือกัน ยังไม่เห็นแก่ตัวไปเสีย
ทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะมีคนจำพวกที่ไม่มีน้ำใจ
อยู่บ้าง แต่ก็ยังน้อยนัก เมื่อเทียบกับน้ำใจของ
คนทั้งแผ่นดินไทย

แต่ตอนนี้ ลุงมีก็เริ่มรู้สึก หมู่บ้านรอบ ๆ
ใกล้กับตัวจังหวัด ต้องจ้างคนดำนา เกี่ยวข้าว
จ้างรถแทรกเตอร์มาไถนา อะไร ๆ ก็ต้องใช้เงิน

เพื่อนบ้านแต่ละคนต้องคำนึงถึงปากท้องของ
ตัวเองมากขึ้น เพราะต่างก็ยากจนลงทุกวัน
การลงแขกกำลังจะหมดไป รุนไฉ่น้อยคงไป
รับจ้างทิดเพียงจำนาคกว่าจะไปช่วยเขาเปล่า ๆ

ลุงมีเหม่อมองผืนนาลึบ ๆ ของแก ถ้า
ถึงตอนนั้น แกจะเอาเงินที่ไหนมาจ้างเขาทำนา
น้ำใจที่แกเคยให้กับเพื่อนบ้าน เขาก็คงยึดยึด

เป็นเงินกลับมาให้ แกต้องการเงินหรือ เปล่าเลย
แกอยากให้น้ำใจและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อยู่
กับท้องถิ่นของ และแผ่นดินไทยมากกว่า
ความเห็นแก่ตัวและการแย่งชิงที่คับคูลานเข้า
มาแทนที่น้ำใจของคนไทยมากขึ้นทุกวัน

รัตนาวิ บุณนาค
คณะนิเทศศาสตร์

พิ้วอย่าง

นิรนาม

คุณแม่เป็นคนรอบคอบ และเป็นผู้มีความสามารถยอดเยี่ยมในการดูแลเลี้ยงดูลูก ๆ ให้เจริญเติบโตและได้รับการศึกษาสำเร็จชั้นมหาวิทยาลัยได้ทุกคน เหตุที่ควรสดุดีคุณแม่ ก็เพราะว่าตั้งแต่คุณพ่อจากโลกนี้ไป คุณแม่ไม่ใช่ข้าราชการ ไม่ใช่พนักงานค้า ไม่ใช่คนมั่งมีที่สามารถนั่งกินนอนกินได้อย่างผาสุกโดยไม่ต้องทำอะไรให้เหนื่อยแรง ลูกทุกคนที่คุณพ่อละทิ้งไว้เบื้องหลังเป็นภาระอันหนักยิ่ง แต่คุณแม่ก็ใช้ความพยายามอดทน ต่อสู้ความยากลำบากและสามารถเลี้ยงดูอบรมลูกจนทุกคนได้รับปริญญา

จะเป็นด้วยความตั้งใจและจิตใจอันบริสุทธิ์สะอาดของคุณแม่หรืออย่างไรก็ยากจะเดาได้ ไม่ว่าคุณแม่จะจับอะไร ดูเป็นเงินเป็นทองไปหมด ที่ซึ่งซื้อไว้ราคาถูก ๆ กลับขึ้นราคาไปแพงลิบลั้ว เวลาบอกขายราคาถูก ไม่มีคนซื้อ เวลาแก้งบอกขาย แพงขึ้นไปอีกสิบเท่ากลับขายได้ แต่คุณแม่ก็ไม่เคยประมาท ไม่ยอมให้ลูกหลงลืมตัว ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ท่านควบคุมความประพฤติและการใช้จ่ายของลูกทุกคนอย่างใกล้ชิด

ในที่สุดลูกทุกคนก็แต่งงานไปทั้งหมด คุณแม่ได้แบ่งทรัพย์สินให้เป็นส่วนสัด ตามความเหมาะสม

วันหนึ่งคุณแม่เรียกลูก ๆ มาประชุมพร้อมกันแล้ว แจ้งให้ทราบว่าคุณแม่ได้เตรียมสมบัติชิ้นสุดท้ายไว้ให้อีกคนละอย่างคือได้ซื้อที่ดินในจังหวัดต่าง ๆ ไว้ ๖ แปลง ประมาณแปลงละ ๑๐๐ ไร่ จะขาดจะเกินก็ไม่มากนัก แต่ในการแบ่งให้ใครได้เนื้อที่ในจังหวัดไหนนั้น แม่อยากให้ลูก ๆ ตกลงกันเอง เมื่อตกลงกันได้แล้ว ก็ให้มาบอกจะได้จัดการโอนให้เสร็จสิ้นไป

ในการประชุมของลูก ๆ พี่ใหญ่ซึ่งเป็นสตรีได้กล่าวว่า พี่จะเปิดโอกาสให้น้องทุกคนตกลงเลือกกันเอง ที่แปลงไหนไม่มีใครเลือกจึงจะเป็นของพี่

น้องทั้ง ๕ คนเลือกได้ด้วยความยากลำบากเพราะทุกคนก็ต้องการได้ที่แปลงดีที่สุด มีการโต้เถียงเกี่ยงแย่งกันนาน แต่ในที่สุดก็ตกลงกันได้

คุณแม่พาลูก ๆ ไปโอนรับที่ ณ หอทะเบียนที่ดินจังหวัดต่าง ๆ สุดท้ายใครได้ในจังหวัดไหน

ต่อมาอีกไม่กี่ปีคุณแม่ก็จากลูก ๆ ไป ท่านไปดีแล้ว ท่านได้ทำหน้าที่ของแม่อย่างสมบูรณ์ยากที่จะมีใครทำได้เสมอเหมือนเป็นหน้าที่ของลูก ๆ ทั้งหลายจะต้องต่อสู้กับชีวิตต่อไป จนกว่าจะถึงวาระสุดท้าย เพราะพ่อแม่ไม่สามารถจะโอบอุ้มลูกอยู่ได้ตลอดกาล

พี่ใหญ่และสามีเป็นคนใจเย็นและไม่โลภมาก เป็นคนที่เชื่อในผลของความดี พยายามทำในแต่สิ่งที่ดีงาม จึงมีความสุขราบรื่น ไม่ค่อยมีเรื่องเดือดร้อนรำคาญอะไร

และคล้ายจะเป็นรางวัลในความดีงาม ความไม่โลภมาก จึงปรากฏข่าวในหนังสือพิมพ์ว่าทางราชการได้อนุญาตให้ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศสำรวจทางเครื่องบินเพื่อพิจารณาหาทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะน้ำมันว่าควรจะมีในจังหวัดไหนบ้าง ในการสำรวจนี้ได้พบว่าที่ซึ่งพี่ใหญ่ครอบครองอยู่ มีลักษณะและโครงสร้างที่สื่อแสดงว่าควรมีน้ำมัน แต่จู่จู่ก็ต่อเมื่อได้เจาะสำรวจดูอีกครั้งหนึ่ง รายงานข่าวกล่าวว่าผู้สำรวจเชื่อว่าจะมีน้ำมันปริมาณมากในบริเวณนั้น

อีกสัปดาห์หนึ่งต่อมา ที่บ้านของพี่ใหญ่น้อง ๆ มาประชุมกันครบ ต่างยื่นข้อเสนอขอมีส่วนแบ่งเนื้อที่ของพี่ใหญ่ในลักษณะขอร้องทางศีลธรรม โดยจะยอมยกที่ของตนในจังหวัดอื่น ๆ ให้ ขอแต่เพียงให้ร่วมมีชื่อในโฉนดของพี่ใหญ่ด้วยเท่านั้น เพราะต่างเชื่อว่าถ้าไรอันมหาศาลจะเกิดขึ้นในไม่ช้า

พี่ใหญ่เตือนน้อง ๆ ว่า ไม่ควรเชื่อในข่าวคาดคะเนเช่นนั้นเพราะยังไม่มีมีการสำรวจอย่างจริงจัง จะแน่ใจได้ก็ต่อเมื่อมีการเจาะสำรวจหลาย ๆ หลุม และพบว่าปริมาณมากจริงเท่านั้น การยอมเอาเนื้อที่จำนวนมากมาแลกกับความเชื่อตามข่าวลือเช่นนี้ นับว่าเป็นการเสี่ยงโดยไม่จำเป็น สมมติว่า ถ้าสำรวจแล้ว ไม่พบน้ำมันจะมีต้องถูกขอร้องให้โอนที่ที่น้องขอแลกกลับคืนไปตามเดิมอีกหรือ

น้อง ๆ ตอบว่า การที่ขอมีส่วนในโฉนดของพี่ใหญ่ ก็นับว่าเป็นการขอที่ก้าวก่าย

มากอยู่แล้ว ทางที่ควรเห็นว่ำน้อง ๆ ไม่เอาเปรียบจึงมีอยู่ทางเดียวคือ ยอมโอนที่ให้แก่พีใหญ่เป็นการตอบแทน

พีใหญ่ตอบว่าการมีชื่อในโฉนดร่วมกันนั้นเป็นการดี แต่ไม่มีอิสระ คือทำอะไรไม่ได้ตามชอบใจ ทางที่ดีให้เป็นอย่างนี้ก็แล้วกัน คือพีจะแบ่งที่ของพียกให้ขาดไปโดยให้น้องคนละ ๑๕ ไร่ ๕ คนจึงเป็น ๗๕ ไร่ พีจะเหลือไว้เป็นของตัวเอง ๒๕ ไร่ ทั้งนี้โดยไม่ขอรับที่ซึ่งน้อง ๆ จะนำมาแลกเลย แม้แต่ไร่เดียว จะตกลงหรือไม่ ถ้าตกลงก็ให้เลิกกันก่อน เมื่อเหลือเลิกแล้ว จึงเป็นของพี ทั้งนี้จะจ้างเจ้าพนักงานไปรังวัดและแบ่งแยกโฉนดให้เสร็จสิ้นไป

น้อง ๆ ตกลงทำตามนั้น และได้เลือกที่ที่นึกว่าดีที่สุดสำหรับตน นอกจากนั้นยังฉลาดคิดด้วยว่า ถ้าพบน้ำมันจริงในที่ใกล้เคียง แม้ที่ของตนจะไม่มีน้ำมันก็จะพลอยมีราคาแพงไปด้วย

ในระหว่างที่กำลังเตรียมเลือกและแบ่งแยกโฉนดอยู่นั้น พีใหญ่ออกจะเป็นคนโชคดียี่สิบที่ขายที่แปลงอื่นในกรุงเทพฯ ได้น

ราคาค่อนข้างสูงจึงนำเงินไปซื้อที่จำนวนหลายร้อยไร่ไว้ ณ อีกจังหวัดหนึ่ง แล้วยังมีเงินเหลืออีกพอสมควร

พีใหญ่ยอมโอนให้น้อง ๆ ๗๕ ไร่ โดยตนรับ ๒๕ ไร่ที่เหลือจากน้อง ๆ ตามที่ให้ถ้อยคำไว้

ช่างบังเอิญอะไรเช่นนั้น บริษัทที่ขอสำรวจจากรัฐบาล เจาะหาน้ำมันในบริเวณนั้น เจาะพบน้ำมันจริงแต่พบเฉพาะในที่ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของพีใหญ่เท่านั้น ในทางหลักวิชาที่บริเวณนั้นอาจเป็นขุมน้ำมันอยู่ลึกมากจนเจาะไม่ถึง ส่วนที่ของพีใหญ่ คล้ายเป็นปากทางที่จะนำน้ำมันมาใช้ได้ง่าย พอจะลงไปประมาณ ๘๐ ฟิตก็พบน้ำมันมากหลายหลุม

ที่ของพีใหญ่มีราคาหลายสิบล้านขึ้นมากทันที ส่วนของน้องก็ได้ประโยชน์มากเหมือนกัน แต่ประโยชน์เพียงบริษัทน้ำมันขอเช่าในบริเวณใกล้เคียงเพื่อปลูกสถานที่พักคนงาน และตัดเส้นทางลำเลียงน้ำมันดิบไปสู่แม่น้ำ เพื่อส่งไปยังโรงกลั่นซึ่งจะตั้ง ณ ที่อื่น

ในขณะเดียวกัน จากการสำรวจทางธรณีวิทยา ปรากฏว่าที่ซึ่งพีใหญ่ซื้อไว้ครั้งหลัง เป็นขุมแร่เหล็กชั้นดีเท่าที่เคยพบในประเทศไทย

ความไม่โลก ไม่เอาเปรียบ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของพีใหญ่ปรากฏผลดีให้เห็นอย่างชัดเจน จนน้อง ๆ ยอมรับว่าความดีนั้นต่าง ๆ ของตนนั้น ไม่สามารถทำให้ได้อะไรเพิ่มขึ้นมากนัก ส่วนพีใหญ่ยิ่งเอื้อเฟื้อและใจดี ยังมีแต่โชคที่ใคร ๆ นึกไม่ถึงว่าจะเป็นไปได้

“สิ่งที่เราเรียกกันว่าโชคนั้น ถ้ามองเพียงผิวเผิน ก็เป็นเรื่องบังเอิญ หรือไม่มีมูลฐานอะไรเลย แต่ถ้ามองให้ลึกก็จะเห็นว่าเป็นผลของการคิดและการกระทำในทางที่ดีงาม โชคที่เกิดขึ้นโดยไม่มีความดีเป็นมูลฐาน อาจจะมีก็ได้ แต่คงมีมาเพื่อจะทำให้คนตกลงมาจากที่สูง ด้วยเสียงสนั่นหวั่นไหวและตกได้เจ็บมากกว่าธรรมดาเท่านั้น”

อ่านวารสารไทยจบแล้วกรุณาแบ่งปันให้ผู้อื่นอ่านต่อด้วยนะครับ

อัยการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

กระทรวงมหาดไทยมีความเป็นห่วงพี่น้องประชาชนผู้ไม่รู้กฎหมาย จึงได้ให้การอัยการรับผิดชอบให้ความช่วยเหลือในด้านกฎหมายแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า ให้ความรู้ แนะนำ ให้คำปรึกษา ทำสัญญา และนิติกรรม จัดหาทนายแก้ต่างว่าต่าง หรือเป็นทนายให้แก่ราษฎรในกรณีที่ถูกกฎหมายให้ทำได้ ดังนั้น ต่อไปนี้ผู้ใดมีความทุกข์ร้อนเกี่ยวกับกฎหมายก็สามารถไปหาอัยการได้ เช่นว่า ท่านมีความขัดข้องในการจัดการมรดก ที่ดินไม่ยอมโอนมรดกให้หรือธนาคารไม่ยอมให้ถอนเงินมรดกมาแบ่งปันกัน ท่านก็อาจจะไปขอให้อัยการยื่นคำร้องต่อศาลตั้งผู้จัดการมรดกให้ท่าน โดยท่านไม่ต้องเสียเงินค่าทนาย ท่านอาจจะเสียค่าขึ้นศาลบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นต้น ที่ทำการอัยการปกติอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง สำหรับท้องที่ที่ศาลจังหวัดตั้งอยู่ตามอำเภอ เช่น ที่หลังสวน หลังสัก มีนบุรี รัษฎะบุรี เป็นต้น ที่ทำการอัยการจะตั้งอยู่ไม่ไกลศาลในอำเภอนั้น ท่านอาจจะไปถามประชาสัมพันธ์ของศาลว่าที่ทำการอัยการอยู่ที่ไหนก็ได้

อนึ่ง กระทรวงมหาดไทยได้ทดลองจัดให้มีศาลหมู่บ้านขึ้น ซึ่งก็คือที่ประณอมข้อพิพาทประจำหมู่บ้านนั่นเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก ในอันที่จะทำการออมชอมให้

คู่กรณี ไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญาที่อาจจะยอมความกันได้ ประสงค์ประนีประนอมกัน ดีกว่าไปฟ้องศาลหลวงมากมาย

ความสำเร็จใหม่ของคนไทย

มันสมองของคนไทยนั้นมิได้น้อยไปกว่าชาวต่างชาติเลย คนไทยได้แสดงความสามารถออกมามากมายหลายทาง แม้แต่การส่งยานอวกาศของสหรัฐอเมริกาที่มีนักวิทยาศาสตร์ไทยร่วมคิดร่วมวางแผนอยู่ด้วย เวลานี้ นักวิทยาศาสตร์ผู้นั้นเป็นอาจารย์อยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรานี้เอง สิ้นค้าแทบทุกชนิดผลิตในเมืองไทย เป็นแต่ว่าบางอย่างไม่ยอมเปิดเผยชื่อเท่านั้น วารสารไทยจะได้นำมาเปิดเผยในโอกาสอันควรต่อไป เฉพาะคราวนี้ขอแนะนำ ๒ เรื่องสำคัญคือ

(๑) เราผลิตลูกปืนใหญ่ได้ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่พอสมควร ทำให้เราไม่ต้องพึ่งพาต่างประเทศในเรื่องนี้อีกต่อไป ความจริงเราผลิตอาวุธอย่างอื่นได้หลายอย่างมานานแล้ว แม้แต่เครื่องบินเล็กเราก็ผลิตได้หลายแบบ น่าภูมิใจจริง ๆ

(๒) เราผลิตวัคซีนป้องกันไข้เลือดออกได้ เป็นความสำเร็จก้าวใหม่ของการแพทย์ไทย ที่คนไทยทั้งชาติควรภาคภูมิใจ เพราะไข้เลือดออกนี้ร้ายไม่ย่อย ครว้ชีวิตเด็ก ๆ ของเราปีละหลายร้อยคน ความจริงเราผลิตวัคซีน

อย่างอื่นได้เองมานานแล้ว เช่น วัคซีนป้องกันโรค วัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า รวมทั้งเซรัมป้องกันพิษงู

ศาลอำเภอ ศาลอำเภอ

ความจริงศาลอำเภอไม่ใช่ของใหม่มีมาแต่โบราณแล้ว ที่นำมาเล่าใหม่ก็เนื่องจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๒๗ ซึ่งเพิ่งออกมาเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๒๗ นี้ให้อำเภอมีอำนาจเปรียบเทียบคดีแพ่งมีทุนทรัพย์เพิ่มขึ้นจาก ๒๐๐ บาท เป็น ๒๐,๐๐๐ บาท เพิ่มอีกตั้งร้อยเท่า เชี่ยวและะ เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นห่างไกลได้เป็นอย่างดี ผู้ใดมีข้อพิพาทก็ขอให้ไปที่อำเภอเถิดนะครับ ข้อที่ควรระวังก็คือว่า ศาลอำเภอนั้นมีแต่อำนาจเรียกคู่กรณีมาตกลงประณอมกัน ถ้าไม่ตกลงต้องไปฟ้องศาลหลวง ขอให้ระวังอายุความให้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องแย่งที่ดิน น.ส.๓ และที่ดิน ส.ค.๑ ถ้าเกิน ๑ ปีแล้วจะขาดอายุความ การที่ท่านไปฟ้องศาลอำเภอไม่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงเลย แต่ถ้าตกลงกันได้ ก็ทำให้อายุความหยุดลงแล้วเริ่มนับหนึ่งใหม่ตั้งแต่วันที่อำเภอทำสัญญายอมให้เป็นต้นไป นับต่อไปอีก ๑๐ ปี นับแต่วันนั้น หากฝ่ายที่แพ้คดีไม่ปฏิบัติตามสัญญายอมนั้นก็ขอให้ฟ้องคดีตามสัญญายอมนั้นได้ ภายใน ๑๐ ปี

ไทยขาดดุลการค้า

ชาวนี้นิยมข้าวใหม่ แต่เป็นข้าวที่ชาวไทยได้ยืมเงินจีนชา ปีนี้เราก็ขาดดุลตามเคย แต่ไม่กี่เดือนที่ผ่านมาจะไม่ทันจะสิ้นปีเราก็ขาดดุลไปนับหมื่นล้านบาทแล้ว เห็นว่าดีขึ้นกว่าปีที่แล้วนิดหน่อยเท่านั้นเอง การขาดดุลการค้าหมายความว่าเราซื้อสินค้าจากต่างประเทศมากกว่าเราขายสินค้าให้ต่างประเทศ เพราะฉะนั้นพ่อแม่พี่น้องทั้งหลายก็อย่าได้ซื้อสินค้าต่างประเทศนะครับ ให้ซื้อแต่ของไทย จำไว้ว่า ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ ทองให้ติดปากก็แล้วกัน

ข่าวการเดินครั้งสำคัญ

เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ได้มีการเดินการกุศลทั่วประเทศ รายได้ถวายสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาของพระองค์ ชาววารสารไทยขอให้พี่น้องประชาชนเดินกันต่อไป เพื่อสุขภาพอนามัยของพี่น้องประชาชนเอง และเพื่อการประหยัดด้วยตรอกเล็กซอยน้อย และระยะทาง ๕-๖ กิโลเมตร พอเดินได้ก็ขอให้เดินเอาเหมือนดังสมัยก่อน อย่าได้ขึ้นรถกันให้มากนัก นะครับ ในประเทศที่เขาเจริญ นั้น เขาไม่มีรถสองแถวในซอยในตรอกอย่างบ้านเรา เขาประหยัดได้มากมาย และอากาศไม่เป็นพิษด้วย

นักมวยไทยได้เหรียญเงิน

เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๗ ชาวผ่อง สิทธิชูชัย นักมวยไทยได้รับรางวัลเหรียญเงินในการชกแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา นับเป็นครั้งแรกที่นักกีฬาไทยได้เหรียญเงินในกีฬาโอลิมปิก หลังจากพะเยาว์ได้รับเหรียญทองแดงเมื่อหลายปีก่อน

รางวัลผสมเทียมปลาบึก

เมื่อประมาณกลางปี พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้มีมติให้รางวัลสาขาเกษตรและชีววิทยาแก่คณะผู้ประสบผลสำเร็จในการผสมเทียมปลาบึกของกรมการประมง ทำให้ไทยเป็นประเทศแรกของโลกที่เพาะพันธุ์ปลาบึกได้ อันเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ

คนไทยรู้หนังสือกันมากขึ้น

เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๗ เป็นวันศึกษานอกโรงเรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รายงานว่าเวลานี้ คนไทยที่ไม่รู้หนังสือ รู้หนังสือกันมากขึ้น จะเพิ่มที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้มากขึ้นกว่าที่มีอยู่แล้วเวลานี้ประมาณ ๑,๒๐๐ กว่าแห่ง เพื่อส่งเสริมให้อ่านกันยิ่งขึ้น

ปลูกต้นยูคาลิปตัส

เมื่อกลางเดือนสิงหาคม วันที่เท่าใดผมจำไม่ได้แน่ วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยออกข่าวว่า ต้นยูคาลิปตัสโตไว ใบทำน้ำมันยูคาลิปตัส และต้นทำกระดาษและไม้อัดได้ เป็นรายได้ส่วนหนึ่งของเกษตรกร แต่ก็ เป็นห่วงในเรื่องตลาดในอนาคต เกษตรจะเหมือนกับสนประดิพัทธ์ ถ้าเช่นนั้นก็ขอให้พี่น้องชาวคราวของทางการบ้างก็แล้วกันนะครับ

ตุ๊กแกส่งนอก

ตุ๊กแกส่งนอกนี้มีชวามานานแล้ว และคนไทยโดยเฉพาะชาวอีสาน ได้จับตุ๊กแกขายกันเป็นจำนวนมาก จนไม่มีตุ๊กแกให้จับ สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ ตุ๊กแกมันกินแมลง เราจับมันไปขายเสียหมด แล้วจะเอาอะไรจับแมลง เราต้องคิดยาฆ่าแมลง ในที่สุดเราก็ตายผ่อนส่ง หรือไม่ก็เป็นโรคเป็นภัยในลักษณะต่างๆ เราน่าจะเพาะตุ๊กแกเลี้ยงนกกระเจิบตัวเล็ก ๆ ที่มันจับแมลงเก่ง ๆ นั้นจะดีกว่าวันหนึ่งมันจับตัวบุงได้เป็นสิบ ๆ ตัว

ถูกระดากเป็นพิษ

สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภคประกาศว่า การใช้กระดากหนังสือพิมพ์ทำถุงใส่ของกินนั้นไม่ดี โดยเฉพาะใส่ของมัน เช่น กลัวยแขกหรือมันทอด เพราะน้ำมันจะละลายสีหมึกพิมพ์ซึ่งมีสารหนูได้ ทำให้คนกินเป็นอันตราย ขอให้พี่น้องประชาชนระวังให้ดี

นักวิทยุและโทรทัศน์ในการสร้างสรรค์ประเทศไทย

เมื่อวันที่ ๑๙-๒๐ กันยายน ๒๕๖๗ ได้มีการสัมมนานักวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติครั้งที่ ๑ เรื่อง “บทบาทของนักวิทยุและโทรทัศน์ในการสร้างสรรค์ประเทศไทย” การสัมมนา นี้ เป็นการริเริ่มของสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานสารนิเทศกองบัญชาการทหารสูงสุด ศูนย์กิจการพลเรือนกองทัพบก โดยการสนับสนุนของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์กิจการ

พิเศษ สำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชนวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ ได้พัฒนาบทบาทของตนเองต่อการเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจปัญหาต่างๆ ระหว่างประชาชนกับรัฐบาล ตลอดจนความริเริ่ม เรียนรู้ วิธีการด้านข่าวสารความรู้ สารบันเทิง เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความมั่นคงและการบริการประชาชนได้อย่างรวดเร็วในทุกเวลา เหตุการณ์ และทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อโน้มน้าวให้เกิดประชาคมติและความเชื่อถือแก่ประชาชนโดยทั่วไป

เพื่อสนับสนุนให้นักวิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์และพิจารณาแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการจัดรายการและบริหารสถานี ให้เป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์ประเทศไทย ตามนโยบายของรัฐบาล จึงได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาในครั้งนี้

การประชุมสัมมนานี้เป็น ๔ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาค ดังนี้

๑. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

๒. ภาคเหนือ ที่จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๗

๓. ภาคใต้ ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๗ ซึ่งผ่านพ้นไปแล้วด้วยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ ทั้ง ๓ ภูมิภาค

๔. ภาคกลาง ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร วันพุธที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๗ และวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๗ รวม ๒ วัน

ผู้เข้าร่วมสัมมนาในวันนี้ ได้แก่ นักวิทยุและโทรทัศน์ ผู้บริหารสถานี ผู้ดำเนินการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัด นักวิชาการ และข้าราชการผู้เกี่ยวข้อง มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๙๐๐ คน

คุยกับวารสารไทย

เรื่องขายฝากกับการแย่งครอบครองที่ดิน

ท่านผู้อ่านคงจำได้ว่าเรากำลังติดตาม ๒ เรื่องนี้อย่างใจจดใจจ่อ ผมจึงขอนำความคืบหน้ามาเล่าสู่ท่านฟังอีกคำรบหนึ่งเท่าที่ทราบจากรัฐมนตรีกระมล ทองธรรมชาติ ซึ่งรายงานต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ เมื่อ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๗ ว่า กฎหมายเรื่องขายฝากนั้นจะเข้าสู่สภาในไม่ช้านี้ ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็คือ จะยกเลิกการขายฝากไปเลยหรือจะแก้ไขผ่อนคลายเป็นทางที่ดีขึ้น เช่น ให้ยึดการขายฝากได้ ไม่บวกดอกเบี้ยเกินอัตราเข้าไปในราคาไถ่ถอน หรือให้ผู้ขายฝากซื้อคืนได้สะดวกขึ้น เพื่อชาวไร่ชาวนาจะได้ไม่เสียเปรียบนายทุนจนเกินไป คือจะแก้อย่างไรชาวไร่ชาวนาก็เสียเปรียบอยู่ดี แต่อาจจะน้อยหรือมาก ใจผมเห็นว่าควรเลิกไปเลย

ส่วนเรื่องแย่งครอบครองที่ดินมือเปล่า ประเภท น.ส.๓ หรือ ส.ค.๑ นั้น กำลังพิจารณาหาช่องทางแก้ไข โดยเฉพาะก็คือให้แย่งกันนานหน่อย เพื่อให้เจ้าของมีโอกาสฟ้องร้องเอาคืน ไม่ใช่แย่งเพียงปีเดียวก็ได้ อย่างที่ศาลฎีกาท่านตีความอยู่เวลานี้ จะได้

เป็นหลักประกันกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชน โดยเฉพาะที่ดินอันเป็นประหนึ่งชีวิตของเกษตรกร ขอได้โปรดอดใจรอ คืบหน้าอย่างไรผมจะนำมาแจ้งให้พี่น้องประชาชนทราบ

ควรแก้กฎหมายกำนันผู้ใหญ่บ้าน

รัฐมนตรีกระมล ทองธรรมชาติ ได้เล่าเรื่องกำนันชั่วให้พวกเราฟัง ว่ามีกำนันตำบลหนึ่งประพฤติชั่ว ถูกราษฎรร้องเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดจึงสั่งให้ราษฎรออกเสียงทั้งตำบลว่าควรจะให้ออกหรือไม่ ราษฎรส่วนใหญ่ออกเสียงให้ออก แต่ราษฎรในหมู่บ้านของกำนันเองออกเสียงให้ออกน้อยกว่าครึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียง อีตាកำนันคนนั้นไม่ยอมออก โดยเถียงข้อกฎหมายว่าราษฎรหมู่บ้านของเขายังให้การสนับสนุนเขาอยู่กว่าครึ่งจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียง ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงใช้วิธีปลดเขาออก

ข้อน่าสังเกตก็คือ ราษฎรทั้งตำบลส่วนใหญ่ให้กำนันออก กำนันต้องออก อันนี้กฎหมายไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง แต่โดยหลักประชาธิปไตยจะต้องเป็นอย่างนั้น แต่ความเป็นผู้ใหญ่บ้านของเขายังอยู่ เพราะราษฎรในหมู่บ้านของเขายังสนับสนุนเขาอยู่กว่าครึ่ง การ

ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดปลดแก่ออกเสียจึงเป็นทางออกที่ดี เป็นไปตามมติของราษฎรส่วนใหญ่ในตำบล แต่การปลดออกนั้นอาศัยเหตุที่แก่ประพฤติชั่ว อันเป็นเหตุตามกฎหมายที่มีอยู่แล้ว

ผมได้เสนอว่า กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งกำนันผู้ใหญ่บ้านควรแก้ ห้ามมิให้ใช้เงินใช้ทองหาเสียงเช่นเดียวกับกฎหมายเลือกตั้งผู้แทนราษฎรซึ่งห้ามมิซื้อคะแนน (แต่ก็ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ ทั้ง ๆ ที่อัตราโทษจำคุกถึง ๑๐ ปี เท่าที่จำได้) และถ้าการเลือกตั้งดำเนินไปโดยมิชอบก็ให้มีการขอให้ศาลสั่งเป็นโมฆะ และให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ ที่เสนออย่างนี้ก็เพราะว่า กฎหมายปกครองท้องที่ของเราไม่มีบทบัญญัติที่ว่านี้เลย ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงใช้เงินกันเป็นเรือนหมื่นเรือนแสน เมื่อได้เข้ามาแล้วก็หาทางถอนทุน บางคนเห็นอะไรขวางหน้ากินหมด แม้แต่อิฐ หิน ปูน ทราย เงิน ก.ส.ท. ก็กลายเป็น “กินสิ้นชาติ” ไป ถ้าราษฎรรู้แล้วอะอะว่ากล่าวกันก็ตีไป แต่ส่วนใหญ่แล้วจับไม่ได้ไล่ไม่ทัน บ้านเมืองมีแต่ทางทรุดถอยนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผมขอแก้ อีกปัจจัยหนึ่งเกิดจากคดีที่ผมตัดสินเอง คือ เมื่อไม่นานมานี้ กำนันคนหนึ่งทางภาคเหนือถูกฟ้องว่าโกงการเลือกตั้งกำนัน การเลือกตั้งดำเนินไปโดยมิชอบ อีกฝ่ายหนึ่งจึงขอให้ศาลสั่งเป็นโมฆะ และขอให้สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ที่นี้ ศาลก็ขัดคัด เพราะกฎหมายปกครองท้องที่ไม่มีบัญญัติเรื่องนี้ไว้ ศาลชั้นต้นใช้หลักกฎหมายใกล้เคียง คือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร และว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ตลอดจนว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาบังคับคดีมาถึงศาลอุทธรณ์ผมเป็นผู้ตัดสินเอง ผมเห็นด้วยจึงพิพากษาขึ้น ให้เพิกถอนการเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่ แต่ก็ไม่แน่ใจว่าศาลฎีกาท่านจะเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าท่านเห็นด้วยก็ดีไป แต่ถ้าท่านไม่เห็นด้วยก็เห็นจะต้องแก้กฎหมาย ความคืบหน้ามีอย่างไรผมจะนำมาเสนอในโอกาสต่อไป

สถิตย์ เล็งไธสง

พระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช

ประพัฒน์ ตรีณรงค์

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์แห่งนี้ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ และมีพระราชดำรัสตอบคำกราบบังคมทูลว่า

“ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้รับเชิญให้มาประกอบพิธีเปิดพระบรมรูปของสมเด็จพระเจ้าตากสิน กรุงธนบุรี วันนี้

อันพระเกียรติคุณของสมเด็จพระเจ้าตากสิน กรุงธนบุรี ที่ได้ทรงกอบกู้เอกราชของชาติไทยอันได้สูญเสียไปแก่ข้าศึกในกาลระยะหนึ่ง ให้กลับคืนสู่อิสรภาพดำรงเอกราชได้ดังเดิมและทรงดำเนินพระราชโบายรวมพระราชอาณาเขตให้เป็นปึกแผ่นและแผ่ไพศาลออกไปดังที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้พรรณามาโดยย่อ นั้น ย่อมเป็นประจักษ์แก่ข้าพเจ้าและชาวไทยทั้งหลายทั่วกันและต่างก็รู้สึกในพระคุณของพระองค์ท่านที่ได้ทรงมีต่อชาติและชาวไทยอยู่

สารบัญ

จากชาววารสารไทย	๒
พระมหากษัตริย์ไทยในสายตาของชาวต่างประเทศ	๔
วันแม่แห่งชาติ	๑๐
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	
กับงานด้านการทหาร	๑๔
ไปปเยือนไทย	๒๐
พระราชดำรัส ในโอกาสที่สมเด็จพระสันตะปาปา	
จอห์น พอลที่ ๒ เข้าเฝ้าในโอกาสที่เสด็จ	
เยือนประเทศไทย	๒๘
พระดำรัสตอบ ของสมเด็จพระสันตะปาปา จอห์น	
พอล ที่ ๒	๓๐
พบกับประธานรัฐสภาคนใหม่	๓๒
ไหว้ครูและมอบครุสัทธี	๔๐
ช่างรัก	๔๙
อัญมณี	๕๒
การใช้เพชรพลอยประจำวัน เดือนเกิดของท่าน	๕๘
อนาคตนิยมกับการพัฒนาประเทศ	๖๑
สรุปผลการสัมมนาเรื่องประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ	๖๔
บทเพลงแห่งประชาธิปไตย	๖๘
ข่าวลือกับสังคมไทย	๖๙
วัง...สู่วิถีชีวิตใหม่	๗๑
ศาสนา คืออะไร	๗๖
มันสำปะหลัง : พืชสารพัดประโยชน์	๗๙
พินัยกรรม	๘๔
น้ำใจคนไทย	๘๘
พี่ตัวอย่าง	๙๐
ข่าวรอบสามเดือนที่น่าสนใจ	๙๒
คุยกับวารสารไทย	๙๔
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช	๙๕

